BIBLIOTECA NAZ.
110
E
35
NAPOLI

R. 156. 13

110
E
35.

115 E72

Baptiſte Mantuani Bucolica ſeu adoleſcentia: in decem æglogas diuiſa. Ab Iodoco Badio Aſcenſio familiariter expoſita: cum indice dictionum.

Carmen eiuſdē de ſancto Ioanne Baptiſta.
Dialogus eiuſdem de uita beata.
Hermanni Buſchij oda de contēnendo mūdo & amanda ſola uirtute & ſcientia.

IN ÆGLOGAS MANTVANI DECATOſtichon oīm earum argumenta complectēs Gallinarij Budorini.

Perlege Mantoi rurala carmina uatis
Perlege bucolicos lector amice iocos
Non hic laſciuum Corydonis laudat Alexim
Pagina nocturnos nec docet iſta dolos
Fœmineas artes, faſtus, conuitia, fraudes
Exprobrat, & Paphiæ furta faceſq; deæ
Q. tenuis ſanctæ ſit honos & cura poeſis
Et ſcurras gratos regibus eſſe dolet
Increpat urbanos uario diſcrimine mores
Cætera de ſacra relligione canunt.

BIBLIOTECA NAZIO[NALE]
B. R.

Inuentarium operis præ ſentis.

¶A
Abdua 69
Abies 59
Acer 11
Acta 39
Actæon 11
Aditus 35
Adorare 41
Adulor 36
Adria 70
Aegeriæ 47
Aenobarbus 35
Aeolus 58
Aeſopus 37
Aeſtimo 16
Aheno 12
Allaudo 49
Alea facta 52
Alga 7
Alas 37
Alius 29
Alkimia 44
Alcides 28
Alma 9
Alter 29
Alueus 77
Ambages 3 12
Amens 6
Amita 76
Amyntas 6
Amicus 21
Amor 1 16
Amphriſius 52
Ab amaro quæ 4
Anas 57
Angina 60
Annoſus 64
Anſer 57
Ante 17
Antemna 55
Antiquus 1
Anthon 30
Aones 35
Appella 15
Apollo 53. 73
Appendix 9
Araris 23
Argus 71
Arma 27
Arnicolæ 63
Artocopi 43 45
Artocreas 55
Artos 55
Arx 19
Aſphaltus 57
Aſtrea 61
Aſtronomi 46
Aſtus 27
Aſtu 44
Atheſis 69
Athos 57
Atrides 28
Attica lingua 25
Auarus 45
Aucupium 56
Auerto Auertor 19
Auerſor ibidē
Auis Iunonis 33
Auguſtus 57
Areolis 12
Auſter 3

¶B
Bacca 35
Baccatus 65
Bacchus 64
Bacchi nomina 8
Bacillus 55
Balare 68
Baldus 14
Baleares 47
Ballo ibidem
Baratrum 53
Bardocucullus 48
Bardus ibidem
Batrachos 17
Belides 27
Benacus 10
Biblis 27
Biſida 31
Bilis 76. 50
Bimeſtris 24
Boare 68
Bombyces 35
Bombycina ibidē
Boreas 4 72
Buſo 77
Buſtum 19
Buxus 11
Briſeis 28
Brucus 60
Bruma eadem

¶C
Cacabus 68
Cadus 60
Caduceus 65
Calces 11
Calypſo 21
Campe 60
Campus elyſius 16
Candidus 78

Cantharus 54
Capella 59
Capreolus 65
Carbo 17
Carex 64
Cardiacus dolor 64
Caſa 15
Caſſiopea 58
Caſſis 25
Caſtor 30
Catones duo 15
Carus 4
Caulas 11. 23
Cauſare 7
Cecias 30
Cœnaculum 31
Centauri 62
Cercopithecos 44
Cires 58
Ceraunia 25
Cicendula 7
Cicones 27
Cicuta 35
Ciet 25
Cymbia 52. 68
Cymex 65
Circus 36
Cythara 54
Codrus 36
Cogo 25
Compilo 47
Compta 8
Concieo 4
Concinnius 31
Condo 33
Congeſſit 23
Cordum 41
Corylus 60
Coſmas medicus 16
Coſmos 65
Coſmeo eadem
Cucullus 5
Cupido 22
Cura 2. 18
Carybdis 19
Chlamis tyria 37
Clitumnus 75
Cloacæ 56
Cryſeis 28
Crocodilus 29
Crumena 35

¶D

Deducere 55
Deglabrat 32
Deianira 28
Demens quis 41
Dentale 7
Depromere 22
Deucalion 46
Dianæ nomina 4
Dibapha 35
Diſſimulare 24
Diſcrimen 15
Domitius 37
Dies genialis 7
Dorcas 76
Drias 58
Dryades 28

¶E

Eboſus 47
Aedibus 6
Elyſius campus 18
Epicedion 21
Epicuri 16
Epithalamium 3
Epitaphium 21
Equinoctium autumnale 62
Erarium 35
Erebus 55
Eremus 78
Eridanus 8. 25
Erynnis 21
Eriphile 29
Es 36
Euentus 17
Euridice 28
Eurotas 70
Examen 90
Excubiæ 19
Exoſſare 2
Extare 74
Extemplo 54
Extimo 15

¶F

Facio 56
Facula 47
Facul 26
Farrago 35
Fartores 43
Faſces 42
Faſcinat 4
Faſtus 69
Fulmina 38
Faſtidia 30
Fatum 11
Fauſtus 1
Faxo 34
Fera 24
Feralis ibidem
Fere 5
Fides 39
Fidito 20
Fiſcedia 1

Fiſtulicen 48
Fines 46
Fœniſeca 43
Fœtus 60
Formica 33. 76
Fortuna 40
Fortnnatus 1
Fucus 60
Fuſcus 77
Fulica 29. 57
Frons 6

¶G

Galathæa 24
Galbula 58
Galerus 67
Galla 3
Ganea 26. 38
Garganus 57
Gemini duo 29
Gener 7
Genethliacus 33
Genius 45
Geſta 39
Gynecæum 62
Gurges 77
Grando 15

¶H

Hamadriades 53
Harculus 15
Harpiæ 32
Hebrus 22
Hecuba 50
Hedera 21
Helena 28
Hercules 26
Herculis nodus ibidē
Herculi uiæ oſtenſę in

ſolitudine 54
Hernica 26
Hiacho 7
Hic 54
Hyena 29
Hyems 40
Hydra 19
Hilaro 9
Hymen 3
Hymenæus 3
Hymnus eodē
Hinc 6
Hyppolitus 29
Hyppodame eodē
Hyppodamia 28
Hyppos ibidem
Hiſpidus 56
Humidus 75

¶I

Iampridem 37
Iberus 34
Ibs 59
Ida 50
Ignis 2
Illecabilis 9
Illac 16
Iliaca 50
Immaturum 21
Impingo 3
Incalluit 15
Inceſtare 31
Inconſultus 16
Improbus 66
Indigenæ 58
Infeſtus 10
Infomnis 21
Inſtar 5
Indiga 33

Inuidia 14
Inſuta 20
Iordanis 73
Ira ibidem
Irretire 44
Iſte 3
Iudæus 16
Iudex 73
Iurgia 16

¶L

Laureta 57
Lamia 60
Lampyrides 17
Lanij 43
Lappa 60
Latus clauus 5
Lauerna 57
Lauinia 28
Læna 26
Leo cœleſtis 62
Leuitas 42
Lepus ibidem
Liber 53
Libertides 58
Libs 38
Lycaon 48
Lyeus 7
Ligo 43
Limbus 12
Limphaticus 6
Limpidus 74
Linter 9
Lyprote 71
Liquitur 8
Liuor 15
Lixa 44
Lolium 48
Lucius Domitius 37

Ludere 26
Lucillus 24
Luna 59
Lupa 37
Laruæ 59
Liuentia 14
Lanitium 52
Luxata 37
Lyo 28
Lupanar ibidē
Luſcinia 5
Luſcus 4
Luſtra 78

¶ M

Macra 70
Magalia 25. 78
Maga 26
Manica 5
Manto 45
Mantes 55
Mantous ibidē
Manubria 27
Mapalia 16 32
Mariſcæ 60
Marius 14
Matertera 76
Matronę Herculi uiſę folio 54
Medea 27
Meduſa 30
Melampodion 55
Meditor 24
Melampus 55
Melote 40
Memini cũ quo 27
Mercor 57
Mercurij inſignia 26
Micare 2
Mydas 38
Miles 10 16
Milium 60
Miluus 57
Mimus 58
Myntius 8 69
Myrrha 27
myrmix 71
Modus 26
Molorchus 61
Morbus regius 18
Mentotenus 8
Mortis genera 17
Moſes 52
Mugire 68
Mulcta 8
mulctra 52 68
mulierum incommoda folio 27
mundus 35
murex 43

¶ N

Naiades 31
Napeæ 18 54
Narciſſus 11
Nauci 55
Neæra 40
Nil 26
Nepa 77
Nereides 19
Nero 57
Noctua 47
Neu 53
Nugæ 37
Nugari 23
Nurſa 57
Naſotenus 6
Nodus Herculis 34
Nomius 50
Nympha 59

¶ O

O 17 26
Obba 9 64
Ocioſus 42
Obductum 25
Odit 26
Oenophilus 5
Oenophilum ibidē
Oeſtrum 10 60
Ogdoas 52
Olympus 59
Olympica 39
Omaſo 45
Omen 8
Omiſit 76
Omiſſa 9
Onocrotalus 57
Operor 50
Oros 58
Opera 60
Orare 45
Orcus 20
Oreades 18
Orexis 8
Orgia 11
Orpheus 70
Os oris 2
Oſſa 52

¶ P

Padus 25 70
Pampinus 25
Pan 59
Pannoſus 14
Papyrus 55
Parce 37

Paris	50	Populus 52	70	Rulla	5
Parnaſus	21	Populor	23	Ruminare	8
Parthenope	22	Poſt	18		
Paſiphe	27	Poſthabitis	16	¶S	
Paſtillum	55	Pótum diuerſitas	66	Salax	26
Paſtinum	43	Puls	48	Saligna	25
Paſtu	3	Potidea	57	Sarmenta	75
Patina æſopi	37	Phagi	56	Satanas	12
Patulum	7	Phedra	27	Sarculus	18
Paupertas	5	Philomæna	3	Sarcinula	54
Pauperies	5	Philtra	21	Seco	24
Pecunia	57	Phineus	31	Securis	4
Pedepreſſim	47	Phorcinides	ibidē	Secundo	54
Pedica	64	Phlegeton 18	21	Segnis 77	38
Pedum	67	Præcordia	31	Semiramis	27
Penates	44	Præcox	21	Sentes 5	60
Penula	32	Prima lux	8	Septenariꝰ nūerus	50
Perna	4	Primus dies	ibidē	Sepulchrū leue	19
Pero	67	Propago	74	Seres	35
Perſeus	30	Proſerpina	29	Serica	ibidem
Peſſum	46	Purpuro	30	Serræ inuentio	39
Peta	3	Proſpicere	10	Serus	8
Petaſo	60	Proſtituere	45	Setoſus	58
Paranymphus	63	Propter	10	Simulare	24
Petulcus	39			Sina	57
Pignora	42	¶Q		Syon	30
Pila	43	Q	11	Syrenes	11
Pileolus	34	Quas	16	Syrtes	3
Piaculum	61			Soliuagus	20
Pilo	48	¶R		Soliſoſſor	43
Pythagoras	36	Rabula	46	Solſtitia duo	76
Pyramis	41	Rebecca	28	Sopitus	23
Pyrrhus	35	Reor	14	Stygias	53
Pyrrha	49	Reſipiſcere	16	Sonipes	47
Phœnicia	74	Rimula	31	Soracte	59
Polenta	40	Rima	4	Sortiri digitis	2
Polymnia	25	Rhodopen	25	Super	3
Pollux	30	Roſtrum	3	Supra	eadem
Popina	56	Romphea	30	Supereſſe	50

INDEX

Supinũ primũ 24
Supinũ ultimũ 2
Succidum 61
Suſurrus 12. 65
Surculus 19
Scylla 19 27
Scindo 10
Scomma 43
Specimen 21
Spelæa .52. 57
Spinetum 67
Squarroſus 25
Stiria 40 72
Stiua 7
Styx 21 53
Striat 32
Strix 60
Stimulus 43
Studium inane 10

¶T

Thalaſſo 3
Tantalus 6
Tarpeia 27
Tabuit 23
Teges 65
Tempe 25
Theſtylis 28
Tentare 30
Tethys 58
Tetricus 13
Tyberis 25
Tibia 7
Tibicen 48
Tindaris 27
Tyrannus 15
Tonius 7
Tmeſis 6
Turgidus 3
Triuiæ 4
Triuialia 29

¶V

Vates 33
Vecors 23 49
Ventriculus multicolor 7
Vertex 15
Veru 69
Veſperus 63
Veſperugo eadem
Vindemia 56
Vineta. Vides 8
Vipera 77
Vir bonus 48
Virus 31
Vitis 42
Vitta 53
Villa 62
Vitis quæ potior 77
Vligo 72
Vlua 55
Vlla 1
Victus 32
Vtris 8
Vuidum 67
Vrna 19
Vmber 42

¶X

Xerxes 39

FINIS.

THOMAS VVOLPHIVS IVNIOR IACOBO
Vuimphelingio Sacræ paginis licẽtiato.S.D.P.

Saluus ſis mi doctiſſime Iacobe. Aeglogas Baptiſtæ Mantuani
ſicut audio, tradidiſti Ioanni Prüs calcographo cõmuni noſtro a
mico, ut in mille exẽplaria tranſcriptæ, latiſſime diuulgent. Debet
profecto tibi plurimũ germana iuuẽtus, quę diligentia tua multis
doctorꝝ uirorum monumentis facta eſt opulentior. Semper enim
ex officina tua literatoria aliquid depromis, quod iuuet, quod de
lectet, quod linguas iuuenum reddat politiores. Ita ſunt æglogæ
Mantuani, quæ eruditorum ſententia totæ ſunt aureæ. In quibus
uidere licet id quod in Theocriti & Maronis carmine maxime ad
miramur. Ago dijs gratias non proinde quia natus ſum, ꝙ pro
eo ꝙ me naſci cõtigit his temporibus, in quibus tot literarꝝ princi
pes floruerũt. Ego dũ Bononię ingenuis diſciplinis uacarẽ: in ipſo
iubilei anno ꝓfectus ſum Mantuã, ut Baptiſtã quẽ ex libris noue
ram, corã quoqꝫ uiderẽ. Id feci ductus exẽplo Apollonij Thyanei
qui ſicut Philoſtratus tradit & meminit Hieronymus, opulentiſſi
ma Indiæ regna penetrauit, & latiſſimo phiſon amne trãſmiſſo ꝑ
uenit ad Brachmanas, ut Iarcham in throno ſedentẽ aureo, & de
Tantali phiala potantẽ inter paucos diſcipulos de natura, de mori
bus ac de curſu dierum & ſyderꝝ andiret docentẽ. Ego mi Iacobe ſi
cut multa alia ita hoc præcipue quæſiui, quid ipſe in æglogis ſuis
intelligi deſideraret per Vmbrũ, in cuius laudibus eſſet tã frequẽs
ac aſſiduus. Aiebat ipſe a ſe notari Gregoriũ Tiphernũ pręceptorẽ
ſuũ hoiem græce latinæqꝫ linguę oppido ꝙ peritũ: qui & uerſu &
proſa plurimũ polluit, & qui aliquot Strabonis libros latinitati
donauit. Fortaſſe ſcire deſideras qua ſtatura & forma ſit ipſe Man
tuanus Baptiſta. Memoria repeto de ea re multa a nobis olim fu
iſſe dicta, ideoqꝫ breuiter tibi nunc ſatiſfaciam. Scias id rectiſſime
poſſe de Baptiſta dici, quod Homerus & cæteri uates de Vlixe re
tulerunt, qui corpore paruus & forma indecorus, ſed ingenio ma
ximus & animo ſpecioſiſſimus fuiſſe perhibẽt. Verũ eſt illud poe
ticum. Non uni dat cuncta deus, formoſus ut idẽ Sit ſimul & pru
dens, ac multa laude diſertus. Qui ſpecie caruit deus hunc uenera
bilis ornat Viribus eloquij quo ſit mirentur ut unum. Quod
etiam Hieronymus cõtra Pelagianos erudite expreſſit. Dabit tibi
puer meus uerſiculos quos hic noſter Mantuanus de me cõpoſuit

ſunt quidem nitidiſſimi;& qui plus habeant in receſſu q̄ in fronte oſtendant. Epitomata tua germanica ſactandem in lucem prorū pant:ne a maleuolis in ſpongiā incubuiſſe dicantur ſicut olim Augusti Cæſaris Aiax. bene uale. Argentinæ curſim ex ædibus noſtris Sexto Kal. Martij. Anno Chriſti. M.D.III.

IACOBVS VVIMPHELINGIVS THOmæ Vuolphio iuniori.

Baptiſtam Mantuanū extollo, tum in poematibus ſuis terſis & puris, quæ abſq̄ ueneno a maturo præceptore iuuētuti tradi poſſunt. Tum q̄ amor poeticæ in eo non extinguit ſtudiū ſacræ paginæ & philoſophiæ, nam ex eius libello de patientia magnum eū & philoſophū & theologū eſſe liquido conſtat. Vtinā mihi liceret uidiſſe & audiuiſſe hoīem ſicut tibi licuit Thoma dulciſſime, nedū hunc uidere & audire, ſed & Picū mirandulanū, Marſiliū Ficinū, Matthæum Boſſum, Pomponiū lætū, Petrū Marſum, Antoniū Codrū, & unicū præceptorē tuum Philippū Beroaldum. Laudo ego ingenia Italorum, qui a teneris annis bene inſtituti neceſſaria & utilia diſcunt. Illi nobis græcorum philoſophorum immo & theologorum (ſicut Chryſoſtomi & ſimiliū) libros e græca lingua in latinos reddiderunt. Vtinā tandem apud Germanos (ſaltem in hac urbe noſtra Argentina) in dandis primis rudimētis imitemur Italos. Vtinā ſopiatur ſtoliditas illorum qui puerulos caſualibus & temporalibus obrundūt, qui in grāmatica circa uocatiuos, uerba impersonalia, appoſitionē, impedimenta. In dialectica uero circa uniuerſale reale uſq̄ in ſeniū uerſantur. Spero deū nobis tandem illā daturum gratiam ut error quorundam delirantium ſacrificulorum comprimatur, qui antiquæ adhuc laruæ qua ipſi corrupti ſunt inhærent. Simul etiā ut ueſania compeſcatur cuiuſdam fratricelli famā meā ubiq̄ lacerantis, qui pro adoleſcentibus apud cōmunes eccleſiarum ſcholas prima rudimenta iam cōſecutis gymnaſium (quod pedagogium uocari ſolet) in hac urbe inſtitui periculoſum fore mentitus eſt. Vale ex Heremitorio diui Guillermi Kalendas Martij. Anno ſalutis noſtræ. M.D.III.

In Aeglogas Fratris Baptiſtę Mantuani Elegia
cũ Thomæ Aucuparij Argentinenſis.

Mantua triſa mihi ante alias fœlicior urbes
  Munere apollineo nobilitata ſacro
Virgineum ante dei partum tria luſtra Marone
  Prædita nam magno nomine fauſta fuit
Hic celebri Baptiſta modo ueneratur honore
  Qui confert urbi nomen in orbe nouum
Illius altiſona modulata uolumina uoce
  Sparſa uolant:doctis digna legendæ uiris
Digna cothurnata latia digniſſima gente
  Et digna auſonio concelebranda choro
Quæq; Maro cecinit conformia tempore priſco
  Hic eadem noſtra religione canit
Hic cecinit facili paſtorum carmine uitam
  Ille canit lepido ruſtica uerba ſono
Hæcq; maronæo tantum ſunt nobiliora
  Quam ſua erat noſtra religione minor
Ergo ſacros latices;quiſquis uel munera cyrre
  Gliſcis & aſſyrias carpere lector opes
Hæc lege facundi diuina poemata uatis
  Quæ ſunt catholicis uberiora uiris

Diſtichon eiuſdem

Os ſublime/animum ſanctum/diuinaq; plectra
  Hic Baptiſta tenet;numina magna canens;

In Thomã Vuolphium Iuniorẽ decretorꝝ doctorẽ:
& Albertum de Ratſamhuſen Germanicos
amicicia coniunctiſſimos:Tetraſti-
chon Baptiſtæ Mantuani.

Fallor?an hi duo ſunt?duo ſunt:pluresq; duobus
  Hi duo:& hi plures:ſunt tamen unus homo
Corporibus duo:corde unus:quum uiribus addat
  Vnio:tres;ſic ſunt tres:duo & unus homo.

In Thomam Vuolphium Iunioren. D. doctorē: qui habebat Baſiliſcum mortuum iocus Baptiſtæ Mantuani.

Hydra uenenoſo lætalia uulnera morſu
Intulit: & ſolo noxia dente fuit
Natus in ardenti Libyæ baſiliſcus harena
Vulnerat aſpectu: luminibuſq́ necat
Ergo tuum tanto maius decus Hercule Thoma
Quanto oculos morſu longius ire poteſt
Vt minus eſt oculis miſſum uitabile uirus
Gloria ſic maior Regulus hydra minor.

Verſiculus Baptiſtæ Mantuani apud ſacramentū euchariſtiæ Mantuæ inciſus.

Flecte genu: lapis hic uenabilis hoſpite Chriſto.

Tetraſtichum Baptiſtæ Mantuani in apoſtam de ſe loquentem.

Depoſui benedicte tuam: rapuiq́ petrinam
Veſtem: ſic ditem fallere poſſe ratus
At mihi nil prodeſt ueſtis mutatio: nam me
Prodit caluicies & mea lingua leuis

Diſtichon Baptiſtæ Mantuani a præceptoribus crebro & fideliter pueris & adoleſcentibus proponendum & inculcandū: ut ad lætā ſenectā ueniant ac trāquillā conſcientiā ſenes habeāt.

Cur tibi tam leuis eſt: cur tam iocunda ſenectus?
Libera q uitijs tota iuuenta fuit.

BAPTISTA MANTVANVS CARME lita Paridi Cereſario, S. P .D.

¶ Audi o Pari enigma perplexũ, quod Oedipodes ipſe nõ ſolueret. Ego quinquagenarius & iã caneſcens adoleſcentiã meã reppe ri & habeo adoleſcentiam ſimul & ſenectam. Sed ne longa ambage te teneã, nodũ hunc diſſoluo. Anno præterito cũ Florentia rediens Bononiã perueniſſem, intellexi apud quendã literariũ uirum eſſe quendã libellum meũ quẽ olim ante religionẽ, dum in gymnaſio Paduano philoſophari inciperẽ, ludens excuderã, & ab illa ætate adoleſcentiã uocaueram. Carmen eſt bucolicũ in octo æglogas diuiſum, quod iamdudũ tanq̃ abortiuum putabã aboliſum. Vbi id reſciui ſaturnia fame repente ſum percitus, & cogitaui quonã pacto poſſem proli meæ inferre perniciẽ. Iuuantibus ergo amicis libellũ mihi uendicaui ut perderem, quẽ ſuſpicabar erratis non ſcatere. At ubi intellexi & alia quædã exẽplaria ſupeſſe, uiſum eſt præſtare hoc quod uendicaram emendare, emendatũq; edere, ut eius editione cætera quæ continẽt multa nimis iuuenilia deleanẽ. Hoc igitur ſic caſtigatũ duabus alijs æglogis, quas in religione luſi in calce ſubiunctis, tibi o Pari iuuenis antiquæ nobilitatis & ſtudiorũ ac omniũ bonarũ artium amantiſſime, noſtræq; urbis decus egregiũ libentiſſime dono, ut quando tetricis illis philoſophiæ ac theologiæ lucubrationibus quibus aſſidue uacas, fatigatus fueris, habeas iucundulam hanc lectiunculã, qua tanq̃ ludo quodã blandulo (ſed liberali) laſſum legendo reparetur ingeniũ. Omnes aũt penes quos immatura illa ſunt exemplaria, rogitas uolo, ut ſi quid unq̃ fuit eis dulce meũ, confeſtim exurant, nec ullo pacto ſuꝫ pereſſe permittant. Accipe ergo Pari ſuauiſſime libellũ & auctorẽ & ambobus tanq̃ rebus tuis tuo deinceps utaris arbitrio. Vale. Kalendis Septembris, M.CCCCXCVIII.

Baptiſtæ Mantuani Carmelitæ Theologi Adoleſcẽtia: in Aeglogas decem diuiſa/ad Paridem Cæreſarium.

¶ Aegloga prima de honeſto amore:& fœlici eius exitu: Colloquutores Fauſtus & Fortunatus.

Nomen Aeglogæ/ FAVSTVS.

FAuſte p̄cor gelida quãdo pecus om̄e ſub umbra
Ruminat:antiquos paulum recitemus amores.
Ne ſi forte ſopor nos occupet/ulla ferarum
Quæ modo per ſegetes tacite inſidiantur adultas:
Sæuiat in pecudes:melior uigilantia ſomno.

¶ Iodoci Badij Aſcenſij Bucolicoꝝ Baptiſtæ Mantuani Carmelitæ Theologi:Poetæq; Clariſſimi:familiares elucidatiunculæ.

FAuſte præcor &c̃.Hæc prima ægloga de honeſto amore fœliciq; ei⁹ exitu inſcribit̃ nõ ſine rõe:nã licet nõdũ religione ꝓfeſſus hæc ueluti ingenij ſui præludia cõpoſuerat:ad poeſim haud dubie natus auctor.tñ ꝗa ne tũ quidẽ quicq; inhoneſtũ aut cõcipere aut edere uoluiſſet:& nũc cũ recognoſceret ſi offendiſſet nimiꝝ reieciſſet.Proinde ne ſi de amoribus titulũ quiſpiã ſeuerius religioſus lectitãs aufugeret:inſcripſit de amore honeſto,quo reuera nihil eſt hoĩe dignius.Hic aũt amor honeſtus deſcribit̃.quia affectiõe matrimoniali initus.Addit̃ ãt de fœlici eius exitu:ut eos ꝗ amare uolent ad honeſtũ amorẽ inuitet quippe cuius fœlix eſt exitus.Nã de lubricis & inhoneſtis fere dr̃ a cõpatriota eius in conſili ope.Et ꝗſquis amores aut metuet dulces:aut experiet̃ amaros.Perſonę (ut in p̄ambulis diximus)etiã hic ab officio & reb⁹ denoĩant̃ Fauſtus & Fortunatus.Nã utrũq; in bonũ ſonat:ut Fortunate ſenex &c̃. Fortunatus
Et O fortunatos nimiũ bona ſi ſua norint Agricolas.Et rurſus.O fortunati quoꝝ iã mœnia ſurgũt.Præterea Fortunat⁹ & ille deos ꝗ nouit agreſtes.Fauſtus aũt ſi ad uocẽ alludere lubet uidet̃ q̃ſi ſtatim aut fauore act⁹ & fauore ſtãs.¶Ordo(quẽ nõ ubiq;:opus nõ erit repetemus)hic eſt.O Fauſte qñ.i.qñquidẽ om̄e pecus rumiat.i.remandit prius in uentrẽ immiſſa:ſub umbra gelida.i.tẽperate frigida.Perſius aũt dicit:& patula pecus om̄e ſub ulmo eſt.Ego p̄cor recitemus amores antiq̃s.i.honeſtos q̃les erãt antiquis.Vnde Phauorinus apud Gelliũ li.i.ca.x.ad iuuenẽ nimis antique loquẽ

tem, ſed antiquitatẽ tibi placere ais, ꝙ honeſta, bona, & ſobria & modeſta ſit. Viue ergo moribꝰ præteritis, loquere uerbis pręſentibus.
Antiquus Antiquũ etiã ſolet accipi pro charo: ꝙ amici & uina & cætera id genus: ut quæq; ueterrima ita chariſſima nobis eſſe ſoleant. Vñ Macro. in princi. ſaturnaliũ. Hinc eſt ꝙ mihi quoq; inſtitutione tua nihil antiquius æſtimatẽ &c. Verũtamẽ hic potius accepero pro honeſtis antiquis cõgruentibꝰ. Id aũt epitheton decẽter additẽ
Amor ꝙ ſine eo Seruius uelit amores lubricos dici, nã qui honeſtatis & religionis eſt numero unitatis afferri ſolet: uerũtamẽ amores etiã honeſtos dici docet Cice. offi. primo ſic dicens. Faciem honeſti uides. quæ ſi oculis cerneretẽ mirabiles amores (ut ait Plato) citaret ſapientiæ. Recitemus ergo amores antiquos: ne ſi forte ſopor. i. ꝓfundus ſomnus nos occupet uidelicet oſcitãtes: ulla. i. quęuis fera
Vlla rũ quę inſidiantẽ mõ tacite per ſegetes adultas. i. maturas. ſeuiat in pecudes: quod docet Maro in culice. uigilãtia. ſ. eſt melior ſomno Generale adagium: quo ſententiam firmat.

Hic locus / hęc eadem ſub qua requieſcimus arbor Fau.
Scit quibus ingemui curis / quibus ignibus arſi
Ante duos uel (ni memini male) quatuor annos
Sed tibi quando uacat: quando eſt iucunda relatu /
Hiſtoriam prima repetens ab origine pandam.
Hic ego dum ſequerer primis armenta ſub annis /
Veſte ſolo ſtrata ſedi: iacuiq; ſupinus:
Cum gemitu & lachrymis mea triſtia fata reuoluens
Nulla quies mihi dulcis erat: nullus labor ægro
Pectore ſenſus iners: & mens torpore ſepulta
Vt ſtomachus languentis erat: quem nulla ciborum
Blandimenta mouent: quem nulla inuitat orexis.
Carminis occiderat ſtudium: iam nulla ſonabat
Fiſtula diſparibus calamis odioſus & arcus.
Funda odioſa: canes odioſi: odioſa uolucrum
Præda: nucum calyces cultro enucleare moleſtum:

Texere fiſcellam iunco.uel uimine piſcem
Fallere:ſcrutari nidos:certare paleſtra:
Sortiri digitis res iucunda:uoluptas
Magna prius tanti dum mens eratinſcia morbi.
Colligere agreſtes uuas & fraga perosus:

¶ Hic locus.Sermo eſt(ut dixi)mere paſtoralis & ita aptus ac pro
prius Scit quibus ingemui curis:teſtimonio rem firmat:& ad tela
cupidinis alludit:qui altera manu tela:altera geſtat flãmas. unde
maior Mãtuanus.At regina grauis iam dudũ ſaucia cura.Vulnus
alit uenis: & ceco carpitur igni. Nam uulnus telo fit.unde ſaucia
curis dicta.nã cura ſcd'm Seruiũ dicit̃ ꝙ cor urat:quo circa bene Cura
hic dicit:ingemui.i.intus & in præcordijs:uel multũ ingemui cu-
ris:quia res eſt ſolliciti plena timoris amor.Quibus ignibus.q.d.
effłagratiſſimis aut cecis:ut ille.Et ceco carpit̃ igni.Ignis aũt aliqñ
amor dicit̃.ut Si quos aut phillidis ignes:aut Alconis habes lau Ignis
des.Aliquando amatus:ut At ſeſe offert ultro meus ignis amyn-
tas. Vel ni memini male,quod factum non cenſet: quia meminé
runt omnia amantes.Quando,i.quandoquidẽ: iucunda relatu.i.
dum refertur & recenſetur:uel ut referat̃.eſt aũt poſterius ſupinũ:
quod eo modo cũ noĩbus adiectiuis conſtrui docet Valla.Prima
repetẽs ab origie:maronianũ eſt. Sub primis annis:qa primus fu
ror amorꝫ grauiſſimus eſt:cum inexperta exerceat pectora. Veſte
ſolo.i.per terram ſtrata.i.extenſa. Dicitur etiam ſolum ſterni flori
bus.Sedi.i.reſedi defeſſus,dũ ſequerer.i.ſequi deberẽ. Iacuiq́ʒ ſupi
nus.q̊d amentis eſt.Senſus iners.i.ſine arte & induſtria.Mens erat
ſepulta.i.hebetata torpore ex lãguore orto.Vt ſtomachus languẽ
tis:quem.ſ.ſtomachum:nulla inuitat orexis.i. nullus appetitus:
aut nullus uomitus ſeu ructatio. Orexis eñ græcum eſt ab ορεγο Orexis
μειν.i.appeto:& ορεγοσ.i.appetitus. Ex uomitu autem appeti-
tus naſcitur.Vnde etiã apud Plinium in epiſtolis pro uomitu acci
pitur Errant autem qui latine oris exitum interpretantur: nam os
oris primam producit:hoc autem corripitur:ut hic.& a Iuuenale
ſatyra ſexta. Rabidam facturus orexim. Et ſatyra.xi. Hinc ſurgit
orexis hinc ſtomachũ bilis.Carminis occiderat ſtudium.Comme
morat fere quæ paſtorem oblectare ſolent: & primum fiſtulam.
De qua æneí.iij.de Polyphemo loquẽs ait Maro. Solamenq́ʒ ma
li de collo fiſtula pendet.Diſparibus calamis emphaticos.quaſi di
cat,ne etiam artificioſiſſima ut eſt diſparibus calamis compacta.

ut in buco. Maro. Eſt mihi diſparibꝰ ſeptē compacta cicutis Fiſtu-
la. Et alibi. Aut unq̄ tibi fiſtula cæra Iuncta fuit? Nā ut alibi dicit
Pan primus calamos cæra cōiungere plures Inſtituit. Odioſus &
arcus: plus eſt q̄ ſi eius ſtudiū occiderit. Id aūt paſtorale ſtudiū eſt
unde illud. Et figere ceruos etiā de uenatu intelligi pt. Fūda odio-
ſa. qua ſe pubes ruſtica ad futurā militiā exercere ſolebat. Nucū ca-
Enucleare lices. i. teſtas. Enucleare. i. nucleis euacuare & nucleos extrahere. ſi
Exoſſare cut exoſſare. i. oſſa extrahere. Texere fiſcellā. i. uas uimineū. Maro
Fiſcella in alexi. Quin tu aliquid potius: quoꝝ nunc indiget uſus: Vimini
bus molliq̄ paras detexere iunco. Et in fine buc. Dum ſedet & gra
cili fiſcellā texit hybiſco. Eſt aūt diminutiuū a fiſcina: de quo geor.
i. Nūc facilis rubea texatᷣ fiſcina uirga. Vel uimine. i. tenui pertica
ſeu uirga. Scrutari nidos. Maro. Parta meæ ueneri ſunt munera:
nāq̄ notaui Ipſe locū aeriæ quo cōgeſſere palumbes. Certare palę-
Micare ſtra curſu & lucta. Sortiri digitis. i. micare: q̄ Italoꝝ eſt ludus. Eri
git aūt micantiū uterq̄ quot uult digitos: & diuinat quot ſint am
bobus erecti & qui prior enūciat depoſitū ſortitur. Agreſtes uuas
labruſcas: & fragra humi naſcentia. Virgilius. Qui legitis flores
& humi naſcentia fragra.

Mœrebam ut paſtu rediens philomæna cibumq̄
Ore ferens natis; uacuo ſua pignora nido
Cum ſublata uidet/roſtro cadit eſca remiſſo
Cum ſtupet & contra nidos ſuper arboris altæ
Fronde ſedet plorans infœlices hymenęos.
Cōparatio Seu ueluti amiſſo partu formoſa iuuenca:
Quæ poſtq̄ latos altis mugitibus agros
Compleuit/reſidens pallenti ſola ſub umbra
Gramina non carpit: nec fluminis attrahit undam.
Sed quid circuitu pario tibi tædia longo?
Dum ſequor ambages/& uerba & tempora perdo:
Smuma hæc: uitales auras inuitus agebam
Quod ſi forte uolens cognoſcere ſingula dicas:
Fauſte quis in ſyrtes auſter te impegerat iſtas?
Me mea: ibi uerum etenim Fortunate fatebor:

Me mea Galla ſuo ſic circumuenerat ore:
Vt captam pedicis circundat aranea muſcam.
Nanq; erat ore rubens;& pleno turgida uultu:
Et quamuis oculo pene eſſet inutilis uno:
Cum tamen illius faciem mirabar & annos
Dicebam triuiæ formam nihil eſſe Dianæ.

¶ Mœrcham &c̄. Similitudinē affert qua res ſit clarior:ſed ruſtico
nō impertinentē. Paſtu nomē eſt:ut ſit e paſtu ſeu paſtura. Nā po- Paſtus
ſteriora ſupina nō ponūt periti cū ṽbis de loco: q̄d tn̄ imperitoꝝ
ꝑcepit manus. Ore ferēs. Vir. de apib. Ore ferūt dulcē natis immi
tibus eſcā. Philomena dr̄ luſcinia: ea aūt q̄rula ſingit̄ propter amiſ
ſam linguā, ut in buco. Vir. dici ſolet. Quas illi Philomella dapes Philomena
Legūt aūt alij philomela ſimplici l: quia melos primā corripit: ut Luſcinia
ſit amatrix dulcis cāntus. Nihil eñ ea artificioſius canit, ut auctor ē
Plinius dicens. Eſt luſcinijs diebus ac noctibus continuis quinde-
cim cantus denſante ſe frondiū gramine. Mira profecto res eſt: ꝙ
tāta uox in tantulo corpuſculo ſit, tam pertinax ſpiritus & muſicę
perfectę modulatus ſonus. Cantāt inter ſe, & uicta morte quieſcit.
prius uita q̄ꝫ cātu deficiēt. Audit diſcipulā attente & corrigit, pro-
pter hæc paria illis ac ſeruis præcia erant. In ore Sterpſicori poetę
adhuc infantis cecinit &c̄. Alij ṽo philomena per n legūt, ut hic.
Ore remiſſo. i. nō amplius eſcam tenēte. Negāt aūt roſtrū dici niſi
ſit incuruū. Sub arboris altæ fronde antiquæ. ut Maro. Fronde ſu Roſtrum
per uiridi & gemina ſuper arbore ſidūt. Nā nūc ſuper frondē dici Super
mus. Volūt ꝑterea ſuper dici ubi res cōtingit̄, ſupra ubi diſtantia Supra
eſt. Plorans. i. conquerens. Hymenæos. i. nuptias in quibus hyme Hymeneus
nęus a græcis inuocari ſolet, ut Thalaſſio a latinis: q̄d in epithala Epithalami
mijs. i. carminib nuptialibus uidere eſt. ut aūt docēt Donatus & um
Seruius. Hymenæū quidā liberi & ueneris filiū dicūt eſſe qui pri-
mus certas nuptias inſtituerit, ideoq; per laudē cātari in uirginali
bus nuptijs ob hmōi meritū. Alij uirū fortē atticū, qui raptas prę
donibus uirgines oppreſſis latronib patriæ reſtituerit. Hinc etiā
inquit Ser. apud Romanos Thalaſſio inuocat̄, cū eñ in raptu ſa- Thalaſſio
binaꝝ plebeus quidā raptā pulcherrimā duceret, ne ei auferet̄ ab
alijs thalaſſionis cuiuſdā nobilis eſſe ſimulauit, cuius noīe fuit pu
dicæ tuta uirginitas. De qua re Liuius lib. i. decados primæ certus
eſt auctor. plura tn̄ & quędā his diuerſa apud Plutarchum legas.

Alij inquit Dona. ꝙ Hymen dicat mēbrana quedā qua eſt muni
ta uirginitas: quæ primo diſrumpit coitu: hymenæū dictū putāt.
Alij hymnū uocari uirginaliū nuptiaꝝ. Ergo ſic accipe hymenæ
um in nuptijs: quēadmodū in funere uel in ſacris hymnū. Teren.
in Adel. Verū hoc mihi mora eſt tibicina & hymenæū qui canāt.
Hæc illi. Hic aūt accipit ꝓ cōiunctione quaſi nuptiali. Seu ueluti.
Alia ſimilitudo etiā ruſticis cōgrua. Gramina nō carpit. Sic Maro
Vlla neq; amnē libauit q̄drupes nec graminis attigit herbā. Dū ſe
Ambages quor ambages. i. dubios & lōgos uerboꝝ circuitus & inuolucra
ab ambigo q̄d eſt circū ago. Maro. Nō hic te carmine ficto: Siue ꝑ
ambages & lōga exorſa tenebo. Vitales aures: ſic æneí. i. Si ueſcit
Auſter aura æthereæ: nec adhuc crudelibus occupat umbris. Quis auſter,
quiuis uētus importunus. Maro. Date claſſibꝰ auſtros. Eſt aūt me
ridionalis tepore corrūpēs: vñ amoribus q̄drat. Maro. Heheu q̄d
uolui miſero mihi perditus auſtrū. Floribꝰ & liquidis immiſi fon
tibus apros Corrūpentē obſonia docet Iuuen. Et ꝑperat uelut ur
Syrtes geat auſter. Syrtes ſunt loca arenoſa habentia uada breuia: in q̄ ſi
inciderint naues euelli nequeūt: de quibꝰ Maro æne. i. In breuia &
ſyrtes urget. Sunt aūt in Getulia. Idē ęnei. v. Hūc ego getulis agerē
ſi ſyrtibus exul. Hinc metaphoricos aut allegoricos ꝑ inextricabi
libus amoꝝ nexibꝰ: nā qui amant q̄d obtinere nequeūt: lupū auri
bus tenēt: cū neq; tenere neq; dimitere cōpotes ſint. Impegerat ab
Iſte impūgo: nā pūgo etiā pegi facit. Iſtas tuas & uiles. Pertinet eīn iſte
ad ſecundā pſonā & ad cōtemptū. Maro. Aut quid petis iſtis? Me
Galla mea galla. in Iuue. etiā tenuis diētes uxor. Galla mea eſt inqt. Pro
Pedica fer galla caput &c. Suo ore: formoſitate oris. Pedicis laqueis & vī
culis pedū: ſicut manicæ ſunt manuū uincula. Geor. i. Tū gruibus
pedicas & retia ponere ceruis: Auritoſq; ſequi lepores: tum figere
dāmas. Et æneí. ij. Manicas atq; arcta leuari uincula iubet Priamꝰ
Manica Eſt etiā manica manuū & brachioꝝ tegumentū. Idē. Et tunicæ ma
nicas: & habet ridimicula mitræ. Eſt pleno turgida uultu. Teren.
Turgida Succi plena, ſed id urbanius: nā turgida. i. inflata nō ſuo pingui: nō
niſi ruſtico placeat ut luſca. i. altero oculo capta, ſed dicit pene. ut
Peta nō mere luſcā ſed petā. i. tremulis oculis putes, nā & uenus peta dr̄
Triuiæ Dianæ triuiæ. i. tris uias habētis in cœlo ubi luna dr̄: in ſyluis ubi
diana uenatrix: & apud inferos ubi ꝓſerpina, quod fingit: q̄a lunę
lumē nūc ſuperis: nūc inferis: nūc nobis cōſpicit. Legi poſſet duce
bā. i. iudicabā in animo meo. Nihil eſſe: uidelicet ad hanc noſtrā:

Ludit amor ſenſus; oculos præſtringit; & aufert

For.

Libertatem animi:& mira nos faſcinat arte,

Credo aliquis dæmon ſubiens præcordia/flammam

Concitet:& raptam tollat de cardine mentem

Nec deus(ut perhibent)amor eſt/ſed amaror & error;

¶Ludit amor. Interloquit̃ Fortu. ne durior ſit ꝑpetuus tenor unius. Ludit:eludit:oculos præſtringit. Vñ præſtringiæ & pręſtigiatores qui mercuriũ principẽ habẽt. Faſcinat:illigat quaſi faſce q̃dã incãtamẽto. Maro. Neſcio q̃s teneros oculus mihi faſcinat agnos Aliquis dæmon.i.uafer ſpiritus. Pręcordia.i.mẽbranulas cor cingẽtes:in quibꝫ ſunt affectões ſeu paſſiones animoꝝ. Cõcitet:a cõcieo frequentatiuũ.i.prouocet aut cõmoueat. De cardine:de ſtabilitate & firmitudine ſua. Nec deus. Maro. Nũc ſcio quid ſit amor:duris in cotibus illum Hiſmarus:aut rhodope:aut extremi garamãtes. Nec noſtri generis pueꝝ:nec ſanguinis edunt. Amaror amaricies amaritas & amaritudo ab amaro dicuntur. — Faſcinat — Præcordia — Amaror

Adde ꝙ optatis nec ſpes erat ulla potiri,

Quamuis illa meo miſerata faueret amori:

Monſtraretq̃ſuis oculis ac nutibus ignes,

Nam quocunq̃ iſſet/ſemper comes aſpera:ſemper

Nupta ſequebatur ſoror/& duriſſima mater.

Sicq̃ repugnabant uotis contraria uota,

Non ſecus ac muri catus/ille inuadere pernam

Nititur:hic rimas oculis obſeruat acutis.

¶Adde &c̃; Docet quõ in ſyrtes incidiſſe ꝓbet̃. Nõ ſecus.i.nõ aliter ac.i.q̃.ſ.repugnat catus,i.feles aĩal reuera catũ.i.uafrũ & callidũ,& corripit catus primã. vñ per t ſimplex ſcribit̃. Hora.i.carminũ. Vace formaſti catus & decore. Verũtamẽ multi ꝓ aĩali p t duplex ſcribendũ putant. Perna a pede dr̃ ſcd'm Varronẽ,q̃ſi ſit pes porcinus cũ carne præcipue priores pernas uocant, poſteriores uero Petaſones. Rimas.i.fiſſuras e quibus mus exiliat. — Catus — Perna — Rimas

Qui ſatur eſt/pleno laudat ieiunia uentre Fort.

Et quem nulla premit ſitis/eſt ſitientibus aſper.

¶Iteꝝ interloquit̃ Fortuna. cuius dictum ſi ad duriſſimã matrem

reſpicit, ſenſus eſt: matrē iam ſaturatā amoribus nō ignoſcere filiæ amare incipienti. Si ad catū, illū inuidere muri aut ſorici famelicoq; cū ſatur ſit, quia tūc ꝓcipue uenatui intendit cū contra faciat canis

Tempus erat curua ſegetes incedere falce: Fauſtus
Et late albebant flauentibus hordea culmis.
Affuit (ut mos eſt) natis comitata duabus
Collectura parens; quæ prǣterit hordea meſſor:
Ignorabat enim uel diſſimulabat amorem:
Diſſimulaſſe puto; quoniam data munera natæ
Nouerat; exiguum leporem geminaſq; palumbes:
Pauperies inimica bonis eſt moribus; omne Fortu.
Labitur in uitium; culpæ ſcelerumq; miniſtra eſt.
Farra legens ibat mea per ueſtigia uirgo: Fau:
Nuda pedem / diſcincta ſinum / ſpoliata lacertos:
Vt decet æſtatem / quæ ſolibus ardet iniquis:
Tecta caput fronde intorta: quia ſole peruſta
Fuſca fit: & uoto facies non ſeruit amantum.
Iam tergo uicina meo / lateriq; propinqua
Sponte mea delapſa manu frumenta legebat.
Nec cælare ſuas / nec uincere fœmina curas:
Nec differre poteſt: tantum leuitatis in illa eſt
Quiſquis amat / leuis eſt: nec fœmina ſola / ſed ipſi For.
Quos ſapere & præſtare alijs mortalibus aiunt:
Quos operit latus fulgenti murice clauus:
Quos uidi elatos regali incedere paſſu:
Tu quoq; ſic affectus eras dementior illa:
Forſitan & leuior, uirgo data farra legebat:
At tu farra dabas, dic quæ dementia maior?
Perge; opus eſt uerbis aliquando arcere ſoporem.

¶ Tempus erat curua ſegetes incidere. græce & duriter ut ruſtico
cōpetit: Nā latine dicas: tēpus incidēdi: auctoribus Seruio & Valla. Virgi. tñ æneí. ij. dixit. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros Collectura parēs. Hic locus uidet̄ ſumptus ex Ruth. Paupe
ries inimica bonis eſt moribus, Id ruſticis uiſum: quibꝰ nō dum in
tellecta deoꝝ munera. Paupertas: aut quia indigentē difficile eſt be
ne operari. Aut reuera: qa ꝑ paupertatē cogunt̄ mulierculę mune
ra accipere: quę diuitibus eſſent reſpuenda. Omē labit̄ in uitiū. Sic
Comicus. Inopia & cognatoꝝ negligētia coacta. Et poſt: ita ut in
geniū eſt oim hoim procliue ab labore ad libidinē. Eſt quidē hæc
ſententia ruſtico digna. Nā neqꝫ paupertas uitiū eſt: neqꝫ in uitiū
impellit: ſi eā ferre nouerimus. quin munus deoꝝ a Lucano recte
dr̄. ſed nondū intellectū. Veꝝ quia procliues ſumus ad libidē: no
ſtro nō pauꝑtatis uitio ſæpe peccamus. Vñ Prouer. xxx. Aut æge
ſtate furer & periurā nomē dñi. Et tñ idē dixit. Paupertas: & hone
ſtas a deo ſunt. Dicemus ergo paupertatē in ſpiritu ſanctā ſed diffi
cilē eius uſum. Pauperies aūt ꝓprie accipit̄ ꝓ paupertate: ut ſi qua
drupes pauperiē feciſſe dicat̄. Nuda pedē: græcę & poeticæ ſunt lo
cutiōes. Maro æneí. i. Nuda genu modoqꝫ ſinus collecta fluentis.
Sunt aūt oratoribus uitandæ. Sponte mea. Sic & Booz ipſi Ruth
fieri præcepit. Latus clauus ueſtis eſt ſenatoꝝ Romanoꝝ. Murex
conchilij genus: cuius ſanguine fit purpureus color. Dic quæ de
mentia. In proſa potius dixero utra uel utrius.

Paupertas — Pauperies — Latus clauꝰ — Murex

Continuo aſpiciens ægre tulit aſpera mater; Fortu.
Et clamans: quo (dixit) abis: cur deſeris agmen;
Galla ueni: namqꝫ hic ad nos prope mitior umbra
Hic tremulas inter frondes immurmurat aura
O inuiſa meis uox auribus: ite (præcabar)
Ite malam uenti celeres diſpergite uocem
Si quis paſtor oues ad pinguia paſcua ducat;
Et uetet adductas præſens decerpere gramen;
Vel ſi iam paſtas potum compeſcat ad amnem;
Et ſitibundo ori ſalientem deneget undam.
Nonne oportunus, naturæ inimicus & excors;

Illa mihi uox uiſa Iouis uiolentior ira:
Cum tonat:& pluuius terris iraſcitur aer
Non potui & uolui frontem non flectere.uirgo
Demiſſi in cilium:de ſub uelaminis ora
Me aſpiciens:motis blande ſubriſit ocellis.
Id cernens iterum natam uocat improba mater:
Galla operi magis intendens audire recuſat:
Vt pede ſic animo ſequitur.tum prouidus ipſe:
Namq; dolos inſpirat amor:fraudeſq; miniſtrat.
Nunc cantu:nunc ſollicitans clamore metentes.
Velamenta dabam ſceleri.quo credere poſſent.
Et ſoror & mater non audiuiſſe puellam:
Falce repellebam ſentes:ne crura ſequentis
Leuia:ne teneras auſint offendere plantas
Quiſquis amat ſeruit:ſequitur captiuus amantē. For.
Fert domita ceruice iugum:fert uerbera tergo
Dulcia:fert ſtimulos:trahit & bouis inſtar aratrum.

¶Continuo aſpiciēs.Cōtinuo recitat argumentū amorꝝ ſuorꝝ. Si quis paſtor. Indicat ſimilitudinē q̄ incōmoda fuerit matris reclamatio. Nā ſicut paſtor ouibꝫ eſſet importunus ſi eas a præſentibꝫ herbis aut fluminibus cū famerent aut ſitirēt arceat: quæ Tantali poena dr̄. Ita importuna uiſa eſt mater quæ præſentia puellæ uetabat frui. Iouis uiolentior ira. amatorie dictū. Audire recuſat.i. hic ut uidet̄ diſſimulat. Velamēta dabā ſceleri.i. fraudi quæ nō ſemp ſcelerata eſt. Nā ſi honeſte amauit.ut titulus indicat:cui ſceleri? Sed ſcelus eſt in pulla nō audiēti monitis maternis. Sentes:ſpinas & uepres. Crura ſequentis.ſ.uirginis. Leuia nō aſpera nec piloſa. Teneras plantas. Maro. Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas. Quiſquis amat ſeruit. Ideo Oui. Dū licet iniuſto ſubtrahe colla iugo. Fert.i.patit̄ ṽbera. Satyricus. Solea puer obiurgabere rubra Bouis inſtar.i.in ſtatū & morē:quod Valla non approbat. Vult em̄ inſtar ad æquiparationē:non ad ſimilitudinē pertinere.

Sentes

Fert

Inſtar

Tu quoq; ut hinc uideo non es ignarus amorum. Fau:
Id commune malum: ſemel inſaniuimus omnes. For.
Hoc animi tam triſte bonum / tam dulce uenenū Fau.
Quotidie crudele magis creſcebat in horas:
Vt calor in nonam dum lux attollitur horam:
Pallebam attonito ſimilis limphaticus / amens /
Immemor / inſomnis: nec erat res ardua morbi
Noſſe genus. frons eſt animi mutabilis index.
Vt pater aduertit / mitem ſe præbuit ultra
Conſuetum: q̄ & ipſe ſuus expertus amorum
Sciret onus: blandoq; loquens humaniter ore:
Dic (inquit) dic Fauſte: quod pectore uoluis:
Infœlix puer hæc facies teſtatur amorem:
Dic mihi: ne pudeat curas aperire parenti:
Sic licet in natos facies auſtera parentum: For:
Aequa tamen ſemper mens eſt & amica uoluntas.
Vt facilem pater affectum præ ſe tulit: ultro Fau.
Rem confeſſus / opem petij: promiſit & ante
Q̄ brumale gelu borealibus arua pruinis
Spargeret / agnati unanimes cum patre / puellam
Deſpondere mihi: nec adhuc ſine teſtibus illi
Congrediebar. eram medio ſitibundus in amne
Tantalus: o quotiens miſſo cum bobus aratro
Vt uacuis aliquando eſſet ſola ædibus ibam.

¶ Tu quoq;. Aeneas ſiluius (q̄ papa pius) aſſerit neminē ad trigeſimū peruenire ætatis annū q̄ nō ſenſerit aliqn̄ amoris ignē. Vñ prouerbialr̄ dicit. Semel inſaniuimus oēs. qd' Maro geor. iiij. ſic dicit.

Omne adeo genus in terris hoīmq; ferarūq;. Et genus equoreū pecudes pictæq; uolucres. In furias ignēq; ruunt: amor omībus idē &c̄. Hinc.i.ex his a te dictis. Lymphaticus.i.furore percitus:ut hi qui lymphas.i.nymphas ſe uidiſſe in aquis credūt. Errāt aūt qui uīnū lymphaticū dicūt ꝓ diluto. Amens.i.ſine mente. Terē. Nam hæc inceptio nō amantiū:ſed amentiū eſt. Frons eſt animi mutabilis index. Prouerbiale,ſed quia ceperūt hoīes diſſimulare. Dicit Iuue. Fronti nulla fides:ea'dicata fertur uerecundiæq; pudori Frons index. Sunt ergo index & ſimilia cōmunia. Cicero hāc uocē ſtultitiæ indicē. Vt pater aduertit.i.reſciuit:agnouit.annotauit aīaduertendo. Mitem ſe præbuit:talem præſtandū docet Mitio. Teren.in Adel. Vltra conſuetū.i.præter conſuetudinē.quia ſolēt patres eſſe ſæueri in mores filioꝝ. Vnde Menedemus Teren.in Heau. Cœpi non humaniter:neq; ut animū decuit ægrotū:adoleſcentuli tractare,ſed ui & uia peruulgata patrū quottidie accuſabā &c̄. Cauſam aūt quare pater mitior fuit:addit ꝙ & ipſe &c̄. Vnde & diuū Petrū labi congruit:ut ſciret ignoſcere. Dic mihi ne pudeat &c̄.ex loco Terentiano;ut dixi. Sit licet in natos &c̄. Cōfirmat ut uero ſimile ſit quod ille dixerat. Agnati.i.affines: deſpōdere.i.deſponderūt mihi puellā. Nec adhuc ſine teſtibus.i.arbitris & ꝑſentibus. Illi cū illa cōgrediebar.i.licet eſſet mihi deſponſata:tñ nō licebat cōuenire eā,nec cū ea loqui cū ſola eſſet:quo cuſtoditā eius atteſtaī pudicitiā. Eſt aūt locutio uirgiliana:nā Virg.uerba ad certamē pertinētia cū dtō cōſtruit:quæ alij cū ablt̄ō mediāte cū:ut Placido ne etiā pugnabis amori.i.cū amore. Certat tibi.i.tecū. Infœlix puer atq; impar cōgreſſus achilli.i.cū achille. Erā medio ſitibūdus in amne. Tantalus.i.tantali filis, De quo Hora.i.ſer. Tantalus a labris ſitiens fugiētia captat flumīa. Quia eīn deoꝝ ſecreta reuelauit aut qa pelopē filiū dijs epulandū appoſuit:hac pœna apud inferos dānatus dr̄:ut mētotenus immo labioꝝ tenus habeat dulciſſima fluīa: quibꝰ dū ſitim reſtringere coneī delabunī. Et naſotenus fragrātia poma:itidē dū apprehēdere conaī ſubter fugiētia. Signanī aūt auari,ut auctor eſt Hora.ſubdēs ibidē qd rides: mutato noīe de re. Fabula narraī:congeſtis undiq; ſaccis. Indormis inhians:& tanq̄ pcere ſacris. Cōgeris aut pictis tanq̄ gaudere tabellis:ut ædibꝰ.i. domibus priuatis.ſ.paternis.uacuis.ſ.patre:matre:ſorore:& reliquis familiaribus eſſet ſola.ſ.domi.ibam.ſ.ad eam.

Hinc — Limphatic⁹ — Amens — Frons — Tautalus — Mētotenus — Naſotenus — Aedibus

Omnia cauſabar;ſtiuam/dentale/iugumq;/
Lora iugi/rullam;deerant quæcunq; petebam

E ſoceri lare: ſola tamen deerat mihi uirgo
Non deeram mihi: piſcator: uenator & auceps
Factus eram: & ſolers ſtudia intermiſſa reſumpſi
Quicquid erat predæ: quicquid fortuna tuliſſet
Ad ſoceros ibat: gener officioſus habebar.
Nocte ſemel media ſubeuntem limina furtim
(Sic etenim pactus fueram cum uirgine) furem
Eſſe rati inuaſere canes: ego protinus altam
Tranſiliens ſepem: uix ora latrantia fugi
His tandem ſtudijs hyemem tranſegimus illam.
Ver redijt: iam ſylua uiret: iam uinea frondet
Iam ſpicata ceres: iam cogitat hordea meſſor,
Splendidulis iam nocte uolant lampyrides alis.
Ecce dies genialis adeſt: mihi ducitur uxor.
Sed quid opus multis? nox expectata duobus
Venit: & in portum uento ratis acta ſecundo eſt.
Tum boue mactato gemina conuiuia luce
Sub patula inſtructis celebrauimus arbore menſis
Affuit œnophilus: multoq; ſolutus iaccho
Tempeſtiua dedit toti ſpectacula uico:
Et cum multifori tonius: cui tibia buxo:
Tandem poſt epulas & pocula multicolorem
Ventriculum ſumpſit: buccaſq; inflare rubentes
Incipiens: oculos aperit, cilijſq; leuatis
Multocienſq; altis: flatu a pulmonibus hauſto
Vtrem implet: cubito uocem dat tibia preſſo
Nunc huc nunc illuc digito ſaliente uocauit
Pinguibus a menſis iuuenes ad compita cantu

Saltidico: dulciq; diem certamine clauſit.
Et iam tres hyemes abiere: & proximat æſtas
Quarta: dies rapidis (ſiqua eſt bona) præterit horis
Si qua placent / abeunt: inimica tenacius hærent.
Fauſte uiden: uicina pecus uineta ſubintrat. For.
Iam (ne forte graui mulcta taxemur) eundum eſt.

Cauſabar ¶ Omia cauſabar. Pergit quo occeperat doces Fauſtũ amorũ ſuorũ exitũ optatis. uidelicet nuptijs. Oia cauſabar. i. excuſabã ſeu accuſabã. & in excuſatione intermiſſæ operæ adducebã: ut in mœri. Stiua Cauſando noſtros in longũ ducis amores. Stiuã. i. manicã aratri Dentale qua regit. dentale. i. lignũ ad qd inducit uomer: ut dicit Serui. ad illud. i. geor. Duplici aptant dentalia dorſo. Rulla Rullam partem a ruendo dictam. Elare. i. domo soceri. ſ. futuri: quia deſpenſatione facta. Nõ deeram mihi. i. officio meo aut utilitati meæ ſtudia intermiſſa Gener . ſ. tempore languoris: ut prius dixit. Gener eſt cõiunx filiæ: & dicitur ad ſocerũ & ſocrũ correlatiue. Iam ceres. i. ſeges aut frumentũ Lãpyrides ſpicata. i. ſpicas habens. Lampyrides ſunt papyliones quidã qui Cicendula nitedulæ & cicendulę dicunt: de quibus Sipontinus ſic. Cicendula a græcis lampyris dicta: quidã noctilucam q noctu luceat: alij nitedulam uocant. Non ante matura pabula: poſt defecta conſpicitur nunc pennarũ hiatu refulgens: nunc congreſſu obumbrata. Huius animalis ſtellantes uolatus maturitatis hordei ſignum ruſticis prebent mira benignitate naturę. Ab hac lychnus penſilis: quẽ uulgo lampadem uocant. Cicendula appellatur quæ nocte tota ſeruatur accenſa: & lampyridos inſtar lucet. Marti. de cicendula. Ancillã ſibi ſors dedit lucernæ. Totas quæ ſimul exigat tenebras. Scribitur aũt græce λαμπουρισ, ιδοσ. i. lampuris lampuridos, ſed pro u etiã y ſcribi a nobis ſolet. Quia ergo hordei maturitatẽ denotant: Dies genial bene dicit. Iam cogitat hordea meſſor Splendidulis &c. Dies geni Patula alis. i. quo gignendis liberis thoro opera detur. Ratis acta. i. res de Oenophilus qua parũ ſperebat optatũ ſortita eſt exitũ. Gemina luce ſolis & te Hiaccho darũ. Sub patula. i. ſemp patẽte. Oenophilus. i. uini amator. Oeno Lyeus phorũ aũt uas magnũ in quo uinũ affert. Iuue. Totũ œnophorũ ſi Tonius tiẽs. οινοσ. i. œnos græce dr uinũ. Hiaccho. i. baccho: hoc eſt uino Tibia ſolutus: ſoluit em curas. Vñ lyeus a lyo. i. ſoluo dr liber pater. To Ventriculũ nius a tonando dictus cantor. Cui tibia buxo: ex buxo em fere fiunt nũc fiſtulæ. olim ex tibijs gruũ: vñ & tibię dictę. Multicolorẽ uẽtriculũ. i. folliculũ quẽ inflare ſolẽt uarijs pãniculis tectũ: uulgo

muſam cornutā uocāt:eo ꝙ curuā phiſtulā annexā habet.Buccas rubētes ex uino.Multotiēs ſatis humile aduerbiū:ꝗ idonei abſtinere dicunt.Vtrē.i.ſaccū illū ex corio.Pinguibus a mēſis iuuenes ad cōpita.i.loca ꝗ plures petere ſolent.in quib ruſtici choreas & cęteros ludos exercēt.Cātu ſaltidico.i.ſaltandi formā dictāte.Et proximat.i.ꝓxime appropinquat:aut inſtat ęſtas ꝗrta quia æſtate poſt meſſē duxerat.Dies rapidis &c.Si ꝗ.i.aliqua dies.i.tēpeſtas eſt bona.i.læta & ꝓſpera:pterit horis rapidis.i.uelociter traſeuntib.Id eni uidet lętis.Inimica tenaci⁹ hæret:gnālis ſnīa ꝗ ad finē facit.Plura tñ ut uidet dictur⁹.ſed a fortunato ad coertionē pecoris auocat Viden.i.uides ne:pecus ſubintrat uineta.i.loca uitibus cōſita uicina.eundū eſt.i.ire nos oportet ad cuſtodiā pecoris:ne taxemur id eſt damnemur:graui mulcta.i.pœna pro delicto danda.

trem Compita Viden Vineta Mulcta

¶Aegloga ſecunda:quæ dicit Fortunatus:de amoris inſania.Colloquutores Fauſtus & Fortunatus.

QVr tā ſerus ades?qd te(iā ſeptima lux eſt) Fau.
Detinuit/gregibus ne nocēt hęc paſcua ueſtris?
Fauſte Padus noſtros ꝗ pręterlabit agros For.
Creuerat:& tumidis ripas æquauerat undis.
Nos cura gregis omiſſa/priuata coegit
Publicaꝗ utilitas ripam munire diurnis
Nocturniſꝗ operis/fluuiumꝗ arcere furentē?
Fert Padus exundans mala ſæpius omnia:noſter Fau.
Tityrus eſt autor:qui paſcua dixit & arua.
Forſitan id uerū:quando extra tempora/& ultra For.
Menſuram atꝗ modum ſubito concreuerit æſtu:
Nunc autem id poſcit tempus:nam liquitur altis
Nix hyberna iugis:implent caua flumina montes.
Se exonerāt/fluuioſꝗ onerāt:ſic flumina rurſum Fau.
Se exonerant:pelaguſꝗ onerant.hoīm quoꝗ mos eſt:
Quæ nos cunꝗ premunt/alieno imponere tergo.

¶Cur tã ſerus ades: In hac ægloga damnabit amoris inſania quã Amyntã paſtorẽ deperiſſe memorabit Fortu: Nõ eñ noĩ cõgrue rer: ut Fortunatus amores experiret amaros. Amyntas aũt a Marone inducitur paſtor emulus: vñ dicit: Inuidit ſtultus Amyntas. ἀμυντικοσ amynticos aũt dr̃ uindicatiuus: Talis aũt proximitas eſt ad furorẽ ꝙ inſaniã cũ ceptis deſiſtere cogitur. Vtrũq; deduci uidetur ab ἀμυνομαι amynome: quod eſt ulciſcor: punio: repugno. Principiũ collocutõis ẽ de inundatõe padi quã Fauſtus accuſat: quo minus affuerit illis diebus cũ pecore. Curtã ſerus. i. tardus: ſed utrũq; ſic accipio: ut ad tps referat. Virgi. Tarde uenere ſubulci. Nã lẽtus: piger: oſcitãs etiã mane uenire poſſis. Serus aũt ueſpere dũtaxat: etiã ſi celer & preceps. Iã ſeptima lux: ſeptimus dies. Prima tñ lux & primus dies differũt autore Valla. Nã prima luce facio q̃d in prima pte diei. Primo die: q̃d toto ipſo die qui prim⁹ eſt. Gregibꝫ ne nocẽt. q. d. minime: cũ ager mãtuanus ſit optimus. Vñ Maro. Et qualẽ infœlix amiſit mãtua campũ. Padus fluuius maximus Italiȩ: in quẽ iuxta Mantuã incidit Myntius. vñ de utroq; dicit Maro in Tityro. Hic inter fluĩa nota. Et fontes ſacros frig⁹ captabis opacũ. Noſtros ergo agros. i. matuanos. Nos cura gregis omiſſa aut obmiſſa. Vulgarius Horatiũ ſecuti depoſito b dicimus omiſſa: & omiſi prima breui. Nocturniſq; opis. i. operatõibus aut operarijs: nã utrũq; ſignificat hæc opa. Fert padus exundãs mala ſȩpi⁹ omina. i. portẽta aut indicia futurȩ calamitatis. Noſter. i. noſtras aut cõpatriota noſter. Titirus. i. Maro qui in prima buco. per Tityrũ intelligit. Eſt autor: in fine primi geor. Poſt cȩdẽ cæſaris: quã tot mala ſecuta ſunt: qa fluuioꝝ rex Eridanus: cãpoſq; p oẽs Cũ ſtabulis armẽta tulit. Idẽ eñ eſt padus & eridanus ab eridano ſeu phethonte filio ſolis: q in eo ſubmerſus dr̃ denoĩatus. Idẽ dicit Hora. i. car. de tyberi. Vidim⁹ flauũ tyberim: retortis Litore herruſco uiolẽter undis: Iredeiectũ monumẽta regis. Tẽplaq; ueſtæ. Qui paſcua dixit & arua. i. buccolica & georgica. Prudẽter æneida tacet: ut cuius lectio ad ruſticũ nõ ſpectat. Hora. aũt in ſer. reticet. qa tũc nõdũ erat emiſſa. Forſitan: bñ forſitã ne potẽris fidẽ priſcoꝝ adhibere cẽſeat: q̃ yo tẽpeſtiue ſiũt nihil portẽdere uidenẽ pter ſe. Nã liquit. i. liqueſcit & defluit. Vir. geor. i. Vere nouo gelidus canis quũ mõtibus humor Liquit. Mõtes ntũs eſt: qa mõtes implẽt caua flumina. i. alueos fluminũ. Se exonerãt: uidelicet mõtes: & onerãt flumina: fluĩa rurſus onus ſuũ in mare demittũt: nã oĩa fluĩa intrãt mare: & mare nõ redundat. Vñ ruſtice dixit: Pelaguſq; onerãt. Quæ uos cũq;: tmeſis. i. inciſio eſt, p quȩcũq; nos. Dr̃

Amyntas · Serus · Prima lux · Primus dies · Padus · Omina · Noſter · Eridanus · Liquitur

aūt Tmeſis non temeſis. Alieno imponere tergo: vñ de phariſeis ſaluator Mathei. xxiij. Alligāt aūt munera grauia & importibilia & imponūt in humeros hoīm: digito aūt ſuo nolūt ea mouere. Tmeſis

Sed iam contractū reuocat ſuus alueus amnem. For.
Decreſcente pado (dictu mirabile) noſter Fau.
Fortunate lacus maioribus æſtuat undis.
Vrbs natat: obſcuræ fiunt cellaria foſſæ:
Lyntre cados adeunt: labens ad uina miniſter
Ridet: & ex imis fertur grauis obba lacunis.
Multa (licet nati fuerint melioribus horis)
Multa & magna ferunt aliquando incommoda ciues
Commoditas omnis ſua fert incōmoda ſecum: For.
Et ſorti appendix eſt illætabilis omni.
Hactenus eridanus: noſtros repetamus amores: Fau.
Quandoquidē nunc alma uenus mouet oīa: cœlū
Luce repet nitida: tellus uiret: arua uolucres
Cantibus exhilerant uernis: nunc omnia fœtant.
Tu tua luſiſti, ſed nos aliena ſequamur. For.
Nam quibus tibi noti referam paſtoris amores:
Vt doceam ueneris nihil eſſe potentius igne.
Pauper & infeſto ſub ſydere natus Amyntas:
Sex uitulos totidemque pares ætate iuuencas
Armentique patrem ducens in paſcua taurum:
Venerat ad Coitum: nitidis ubi Myntius undis.
Alluit: herboſos fugiens perniciter agros.
Arx noua propter aquas pinnatis ardua muris
Eſt Coitus: campo moles fundata paluſtri.
Hic igitur recubans uitrei prope fluminis undam:
Vitis ubi amplectens longis dumeta lacertis

In uada curuata ripæ ſupereminet umbra,
Piſcibus inſidias tendebat harundine & hamo:
Meſſis erat:ſolis rapidi uiolentia aduſtos
Sciderat arentes:finem philomena canendi
Fecerat:& neq; lux paſſim morientibus herbis
Paſcere oues poterat:neq; nox humore cicadas:
Dumq; incumbit aquis,ſtudioq; intendit inani,
Taurus(ut auditum eſt)primum uexatus ab œſtro:
Mox canibus:demum furaci a milite ſyluis
Abditus:ex toto confeſtim euanuit agro.

¶Sed iam contractū. Non interrogatiue ſed indicatiue legatur. Su
us alueus.i.proprius aut debitus:aut hyppallage.i.ſuū amnē. De
creſcente pado dictu.i.ut dicat:uel dū dicat mirabile:noſter lacus
Myntius uicinus urbi noſtræ Mātuanæ ſcilicet Benacus. Myntius em̄ ex be
Lintre naco fluit: Lintre.i.ſcapha aut alia nauicula . Grauis obba.i.lage-
Obba na.Perſius ſeſſilē uocat.eo q̄ lato fundo quaſi ſedeat dicēs.ſaty.v.
Exhalat uapida leſum pice ſeſſilis obba. Melioribus horis. Vñ Iu
uenalis.Diſtat em̄ quę Sydera te excipiāt modo primos incipientē
Edere uagitus.& adhuc a matre rubentē.Sed id æthnicis q̄ chriſti
anis conſonantius.Verum ſi non trahimur aut compellimur inui
Appendix ti:ducimur tamen zelo & incitamur. Appendix illętabilis: quia in
Illętabilis hoc mundo nō ſunt ſolida nec plena gaudia quę nihil habeāt ama
roris.Nam extremū gaudij luctus occupat. Appendix dicit quod
appendit.Illętabilis de qua nō eſt lætandū. Sic ænei.iij. Hinc Dre-
pani me portus & illætabilis ora.Multa ſunt prouerbialiter dicta
notatuq; digna.Boetius dicit didiciſſe in foribus iouis eſſe duo do
lia:alterum boni:alterū mali:neminēq; naſci qui non aliquando
ex utroq; bibat. Hactenus eridanus.ſ.dictus eſt.i.inundatio padi.
Noſtros repetamus amores.Quandoquidē nunc.ſ.in uere:præci
pue dum nix liquit:tūc em̄ ueneri potiſſimū dat opera. Vñ uernę
Alma dicti q̄ fere uerno tpe gignunt. Alma:qa diua creatrix ab alendo
dicta.nā per ꝓpagationē cōſeruat genus noſtrū. Arua uolucres.
Maro.Hinc uolucrū cōcentus in aruis. Exhilarani:hilaros græce
Hilaro vñ hilarū Teren.dixit. Facit hilaro uerbū:quod eſt hilarē & lætū

facio. Nunc oĩa foetant.i.foetus producunt. Tu tua luſiſti.i.tuos amores faciliter cecinisti. Eſt eñ ludere res nõ graues canere: unde Vir.in bucco. Et ipſum Ludere quæ uellē calamo permiſit agreſti Oui. Ille ego qui fueram teneroꝝ luſor amoꝝ. Ingenio perij naſo poeta meo. Itē Maro in culice. Luſimus octaui gracili modulante thalia. Atq ut araneoli tenuē formauimus orſum. Sed nos aliena ſequamur. Nõ eñ fortunato (ut dixi) infortunia amoꝝ congruūt: ea eñ dicturus eſt: Veneris nihil eſſe potētius igne: Maro. Oĩa uincit amor: & nos cedamus amori. Et ideo de tpe quo amāt beluę dicit geor.iij. Tēpore nõ alio catuloꝝ oblita leæna.. Sæuior errauit cāpis: nec funera uulgo Tā multa: informes urſi ſtrangēq dedere. Per ſyluas: tū ſæuius aper: tū peſſima tygris. Heu male tum lybiæ ſolis errā in oris. Et infeſto ſub ſydere.i.moleſto & inferenti quaſi uim: q̃d plus eſt q̃ ſi infauſto legendū ſit. Ad coitū.i.ad arcē ſic dictā q eſſet ad cōfluentē: Myntius ex banaco (ut dixi) naſcēs. Perniciter: uelociter. Arx noua caſtellū uocat. Propter aq̃s.i.iuxta. Vir. geor.iij. Et uiridi cāpo tēplū de marmore ponā. Propter aquā tardis ingēs ubi flexibus errat Myntius: & tenera p̄texta arundine ripas. Sed quęras cū ille in laudē Myntij (eſt eñ ſic utilior nauigantibus aduerſo p̄ſertim fluīe) dixit tardis flectibus: cur hic dicat fugiens pniciter. Sed dicemus id ad inundationē p̄tinere: qua fluīa tarda alias pnicia fiūt. Lōgis lacertis.i.brachijs. qa labruſcæ nõ putātur nec reſecanē. Harūdine & hamo.i.hamata harūdine.i. uirga tenui. Sciderat: mutauit: cōtra morē producit: nā ſcindo ſcidi priorē corripit. æneī.iij. Heſperiū ſiculo lat⁹ abſcidit: arua q & urbes. ubi Seruius tñ uidet ſentire debere pduci. Nā metri (inqt) cauſa ſci ſyllabā corripuit. ue:ꝝ nõ legit correpta. cū cōtra ſępe reperiat. Hora. i.car. Ne quicq deus abſcidit &c. Poſſet forte legi Soluerat aut q̃d ſimile. Nec lux.i.diurnū tps. neq nox humore.i.rore. Vir. Dūq tymo paſcent apes: dū rore cicadæ. Studio q intendit inani.i.piſcā di hamo: vñ paꝝ utilitatis conſequit: præſertim prętermiſſa cuſtodia armentoꝝ. Ab oeſtro: ueſpę genus eſt id. ſic gręce a ſono dictū Mox.i.paulo poſt uexatus a canibus. Demū.i.tandē aut ultimo. abditus.i.abſconditus a milite.i.uiro belligero humilis conditōis unde furaci addit. Nõ eñ milite dicemus equitē auratū: ſed millēſimū quēq.i.quēlibet e numero millenario etiā uiliſſimū: unde milites romani potiſſimum pedites uocabantur.

Coitus
Perniciter
Arx
Scindo
Oeſtrum
Miles.

Quod puer ut nouit/tumulum conſcendit: & alta
Voce bouem clamans; longo rura omnia uiſu

Proſpicit:ut fruſtra niti ſe comperit.arcum
Corripit & pharetram:ſequiturq́ per inuia taurum
Illum per caulas & per ſtabula omnia quærens:
Per colles Benace tuos:per conſita oliuis
Iugera:per uirides ficis & uitibus agros:
Venerat ad ſublime iugum:quod ſulphuris arcem
Suſtinet:& longis aperit proſpectibus illinc
Benacum.hinc campos longe lateq́ patentes.
Lux ea ſacra fuit Petro:frondente ſub ulmo
Mixta erat ex omni pubes poſt prandia uico
Ducebatq́ leues buxo reſonante choreas.
Ruſtica gens nulla genus arte domabile:ſemper — Fau.
Irrequietum animal:gaudet ſudore:peracto
Mane ſacro(quando omnibus ocia)luce
Ipſa oci ac famis impatiens epulatur:& implet
Ingluuiem:audito properat tibicine ad ulmum
Hic furit:hic ſaltu fertur bouis inſtar ad auras.
Quam raſtris uerſare nefas:& uomere terram
Calcibus obduris:& inerti mole fatigat
Ac ferit:& tota Baccho facit orgia luce.
Vociferans:ridens:ſaliens:& pocula ſiccans.
Stulte quid hæc faris?ſolatia ruſtica damnas — For.
Ruſticus ipſe?tuis malus es:tibi peſſimus ipſi.
Dicta ioco fuerint:noſtrum repetamus Amyntam:

Proſpicere ¶ Quod puer.Proſequit̃ hiſtoriã aut argumentũ cœptũ.Proſpicit porro aſpicit.Aenei.i. Nauẽ in conſpectu nullã: tris littore ſeruos Proſpicit errãtes.Vt.i.poſtq́. Per caulas & per ſtabula per colles benace tuos.Nõ lõge ergo diſtat:ita ut de eo intelligi poſſet quod dixit noſter lacus &c̃.Sulphuris arcem a ſulphure denominatam

Benacū qui ut larius ex alpibus augeť. Sacra fuit Petro ad uincula (ut uidet) kalē. Auguſti. Buxo. i. fiſtula ex buxo. Maro. Timpana nos buxuſq; uocat berecynthia. Ipſa oci ac. Sic Maro in fi. Georg. Ignobilis oci pro ocij dixit: nam ut hic ocij ſcribas uerſus non patitur. Bouis inſtar. i. in morē. q̄d Valla (ut dixi) improbat. Quā raſtris. ſ. in cimiterio aut in alio loco ſacro: aut area publica. Facit orgia baccho. i. celebrat bacchanalia. Orgia aūt gn̄aliter dicunť omia feſta. Calcibus a nominatiuo calces: ſic em̄ ſcribendū præcipiunt: eſtq; neutri gn̄is. Vir. Ferrata falce fatigat. Alibi maſculinū leges. Inerti mole. i. pondere corporis inertis. Tibi peſſimus ipſi. Confeſſus em̄ eſt ſuos amores unde poſſes in eū dici illud Hora. Q̄ temere in noſmet legem ſanximus iniquam. Buxo Orgia baccho. i. bacchanalia. Calces

Continuit greſſum; baculoq; innixus acerno
Intermiſit iter; donec miteſceret æſtus;
Ah puer infœlix æſtus te maior in umbra
Corripiet; nudam uideas ne in fonte Dianam
Claude oculos; blandis neu des ſyrenibus aurem;
Sors tua Narciſſo ſimilis; Narciſſus in undis
Dum ſedare ſitim properat; ſitit amplius; at tu
Exteriorem æſtum fugiens intrinſecus ardes,
Q̄ melius fuerat (niſi te ſic fata tuliſſent)
Ad reliquum rediſſe pecus; ſeruaſſe iuuencas;
Admiſſi bouis æquo animo diſpendia ferre;
Q̄ dum conaris nil perdere / perdere teipſum.
Sed poſt iacturam quis non ſapit; utile non eſt Fau
Conſilium poſt facta dare quod oportuit ante.
Conſilium poſt facta; imber poſt tempora frugum;

¶Cōtinuit greſſum, Reliqua proſequiť. baculo acerno ex acere arbore. Acer em̄ prima breui illius aceris ſcd'm Priſci. facit. vñ Acernus. a. um. Intermiſit iter q̄d habuit ad inquirendū taurū. Ah puer infœlix: acclamatio Fortunati. ſic illic: ah uirgo infœlix q̄ te demētia cœpit. Nudam uideas ne in fonte dianā claude oculos. i. auerte

oculos tuos ne uideas uanitatē:ſed ad fabulam alludit. Acteon eñi
Acteon ga dianā imprudens nudā uidit a canibus diſcerptus eſt. Blandis
Syrenes ne des ſyrenibus aurē. Nam ſyrenes (ut aiunt) ſurda aure tranſire oportet. ut inquit diuus Hiero. Fuerunt aūt (autore Seruio in ſi. v. æneí.) tres in parte uirgines & in parte uolucres: a cheloi fluminis & caliopes muſæ filię. Harꝫ una uoce: altera tibijs: tertia lyra canebat. Et primo iuxta peloꝝ in capreis inſultis habitauerūt: quæ illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Scd'm ueritatē meretrices fuerūt: q̄ trāſeuntes: qm̄ deducebāt ad ægeſtatē: his ficti ſunt inferre naufragia. Has ulyxes contēnendo deduxit ad mortē. Hęc ille. Harum noīa dicuntur parthenope aqua quæ nunc Neapolis .i. noua urbs dr̄: olim fuit denoīata leucoſia & lygia. Dicuntur autē ab eo quod eſt hirin quod ſignificat cōnectere & retinere: & aſpiratio cōuertit in .ſ. Harꝫ cantū ad Vlyxem tranſtulit Cice. principiū eſt. O
Narciſſus decus argolicū quin puppim flectis Vlyxe &c̄. Sors tua Narciſſo ſimilis. Is eñi ſcd'm Oui. meta. iiij. Cū ſuperbia formę elatus cæteros contēneret amore ſui in fonte uiſi exorſit & cū ſui cōpos eſſe nō poſſet in margine languens tandē in ſui noīs florē cōuerſi meruit. Dū ſedare ſitim ꝓperat: in fonte uidelicet: ſitit amplius amore ſui illic uiſi: intrinſecus ardet æſtus amoris. Qꝫ melius .i. q̄to. ſic Vir.
Qꝫ Qꝫ magis illa tremens: tanto magis effer a flammis. Niſi te ſic fata
Fatum tuliſſent. Imputat fatis: ſed tn̄ immerito: ut legiť apud Aulū gelliū li. vi. ca. ij. Heu mihi ꝙ dānant mortales numīa celi. Eſſe aiūt eterū per nos mala: cū tn̄ ipſis Vecordi præter fatū ſint mente dolores. Multi ḡ fatis imputāt. Iuue. Hūc ego fatis imputo. Et alibi. Fata regūt hoīes. & Mālius li. iij. Fata quoqꝫ & uitas hoīm ſuſpēdit ab aſtris. Sic fœlix aut triſte uenit ꝑ ſingula fatū. Verꝫ fatū uarie accipi ſolet; utcūqꝫ tn̄ accipiať: dicemus nō imponere arbitrio noſtro neceſſitatē: etiā ſi fata uiā inueniūt. Cōſiliū poſt factū eſt inquit imber poſt tempora frugum: bene ad ſuū inſtitutū conuertit ne nō ruſticus putetur. ut aūt Maro inquit. Dulce ſatis humor.

Vna puellares inter pulcherrima turmas Fortu
Virgo erat: alba comas; alijs procerior; annos
Nata quater quinos / uel circiter: ore nitenti
Vrbanis certare potens & uincere nimphys:
Aureolis radiant guttis: ad tempora limbus
Ibat; & ad pectus clauſum uelamen æheno

Clauiculo:mediam fulgenti fibula ferro
Stringit in anguſtum:noua candicat inſtita lapſu
Linea rugoſo:pedibuſq; allabitur imis.
Hanc puer ut uidit/periit:flammaſq; tuendo
Hauſit:& in pectus cecos abſorbuit ignes.
Ignes qui nec aquis perimi potuere:nec umbris
Diminui:neq; graminibus:magiciſue ſuſurris:
Oblituſq; greges & damna domeſtica/totus
Vritur:& noctes in luctu expendit amaras.
Sæpe graueſcentem uerbis compeſcere flammam
Nixus:& inſanum iuuenis cohibere furorem
Dicebam:miſerande puer quis te deus iſtas
Miſit in ambages?ſed non deus/immo ſathanum
Peſſimus:ex illis quos noctibus atq; diebus
Ter tribus in terras fama eſt ex æthere lapſos

¶ Vna puellares.Nõ attendẽs ad interlocutõem fauſtinã ꝓgit For
tu.deſcribẽs puellã:cuius amore exarſit. Nata quater quinos.i.ui
ginti:quæ ætas ruſticis uxorẽ ad laborẽ expetentibus grata:cũ ur
bano iunior placeat:ut in Eunu.Anni quot?ſedecim.Flos ipſe &c̃.
Vrbanis nymphis.i.ſponſis aut puellis ꝑ nymphis habendis.Eſt
aũt dctũs more Virg.Mõtibus in noſtris ſolus tibi certat amyntas
.i.tecũ & cũ nymphis.ſed durius addit:& uincere.cũ ſequat nym
phis:nam ſubaudire oportet eas.Aureolis.i.paꝝ aureis:ſicut a lu
teo luteolũ deduxit Maro.Limbus.i.ueſtis oblonga.Aheno.i.æ/ Aureolis
reo clauiculo.i.ſpintre.Fulgẽti ferro:ex uſu aut artificio:aut ex eo Limbus
quod albũ ferꝝ uocãt.Stringit in anguſtũ:ut gracilior habeatur. Alheno
Nã ſi qua eſt habitior paulo pugilẽ eſſe aiũt. Noua inſtita linea.i. Inſtita
annexæ ſtolæ.Sunt aũt duo epitheta quę latina lingua refugit.niſi
diuiſim conſtruant.ſed tñ hæc tolerant.quia perinde eſt ac ſi dicat
inſtita noua ex lino quæ ruſticæ cõuenit: nã inſtita lanea & ſerica
ſtolæ matrimoniali cõgruit.Allabit imis pedibꝫ.i.ad imos pedes
defluit Ho.ſer.i.Nil mediũ eſt:ſunt q nolint tetigiſſe niſi illas.Qua
rũ ſub ſura talos regat inſtita ueſte.Eſt aũt inſtita tenuiſſima faſcio
la quę prætexta dr.ut inquit Acro,ad dictũ locũ.Lapſu rugoſo.i.

in plicas cõtracto. Hanc puer ut uidit perijt. Maro. Vt uidi ut perij ut me malus abſtulit error. Flammaſq; tuendo. i. inſpiciendo. hic actiue accipit. Ignes ignes: bona & artificioſa repetitio q nec aqui s &c. Vnde Aedituus apud Gel. lib. xix. ca. ix. Quid faculã præfers philiros qua nil opus nobis. Ibimus: hic licet pectore flãma ſatis Iſtam non potis eſt uis ſæua extinguere uenti. Aut imber cœlo cãdidus præcipitans, At contra hunc ignem ueneris niſi uenus ipſa. Nulla eſt quæ poſſit uis alia opprimere &c. Neq; graminibus. Id conqueritur Apollo apud Naſonem. Heu mihi q nullis amor eſt medicabilis herbis. Magiciſue ſuſurris. i. incantatiõibus quę obſcure remordente conſcientia proferuntur. Quis te deus ex ueteri conſuetudine interrogandi. nam hodie quũ unũ credimus deũ inepta eſſet, niſi abuſiue (ut dixi) ex poetico more inferos dicamus deos: & amorẽ aut uirtutes & uitia. In iſtis ambages. i. inextricabiles errores. Sed non deus corrigit, ergo quod dixerat deus: immo (inquit) ſathanum peſſimus. a nominatiuo ſathan: huius ſathanos: ſicut Tytan tytanos: pæan pæanos, Peccant ergo qui etiã ſathanas ſathanæ media breui proferunt. Ter tribus. i. nouem noctibus & totidem diebus ex nouem choris angelorum.

Suſurris

Ambages

Sathanum

Dic age ſi noſti quenq;: reminiſcere ſi quem
Videris hoc pacto diteſcere: ſurgere in altum:
Dilatare domum: maioribus horrea aceruis
Complere his ſtudijs: extendere latius agros:
Multiplicare greges: acquirere paſcua bobus:
Sunt qui noſtra ferant menſis epulanda cruentis
Inter tot populos quot habet latiſſima tellus
Corpora: & humanos abſumunt dentibus artus
Sunt inquam quos tanta malis tot uexit erinnys
Sed nullum eſt tam immane genus / tam barbara nuſq;
Gens: quę fœmineos non execretur amores:
Hinc ueniunt rixę: ueniunt & iurgia / & arma:
Sępe etiam dirę multo cum ſanguine mortes:
Hinc quoq; deletis euerſæ mœnibus urbes,

Ipſe etiam leges/rubriſq; uolumina loris
Clauſa/uetant ſcelus hoc:& deteſtantur amores.
Vt leges audiuit:ad hæc reſpondit Amyntas.
Ciuis enim fuerat puer:& uerſatus in urbe.
His monitis prudens & circumſpectus haberi
Niteris:& ſenſu tetricos anteire Catones:
Error hic:hæc paſſim ſapiens dementia regnat.
Ipſe ſibi plauditur homo:ſolerſq; putari
Vult animal:tamen incautus ſibi multa tetendit
Retia:& in foueam cecidit quam fecerat ante.
Liber erat:ſeruile iugum ſibi condidit ipſe:
Pondus id eſt legum(uidi ipſe uolumina)quas nec
Antiqui potuere patres:nec poſſumus ipſi:
Nec ſeruare ætas poterit uentura nepotum
Aſpice ꝙ ſtulta eſt hominum prudentia:cœlum
Sperat:& eſſe ſibi ſedem inter ſydera credit:
Forſitan in uolucrem moriens tranſibit:& altum
Spiritus aſſumptus tranabit ad æthera pennis:
Tunc ergo quid latras?legum deus auctor:& ipſis
Non parere ſapit magnam nimis impietatem:
Grandia de magnis hæc ſunt certamina rebus: Fau.
Quid fuerim reris?quamuis pannoſus & aſper For.
Sim modo:tunc animo?tunc ui?tunc ore ualebam:
Nec mihi ſeſe alius poterat componere paſtor:
Nunc quoq; ſi rectus uultu gradiare ſupino: Fau.
Alter eris Marius:raſo ore uidebere carbo
Talia reſpondit ſic obiurgatus Amyntas. For.

Facto homini deus inuidit, conceſſa uoluptas
Viſa bonum nimis excellens, & uota repreſſit
Legibus inuentis: ut equi ligat ora capiſtro /
Ne quocunq; libet flectat ueſtigia ſeſſor.
Quæ mea ſit me cogit amor ſententia fari:
Liberaq; ora facit, qui non communicat uſum
Coniugis / inuidus eſt: liuorem excuſat honeſtas
Introducta uſu longi liuoris iniquo.
Nam dum quiſq; ſibi retinet ſua gaudia; nec uult
Publica / communis mos ac longæuus honeſtas
Factus: & hunc morem fecit dementia legem:
Inuida res amor eſt: res inuidioſa uoluptas:
Tunc ego non andens hominem contendere contra
Amplius; inſano rediens ab amante receſſi.
Cernis ut hic malus affectus ſic lumina mentis . Fau.
Claudat / in errores ut ſponte feramur apertos:
Cernis ut a ſummo liuentia nubila Baldo .. For.
Se agglomerent: oritur grando, ne forte uagantes
Tempeſtas deprendat oues: diſcedere tempus.

¶ Dic age. Progredit̃ in deteſtatiõe amorꝝ quo illũ auertat: facitq; id quaſi ſatyrice: docẽs nullũ ex amoribus emolimentũ: nullũq; ꝑ eos diteſcere. Sũt qui noſtra ferãt: tyrãni q̱ ſanguinẽ & ſudorẽ pauperꝝ abſumũt: aut ad cyclopas & leſtridonas aſpexit: aut ad ægyptios a Iuuenale dãnatos: ſed uerius ad auaros q̱ quicq̱d paupes ſudore pariũt deuorant. Euerſæ urbes ut Troia & aliȩ (ut Hora. i. ſer. ſentit) multæ. Nã fuit ante Helenã cunnꝰ teterrima belli. Cauſa ſed ignotis perierũt mortibꝫ illi Quos uenerẽ incertã rapiẽtes more ferarꝝ. Viribus editior cædebat: ut in grege taurus. Tetricos: ſæueros & rigidos: a tetricis montibus aſperis. Anteire colliſio eſt: ſicut in deinde ꝓinde: deeſſe fieri ſolet. Catones duo noĩati ſunt ſæuerissimi: maior ille cenſorius: & minor uticenſis. Ipſȩ etiã leges: ut

Tyranni

Tetricos

Catões duo

lex diuina.Nõ mechaberis.Lex humana:ut lex iulia in adulteros De qua.Iuue.Lex iulia dormis &c̄.Quas nec antiqui potuere pa= tres.Sic beatus Petrus Actuū.xv.Nūc ergo qd tentatis deū impo nere iugū ſup ceruices diſcipulorꝝ: q̄d neq; nos neq; patres noſtri portare potuimus. Sapiēs demētia:bona implicatio.ſic apud Iu= uenalē.Inter ſocraticos notiſſima foſſa cinœdos:cū nihil ſit magis repugnās q̄ ſocraticū & cinedū eſſe.Sed(ut in ꝓlogo andriȩ dicit) multi faciūt ne intelligendo ut nihil intelligāt. Vident̄ ergo ſibi ſa= pientes cū ſint demētes.Iniquā in ſe ferentes legē.Hora.Q; temere in noſmet legē ſancimus iniquā.Quā fecerat ante.Sic Dauid.Inci dit in foueā quā fecit.Forſ tan in uolucrē.Tanta eſt amātibus inſa nia:ut etiā q fidei ſunt irrideāt.Graphice ergo docet q̄ nō ſit ſui cō pos qſquis amat.Grādia de magis.Ne decori pſonarū immemor uideat poeta(uidet̄ em̄ altior hic diſputatio q̄ ut ruſticis cōueniat inducit alterꝝ interloquentē:qſi minus habeat fidei. Vn̄ Fortuna= tus more ſenū q ſe laudāt & ſua tp̄a.ut Neſtor apud Homerꝝ, Vn̄ Flaccus in arte.Laudator tp̄is acti ſe puero.Dicit ſe in adoleſcentia fuiſſe pręſtāti ingenio & prudētia magna præditū.Quid fuerim re ris.i.arbitraris:q̄uis pānoſus.i.ueſte multis pāniculis conſuta & Reris
craſſo pāno.& aſper ſim mō.i.pānis anniſq; obſitus:ut inquit Co Pannoſus
micus.Nūc quoq; ſi rectus uultu gradiare ſupino. Alter eris Mari us qui ꝓcerus erat &(ut Apianus docet)uultu ſeuero:q ex uultus diritate quū nihil loqueret̄ ſatis ꝓferre uiſus q̄ ingentē machinare tur cædē.Papyrius aūt carbo illa tēpeſtate q̄ cū iuniori grapho cō ſpirabat:adhuc inueſtis ſeu imberbis erat.vn̄ air. Raſo ore uidebe re carbo.alludēs(ni fallor)ad carbonē quo nihil nigrius. Vt equi Cerbo
ligat ora capiſtro ſeſſor.i.qui inſedit equo. Me cogit amor. Nō er go ſui iuris aut liberꝝ ſe fatet̄:ſed amore coactum . Qui non cōmu nicat uſum coniugis inuidus eſt. Vult errore & hæreſi nicolaitarꝝ etiam cōiuges debere cōmunes eſſe:& per inuidiam ſuam cuiq; da tam:& legē iuliā in adulteros latā:quæ res quia honeſta uiſa liuo rē excuſat honeſtas. Honeſtatē aūt introduxit longus ſed iniquus (inquit)uſus:quȩ oīa ſunt ab inſano & demēte amatore dicta=vn̄ quam uidit non maritali affectione amauit. Inuidā res amor eſt i. Inuidia
inuidere faciens:quia nec regna parē:nec uenus ferre poteſt. Liuē Liuentia
tia:ſubnigra & denſa a liuore qui eſt macula plumbei coloris ex cōpreſſu facta. Tibul. Tum ſuccus herbaſq; dedi:quis liuor abiret Quē facit impreſſo mutua dente uenus.Et quia talē inuidi contra= hunt colorē:ideo liuidi dicunt̄:& liuor inuidia.Baldo.i.a mōte ui Baldo
cino.Eſt aūt futuræ æglogæ paraſceue.i.præparatio. D ij

Aegloga.III.quæ dicitur Amyntas:de inſani amoris exitu infœlici.Colloquutores Fauſtus & Fortunatus.

ILla heſterna ruens Baldi de uertice grando Fau.
Fortunate fuit nobis innoxia:diuis
Gratia noſtrarũ quibus eſt cuſtodia frugum.
Sed ueluti ex illis ueniens ait Harculus oris
Veronenſem agrum/pecudes & ouilia ſic eſt
Demolita caſas:& paſtoralia tecta
Sic euerterit:ut agricolis ſpes nulla ſuperſit.
Agricolis etenim pecus eſt ſubſtantia:& arua
His ſubiecta malis:grandi theſaurus in arca
Ciuibus eſt:quem nulla queat contundere grando
Nulla pruina/gelu nullum/nullæ aeris iræ.
Neſcio qui uentos tempeſtateſq; gubernat For.
Id ſcio:ſed neq; ſi ſcio/ſat ſcio:ſed tamen auſim
Dicere:quid?uita né ideo mulctabor in ipſa?
Numina ſi ut perhibent/orbem moderantur ab alto
Extimo nil duros hominum curare labores.
Aſpice quo tenuem uictum ſudore paramus:
Quot mala pro grege/pro natis/pro coniuge/paſtor
Fert miſer.infeſtis æſtate ſudoribus ardet:
Frigoribus riget hybernis:dormimus ad imbrem
Cotibus in duris/uel humi:contagia mille
Mille premunt morbi pecudes:diſcrimina mille
Sollicitant:latro inſidias intentat ouili
Atq; lupus:mileſq; lupo furatior omni:
Vt manus aſſiduo detrita incalluit uſu

Squalit os:barba obriguit:cutis aruit æſtu:
Vna repentino rapit omnia turbine grando:
Hoc ſuperi faciunt:quibus inclinamur ad aras
Et quibus offerimus faculas & cærea uota
Neſcio quæ pietas:& quæ clementia tantis
Cladibus inuoluat paſtores omnium egenos.

¶ Illa heſterna ruens.Facto ex cuẽto paſtoribus colloquio proſe-
quitur Fortu.infœlices amores amyntę.Stylus quia paſtoralis fa
cilimus eſt:quo circa breuiſſimus ero.Illa grando heſterna:cuius
meminit in fine præcedẽtis æglogę:de uertice.i.ſummitate.Vertex Vertex
eñ dr̃ ſummitas a qua uertendũ eſt:cũ altius ire nequeas:ut in ca Baldus
pite & monte.Baldus mons eſt.Diuis.i.ſanctis.Harculus ruſtici Diuis
nomẽ quaſi bonus cultor aut aruicola aut retiarius αϱκυσ eñ dr̃ Harculus
rete.Demolita.i.deiecit proſtrauit calamitatẽ inferendo.Caſas:tu
guria paſtoralia.& ꝓ ideſt paſtoralia tecta.Agricolis etem̃.ordo
eſt:etem̃ ſubſtãtia.i.poſſeſſio & peculiũ eſt agricolis pecus & arua
Nullæ aeris iræ.i.tẽpeſtates quaſi ab irato ioue qui & aer dr̃ illatę
Neſcio quis &c̃.ruſtice id dicit ſed graphice.Sunt eñ ruſtici impa
tientes calamitatis:ita ut in deuerbio ſit.Qui ſua amittit:& ſenſus
amittit.Vñ & Aeneas amiſſa cõiuge(quã ſummus alioquin de
orũ cultor)ait æneí.ĳ.Quem nõ incuſaui amens hoĩm deorꝝ.
Aut qd in euerſa uidi crudelius urbe.Et in buco.Amiſſo nato.Ac
 deos at aſtra uocat crudelia mater.Vita ne ideo mulctabor in
ipſa.i.an ne ob id uiuẽs puniar?Id quo de more ruſticano:Nã
illis durũ nõ uidet̃ qd differt malũ:utpote poſt fata.Numina ſi ut
perhibẽt:epicurei eñ negabãt.vñ Maro in buc.Ne curare deũ cre
dis mortalia quen.Lucre.Ne bene ꝓ meritis capit̃ nec tãgit̃ ira.
Hora.ſer.i.Credat iudæus appella.Nõ ego nã deus didici ſecurꝝ Appella
agere æuũ.Iudeũ uocat appellã.i.ſine pelle prępuitĳ:hoc eſt circũci
ſum.Securꝝ æuũ.i.ſeorſum a cura mortaliũ.Vñ Epicurus iactabat
ſe leuaſſe genus humanũ duob ſumme malis:metu & ſuperſtitiõe
deorꝝ:Metu quidẽ:qa dixi unũ eſſe ſpiritus humani & beluini inte
ritu:& ita nõ eſſe metuẽda q̃ poſt mortẽ eueniũt.Et ſupſtitõe.i.an
xia religiõe:quũ dĳ nõ curẽt mortalia.ſed utrũ impiũ & ſceleſtũ
eſt:omnẽ pietatẽ & religionẽ deſtruens.Extimo ꝓ exiſtimo.i.cen- Extimo
ſeo & iudico.per x plurimi ſcribunt.Aeſtimo aũt.i.æris præcium Aeſtimo
conſtituo & liceor per æ & ſt.Diſcrimina.i.pericula.Mileſ lupo Diſcrimina
furacior.Miles dicitur quicun ſtipendium belli gratia ſuſcipit. Miles

Grando Vna grando:una calamitas quæ dicta eſt ꝙ calamos.i.culmos ſegetũ terit.Eſt aũt in ſermone multiplex parthos. Quibus inclinamur:adorando & ſacrificando nutu.Sic Hiarbas ęnei.iiij. Dicitur ante aras media inter numina diuũ Multa Iouē manibus ſupplex oraſſe ſupinis.Et infra.Nos munera templis Quippe tuis ferimus famamꝗ; fouemus inanem. Incalluit.i.callũ:hoc eſt tumorem & Incalluit duriciem induit.Paſtores omniũ egenos.æneí.i.Omnibus exhauſtos iam caſibus:omnium egenos.

Fortunate ſcelus nobis hæc omnia noſtrum Fau.
Ingerit:ætherei ſententia iudicis æqua eſt.
Quod ſcelus?an fuimus Chriſti uitæ inſidiati? For.
Iurgia/furta/ira/uenus & mendacia/rixæ. Fau.
Quid meruere boni?nec eſt ſcelus obruit oēs: For.
Et tamen una omnes pariter peſſundat erinnys:
Heu neſcis male de ſuperis ſentire nefandum. Fau.
His igitur quæ ſcire nefas/neſcire neceſſe eſt
Poſthabitis:curas iterum repetamus Amyntę:
Quas ſumus experti:quas ignorare negatum eſt.
Res uulgaris amor:ſtudium commune iuuentæ:
Mœror & affectus alij de cardine mentem For.
Sæpe leuant:animo ſermo uenit æger ab ęgro.
Intellecta licet pro re pro tempore fari. Fau.
Sic habitus Coſmas ſapiens:incognita nunc
Fauſte ſapis:notos igitur repatamus amores. For.
Reſtat amynteos poſtrema in fata furores
Ducere:& in miſero lachrymas impendere caſu:

¶ Fortunate &c. Ne approbanda uideat̄ ſententia fortunati: caſtigat eũ Fauſtus dicēs illud notũ uerbũ:Omnia mala quę patimur peccata noſtra meruere.Itē ætherei ſententia iudicis æqua. Augu. eñ docet occulta quidē eſſe interdũ diuina cõſilia: ſed tñ nũꝗ iniuſta. Hoc Maro æneid.vi.Aut æquus amauit Iuppiter. Et.x.ænei.

Rex Iuppiter oĩbus idē. Quod ſcelus. Graphice exprimit ruſticorꝫ opinionē: qui ſeſe inſontes putāt dū capitalibus criminibus uacāt Reſpondet aūt Fauſtus. Quæris q̄d ſcelus? Iurgia. i. cõtētiões q̄ fre- Iurgia
quētes inter ruſticos ſunt. Vñ ꝓ magno bono duxit Maro ſepem dicēs. Hinc tibi q̄ ſemp̱ uicino ab limite ſepes &c̄. Venus. i. luxuria carnis. Quid meruere boni? Nõ reſpõdet ad hoc Fauſtus: aut quia feſtinat ad narrationē exitus amorꝫ Amyntæ: aut q̄a nõ decuit ruſticũ q̄ theologorꝫ ſunt enodare. Vñ dicit ne fas eſſe de factis dei inquirere. Satis em̄ eſſe debet: quia deus ita uult qui nihil iniuſtũ uelle poteſt: Itaq; ubi diuina eſt præceptio nulla debet eſſe cũctatio: ut Abraam nobis p̄clare oſtēdit: dicēte diuo Auguſtino: nã filiũ non dubitauit mactare: in quo tñ ꝓpaginis ꝓmiſſionē acceperat. Atſi quæras: cur boni cũ malis puniāt: Dicet em̄ tēporaliter puniri bonos ut plus mereant: malos aūt ad uindictā. Et ita p̄cioſa in cõſpectu dñi mors ſanctorꝫ eius. Mors autē peccatorꝫ peſſima. Neſcire neceſſe eſt. Altiora te ne quæſieris. Mitte archana dei &c̄. Poſthabi- Poſthabitis
tis. i. p̄termiſſis aut minoris habitis: ut poſthabui tñ illorꝫ mea ſeria ludo &c̄. poſthabita coluiſſe ſamo. Quas. i. cuiuſmodi ſumus Quas
experti: quia hoc cõmune malũ: Semel inſaniuimus oēs. Meror & affectus alij. i. affectiões & paſſiões & perturbatiões. De cardine. i. Cardine
ſtabilitate. Sępe leuāt. i. amouēt. Animo ſermo uenit ęger ab ęgro quia ex abundantia cordis os loquit̄. Vñ Flaccus in arte. Format em̄ natura pri⁹ nos ĩtus ad oēm fortunarꝫ habitũ: iuuat aut impellit ad irā: aut ad humũ mœrore graui deducit & angit. Poſt effert animi motus interp̄te lingua. Sic habitus Coſmas ſapiēs. Coſmas Coſmas medices
(ut opinor) medices florētin⁹ ille ditiſſimus & memoratiſſim⁹: pr̄ Laurētij & auus Petri medicis hic intelligit̄. In poſtrema. i. in ultĩa fata. i. mortē uſq;. Impēdere: impēdi. In miſero caſu. i. infelici exitu.

Præteriens illac paruo poſt tempore/ rurſum
Inſanire hominem uideo: & miſeratus amantem:
O iterum (dixi) mens inconſulta/ ueneno
Ebria fatali/ populo iam fabula factus:
Non reſipiſcis adhuc: & adhuc in amore ſepultus.
Te tuis atq; tuos pecus atq; mapalia tecum:
Vt quondam moriens rapuit ſecum omnia Sanſon.
Cum ſenio curuatus eris (ſi forte ſenectam

Fata tibi dederint)quis ſuſtentabit inertem:
Somnolentum/inopem/cum iam defecerit omne
Robur & ingenium.ſenſuſq; receſſerit omnis:
Hæc tibi cuncta feret(niſi mors præuenerit)ætas
Eſto domi/uigila/obſerua/ſuper omnia ſemper
Proſpice quo tendas:& quo ueniſſe dolendum eſt
Ire caue:diſcerne uias:hominemq; memento
Non ad delitias:non ad muliebria natum
Blandimenta:leui tam pernicioſa iuuentæ.
Ipſe ego cui pecudes/cui lac/cui caſeus/ægre
Vitam ago:tanta agros omnes inuaſit egeſtas
Tot duri rerum euentus:incommoda paſſim
Tanta:tot aduerſis totus conuoluitur orbis.

¶ Præteriens illac.Principiũ narrationis: Illac.i.per illum locum
Illac — ubi dixi Amyntã amore languentẽ iacere.Paruo poſt tpe.Sic Ma
ro:Reſpexit tñ:& multo poſt tpe uenit. Vñ poſt & ante gratia ex
Poſt & ante — ceſſus ab'tm̃ regunt cũ ſuo ſi uolumus caſu:ut poſt dictã diẽ par
O iterum — uo tpe.Sine aũt caſuali ſuo uidẽtur aduerbia.Vt.i.poſtea.O iterũ
bonus eſt uerſus:quia in principio carminis monoſyllaba uoca
lia nõ abijciunt:ut o utinã:o ego. Neq; corripiuntur:ſicut interdũ
in medio:ut in bucco.Te corydon o alexi trahit ſua quenq; uolu
Inconſulta — ptas.Mens incõſulta.i.imprudens:cui nihil eſt cõſilij aut penſi.Ca
pitur em̃ incõſultus paſſiue:pro eo cui nõ eſt datũ conſiliũ:ut æneí.
iij.Incõſulti abeũt ſedẽq; odere ſybillæ.Et tñ cõſulti uidenẽ qui cõ
ſiliũ dant:ſed reuera qui conſulunẽ ſæpe.i.a quib9 ut prudentibus
conſiliũ petiẽ.Vnde nõ ſolũ iuriſcõſultus:ſed etiã iurecõſultus dr:
quaſi in iure aut de iure.Veneno ebria fatali.i.amore ad fata id eſt
Amor — mortẽ ducente.Eſt em̃ amor uenenũ quia per uenas it.vñ Vulnus
alit uenis.Nec tñ fato imputandũ:ſed nobis. Vnde diuus Auguſti
nus ſuper illud. Ego dixi miſerere mei:ſana animã meã quia pec
caui tibi,ait.Ego peccaui:nõ fatũ:nõ fortuna.De hoc tñ plura iam
Reſipiſcens — diximus.Populo iã fabula.i.argumentũ fabulãdi: nõ tñ dicit iã fa
Mapalia — bula facta:quia ordo eſt:factus iam populo fabula.Reſipiſcis.i.ite
rũ ſapis:& ad ſapientiã redis.Pecus atq; mapalia.i.caſas & caulas

Dicunt̃ etiã ſic a Virgilio: ut raris habitata mapalia uillis. Et magalia: ſed prima longa: ut ęnei. i. Miratˀ molẽ Aeneas magalia quõdam. Rapuit ſecũ oĩa Sanſon: ut Iudicũ. xvi. late deſcribit̃. nota eſt hiſtoria. Senectã fata tibi dederint: Qui em̃ (ut Seneca dicit) ad extremũ fati peruenerit ſenex moriet̃. Poſuerũt antiqui multiplicem mortẽ: ut fatalẽ quæ quatuor curſus ſaturuinos explebat. i. centũ uiginti annos. Vltra quos fata. i. deoꝝ conſtituta: negabant poſſe uiuere. Et naturalẽ quæ tris explebat. i. nonaginta annos: tunc em̃ natura deficit. Diciturq̧ mors merita. i. pro merito in remediũ tot maloꝝ quæ ſequant̃ cõceſſa. Et fortuitã ac uiolentam quæ etiã in primo curſu cõtingere poſſunt: quas oẽs tangit Maro. ænei. iiij. ad ſinẽ. Nam quia nec fato merito: nec morte peribat. Sed miſera ante diem ſubitoq̧ accenſa furore. Hęc tibi cuncta ferent. vñ Flaccus in arte. Multa ferunt anni uenientes cõmoda ſecum. Multa recedẽtes adimunt. De incõmodis ſenectę uide Iuuenalis ſatyrã decimã: in qua dicit. Sed q̃ꝫ continuis & quãtis longa ſenectus Plena malis. Proſpice quo tendas. i. ad quẽ ſtatũ. Perſius. Eſt aliquid quo tendis? Et quo. i. ad quẽm ſtatũ. Ordo eſt: & caue ire. ſ. eo quo ueniſſe dolendũ ęſt. Eſto domi: aut ſimpliciter dicit: aut quod Perſius. Tecum habita: & noris q̃ꝫ ſit tibi curta ſuppellex. Leui. i. facili & incõſtanti. Tot duri reꝝ euentus. Licet (ut Valla docet) in plurali frequentius dicatur euenta genere neutro: tamẽ etiã euentus legimus ut ænei. vi. Cecoſq̧ uolutat euentus. Euentus

Accipe rem non auditam; non tempore factam
Præterito: ſed quam lux hæc mihi protulit: ipſi
Vt mos autumno pecudes creſcente rotundi
Mane foro expoſui lanæ uenalia pondo
Sexaginta hodie: grande es conflare putabam
Vix uitam gregis eduxi: uix pabula poſſum
Mercari hybernis niuibus: quo cætera pacto
Sit uictura domus: nondum mihi conſtat Amynta
Quiſquis amat / dominæ munuſcula mittat oportet
Tu uero / cui uix tectum fortuna reliquit
Sub quo luce habitat: ſub quo pernoctat egeſtas
Quid poteris cupidæ gratum donare puellæ?

Mittere mala decem ſatis eſſe ſolebat amanti;
Purpurei flores/raptus ab arbore nidus
Gramen odoriferum;memini quo tempore magnæ
Credebantur opes:uentum eſt a gramine ad aurum
Regia res amor eſt;hac tempeſtate receſſit
Mos uetus:& quædam mala lex inoleuit amandi

¶ Accipe rē nō auditā.Cōtinuat ſermonē quē ad Amyntā habuit in quo qđ Amyntę dicit oībus dicit qui ſimili capti ſunt morbo Recitat ergo argumentū ꝑ re excogitatū.Nō auditū:qa falſa ſūt ſępe audita. Vñ Plautus. Plus ualet oculatus teſtis unus ꝙ auriti decē.i.unus qui ſe uidiſſe dicat ꝙ decē q audiuiſſe dici. Autūno totō di:alibi in maio tondent.Sexaginta pondo.i.libras.Mittere mala decē.Vir.in buco.Aurea mala decē miſi cras altera mittā.Purpurei flores.Idē. Tibi lilia plenis Ecce ferūt nymphæ calathis. Sed id amaſij poetæ uberius dicūt.Et raptus ab arbore nidus.Idē. Parta mea ueneri ſunt munera:nāq; notaui Ipſe locū aeriæ quo cōgeſſere palūbes.Gramē odoriferꝝ.Idē. Tū caſia atq; alijs intexēs ſuauibus herbis.Mollia luteola ſpargit uaccinia caltha.Credebāt opes Vñ.Qui potuit uiolas addere diues erat. A gramīe ad auꝝ: Oui. Melius nūc omen in auro eſt.Regia res.i.regalis: quod potius dicerem:ſed tñ & morbum regiū uocant:qui regalē expetit ſumptū Hac tempeſtate:hoc tempore tribulento.

Talia ſuadenti toruo mihi retulit ore;
Si cupis optatam mihi fortunate ſalutem
Da quod amo;noſtro hæc una eſt medicina dolori
Cætera quę memoras mihi ſunt tormenta,reuelli
Ex animo furor iſte nequit;ea pectora imago
Virginis obſedit;mecum eſt;mecum itq; reditq;
Excubat & dormit mecum;caput oſſa medullas
Cor complexa poteſt cum ſola excedere uita
Ac ueluti quotiens alieno ex arbore ſecto
Surculus inſeritur trunco;natura duorum

Iungitur:& mixto coaleſcit corpore uirga
Sic dominæ dilecta mihi ſe immerſit imago
Et fecit duo corda unum:duo traxit in unum
Pectora:ſenſus ineſt nobis quoq; ſpiritus idem
O me fœlicem:ſi cum mea fata uocabunt
In gremio dulciq; ſinu:niueiſq; lacertis
Saltem anima caput hoc languens abeunte iaceret
Illa ſua nobis morientia lumina dextra
Clauderet:& triſti fleret mea funera uoce
Siue ad fœlices uadam poſt funera campos
Seu ferar ardentem rapidi phlegetontis ad undam
Nec ſine te fœlix ero:nec tecum miſer unquam
O Dryades:florumq; deæ Nymphæq; decentes
O nemorum Syluane pater:ſeruate precamur
Collibus in ueſtris:gelidiſq; in uallibus omne
Syluarum ruriſq; decus:circundate ſaltus
Sepibus:& prohibete pecus:ne floribus obſit
Iſta præcor dominæ ſeruate in funera noſtræ
Tunc omnis ſpargatur humus:redolentia ſerta
Texite:quæ circa tumulum ſupraq; iacentem
Componantur heram:triſtes ad buſta puellæ
Pierides aderunt:& lamentabile carmen
Ore canent madido:ſignataq; uerba relinquent
Iſta ſepulturæ relegenda nepotibus olim
Hic tegitur uirgo/cui nil quin diua uocari
Debuerit deerat:niſi dura fuiſſet amanti.

¶ Talia ſuadenti. Recitat reſponſum miſere amãtis: ſolã puellam depoſcentis. ut Carinus Terentianus: nihil aliud uoluit niſi philomenam. Bene dicit ſuadenti: & non perſuadenti: quia nihil efficit.

Furor iſte.i.quẽ tu cõmemoraſti & dixiſti in me eſſe.Excubat.i.excubias agit:hoc eſt uigilat mecũ. Aenei.iiij. Illũ abſens abſentẽ auditq; uidetq;. Id quoq; Phedria optat ſibi a Thaide fieri in Eunu. Me ames:me deſyderes:me ſomnies:me expectes:de me cogites:me ſperes:me oblectes:mecũ tota ſis &c̃. Caput:vñ furor in amãte. Oſſa ꝓpter medullas. Vir.æneí.iiij. Eſt mollis flãma medullas Interea & tacitũ uiuit ſub pectore uulnus.vñ hic addit.Cor cõplexa.Hinc em̃ dr̃ cura q͛ cor urit. Surculus.i.inſita q̃ pullulat uirgula.Duo corda unũ. Vñ.i.Corin.vi. Et erũt duo in carne una. Hic aũt nõ ex re ſed ex affectõe dr̃:quia nõdũ adhæſit. Qui adhæret(ut ibidẽ dicit̃)meretrici unũ corpus efficit̃.Et ſpiritus.i.animus: quia græce ανεμοσ.i.anemos ſpiritus ſeu uẽtus dr̃. O me felicẽ:graphice exprimit affectõem miſeri amãtis:cui dulce uidet̃ in cõplexu amatæ mori. Vir.in buco.Hic ipſo tecũ cõſumeret æuo Illa ſua nobis &c̃.Ex Tibullo fere ſumptus locus:aut ex ep̃lis Ouidij. Triſti uoce ueniã canẽdo.Siue ad fœlices cãpos.i.elyſios:de quib9 ęnei.vi.Deuenere locos lætos & amœna uireta Fortunatoꝝ nemorũ ſedeſq; beatas &c̃.Hos paradiſum uocamus.Phlegeton fluuius infernalis ab ardore dictus.Nec ſine te fœlix ero:nec tecũ miſer unq̃ Ex affectõe(ut dixi)loquitur:nõ ex debito cõſilio:itaq; non eſt putandũ eã eſſe poetæ mentẽ:Quod dico ꝓpter imperitos:qui nõ diſcernentes qñ ex ſua ſententia:& qñ ex alterius Introducti loquũt poetę:indifferenter citant quaſi ita ſenſerint. Maro aũt ſentit etiã amores perdurare poſt fata:vñ ait in eodẽ.vi.Curæ nõ ipſa in morte relinquũt.Quin putauit eaſdẽ permanere affectões dicens.Quę gratia curruũ armorũq; fuit uiuis:quę cura nitentis paſcere equos eadẽ ſequit̃ tellure repoſtos.Iuxta quod dictũ eſt: Qualem te inuenio:talẽ te iudico. Et ita quia æterna eſt dãnatis peccãdi libido:nõ em̃ immutari p̃nt:merito eſt ęternũ ſuppliciũ. Sed ad ruſticũ redeamus Amyntã:cui inſanus amor perſuaſit:quod ꝓphetę diuiuitus dicẽti.Nõ auertas faciẽ tuã a me:& ſimilis ero deſcẽdentib9 in lacũ O dryades.i.nymphæ arboꝝ:& præcipue quercuũ:quia δρυσ, δρυοσ.i.drys huius dryos quercus dr̃. Floꝝq; deæ: quæ napeæ dicunt̃:Nymphæq;.ſ.aliaꝝ reꝝ:ut montiũ q̃ Oreades:& fluminũ quę Naiades dicunt̃:& mariũ quæ Nereides: & arboꝝ quoq; q̃ Hamydryades. O nemoꝝ Syluane pater:vñ a ſyluis denoĩatus. Hic quoq; adueniſſe dr̃ ad Gallũ amore pereũtẽ:a Vir.in buc.vñ dicit. Seruate præcamur:quia nymphæ amare & amari ſolẽt. Seruate(inquit)decus.i.ornatum floꝝ & herbaꝝ:ne floribus obſit. Virgi.geor.iiij.Nec oues hediue petulci Floribus inſultent:aut er

Cura

Surculus

Elyſium

phlegeton

Dryades

Napeæ

Oreades

rans bucula cãpo Decutiat rorẽ: & ſurgẽtes atterat herbas. Iſta. i. ueſtra dona dñæ noſtræ. Sic eñ & græci & latini & barbari uxo/res uocãt. Vnde Maro in diris. Q; mea non mecũ domina eſt. Circa tumulum. Credebant eñ in ueteri ſuperſtitione beatas animas quarꝫ corpora molliter requieſcerent. Vnde Perſius. Nunc non cinis ille poetę fœlix: non leuior cyppus imprimit oſſa. Laudant cõuiuæ. Nunc non e manibus illis fortuo ataqꝫ fauilia naſcentur uiolæ? Et Iuuenalis. Dij maiorum umbris tenuẽ & ſine pondere terram: Spiranteſqꝫ crocos: & urna perpetuum uer. Qui præceptorem ſancti uoluere parentis Eſſe loco. Et Martia. Sit tibi terra leuis molliqꝫ tegaris arena. Oui. Oſſa quieta pcor tuta requieſcere in urna. Et ſic humus cineri nõ oneroſa tuo. Cõtra imprecat Tibullus O tu q uenerẽ docuiſti uẽdere primus. Quiſquis es infœlix urgeat oſſa lapis. Triſtes ad buſta puellas. pierides. i. muſæ. Iuuena. Pierides proſit multi uos dixiſſe puellas. Buſtũ dr̃ quaſi bene uſtũ: loc⁹ ubi urna condebat̃. Vrna aũt dr̃ ab urẽdo: dicta qꝫ uſtorꝫ teneret cineres. Ideo aũt romani q (ut nũc faciũt) terra cõdere ſolebãt corpora defunctorꝫ: ceperãt ea cõcremare: quia p bella & inuidiã eruta uidebãt aliqñ oſſa. Diuerſitatẽ tñ hanc ex philoſophis ortã putant: ut qui ex terra potiſſimũ ſumpta putauerãt: terræ mandarẽt corpora: qui ex igne igni &c. Lamẽtabile carmẽ: neniam funebrẽ: aut corpore nondũ ſepulto epicædion: & eo ſepulto epitaphion. In Daphnide aũt dicit Maro. Et tumulo ſuperaddite carmen. Relegenda nepotibus. i. minoribus aut poſteris.

Sepulchrũ leue

Buſtum

Vrna

O uirgo ſi te tantus conſumeret ardor
Per centum ſcyllas ad te / per mille charybdes
Tranarem laturus opem: tu ſæuior hydra
Me fugis: at culpę nihil eſt in uirgine: nam me
Neſcit adhuc: ſi ſciret enim ſuccurreret ultro:
Nec puto ſub miti tam ferrea pectora uultu:
Signa tamen uultus fallacia: ſub cute molli
Mens fera: ſub blanda ſunt corde immania fronte.
Alloquar / & faciam noſtros intelligat ignes:
Si tamen illa meos uultus auerterit: ibunt

In lachrymas oculi: triſte in ſuſpiria pectus
Oderit illa licet ſemper: fugiatq; ſequentem:
Iſta tamen quocunq; ferat me cura ſequetur
Ite procul medicæ non ſum ſanabilis artes
Ite procul magico qui (quod nec credere dignum eſt)
Carmine pallentes animas reuocatis ab orco
Ite procul uanis precibus qui flectere diuos
Creditis: aduerſum eſt/& inexorabile cœlum
Me rapit impatiens furor: & iuuat ire per altos
Soliuagum montes: per luſtra ignota ferarum.

¶ O uirgo ſi te tantus. Sunt uerba Amyntæ p apoſtrophen puellam abſentē alloquētis: Per centū ſcyllas: numerus finitus p infinito. Scylla autē & charybdis pericula ſunt maxima in mari ſiculo: fingunt aūt a poetis eſſe mōſtra marina ex puellis tranſmutata: nā Scylla Phorci fuit filia: charybdis mulier uorax: De Scylla dixi in buco. Quid loquar aut ſcyllam niſi aut quā fama ſequuta &c̄: De charybdi & etiā ſcylla æneid. iij. Dextrū ſcylla latus: leuū implacata charybdis Obſidet. Et ita quia ut dicit Horati⁹ in arte. Dū uitāt ſtulti uitia in cōtraria currūt. Ducit em̄ in uitiū uitij fuga: ſi caret arte. Ideo de eo qui unū periculū euitans in aliud incidit: dici ſolet. Incidit in ſcyllā cupiens uitare charybdim. Te ſæuior hydra: quam hercules tandē exuſſit: quū amputato uno capite: illi ſemp bina repullulare uideret. Erat em̄ lacus quē exuſſit: & locū fertilē reddidit ſed ſerpēs aquatica fingit̄. At culpæ: id amatorie. Nā ſemp amicas aut purgāt: aut nō credūt peccaſſe: vn̄ ille. Nec ſit mihi credere tātum. Signa tn̄ uultus fallacia. ſ. ſunt. Iuue. Fronti nulla fides. quis em̄ nō uicus abundat. Triſtibus obſcœnis: mens fera. Vn̄ notus: ſed minus idoneus autor. Oīs quæ nitido uolucris plumeſcit amictu. Nō eſt ſi ſimulat uera colūba: tn̄ Sepe ſub agnina latet hyrcus pelle lycaon. Subq; Catone pio perfidus ille Nero. Si tn̄ ille meos uultus auerterit: uidetur hypallage: ut ſic ſi auerterit ſuos uultus a me. Id em̄ indignabundi faciunt: Vir. æneid. i. Diua ſolo fixos oculos auerſa tenebat. Sed quia accipiat̄ auerto: ſicut auerſor & auertor accipi ſolēt: p eo q̄d eſt p indignationē auertendo cōtemno: ſicut Seruius fieri poſſe aſſerit: q dicit auerto & auertor in una ſigni

Scylla
Charybdis
Hydra
Auerto
Auertor
Auerſor

ficatõe declinari poſſe. Dicet̃ recta locutio & nõ figurata: qualis eſt illa apud Boetiũ. Heheu q̃ſ ſurda miſeros auertit̃ aure &c̃. Vñ eſt frequẽtatm̃ auerſor: quo frequẽtius utimur. Oui. in faſtis. Officio q̃ſ leuẽ nõ auerſatus honorẽ. Medicæ artes. Vñ Apollo apud Ouidiũ meta. i. dicit. Inuentũ medicina meũ eſt opifexq̃ſ p orbẽ Dicor & herbaꝝ ſubiecta potẽtia nobis. Heu mihi q̃ nullis amor eſt medicabilis herbis. Nec pſunt dño q̃ pſunt oĩbus artes. Ite pcul: q̃a etiã romanis erat odioſa pfeſſio. vñ ęnei. iiij. Magicas inuitã accingier artes. Quod nec credere dignũ eſt. Vñ de phitoniſſa q̃ Samuelẽ excierat: dubitãt theologi an Samuelẽ reuera: an neq̃ſ ſpiritũ in illũ tráſfiguratũ. q̃d Augu. potius aſſerere uidet̃. Animas reuocatis ab orco. i. ab inferno urgẽte. vñ Orcus quaſi urgus a quibuſdã dictus uidet̃. Sic in buco. Mœrim ſæpe aĩas imis exire ſepulchris: Atq̃ſ ſatas alio uidi traducere meſſes. Vanis p̃cibꝫ. Id impie ſed ex amentia amantiũ: Epicuro tñ dignũ. Soliuagũ: nõ in ſolo ſed ſolũ uagantẽ. Soli aũt ſibi uident̃ amãtes dũ ſine amato. Per luſtra p latibula aut latebras. Ignota. ſ. hoĩbus: hoc eſt inuia: æneĩ. iiij. de Didone. Semp q̃ſ relinqui Sola ſibi: ſemperq̃ſ longã incõmitata uidet̃ Ire uiã &c̃. Id aũt erat & eſt nũc huic futuræ mortis indicium. Orcus Soliuagum

Talia iactantem uerbis conabar amicis
Flectere: ſed uulnus nihil inſanibile curat.
Illum per campos nox intempeſta ſilentes
Illum exorta dies inter dumeta uidebat
Inſomnem ſemper: raro ſylueſtria poma
Carpentem: & potu contentum ſimplicis undæ
Poſt longos gemitus: exhauſtaq̃ſ lumina fletu
Aſſiduo: poſt lamenta & conuulſa frequenti
Pectora ſingultu moriens finiuit amores
Exanimum corpus tumuli ſine honore relictum
Nocturnæ abſumpſere feræ: uolucreſq̃ſ diurnæ
Heu funeſta lues: fatalis machina paſſim Fau.
Corda uenenatis penetrans humana ſagittis
Aequiparans hominem pecudi: quæ pocula Circe

Quæ peiora unq̄ potuit dare Philtra Calypſo?
Quæ ſtyx? quis phlegeton grauior/quæ maior erinnys?
O ſtulti quicunq̄ deum dixiſtis amorem.
Num natura nocens deus eſt? ubicunq̄ locorum
Sit deus: eſt homini clemens/innoxius/æquus.
Heu miſerande puer tenera ſublate iuuenta.
Quæ tibi naſcenti luxerunt ſydera? quę tam
Noxia pars cœli eſt? ut te nil tale merentem
Leſerit: & primis infortunarit ab annis
Nec tamen omnino cœlum tibi defuit: omne
Carmen. & argutis quicquid modulamur auenis
Doctus eras: niſi te mors immatura tuliſſet.)
Dignus eras hederis: dignus parnaſide lauro
Nec melius cecinit pugnas ac triſtia bella
Hordea & agrorum cultus & paſcua noſter
Tityrus: a magno tantum dilectus Alexi
Namq̄ tui præcox animi ſolertia nobis
Cognita iam pridem magnam producere frugem
Cœperat: & ſpecimen tulerat uirtutis & artis
Non uulgare tuæ; poteras iam gloriam dici
Ruris: & ætatis decus indelebile noſtræ
Te Padus & noſtræ lugubri Myncius ore
Cum nymphis fleuere ſuis: ut thracius hebrus
Orphea: te triſtes ouium fleuere magiſtri.
Vt Daphnim luxiſſe ferunt: te paſcua & agri
Vndiq̄: & audita eſt totis querimonia campis
Spargite paſtores tumulum redolentibus herbis

Fol.

Atq; ſacerdotum cantus ac thura quotennis
Dicite:& æternam requiem cantate poetæ.
Tu tamen arua tenes patriæ melioris & altum Fau.
Incolis elyſium:nos hic te flemus Amynta.
Flendum hodie nobis fuerat:nam triſtia nocte
Neſcio quæ mœſtis cernebam inſomnia formis.
Sed iam ueſper adeſt:& ſol ſe in nube recondens:
Dum cadit agricolis uicinos nunciat imbres
Cogere & ad caulas pecudes conuertere tempus:

¶ Talia iactantē. Fortunati eſt in ſua pſona loquētis: & impietatē
atq; amentiā amyntę dānantis. æneí. i. Talia inctanti &c̄. Verbis
amicis. i. quæ amicos decēt. Eſt em̄ amicus a, um, adiectm̄: vn̄ ami Amicus
cior amiciſſimus legunt̄. Conabar id uere q̄a ſine effectu conamur
Sed nihil. i. nulla res: curat. i. purgat uulnus inſanabile. Nullū tn̄
eſt in moribus talę ante ſuprema fata. Aut uulnus inſanabile nihil
. i. nihil curat uerba. Inter dumeta: ubi dumi uel uepres creſcunt. In Inſomnis
ſomnē. i. nullū ſomnū admittendū: quod miſere amantiū eſt. ænei.
iiij. At nō infœlix animi phœniſſa: nec unq̄ Soluit̄ inſomnos ocu
liſue aut pectore noctē Accipit. Syluestria poma: in ſyluis naſcētia
Exhauſtaq; lumina. i. oculos exhauſtos. Moriens finiuit amores.
Vn̄ & Comicus. Hanc niſi mors mihi adimet nemo. Dixit tn̄ Ma
ro. Curę nō ipſa in morte relinquūt. Sine honore tumuli. i. inſepul
tam. Fatalis machina: alludit ad equū troianū. de quo Maro ęnei.
ij. Scandit fatalis machina muros. Fatalis igit̄ machina. i. inſtrumē
tū ad exitū fatale ducens. Aequiparans hoīem pecudi. Vn̄ fictę ſūt
trāſformatōes quas Circe in ſocios Vlyxis exercuit: Pſal. Homo
cū eſſet in honore non intellexit &c̄. Philtra. i. amatoria pocula ad
amorē inducētia. Circe aūt & Calypſo ex odyſſea homerica notiſ Philtra
ſimæ ſunt: ad quas Vlyxes appulſus dr̄. De Circe quidē Solis filia Calypſo
ad principiū ſeptimi ænei. plura uidebis. Calypſo aūt (autore Heſi
odo) oceani aut thetios. aut (Homero iudice) Atlantis filia: inſulā
a ſe denoīatā in mari ionio tenuit: ad quā ut ulixes ut a Circe diſceſ
ſerat naufragus peruenit: & amatorio illectus ſeptē annos permā
ſit; uixq; diuelli potuit. Philtra aūt dicunt̄ (quia philos amator dr̄) Philtra
pocula aut carmina: aut alia ad amorē inducentia. Quæ ſtyx infer Styx

nalis dalus a triſtitia dicta phlegeton fluuius ab ardore denoīatus
Phlegeton Erinnys dr̄ furia. Num.i.nunqd. Natura noces: phiſice hoc dicit
Erinnys nā uirtutes naturales deos dicebāt. Vñ Pli.li.ij.natu.hiſto. Fragi-
lis & laborioſa mortalitas in partes iſtā digeſſit: fragilitas ſuæ me
mor ut portionib9 quiſq; coleret q̄ maxime indigeret &c. Vim er
go amoris cupidinē gn̄e maſculino: quia deū dicebāt. Quę tibi na
ſcenti luxerūt ſydera. Iteꝝ fatale putat: uide ubi de fato loquuti ſu-
mus. Cœlū defluit.i.benigna influentia cœli. Doctus eras: queuis
ergo ſui tp̄is doctū deflet: ſequutus Maronē in Daphnide. Mors
Immaturū immaturā.i.ante maturitatē ueniēs. Id em̄ dr̄ immatuꝝ q̄d nōdū
Præcox eſt matuꝝ. Pręcox aūt q̄d ante tp̄s matuꝝ: quaſi pręcoctū & p̄co-
quū. Illud aūt (inqt Quintilia.) p̄cox ingeniū: haud temere ad fru-
Hedera gē puenit. qa pręcoci ingenio præditi aut cito moriunt̄: aut ſtudia
deſerūt. Dignus eras hederis qbus coronant̄ poetę eo ꝙ ſunt in tu
tela liberi patris: q eis coronatus ex India rediit. Hora. Me docta-
rū hederæ p̄mia frontiū diis miſcēt ſuperis. Perſius. Quoꝝ imagi
nes lambūt hederę ſequaces. Iuuena. Vt dignus uenias hederis &
imagine macra. Virg. in buco. Atq; hanc ſine tēpora circū Inter ui
ctrices hederā tibi ſerpere lauros. Et iteꝝ. Hedera creſcentē ornate
Parnaſus poetā. Dignus parnaſide lauro.i.in parnaſo mōte phocilidis Boe
Parnaſis tiā uerſus: muſis & apollini ſacro naſcēte. Eſt ergo Parnaſis patro
nymicū a patria ſumptū: ſed hic ꝑ noīe patrio ponit̄: q̄ſi ſit patria
ſica. Nec melius cecinit pugnas: ut in ęnei. Et agroꝝ cultus: ut inge
Paſcua or. Et paſcua.i.paſtores: ut in buco. Nā etiā paſcua in geor. dicit.
Noſter.i.noſtras: hoc ē mātuanus. Tityrus.i. Virgilius: q ſe p Ti
tyꝝ in primo. buco. carmīe ſignificat. A magno alexi.i. Auguſto
Præcox ſolertia: qa ante barbā & ſpecimē tuleras.ſ. prę te. aut ab
ſtuleras ſpecimē.i. ornamētū. Nō uulgare.i. egregiū. Cū nymphis
fleuere: ſic Maro de daphnide in daphnide. Vt thracius hebrus.ſ.
fluuius. Orphea.ſ. fleuit. ut. iiij. geor. innuit poeta. Vt daphnin: de
quo Vir. late. Spargite paſtores. Sic in Daphnide. Spargite humū
folijs: inducite fontibus umbras Paſtores: mādat ſibi fieri talia Da
Epicœpium phnis. Et tumulū facite. Et hęc pro epicædio ſunt: q̄d canit̄ an̄ inhu
Epitaphiū matiōem. Sequētia epitaphij (q̄d poſt inhumatiōnē canit̄) uicē hn̄t
Tu nūc arua tenes. Hoc quidē uidet̄ minus quadrare ſuperioribus
nā cū furor & amētia atq; impietas in ſupos: & uilipenſio legū in
Amynta dixerit: & ita mortuū: nec pœnituiſſe ſignificauerit: non
uidet cōgrue dicere: & altū incolis elyſiū.i. paradiſum. Sed purga
ri pt̄: tū ꝙ a paſtorib9 hæc dicunt̄: tū ꝙ aſſerendo elyſiū incolere ta
Inſomnia citā pœnitentiā egiſſe ſignificat. Cernebā inſomnia: fantaſmata no

cturna q̄ſi futuræ lachrimatōis ꝓnoſtica:idq̧ ex ſupſtitōe ruſtica. Vicinos nūciat imbres. Geor.i.Sol q̄ꝫ & exoriēs & cū ſe cōdet in undas. Signa dabit. ſolē certiſſima ſigna ſequenī &c̄. Sed illic de ortu dicit q̄d hic de occaſu. Addit em̄. Ille ubi naſcentē maculis uiolauerit ortū. Cōditus in nubē: medioq̧ reuulſerit orbe. Suſpecti tibi ſint imbres Cogere & ad caulas .i. ouilia. Vir. ī Sileno. Cogere donec oues ſtabulis: numerūq̧ referre iuſſit. Tēpus cogere pro cogēdi: græca locutio: ut Et iā tempus equū fumantia ſoluere colla.

¶ Aegloga quarta: quæ dicitur Alphus: de natura mulierum. Colloquutores Alphus & Iannus:

Ianne caper (uideo) macer eſt tuus: eſſe ſolebat
Acer: & elatis in cœlum cornibus ire
Nunc deiectus humi. flaccis piger auribus herbā
Olfacit: & ſummis attingit gramina labris
Languet: & ex iſto languore facecia ſurgit — Iannus
Quę quotiens memini riſum ciet: edita nondū eſt
Edita cum fuerit totus mirabitur orbis
Ianne ſoles narrare ſales lepidiſſime & ore — Alphus
Suauiloquo: dic ergo tuus cur langueat hircus?
Res non ficta (deus teſtis) ſed facta recenter — Ian.
At dulce id facinus non eſt narrabile gratis
Quid precij ſperare licet? quæ dona reporto?
Ianne ubi congeſſit nidos philomela docebo — Al.
Qui leuiter ſpondet promiſſo ludit inani — Ian.
Qui non credit: inops fidei: ſed pignore tutum — Al.
Te faciam. duo tela mea depromе pharetra

¶ Ianne caper. Principiū huius æglogę ex macie capri captat occaſionē facetæ narrationis: de paſtore mercenario qui captus amore puellæ in foueam feris poſitam incidit; ubi inuentus & a uicinis ruſticis extractus; furorem amoris non deſtituit: occaſione cuius

graphice mulierꝝ ingenia deſcribunt. Macer eſt q ſolebat eſſe acer. Et datis &c. Vñ qđ in Ecyra de hoīb9 dr: etiã quibuſdã beluis cõ petit. Profecto hoc ſi eſt(ut puto)omibus nobis ut res dant ſeſe: ita magni & humiles ſumus. Flaccis auribus .i. auriculis laxis & pen dẽtibus quia mollibus. Herbã olfacit. Id morbi indiciũ eſt. Riſum ciet .i. excitat: a cieo ſecũdæ: eſt eñ pñtis tpis. Totus mirabit̃ orbis Ruſtica iactãtia ex garrulitate hoc dicit: nã ſi ex pſona poetę dicat̃ uere illi dici poſſet. Parturient montes naſcet̃ ridiculus mus. Quid eñ mirꝝ: ſi ruſticus imprudens in foueã cecidit? Ianne ſoles narra re ſales .i. nõ inſulſos apologos. Vbi cõgeſſit latinius Maro. Nãq notaui Ipſe locũ aerię quo cõgeſſere palũbes. Nã q̃ fere aut tẽdere ad locũ ſignificãt: ut cõuenio: cõfluo: cõgero aduerbiũ ad locũ de ſiderãt: & nõ io loco. Poteſt tñ dici. Vbi cõgeſſit .i. cõcinnauit & cõ ſtruxit poſtq̃ allata fuit materies. Qui leuiter ſpõdet. Prouerbiale eſt, nã fere uſu uenit ut q cito ꝓmittũt difficulter ꝓmiſſa exhibeãt & ecõuerſo. Qui nõ credit. Alio deuerbio ex arte rhetorica rñdet Qui nõ credit inops eſt fidei: quia qualis quiſq; eſt talẽ iudicat quẽ libet: & ita q fidus nõ eſt neminẽ fidũ exiſtimat. Deprome .i. exime duo tela .i. duo ſpicula aut duas ſagittas: quæ ſunt paſtoribus apta Vir. Cum daphnidis arcum fregiſti & calamos.

Deprome

Ianus

Incipiam nymphæ parnaſides ora mouete
Et memorate mei dira infortunia capri
Ac philomenæos alpho concedite nidos
Conductus mercede puer præfectus ouili:
Aſſidue paſcebat oues: caprum atq; capellas
Seruitium pueri nobis fuit utile: donec
Virgine conſpecta: quæ tum ueniebat aquatum
Tabuit: ex illo uecors iam tempore factus
Frigidius curare gregem: contẽmnere caulas
Cœpit: & exhauſto ſubuertere cuncta cerebro
Cum ſopitus erat poterat uigil eſſe uideri
Nugabatur enim quando uigilabat: inerti
Corporis officio / ſoluebat ſomnia mente

Hunc ergo in ſaltu ludens per cornua caprum
Viminibus ualidis inter dumeta ligarat
Quarta dies hodie: tentans an uincula poſſit
Vincere ceruice ac præduræ robore frontis
Quæſitum interea nidos nemus omne pererrat
Corda ſubit uirgo: dilecta recogitat ora
Ora / ſinus / & quæ fari pudor / omnia uoluit
Lux fugit interea: capri redit immemor: alta
Nocte recordatus ſurgit: pauiduſq; per umbras
Dum graditur: ruit in foueam / quæ fronde ſaligna
Captandis obducta feris & ſtramine ſicco
Inſtar erat putei fundo irremeabilis alto
Eſt caper in uinclis / puer eſt in carcere / paſtor
Nullus oues curat: iam tertia luxerat hora
Miror: oues reſero ac numero: caprumq; requirens
Obſtupeo puerum clamo: magalia luſtro
Vera loquar magicis: ne forte liquoribus unctus
Extimui aſcenſo migraſſet in aere capro
Nanq; ſtriges tali fama eſt ope: nocte uagantes
Ad quædam longinqua procul conuiuia ferri
Attonitus tandem pecudes ad paſcua duco
Dumq; pedum meditãs ſubeo nemus: ecce per umbras
Ecce procul caper in dumis ſtrepit: atq; reluctans
Cornibus aduerſis contra ſua uincula pugnat

¶ Incipiam. Sic æneid. ij. Incipiam fracti bello. Nymphæ parnaſides. i. muſæ parnaſum frequentare ſolitæ. Ora mouete. Virg. Pan ditæ nũc helicona deæ: cantuſq; mouete. Sed quia præcipit ab Ho

ratio in arte. Nec deus interſit niſi dignus uindice nodus inciderit
Videbit̃ quibuſdã nõ apta inuocatio: quia non debet deus inuo-
cari aut induci difficultatẽ diſſoluiſſe: niſi res tanta ſit ut opibus hu
manis ſciri aut geri nequeat. Verũ poetæ aliqñ ridicule: aliquãdo
iuxta æſtimationẽ inuocantis inuocationẽ faciunt. vñ Iuue. deſcri
pturus rumbũ dicit ſaty. iiij. Incipe Calliope: licet hic cõſidere non
eſt cantandũ: res uera agit̃: narrate puellæ pierides proſit mihi uos
dixiſſe puellas. Hoc aũt ridicule dicit: hic uero loquit̃ ruſticus cuiꝗ
dicturus eſt res ſummã difficultatẽ habere uiſa eſt. vñ prius dixit:
totus mirabit̃ orbis. Philomenæos quos philomena cõgeſſit. Cõ
Tabuit — ductus ergo mercenarius. Seruitiũ igit̃. i. famulatus. Tabuit. i. len-
Vecors — ta tabe exhauſtus ẽ. Vecors. i. praui aut pu̾ſi cordis. Frigidius. ſ.
Frigidius — neglig̃ẽtius: ſicut in re diligẽti dicit ꝑ cõtrariũ Maro. Feruet opus
Sopitus — Exhauſto cerebro. nimia ſollicitudine effœto. Cũ ſopitus. i. ſomno
Nugari — obrutus erat. Poterat uideri eſſe uigil. Nugabat̃ eñ. i. ſecũ inaniter
loquebat̃. Hora. Neſcio ꝗd meditãs nugarũ. Perſius. Nugari ſoli
tos. Ludẽs. i. ad ludũ: ut curã animi ꝑmeret. In ſaltu: in paſcuis ubi
pecudes ſaliũt. Tentãs. i. periculũ faciẽs: quęſitũ pererrat. i. pererrã
do it quæſitũ: nõ eñ cõſtruit̃ prius ſupinũ ſine motu. ſaltẽ latente.
Et quæ fari pudor. ſ. eſt. i. gremiũ: & intra gremiũ pudenda. Frõde
Saligna — ſaligna. i. ſalicũ folijs. Obducta. i. obſtructa in ſuꝑficie: captãdis fe-
Obducta — ris. i. ad captandas feras. Iam tertia luxerat hora. ſ. poſterioris diei
Magalia — Refero: recenſeo aut ſeparo. Magalia. i. caſas & tuguria. Stryges:
ſortilegę & magicis utentes. Ad quædã longinqua. id eñ ſibi per
ſuadent: demonibus illuſæ. Ecce. q. d. præter ſpem.

Terruit incautum ſubito feralis imago
Et nil tale ratum firmato pectore tandem
Noſco animal ſubienſꝗ rubos ſeco uincula runca
Sero domum rediens: uideo per paſcua longe
Turbam exultantem riſu iuueniliter alto
Vt prope conſtitimus / meꝗ agnouere: ſalutant
Et tuus ecce aiunt puer hic o Ianne luporum
Erutus e foueis: dum nocte perambulat agros
Incidit in caſſes: & ſic inuentus uterꝗ.

Et caper & paſtor:caper hæc incommoda paſſus
Languet adhuc:puer imprudens inſanior hirco eſt
Virgo ſuperbiuit mox:ut ſe audiuit amari
Et pueri ſimulans curam ignorare:pudorem
Fingit:ut ad formam faciat pudor,ora ſinumq;
Ornat:& in terram uerſis incedit ocellis
Callida uulpina rem ſimplicitate gubernat.
Hæc ſtudia:hi caſſes:hæc ſunt muliebria arma
Ille ſua ſperans Galathæa aliquando potiri
Contempta mercede ſuos ſectatur amores
Propterea plauſtro,ſtiua,bobuſq; relictis
Ad paſtoris opus redeo:ſubiecta furori
Iſta iuuentutis leuitas rura omnia uexat:

¶ Terruit incautũ. Rem proſequitur. Feralis.i.terribilis:ut fera.i. mors. Nã ſi dicat̃ imago feralis.i.ipſius feræ:nõ uidet̃ ratio carminis ſtare:nã fera primã corripit:feralis ꝓducit. æneі.iiij. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Incautũ & nil tale ratũ. Firmato pectore tandẽ noſco animal.ſ.ubi ꝓpius acceſſerat. Seco.i.abrumpo uincula quibus in ueprib9 alligatus erat. Incidit in caſſes:in foueã in laqueos. Oui. Incidit in caſſes prȩda petita meos. Virgo ſubiuit Principium principalis narrationis. Et pueri ſimulans curã ignorare. Nã ſimulamus curã:ſed ſimulans ſe ignorare curã.ſ.amoꝶ. Nam ſimulamus id quod nõ eſt eſſe:diſſimulamus id quod eſt nõ eſſe. Pudo rẽ fingit.i.ſimulat & faciliter præ ſe fert. Ora ſinumq;: in quibus muliebris ſpecies. In terram uerſis:id eñ pudicas decet. Vnde æneі.i. Tum breuiter Dido uultum demiſſa profatur. Hæc ſunt mulieribus arma:mulierib9 natura antepenultimã corripit: ſed neceſſitate ꝓducit. Lucanus. Si qua deũ ſoboles:ſi qua eſt mulieris origo. Sua galathea:puella lactea ſed ruſtica. Vñ Maro. Nã q; fatebar eñ dum me galathæa tenebat. Nec ſpes libertatis erat: nec cura peculi. Contempta mercede.ſ.quã a Ianno acceperat. Iſta .ſ.uilis leuitas.i.inconſtantia propter amores & leues mores.

Fera
Seco
Simulare
Diſſimulare
Galathæc
Leuitas

Quod nequit ingeniũ caſus facit:o ſtupor/o ſors Alph.
Ingenioſa/o res riſu celebranda bimeſtri
Ianne fides ſeruanda:tibi philomela laborat
Sed quod tam uafro memoras de uirginis aſtu
Retulit in mentem quæ pſallere ſæpe ſolebet
Carmina fœmineis olim de fraudibus Vmber
Dic Vmbri dic ſi quid habes:meditare parumper Ian.
Et uerba & numeros:Vmbri eſt memorabile carmen
Eſt ut ais:ſed non gratis memorabile carmen Alph.
Quas referes grates:& quid mercedis habebo:
Accipe:promiſſis abſoluo & ſpicula reddo Ian.
Dum uado ad uentrem poſt hæc carecta leuandũ Alph
Ianne meum tu coge pecus:ne uitibus obſit
O aries aries qui tortis cornibus atrum Ian.
Dæmona præſentas:ſemper uineta ſubintras
Non ſapies donec tibi foſſa lumina fronte
Eruero:non ſunt porrecta in iugera centum
Paſcua ſat:niſi pampineos populeris & agros.

¶ Quod nequit ingeniũ caſus facit. Interloquit Alphus ne unius ſermo faſtidio ſit. Sẽſus aũt eſt:multa q̃ ꝑ ingeniũ excogitare neq̃as caſui in mentẽ ueniũt. Riſu bimeſtri.i.duos mẽſes durãte. Tibi philomela laborat.i.nidificat. Vñ Maro. Sic uos nõ uobis nidificatis aues. Fœmineis de fraudibꝫ. Vmber homo ex Vmbria:ſunt q Antoniũ Cãpanũ intelligãt. Dic umbri. Ordo eſt. Dic dic inq̃ ſi quid habes umbri.i.de umbro aut de carminibus eius. Vir. Quin age ſi quid habes in me mora nõ erit ulla. Et iterꝫ. Si q̃s aut Phillidis ignes:Aut alconis habes laudes:aut iurgia codri. Meditare:exerce.experire. Vir. Syluestrẽ tenui muſam meditaris auena. Et uerba & numeros. Idẽ. Numeros memini ſi uerba tenerem. Nõ gratis.i.non ſine mercede. Promiſſis.ſ.palumbinis pullis. & ſpicula.i.ſagittas. Dũ uado ad uentrẽ. Hoc ꝑfecto nimis ruſtice:tam ipſi ru

Bimeſtris
Vmber
Meditare

ſtico cõgruit facit poeta ad exprimendũ morẽ ruſticũ. Tu coge.i. cõpelle in unũ ne diuaget. Vir. Tityre coge pecus. Ne uitibꝫ obſit depaſcendo pãpinos: aut uuas decutiẽdo. O aries aries. allocutio ruſtica ad pecus. Sic Maro ad arbores. Et uos o lauri carpam & te proxima myrte: Sic poſitæ quoniã ſuaues miſcetis odores. Non abijcit aut nec corripit o, quia uox monoſyllaba in principio carminis poſita. Atqꝫ dæmona.i.ſpiritũ malũ callidũ: qui cũ pingi uere nõ põt: cornutus tñ pingit. Non ſapies.i.nõ eris ſapiens & fugitans maloꝝ donec ego eruero tibi lumina.i.oculos. Et hoc fronte foſſa.i.perforata & excauata euulſis oculis. Populeris.i.deprædeꝛis: ſpolies: &.i.etiã agros pãpineos.i.uineas in quibus uites ſunt quaꝝ frondes pampinos uocamus. Dicit etiã populo. Vir. æñei. Nõ nos aut lybicos ferro populare penates Venimus &c. Coge Populeris Pampinus

Ianne recordatus redeo: ſed plurima forſan Alph.
Nondum nota tibi referam; cognouerat Vmber
Omnia quæ fas eſt homini perdiſcere; cœlos
Sydera, tellurem, uentos, mare, flumina, fontes
Viderat & Rhodopen: atqꝫ alta Ceraunia & Oſſam
Gallica regna, Ararim, Rhodanũ, Tyberimqꝫ, Padũqꝫ
Attica Romanis referebat carmina uerbis
Ore utroqꝫ potens: & lingua primus utraqꝫ
Hunc unum nobis inuidit Græcia: & ipſi
Arcades: & Thracum ſaltus: & Theſſala tempe
Si quid erit quod forte uelis tibi notius eſſe
Candidus illius ſemper documenta ſequutus
Non procul hinc hæc ille tenet: nos ille docebit
Sed iam ſeptiforem flatu experiamur auenam
Ante tamen nymphæ præcor ut Libethrides adſint
Præſertim quæ plus meminiſſe polymnia fertur.

¶Ianne &c. Purgata aluo redit ad narrationẽ. Viderat, hac periphraſi uidet Gregoriũ tifernatẽ dicere q ea tẽpeſtate uixerat. Nam

γρηγορεῖ gregoreo ꝑcat uigilo.uigilãtis aũt eſt multa uidere. ul derat ꝗ & rhodopē.i.thraciã ubi rhodope mõs eſt. atꝗ alta ceraũnia mõtes Epiri a fulminibꝫ dictos:& oſſam montē theſſaliȩ. Ararim q̃ a lugdunēſibꝫ nũc ſagona dr̃:uterꝗ aũt tã arar ſeu araris ꝗ̃ rhodanus lugdunũ cõfluit:ad cuius cõfluentē erat eṁ illa ara de q̃ Iuue. Aut lugdunēſem rhetor dictur⁹ ad arã. Tyberim fluuiũ hetruriæ qui romã perfluit. Padũ: fluuiorꝫ regē in italia in mare adriaticũ ex alpibus inferioribus incidentē. Vnde Homerus Eridanũ (qui & padus dicitur) ex inferis ad ſuperos tendere dicit. Attica.i. græca:& potiſſimũ attica:quia attica lingua e quinꝗ græcorꝫ linguis cultiſſima eſt. Romanis.i.latinis uerbis:nã aliter ea non intellexiſſet ruſticus. Ore utroꝗ:& greco ſermone & latino. Et primus .i.peritiſſimus utraꝗ lingua. Hũc unũ nobis inuidit græcia.i.inuide nobis eſſe conſpexit:cũ ſimilem nõ haberet. quod in uita Antonij cãpani etiã de turchis cõmemorant. Et ipſi arcades. Ipſi emphaſim habet.q.d.peritiſſimi muſici. Et cãtare pares & rñdere parati Et thracũ ſaltus:ubi Orpheus amphion alijꝗ cõplures uerſati ſũt uates. Et tempe.i.amœniſſima loca theſſaliȩ.in quibꝫ etiã muſicus chorus uerſatus eſt. Candidus illius &c̃. Per candidũ credo poetam intelligi:cuius exterior ueſtis ut carmelitis cæteris & mens fere candida eſt. Hæc.ſ.documenta umbri. Sed iã ſeptiforem.i.ſeptē foramina habentē. Virgi. Eſt mihi diſparibus ſeptem cõpacta cicutis Fiſtula. Libetrides nymphæ.i.muſæ:aut libetrũ locũ quendã: in thracia aũt libethrũ fontē in magnaſia regione theſſaliæ adiuncta incolentes. Maro. Nymphæ noſter amor libethrides &c̃. Præſertim quæ plus meminiſſe:ſubaudi cęteris:alioquin dixiſſet plurimũ. Polymnia πολυ.i.multũ:& μνεια mnia.i.memoria. Dicitẽ etiã Polyhymnia.i.multorꝫ hymnorꝫ ſeu laudũ. Hora. Nec polyhymnia leſboum refugit tendere barbiton.

Rhodopea
Ceraunia
Oſſa
Araris
Tyberis
Padus
Eridanus
Attica
Tempe
Vmber fuit ꝓceptor Baptiſtæ Man.
Libetrides
Polymnia

Fœmineum ſeruile genus:crudele/ſuperbum:
Lege,modo,ratione caret:confinia recti
Negligit,extremis gaudet:facit omnia uoto
Præcipiti:uel lenta iacet/uel concita currit
Fœmina:ſemper hyems atꝗ intractacile frigus
Aut canis ardentes contriſtat ſydere terras

Temperiem nunc̄ƺ /nunc̄ƺ mediocria curat
Vel te ardenter amat:uel te capitaliter odit
Si grauis eſt:mœret toruo nimis hernica uultu
Si ſtudeat comis fieri grauitate remiſſa
Fit leuis:erumpit blando laſciuia riſu.
Et lepor in molli radiat meretriceus ore.
Flet,ridet,ſapit,inſanit,formidat,& audet
Vult,non uult,ſecumqƺ ſibi contraria pugnat
Mobilis,inconſtans,uaga,garrula,uana,bilinguis,
Improba,auara,rapax,quærula,inuida,credula,mendax
Impatiens,oneroſa,bibax,temeraria,mordax,
Ambitioſa,leuis,maga,lena,ſuperſtitioſa
Deſidioſa,uorax,ganeæ ſtudioſa,palatum
Docta,ſalax,petulans,& dedita molliciei,
Dedita blanditijs:curandæ dedita formæ
Iræ odijqƺ tenax,in idonea tempora differt
Vlciſcendi animos:infida,ingrata,maligna,
Impetuoſa,audax,fera,litigioſa,rebellis,
Exprobrat,excuſat tragica ſua crimina uoce:
Murmurat,accendit rixas,nil fœdera pendit
Ridet amicitias:curat ſua commoda tantum
Ludit,adulatur,defert,ſale mordet amaro
Seminat in uulgus nugas,auditaqƺ lingua
Auget,& ex humili tumulo producit olympum
Diſſimulat,ſimulat doctiſſima fingere cauſas

Ordiriq́ dolos: fraudiq́ accommodat ora

Ora omnes facili caſus imitantia motu.

¶ Fœmineũ ſeruile genus. Multa in muliebrẽ ſexũ ſupciliose dicũ ur: quæ oĩa in malas dici poſſunt: ſed rariſſime ſunt bonæ ſcd'm Luciliũ q dicit: Heu facul eſt hoĩ inuẽtu bona fœĩa nuſq̃. ubi facul ꝓ facile antique dixit. Et Suſaron megarẽſis antiquę comedię princeps. Audite populus: Suſaron hæc dicit filius Philini megarenſis tripodiſcius. Malũ ſunt mulieres: ſed tñ o populares nõ adeſt inuenire domũ ſine malo. Multa tñ etiã in ſanctis literis in bonaꝝ cõmendationẽ dicunt. Sed mulierẽ fortẽ quis inueniet? Modo. i. moderatõe de qua Hora. i. ſer. Eſt modus in rebus: ſunt certi deniq́ fines. Quos ultra citra q; nequit cõſiſtere rectũ. Extremis gaudet: q ambo mala ſunt: qa uni uirtuti duo uitia opponunt: alteꝝ p abũdantiã: alteꝝ p defectũ peccãs. Aut canis. i. canicula aut ſyrius. Odit pteritæ eſt uocis: & ita ꝓducit: Nec repies apd' idoneos odio: niſi ſemel apud Ciceronẽ odias. Nimis hernica. i. aſpa: ut hernici mõtes in Italia aſprimi. Grauitate remiſſa fit leuis: qa dũ uitãt ſtulti uitia in cõtraria currũt. Ducit em̃ in uitiũ uitꝭ fuga: ſi caret arte: Lepor meretriceus. i. ſuauiloquiũ & blãditiæ meretricibꝰ dignæ. Sibi cõtraria. i. incõſtãs. Vñ addit. Mobilis incõſtans. Aenei. iiij. Variũ & mutabile ſp fœĩa. Impioſa. i. affectatrix imperij. Indignabunda: faſtidiẽs frequẽter. Cruẽta: cruoris & ſanguinis appetens. & maxime (ut Iuue. docet) uindictę. Improba. i. improbãda. Auara: quia rapax: ſed tñ inutiliter expendit. Iuue. Prodiga nõ ſentit pereuntẽ fœĩa cẽſum. Ac uelut exhauſta rediuiuus pullulet arca Nũmus & e pleno ſp tollat aceruo. Nõunq̃ reputãt quãti ſua gaudia cõſtent. Rapax ergo ut expẽdat. Querula: qa ut dicit Iuue. Aut odit pueros: aut ficta pellice plorat. Maga. i. ſortilega magicæ arti intẽdens: ut Iuue. docet. Hic magicos affert cantus: hic theſſala uendit Philtra: quibꝰ ualeant mentẽ uexare mariti. Lena etiã filiaꝝ uenditrix. Iuue. Scilicet expectas ut tradit mater honeſtos Aut alios mores q̃ q̃s hẽt utile porro. Filiolã turpi uetulæ ꝓducere turpẽ. Supſtitioſa: qd' idẽ Iuue. in ſexta docet: ut cætera fere q̃ hic habent. Ganeæ ſic & alij chriſtiani poetę: ſed ganeo primã ꝓducit. Satyricus. Occultas ganeo pultes. Palatũ docta. i. delicata. Salax. i. luxurioſa Tragica uoce. i. q̃li utunt tragici dũ infortunia regũ lamẽtant. Litigioſa qa nulla fere cauſa eſt in q̃ nõ fœmĩa litẽ mouerit. Nil. i. nihil pẽdit fœdera. Ludit. i. illudit. Adulat: defert. i. clã defamat & crimẽ occultũ pandit. Sale amaro. i. ſalſa & callida rephenſiõe. Semĩat. i.

Facul

Modo

Odit

Hernica

Maga

Lena

Ganeæ

Salax

Nil

Ludit

Adulatur

diſpergit:in uulgus nugas.i.res friuolas.Ex humili tumulo ꝓdu/
cit olympū.i.nil ſibi nō promittit poſſe efficere.Ora omēs(ordo)
accomodat iniquā ora imitantia facili motu : omnes caſus.i.euen
ta omīa:hoc eſt ſcit ſe accōmodare rebus:& ridere cum ridentibus
& flere cum flentibus:immo interdū utrumq; ſimul.

Non potes inſidias euadere:non potes aſtum
Vincere:tantæ artes/ſolertia tanta nocendi
Et quanq; uideas oculis præſentibus/audet
Excuſare nefas:potis eſt eludere ſenſus
Sedulitate animi:nihil eſt quod credere poſſis
Et nihil eſt quod non ſi uult/te credere cogat
His facient exempla fidem:quæ crimina non ſunt
Fœminea tentata manu:dedit hoſtibus arcem
Decepta ornatu brachi Tarpeia ſiniſtri:
Seuijt in natos manibus Medea cruentis
Tindaris ægeas onerauit nauibus undas
Scylla hoſtem ſequitur patri furata capillum:
Fratrem Biblis amat.ſubicit ſe Myrrha parenti
Concubitus nati longæua Semiramis ardet
Cauſa necis uati coniunx fuit Amphiarao
Occidere uiros nocturnis Belides armis
Orphea membratim Cicones ſecuere poetam
Cognita luxuriæ petulantia Paſiphaeæ
Phedra pudicitiam contra crudeliter auſa eſt
Decepit iudea uirum Rebecca:ſuamq;
Progeniem uelans hircino guttura tergo
Porrigit Alcidæ coniunx fatale uenenum

Decipit Hippodame patrem: Lauiuia troes
Implicat ancipiti bello: Bryſeis Achillem
Depulit e caſtris: demens Chryſeide factus
Fulminat Atrides: & ſentit Apollinis iras.
Eua genus noſtrum fœlicibus expulit aruis.

Aſtum ¶Nō potes. Eandē rem pſequit. Aſtū .i. aſtutiā. Nihil eſt quod cre
Tarpeia dere poſſis: qa & quanq̄ uideas oculis &c̄. Iuuena. Nihil eſt auda
cius illis. Deprenſis irā atq̄ animos a crimine ſumūt. Quę crimina
non ſunt fœminea tentata manu? .q.d. Nulla nō ſunt. Tarpeia uir
go ut armillas quas in brachijs gallorꝫ uidit haberet: tradit illis ar
cem capitolinā: vñ armis brachiorꝫ obruta interijt. Dicit aūt hic
brachi ꝓ brachijs: qa aliter uerſus nō ſtaret. Sęuit in natos. Vir. Sæ
uus amor docuit natorꝫ ſanguine matrē Cōmaculare manus. Nā
Medea Medea ab Iaſone ſpreta oēs cōmunes liberos præter theſſalū trucī
Tindaris dauit. tindaris .i. helena tindari ut putabaē filia: a Paride rapta aut
Scylla ipſum ſecuta mille charinis a græcis repetita eſt. Scylla Niſi Maga
Biblis renſium regis filia: abſciſo purpureo capillo quē pater ſacratū ha
buit ad Minoa hoſtē pertulit. Biblis (ut Oui. meta. ix. docet) exar
ſit amore Cauni fratris: a quo ſpreta in fontē ſui noīs conuerſa eſt.
Myrrha Subicit ſe myrrha parenti .ſ. cinarę: de quo li. x. Meta. quæ etiā in
myrrbā arborē illic conuerſa dr̄. Eſt aūt in uerbo ſubicit ſyncopa.
nā ſi (ut debet) ſubijcit ſcriberet eſſet poſitio breuis. fecerunt tamen
Semiramis id alij quoq̄ Semiramis regina Babiloniæ & regni Aſſiriorꝫ mo
deratrix: exarſit amore Nini filij quē ſe diu ſimulauerat. Iuſtin. do
Belides cet li. i. Cauſa necis uati cōiunx fuit .ſ. Eriphile. de qua in thebaide
Statij multa leguntur. Belides Beli neptes: filiæ Danai fratris ægy
pti regis. quæ quinquaginta nupſerūt totidē patruelibus .i. patrui
ægypti filijs coactæ ab eo ſed a patre qui ab oraculo habuit ſibi ca
uendū a tali genero perſuaſę; prima nocte oēs maritos ſuos interfe
cerūt pręter Hypermeſtrā: quæ Lino pepercit: a quo Danaus ob
Cicones trūcatus eſt. Cicones mulieres thracię: ut autor eſt Vir. in ſi. geor.
Paſiphae Paſiphae uxor Minois regis cretenſiū amore tauri incenſa ſe in li
gneā uaccā a Dedalo effictā indudi fecit: & ſe cū tauro concūbens
& poſtea cū minoe minotaurꝫ genuit. Ordo eſt. Petulātia luxuriæ
Phedra paſiphaeæ .i. ipſius paſiphaes eſt ſcꝫ cognita. Phedra paſiphaes &
minois filia hippolitum priuignū cui deſponſata ſed non tradita a
Theſeo fuerat: interpellauit de ſtupro: at cum ille renueret ne patri

iniurius ſit:detulit apud patrē quaſi ille interpellaſſet. Vñ credulus
pater a Neptuno ſiue a patre Aegeo impetratis phocis marinis be
luis equi Hippolici in furorē uerſi ipſum diſſoluerūt. vñ & Hippo
politus ab hippos quod eſt equus & equa:& lyo.i.diſſoluo dict⁹
præſagio quodā uidetur. Nam ab Hippolite matre id nomē prius Hippos
habere potuit. Decepit iudea Rebecca uirū.ſ.Iſaac:cuius oculi cali Lyo
gauerunt.ſuāq; progeniē.i.filiū chariorē Iacob:uelans hircino ter Rebecca
go.i.pellibus hircorū aut caprorū ut piloſus perciperetur: ut erat Deianyra
Eſau. Coniunx.ſ.Deianyra:fatale uenenū.i.tunicā ſanguine uene Alcide
nato Neſſi intinctā dedit Alcide.i.Herculi Alcei nepoti putatiuo. hippodame
Nā amphitrionides dicit cū iouis ſit filius. Hippodame œnomai
helidis & piſæ regis filia patrē decepit:quia Pelopi in perniciē pa
tris nupſit. Erat em̄ in fatis tūc patrē deceſſurū quādo illa nuberet:
nupſit aūt ſuperata in currulı certamine:dolo tñ Myrtili aurigæ.
Dicit etiā Hippodamia q̄ſi equorū domitrix. Lauinia filia Latini
Turno deſpōſata:a matre amata:& æneæ p̄ oracula & patris aſſen Hippoda
ſenſum troianis multis exitij cauſa fuit. Briſeis quæ Achilli ſorte ob mia
uenerat:quū abducta Chyſeideq̄ Agamennoni obuenerat:hāc A Lauinia
gamēnon ui abſtuliſſet:effecit ut Achilles iratus armis abſtineret: Briſeis
multos Græcorū interemi fineret : donec patrocli amici necē ulciſci
uellet Atrides.i.fili⁹ atrei faltē putatiu⁹. Agamēnon fulminat.i.ira
& amore æſtuat. Factus demēs chriſeide.i.p̄ amorē chriſeidos:filiæ Atrides
Chriſei ſacerdotis Apollinis:qui cū infulatus in exercitū græcorū Fulminat
filiā repetitū ueniſſet:nec obtinuiſſet:ſæui peſtilētia ab Apolline im Chryſeis
petrata:tandē eā abduxit. Sentit ergo iras Apollinis.i.peſtē qua to
tus.ſ.exercitus mulctabatū. Fœlicibus aruis:paradiſo.

Credite paſtores per ruſtica numina iuro
Paſcua ſi gregibus ueſtris innoxia uultis
Si uobis ouium cura eſt:ſi deniq; uobis
Grata quies/pax/uita:leues prohibete puellas
Pellanturq; procul ueſtris ab ouilibus omnes
Theſtylis & Phyllis/Galathæa/Neæra/Licoris:
Dicite quæ triſtem mulier deſcendit ad orcum
Et redijt:potuit ſi non maleſana fuiſſet
Euridice reuehi per quas deſcenderat umbras.

Rapta ſequi renuit feſſam Proſerpina matrem
At pius Aeneas rediit,remeauit & Orpheus
Maximus Alcides /& Theſeus /& duo fratres
Vnus equis:alter pugnis bonus atq; paleſtra
Et noſter deus(unde ſalus & uita)reſurgit
Hæc ſunt paſtores,hæc ſunt myſteria uobis
Aduertenda:animi fugiunt obſcœna uiriles
Fœmineas loca delectant infamia mentes
Vt ſemel in ſcopulos uento contortus & unda
Nauta ſcit incautis monſtrare pericula nautis
Sic ſenior longo factus prudentior uſu
Præteritos meminit caſus:aperitq; futuri
Temporis euentus;uitæq; pericula monſtrat

Si fugiunt aquilam fulicæ/ſi retia cerui
Si agna lupum /ſi damma canem /muliebria cur non
Blandimenta fugis: tantum tibi noxia paſtor:

¶ Credite paſtores. Cōuertit ſermonē ad paſtores:quorū docendi
gratia hæc de fœminis dixit.Per ruſtica numina.Id antique niſi ad
deū & ſanctos quib9 arua cuſtodiæ ſunt referamus. Theſtylis &c
Harū eīn meminit Virg.in buco.dicens.Theſtylis & rapido feſſis
Theſtylis meſſoribus æſtu.Allia ſerpillūq; herbas cōtundit olentes.Et itē:
Iā pridē a me illos abducere theſtylis.Itē.Phyllida mitte mihi me
us eſt natalis iola:& Phyllida amo ante alias:nam me diſcedere fle
uit.Itē.Malo me Galathęa petit laſciua puella.Et.Huc ades o Gala
thea &c.Ille Neærā Dū fouet.Itē.Tua cura lichoris Perq; niues
alum perq; horrida ſaxa ſecuta eſt:Dicite.Ingenioſa excogitatio:
Raptæ leguntur mulieres ab inferis:& uere raptæ.ſed nō rediiſſe.
Euridice Orphei coniunx cum eam Ariſteus paſtor inſequeretur
Euridice a ſerpente qui in herbis delituit extincta:ab Orpheo cytharæ bene
ficio redempta ab inferis fuit:ea lege ut eā nō reſpiceret:quod tn̄ fe
cit:vn̄ reuerti coacta eſt.quod.iiii.geor.ad finē graphice deſcribit:

& a Boetio nõ ſegniter. Proſerpina cereris filia a Plutone ſurrepta & a Cerere matre inuenta: redẽpta fuiſſet ſi nihil apud inferos guſtaſſet: ſed granũ pomi guſtauit ut nõ rediret. Vnde Virgi. geor. i. Proſerpina
Nec repetita ſequi curet Proſerpina matrẽ. At pius Aeneas rediit: poſtq̃ illuc duce Sybilla patris uidendi gratia deſcendiſſet. ut. vi. æneı. late dr̃. Remeauit & Orpheus relicta tñ coniuge. Maximus Alcides. i. Hercules ut perithoum redimeret. Virgili. Quid theſea magnũ: quid memorẽ Alcidẽ? Et duo fratres: unus. ſ. Caſtor: tñ Gemini Ca
Vir. ponẽs nomẽ ꝓ noĩe dixit. Domitus pollucis habenis. Alter ſtor & Pol/
pugnis. ſ. pollux. Fratres gemini in cœlũ trãſlati. ubi geminos cõ lux
ſtituũt ſignũ tam latũ; ut dũ alterꝫ occidat: alterꝫ oriri incipiat. Vñ fabulę locus eſt: ut alter mortalis quippe a Tindaro genitus: alter immortalis ut ab Ioue ſatus dicatᷣ: ſed mutua charitate ita deuicti: ut immortalitatẽ cõmunicarent & altero moriẽte alter reuiuiſcat. Vnde. vi. æneı. Si fratrẽ pollux alterna morte redemit: Itq; reditq; uiã totiẽs. Melius aũt legitᷣ alter q̃ alius: qa alter de duobus. alius Alter
de pluribus oř. Et noſter deus: dñs noſter Ieſus Chriſtus qui deſcẽ Alius
dit ad inferna: & tertia die reſurrexit a mortuis. Aduertẽda. cõſiderãda. Animi uiriles fugiũt obſcœna: naturaliter quidẽ. Vſq; adeo ut qui nõ fugiũt effœminati dicanť aut muliebres. Vñ eſt illud Ennij apud Ciceronẽ in primo de officijs. Vos etẽm iuuenes aĩos geritis muliebres. Illaq; uirgo uiri. Fœmineas loca delectãt infamia mentes: id quidẽ de turpibus uerꝫ eſt. Vt ſenior. Vult ſibi in ea re experto fidem adhibere: ſicut nautis ueteranis de periculis mari/
nis creditur. Fulicæ aues ſunt marinæ. Docet aũt beluas prudenti Fulicæ
ores in fugiendis nocuis ac inſidioſis q̃ nos ſimus.

Eſt in eis pietas crocodili; aſtutia hyenæ
Cum flet & appellat te blandius; inſidiatur
Fœmineos paſtor fugito (ſunt retia) uultus
Non animis; non uirtuti; non uiribus ullis
Fidito; non clypeo cuius munimine Perſeus
Vidit ſaxificæ colubros impune Meduſæ
Monſtra peremerunt multi; domuere gigantes
Euertere urbes; legem impoſuere marinis
Fluctibus; impetui fluuiorum, & montibus aſpris

Sacra coronantur multos certamina:ſed qui
Cuncta ſubegerunt/ſunt a muliere ſubacti
Rex qui paſtor erat:funda ſpolioq; leonis
Inclytus & natus:qui templa ſionia fecit
Primus;& excellens inuicto robore Sanſon
Fœmineum ſubiere iugum:minus officit ignis
Saxa minus/romphea minus/minus haſta/minus mors
Nec formæ contenta ſuæ:ſplendore decorem
Auget mille modis mulier:frontem ligat auro
Purpurat arte genas:& collocat arte capillos
Arte regit greſſus:& lumina temperat arte
Currit ut in latebras ludens perducat amantem
Vult dare:ſed cupiens ſimplex & honeſta uideri
Denegat & pugnat:ſed uult ſuper omnia uinci
Fœmina cęciato(res mira)ſimillima uento eſt
Qui trahit expellens mendaci nubila flatu.

Crocodilus ¶Eſt in eis pietas crocodili.Crocodilus aīal eſt terreſtre & aquatile:creſcit ex minimo ad decem & ſeptē & amplius cubitos: quibuſdam ægyptiorꝝ crocodili ſacroſancti ſunt:quibuſdā non ſunt:ſed ueluti hoſtes exagitanē. Vñ Iuue.Crocodilū adorat pars hæc. Eſt aūt hæc belua quæ oua parit inſtar ánſerinorꝝ : cōtra fugaces terribilis.cōtra inſequētes aūt fugax : hebetes oculos habet in aqua:extra aquā acerrimi uiſus eſt.Conſpecto homine emittit lachrymas mox appropinquantē deuorat:vnde factū eſt prouerbiū:Lachrymæ crocodili:de his qui ſub ſpecie pietatis homines fallunt. Graphice ergo dicit. Eſt in eis pietas crocodili :

Hyena Hyena aut anīal eſt in Aphrica ꝑcipue naſcens. Vtrāq; ei naturā eſſe nōnulli exiſtimant & alternis annis marē:alternis fœminā fieri. Hoc Ariſtote.negat. Collū ei & iuba continuitate ſpinæ porrigit:flectiq; niſi circūactu totius corporis nō poteſt.Humanū ſermonē inter paſtorꝝ ſtabula aſſimilare dicit:nomēq; alicuius diſcere quē foras euocatū dilace-

ret: uomitionẽ etiã hoĩs imitari ad ſollicitandos canes quos inua
dit. Solet preterea id aĩal ſepulchra eruere ut corpora inquirat. hæc
Sipõtinus. Ob quę recte dr̃ aſtutia hyenę. Fidito. i. cõfidito. Nõ di Fidito
peo. ſ. cryſtallino ipſius palladis: cuius munimine ptectus Perſeus
Meduſam interemit e cuius ſanguine natus fingit̃ pegaſus equus
alatus. Erat aũt Meduſa una triũ gorgonũ q̃ unũ habuiſſe oculũ Meduſa
quo uiciſſim uterenẽ dicũt: hoc eſt unionẽ ſeu margaritã: erat aũt
pulcherrima. Vñ ſe inſpiciẽtes in ſtuporẽ traxit. & ita in ſaxa uer
tere dicta eſt. Hanc eñ uiſam Neptunus ardẽs amore in tẽplũ uſq;
palladis inſecutus illic oppreſſit. vñ irata dea ipſius capillos qbus
neptuno placuerat in angues mutauit: deditq; ut oẽs eã inſpiciẽtes
in lapides uerterent. Perſeus aũt dr̃. Danaes Achriſij regis argiuo Perſeus
rũ filię ab Ioue oppſſę filius. Mõſtra premerũt multi: ut Hercules
Theſeus & Perſeus. Domuere gigãtes: ut dij in bello gigãteo: &
Hercules Anteũ in Lybia: & Gerionẽ in Hiſpania: Cacũ in Italia:
& alios alibi. Euertere urbes: ut Scipio Carthaginẽ in Aphrica: &
Numantiã in hiſpania: Græci Troiã: & alij alias. Legẽ impoſuere
marinis fluctib9: ut Cęſar & Auguſtus lucrino lacui: Xerxes q põ Xerxes
tẽ ſup mare extruxit & cũ dirutũ uideret flagellis cędi iuſſit. Et mõ
tib9 aſpris: ut idẽ Xerxes q Anthon montẽ equit ſolo: & p parte
nauigabilẽ fecit. Iuue. Velificatus anthos. dr̃ aũt aſpris p ſyncopã Anthon
p aſperis. Sed q cũcta ſubegerũt. Iu. in. vi. Nunc patimur lõge pa
cis mala: ſęuior armis Luxuria incubuit & uictũ ulciſcit̃ orbẽ. Rex
q paſtor erat. Dauid. funda q̃ Goliã ſtrauit: ſpolioq; leonis: quẽ ſe
adhuc paſtorẽ interemiſſe dicit. Indytus & natus. i. filius ei9 Salo
mon q tẽpla ſionia. i. hieroſolymitana. Nã ſion principalis ps hie Sion
roſolymę eſt. De his in libris regũ: & de Sanſone in li. Iudicũ dr̃.
Romphea: q̃ angelus a paradiſo terruit. Plebei ac triuiales ſũt uer Romphea
ſiculi. Adã Sanſonẽ Loth Dauidẽ Salomonẽ Fœĩa decepit: quis
modo tutus erit: Frontẽ ligat auro: qd' crinale uocãt: aut reticulo
aureo ſeu aurato. Purpurat. i. purpureas facit: hoc eſt rubicũdas:
arte. ſ. fucatoria. Lumina. i. oculos. Currit ut in latebras ludẽs per Purpuras
ducat amantẽ. vñ poeta: Malo me galathęa petit laſciua puella: Et
fugit ad ſalices: & ſe cupit ante uideri. Aut ad eã reſpicit. De q̃ Pro
uer. vij. mirę in modũ graphice loquit̃ Salomon: Omitto uerba
quia in manibus ſunt. Vult dare. ſ. ſtuprũ & copiã ſui. Sed uult ſu
per omnia uinci: ut uim ſibi illatã dicat. Cæciato uẽto. Cęcias eñ Cæcias
trahit ad ſe nubes quas alij uenti propellunt.

Quiſquis es (expertus moneo) tentare recuſa

Dum licet:hic fragilis quod habet faſtidia ſexus
Immundum natura animal:ſed quæritur arte
Mundicies:id luce opus eſt:ea ſomnia nocte
Deglabrat:lauat & pingit:ſtriat:ungit & ornat
Tota dolus:tota ars:tota hiſtrio:tota uenenum
Conſilio ſpeculi gerit omnia:labra mouere
Diſcit:& inſpecto uultum componere uitro
Diſcit blandiri:diſcit ridere:iocari
Incedens humeros diſcit uibrare/nateſq;
Quid ſibi uult nudum pectus?quid aperta ſuperne
Rimula:quæ bifidam deducit in ubera uallem?
Nempe nihil/niſi quo uirus penetrabile ſenſum
Plus premat & ſtigiæ rapiant præcordia flāmmæ
Hi iuuenum ſcopuli/ſyrtes/ſcyllæ atq; charybdes
Hæ immundæ Phinei uolucres:quæ uentre ſoluto
Proluuie fœda thalamos/cœnacula/menſas
Compita/templa/uias/agros/mare/flumina/montes
Inceſtare ſolent:hæc ſunt Phorcynides ore
Monſtrifico:extremis libyæ quæ in finibus olim
Aſpectu mutare homines in ſaxa ſolebant.

Tentare ¶Quiſquis es(expertus moneo)parēthesis eſt: tentare.i.attentare & periculū facere recuſa.Dū licet:vñ Dum licet indigno ſubtrahe colla iugo. Et iterū.Principijs obſta:ſero medicina paratᷣ.Dū ma-

Faſtidia la ꝑ lōgas cōualuere moras.Faſtidia.i.ſuꝑbos cōtemptus.Immū dum natura aīal:ſi animo uituperādi hoc diceret ineptiret:nā ſi natura immūdæ:& cura ac arte mūdæ ſunt:in hoc ueniūt laudandæ ꝙ arte naturā corrigūt:uerū aīo dehortādi ab earū illecebris & fucata uenuſtate id dicit.Id luce opus eſt.i.nihil aliud faciūt noctes & dies:ſiue noctu & interdiu.Deglabrat: leuē & glabrā facit cutē ru

gis & pilis amotis. Striat:in tricas colligit capillos. Tota.f.es:aut exiſtens dolus:tota hiſtrio:ludia & ſcurrulis: tota uenenū: q̄a uriſ q̄uidendo fœīa:& tactu inficit. Vn̄ quidā. Eſt tactu uiſcus mulier uiſu baſiliſcus. Humeros diſcit uibrare:id nimiū petulātes faciunt quæ humeros agitāt ſicut in amplexu:nā honeſtas matres ſtudēt eſſe dimiſſis humeris, & nates.i.dunes. Satyricus. Tremulo deſcē dunt clunę puellę. Rimula.i.fiſſura ueſtiū in ſinu inter mā̄millas:q̄ deducit in bifidā.i.in binas partes diuiſam. Virus.i.uenenū quo uiſa inficit. Flāmę ſtygię.i.infernales:potius dixiſſem phlegetōteę Præcordia ſunt tenues mēbranę circa cor:q̄ dicunt̄ affectionū ſiue paſſionū ſedes. Hi iuuenū ſyrtes.i.breuia uada arenoſa in q̄ qui in ciderit difficulter euadit. Allegorice ergo ſumma pericula intelli/ git:ſicut ſunt ſcylla & charybdis in mari ſiculo. Immundæ phinei uolucres.i.harpię de quibꝫ ęnei.iij. Excipiūt ſtrophades graio ſtāt noīe dictæ:Inſulę ionio in magno:q̄s dira celeno. Harpiæq̄ colūt aliæ phineia:poſtq̄ Clauſa domus:mēſaſq̄ metu liquere priores: Triſtius haud illis monſtrū:nec ſæuior ulla Peſtis:& ira deū ſty/ gijs ſeſe extulit undis. Virgeneos uolucrū uultus fœdiſſima uētris. Proluuies uncæq̄ manus.& pallida ſemp Ora fame. Phineus aūt rex Archadiæ liberis nouercā ſubduxit:eoſq̄ ut illi cōpleat excœ cauit. Ob quā rem irati dij ei oculos ſuſtulerūt:& immiſerunt har pyas q̄ illi cibū abriperēt:qđ & diu fecerūt:ſed q̄a argonautas ho ſpicio ſuſceperat miſerūt ad eū Zetū & caloim Boreę regis ac uēti thraciæ ac orithyiæ ab eo raptæ filios:iuuenes claros:qui eas ad ſtrophadas uſq̄ pepulerūt. Cœnacula altiora domus:aut ꝑ locis in quibꝫ cœnat. Inceſtare.i.polluere & nō caſtū reddere. Æneí.vi. Et tōtā incœſtat funere claſſem. Hæ ſunt phorcinides.i.gorgones. Oui. Finibus extremis libyes ubi feruida tellus Accipit oceanū de miſſo ſole calentē Squallebant late phorcinidos arua Meduſæ.

Rimula — Bifida — Virus — Præcordia — Harpiæ — Phineus — Cœnaculū — Inceſtare

Carmina doctiloqui curſim recitauimus Vmbri
Quę ſi uiſa tibi nimium prolixa/memento
Ipſius id rei uitium non carminis eſſe
Non longum eſt carmen:mulierum amentia longa eſt
O memorande ſenex quo ſe uetus umbria tantum Ian.
Iactat:& ipſe tuæ tyberis conterminus urbi
Martia nomabre tantum te Roma uocabat:

Per Vmbrū intellige Gregoriū Tiſernum:ut ipſe met autor dixit Thomæ wolphio iuniori mātuę

Ipſa tuas artes:& non triuialia notat
Carmina:te uita functum fleuere latine
Naiadas & graiæ:tua molliter oſſa quieſcant
Semper:& in ſummo mens aurea uiuat olympo.

¶Carmina doctiloqui. Hunc(ut dixi)licet aut Antoniū Campa-
nū intelligere:aut Hetruſcū petrarchā:aut aliū quēuis ea tēpeſtate
doctū.Ipſius id rei:cōtra artē ꝓducit ſyllabā: nā quintæ declinati
onis nō ꝓducūt e ante i niſi pręcedat i,& ita rei ſpei fidei plebei pe
nultimā corripiūt.Poſſumus uerſum emēdare ſic.Ipſius eſſe rei ui
tiū nō carminis illud.Nō longū eſt carmē.vn̄ Martia. Nō ſunt lō
ga quibus nihil eſt quod demere poſſis.Martia Roma.aut bellico
ſa olim:aut Martē autorē habens.vn̄ Liuius in pręfatōe:Sicut po
pulo licere oportet cōſecrare origines ſuas & ad deos referre auto
res:ea belli gloria eſt populo romano ut cū ſuū cōditoriſq; ſui pa
rentē Martē potiſſimū ferat:tā hoc gentes humanę patiunt̄ æquo
animo q̄ imperiū patiunt̄.Et nō triuialia:nō uulgaria. Vir.Nō tu
in triuijs indocte ſolebas Stridēti miſeꝝ ſtipula diſperdere carmē?
Te uita functū.i.defunctū.Latinæ naiades.i.fluminū ac fontiū ita
Naiades Graiæ licoꝝ nymphæ:propter ſermonē latinū.& graiæ.i.græcię propt̄
græcū.Tua molliter oſſa quieſcant. Vn̄ prius ubi de ſepulchro le
ui locuti ſumus diſſeruimus. Hoc ad ueteꝝ pertinet ſuperſtitionē.
nā uerius Maro dicit. Facilis iactura ſepulchri.Et Seneca.Quid re
fert humi an ſublimi putreſcam?Mens aurea.i.pulcherrima uiuat
Olympus olympo.i.cœlo:hoc katholico uiro dignū eſt. Olympus aūt Ma
cedoniæ mōs altiſſimus ꝓ cœlo a græcis potiſſimū poni ſolet.

Aegloga. V.quæ dicitur Candidus:de conſue-
tudine diuitum erga poetas.Colloquuto
res Syluanus & Candidus.

CAndide nobiſcū pecudes aliquādo ſolebas
Paſcere:& his gelidis calamos īflare ſub umbris
Et miſcere ſales ſimul & certare paleſtra.
Nunc autem quaſi paſtores & rura peroſus
Paſcua ſopito fugis/& trahis ocia cantu.
Vos quibus eſt res ampla domi:q̄bus ubera uaccæ Can.

Plena ferunt:quibus alba greges mulctaria complent
Cymbia lacte niuent:& pinguia brandia fumant
Carmina laudatis:ſi quid concinnius exit
Plauditis:ac læti placidas extenditis aures
Pro numeris uanas laudes/& inania uerba
Redditis:interea paſtor ſitit/eſurit/alget/
Nonne poteſt curare greges/& dicere uerſus Syl.
Cum uacat:& poſitis uitam traducere curis
Omnē operā gregibus paſtorē impēdere oportet Can.
Ire/redire/lupos arcere/mapalia ſepe
Cingere:mercari paleas & pabula:uictum
Quærere:nil ſupereſt oci. laudabile carmen
Omnem operam totumq; caput Syluane requirit
Grande utrunq; opus eſt:& noſtris uiribus impar
Cum cecini/ſitio:ſitienti pocula nemo
Porrigit:irrident alij:tibi penula dicunt
Candide trita:genu nudum:riget hiſpida barba
Iam ſyluę implumes & hyems in montibus albet
Iraſcor/doleo/indignor/fert omnia uictus
Lanicium/fœtuſq; mares:non uendimus agnas
Sed quia lac paſcunt:præmitur nihil.ubera ſiccant.

¶Candide nobiſcū &c. Argumentū huius æglogæ eſt deteſtatio tenacitatis diuitum in poetas: quorū ingratitudine & auaritia aurea uena in poetis extinguitur. Per candidum aūt mihi uериſimile ſit poetā poſſe intelligi:per ſyluanū quēuis diuitē auarū. Inducit tū utrūq; paſtorē.vñ dicit:Sub his umbris.q.d.ſub quib⁹ ſumus:nec quicq̄ aptus ſyluano q̄ eſſe in ſyluis. Eſt aūt fere eadē farrago quę in Iuue.ſaty.vij. Et miſcere ſales.i.lepores ſermonis. Sopito.i.op-

preſſo & neglecto cãtu:quæ res doluit ſyluano. Nam diuites au-
ri licet nihil conferãt in poetas bonos:admirant̃ tñ eos:& oblectã
tur eorꝫ carminibus. vñ Iuue. in dicta ſaty. Spes nulla ulterior: di
dicit nã diues auarus Tantũ admirari.tantũ laudare diſertos. Vt
pueri Iunonis auẽ.i.pauonẽ admirant̃ & laudãt:quia laudato ni-
Mulctralia hil porrigũt ſed ſi poſſunt plumas auferũt.Plena ferũt.Maro ſigni
Cymbia ſicantius diſtenta dixit.alba greges mulctralia:hoc eſt uaſa in quæ
Concinnius mulgetur lacte albicãtia· Cymbia.i.uaſa incurua in morẽ cymba
rũ facta. Carmina laudatis:ſicut iam Iuue.dixit. Si quid concinni
us.i.modulatius:& ut Perſius.Si quid tibi aptius exit.Plauditis.i.
applauditis uanas laudes:quia nihil cõmodi afferẽtes.Nã ꝓbitas
laudatur & alget Alget:quia nudus & ita algore conficit̃. Iuuen.
Tędia nũc ſubeũt animos:tunc ſeqꝫ ſuãqꝫ Terpſicorẽ odit facũda
& nuda ſenectus. Et poſt. Neqꝫ em̃ cantare ſub antro piero: thyr-
ſumue poteſt cõtingere ſana Paupertas:atqꝫ æris inops.quo nocte
dieqꝫ corpus aget. Satur eſt cũ dicit Hora. Ohe &c̃. Omnẽ operã
gregibus.Iuue:pectora noſtra duas nõ admittẽtia curas: Magnæ
mẽtis opus nec de lodice parãda Sollicite currus & equos facieſqꝫ
Mapalia deorꝫ Aſpicere.&c̃.Mapalia.i.caſas & tuguria,Sepe ſepemẽto ab
latiuꝰ eſt a nrõ ſepes. Nil ſupereſt oci: ꝓ ocij. Enũerat aũt negocia
Penula paſtoralia:uolẽs a conſili etiã alia intelligi. Tibi penula.i.ueſtis ex
terior attrita.Syluæ implumes.i.folijs ſpoliatæ.Fert oĩa uictus.i.
Victus aufert:ſicut Maro.Oĩa fert ętas animũ quoqꝫ. Victus aũt.i.neceſſi
Lanitium tas edendi ut uiuas.Aut uictus.i.cibus quo uiuas.fert.i.abſumit.
Lanitiũ.i.lanã & fœtus mares.i.arietes & hedos ac coreatos reli-
quos.Nõ uendimus agnas:quia ad futurã ꝓpagationẽ recipiunt
eas.Lac paſcunt.i.ſugũt & abſumũt quo paſcunt̃. Premitur.nihil
.i.nõ fit caſeus mollis.Maro.Et preſſi copia lactis.Vbera ſiccãt:ex
Marone eſt:ut alia multa.

Pœnitet ingenij ſi quid mihi/pœnitet artis
Pœnitet & uitæ:poſtqꝫ mihi nulla ſecundant
Ex tot ſyderibus quot ſunt in nocte ſerena
Hactenus(ut noſti)gratis cantauimus:ætas
Indiga paucorum merces fuit:altera longe
Conditio ſenij:quod nunc ſubit:omnium egenos
Reddit:& extinctis lucri ſpem uiribus aufert
Mox erit utendum partis;modo quærere tempus

En formica breuis: ſed prouida beſtia condit
In brumam noua farra cauis æſtate latebris
Neue renaſcantur: fruges ſecat ore ſepultas
Scire genethliacos fatalia ſydera dicunt Syl.
Hi ſub Mercurio uates: & ſub Ioue reges
Magnateſq; locant: iſtis dat Iuppiter aurum
Atq; magiſtratus: dat Maiæ filius illis
Ingenium / linguam / cytharas / & carminis artem
Hæc tua ſors: quid quæris opes? deus omnia in omnes
Diuidit: ut melius nobis uidet eſſe futurum
Sorte tua contentus abi: ſine cętera nobis
Sunt tibi diuitiæ / mihi carmina / quid petis ergo? Can.
Carmen? & inuadis partes Syluane alienas?
Non tibi ſurripio carmen: nec Apollinis arma Syl.
Sed dare dulciſonis aures concentibus opto
Si gaudere meis igitur concentibus optas Can.
Nos gaudere tuis opibus Syluane decorum eſt
Ille meis opibus gaudet qui diligit: odit Syl.
Inuidus: atq; animo bona fert aliena moleſto
Sic quoq; tu noſtris abſens gaudere camœnis Can.
Sat potes: hæc artis ſat ſint tibi gaudia noſtræ
Carmina ſunt auris conuiuia: caſeus oris
Si cupis auditu fac nos gaudere palato
Hoc amor / hoc pietas / hoc uult deus / omnia non dat
Omnibus: ut nemo ſibi ſit ſatis: indigeatq;

Alter ope alterius: quæ res coniungit in unum
Omne genus: Gallos / Mauros / Italos / & Iberos.

¶ Pœnitet ingenij. Proſequit Candidus q̃relas ſuas. Pœnitet ingẽ uij. i. habere ingeniũ ad carmẽ aptũ. Si q̃d mihi. ſ. eſt ingenij. Multa ſecundãt. i. pſpera ſunt: ut uẽtus & fluctus ſecundus. i. ſequẽs & a tergo ueniẽs nauigãtibus. Quot ſunt. i. apparẽt. Nõ ẽm pl'a ſunt gratis. i. ſine mercede: ſed ætas. ſ. iuuenilis. Indiga. i. indigẽs paucorũ: nõ ẽm ſubiecta eſt morbis: nec tãto eget munimẽto cõtra frigora. Quod. ſ. ſeniũ: nũc ſubit. i. ſubrepit nõ aĩaduertentibus nobis. Omniũ egenos reddit. uidimus Iuuenalẽ. Extinctis uiribus aufert ſpem lucrãdi. Mox erit utendũ partis. i. acq̃ſitis in iuuẽta. Nũc q̃rere ꝑ querẽdi. i. acquirẽdi tẽpus: ſubaudi eſt. En formica. Salomon Prouer. vi. Vade ad formicã o piger: & cõſidera uias eius: & diſce ſapientiã. Quę cũ nõ habeat ducẽ nec p̃ceptorẽ nec principẽ: parat in ęſtate cibũ ſibi: & cõgregat in meſſe q̃d comedat. Et. xxx. Formicæ populus infirmus qui p̃parat in meſſe cibũ ſuũ. Hora. ſer. i. Sicut paruula (nã exẽplo eſt) magni formica laboris. Ore trahit q̃d cunq; põt: atq; addit aceruo Quẽ ſtruit: haud ignara ac nõ incauta futuri. In brumã. i. ad breuiſſimũ diẽ ut eſt in ſolſtitio hyberno. Ordo eſt. Cõdit. i. abſcõdit ęſtati in cauis latebris farra noua. Neue ꝑ neq; & ne renaſcãt. i. germinẽt: ſecat ore. i. germẽ auferẽdo dirũpit. fruges ſepultas. i. abſconditas in terris. Genethliacos. i. de geneſi & natiuitate iudicantes: qui inſpecto natiuitatis horoſcopo futuram uitã prædicũt. Hi. ſ. genethliaci & mathematici locãt ſub mercurio. i. hora naſcẽdi quę Mercurius denoĩatur. Vates. i. ꝓphetas & poetas & oẽs prudentes catos & ingenioſos. Et ſub Ioue reges & magnates. vñ ſcd'm Homerũ in iliade Honor aũt a Ioue eſt Maiæ filius. i. Mercurius: dat illis. ſ. uatibus ſub ſe natis ingeniũ & ita uult eos cõtentos eſſe debere ſua ſorte dicens. Sorte tua contentus abi: ſine. i. derelinque cætera. i. diuitias & opes: nobis. ſ. qui ingenium & carmĩs artẽ nõ habemus. Quid petis ergo carmẽ? Subtilis obiectio. Nõ tibi ſurripio carmẽ. Callida quoq; reſpõſio: nec apollinis arma: cytharã cuius eſt inuẽtor: ac cætera inſtrumẽta muſicalia: quia in medio reſidẽs cõplectitur oĩa phœbus. eſt ẽm princeps muſicorũ: Hora. lyræ ſolers & cãtor apollo. Vñ ſcd'm Pliniũ carmen heroicum oraculis apollinis debemus. Et ideo illi Auguſtus ædem conſecrauit ad quã carmina phœbo digna ferantur. de qua Perſius. Ad ſacra uata carmẽ affero noſtrũ. Et Iuue. Et muſarũ & apollinis æde relicta &c̃. Si gaudere: rurſus acris obiectio & ſubti

Indiga
Formica
Bruma
Condit
Neu
Genethliacos
Vates

ſior purgatio:ſed ſubtiliſſima rurſum reiectio. Carmia ſunt auris cõuiuia:caſeus oris. Pulchrũ & prouerbiale id eſt. Quæ res cõiungit in unũ. Id uere dicit:nã propter egeſtatẽ & mutua auxilia ſunt inter uarias nationes commertia.Iberos.i.hiſpanos. Iberos

Sydera iungamus:facito mihi Iupiter adſit
Et tibi Mercurius noſter dabit omnia faxo
Pilleolum/uirgam/cytharas/nodum Herculis/alas.
Vana ſuperuacuis inculcas plurima uerbis Syl.
Vana inquis:quæ damna tuis inferre uidentur Can.
Diuitijs:ſi uis noſtras audire camœnas
Erue ſopitam de ſollicitudine mentem
Vult hilares animos tranquillaq; pectora carmen
Torpeo:ut eſuriem patiens & frigora miluus
Iam dudum ſquarroſa cutis:ſitis occupat ora
Nec pecus in ſtabulis:nec in agro farra:nec aurum
In loculis:& uis poſitis me uiuere curis
Non facit ad noſtros talis medicina dolores
Fac alacram:tege/paſce/graui ſuccurre ſenectæ
Inuenies promptum uerſu:& cantare paratum
Plena domus curas abigit:cellaria plena
Plena penus:pleniq; cadi:plenæq; legenæ
Horrea plena:greges læti:grauis ære crumæna
Tunc iuuat hybernos noctu uigilare decembres
Ante focum:& in cineri ludos inarare bacillo
Torrere & tepidis toſtas operire fauillis
Caſtaneas:plenoq; ſitim reſtringere uitro
Fabellaſq; inter nentes ridere puellas

Tityrus(ut fama eſt)ſub Mœcenata uetuſto
Rura/boues/& agros/& martia bella canebat
Altius:& magno pulſabat ſydera cantu.
Eloquium fortuna dabat:nos debile uulgus
Pannoſos macie affectos:farragine paſtos
Aoniæ fugiunt muſę:contemnit Apollo.

¶Sydera iungamus.i.Iouē cū Mercurio.i.cōmunica mihi dona Iouis:& cōicabo tecū dona Mercurij. Faxo.i.faciā ut mercurius noſter.i.poetarꝝ pr̄ & ingenij largitor. Det tibi pilleolū.i.galeū q mercurio aſſignat̄:ꝗ ſp̄ fere radijs ſolaribꝫ q̄ſi galero tect⁹ ſit. Virgā.i.caduceū:vñ Maro æneí.iiij. Tū uirgā capit.hac aīas ille euocat orco Pallētas:alias ſubtriſtis tartara mittit. Dat ſomnos adimitq; & luīa morte reſignat. Illa fret⁹ agit uētos.& turbida tranat Nubila. Id aūt ex ultio iliados ſumptū uidet̄:q locus ſic uerſus eſt. Tū uirgā capit. hac oculos deus excitat ipſe. Hac dulces ſuadet ſōnos & luīa claudit. Macro.li.i.ſaturnaliū ſcribit caduceū duobꝫ draconibus ornatū fuiſſe.mare & fœīa in nodū obligatis inuicē pte media uoluminis ſui. Vñ Martia.li.vij. Cyllenes cœliq; decus facūde miniſter: Aurea cui torto uirga dracone uiret. Cytharas:qa tetrachordiū inuenit.i.librā q̄ttuor chordarꝝ cū Apollo.vij.chordarꝝ inueniſſet.vñ Hora.li.i.car.Curuæq; lyræ parentē. Nodū Herculis.i.inextricabi'ē qualē Hercules inuenit:q nec principiū nec exitū habere uidebat̄:qui tñ diſſoluerit diues erat. Hūc in caduceo iā ex draconibꝫ cōſertū diximus. Alij herculanū nodū dicūt nō ab Herculeinuentū:ſed a Mercurio. Verꝝ ab Hercule diſſolutū.nō qdē arte ſed ui:q̄d & Alexandrū magnū feciſſe dicūt. Vterq; tñ & mercurius merciū & mercatorꝝ deus & hercules:diuitias qbus fauēt conferre dicunt̄.vñ Hora. Diues amico hercule. Et Perſius. O ſi ſub raſtro crepet argēti mihi ſeria dextro hercule. Antiqtas em̄(ut ſcribit Diodorus)fabulata eſt herculem dixiſſe poſtq; ad deos trāſlatus erat:q ſibi decimā bonorꝝ dicarēt uitā felicē uicturos. Quod Lucillus ditiſſimus & alij romanorꝝ plurimi fecerūt uſq; adeo ut ex decimis illi templū egregiū trans tyberim edificauerūt. Per nodū ergo intelligā difficultatē acquirēdarꝝ diuitiarꝝ:q̄s uterq; cōfert. Mercurius quidā uaframēto & ingenio cato: Hercules ui:q̄ aurea mala abſtulit. Alas:quibus a dijs ornatus mittit̄:ut.iiij.ænei. Hic primū

Faxo
Pilleolum
Cythara
Nodus Herculis
Lucillus

paribus nitẽs cyllenius alis Cõſtitit &c̃. Vult hilares aĩos. vñ Oui. Carmĩa ꝓueniũt aĩo deducta ſereno. Squarroſa cutis. Squarroſi dicunt̃ qꝛ cutis exurgit ob aſſiduã illuuiẽ. Luci. Veroꝝ ac rapicũ ſquarroſa incõdita roſtra. Promptũ uerſu. i. ad uerſum: uideri põt drũs antiquus. Plena domus. ſ. diuitiaꝝ: abigit curas: quod tñ multis cõtra euenit. Nã dicit Iuue. Creſcit amor nũmi quãtũ ipſa pecunia creſcit. Hordea plena: legã melius horrea plena. Greges læti; id eſt pingues: qui læticiã afferũt dñis. aut bene curati. & ita reuera læti. Grauis ære crumena. i. marſupiũ: ut quidã dicũt. Aere: pecunia: qa ærea primũ fuit. Vñ ærariũ: quẽ uiſcũ nũc appellãt. Ludos inarare: id ſecuri faciũt ruſtici diuinare faciẽtes quẽ ſulcũ tetigerint. Bacillo: paruo baculo: & dr̃ in nt̃o hoc bacillũ. Tityrus. i. uirgilius. Farragine: pulmẽtario ex farre facto. Aoniæ quæ in Phocidis mõtibus quos Aones olim habitauerũt frequentes ſunt.

Squarroſi · Crumena · Aerarium · Bacillo · Farrago · Aoniæ

Si ſperata mihi dederit fortuna quod opto: Syl.
Candide preſenti te ſollicidudine ſoluam:
O utinam Syluane foret tibi tanta uoluntas: Can.
Quanta eſt hac etiam tibi tempeſtate facultas.
Non ego diuitias Coſmi: non ſerica poſco
Pallia: non tyrias chlamydes: non prandia regum:
Non patinam Eſopi fameo, clypeumue Mineruæ
Nil opus eſt regis laribus, cui ferrea nomen
Tradidit: aut ſi mens non fallitur: ænea barba
Hæc me iam pridem memini didiciſſe ſub Vmbro
Poſtulo ueſtitum peto uictum ſub lare paruo
Certior iſtud opis toti non defore uitæ
Sint mihi Pythagoræ menſæ: Codricꝫ ſupellex
Sæpe alios qui ſpem dederint inuenimus ore
Magnificos: ſed re modicos: tibi fidimus uni
Tu mihi ſi fueris mendax. præciditur omnis
Spes; ut ſolſtitio fiam philomæna reuerſo

Mutus & elinguis: ſuſpendere poſtibus arma
Tempus erit: clauſoq; abigi ſpectacula circo

¶ Si ſperata &c̃ Graphice oñdit qd' Oui. dicit: qa pollicitis diues quilibet eſſe pt. Nõ ego diuitias Coſmi. Alij Coſmę legũt illius florentini ditiſſimi: ſed & Coſini multi fuerũt diuites cõgruũq; eſt di- Coſmi uitibus nomẽ. Nã κοσμοσ coſmos dr̃ ornamentũ & mũdus κοσ- Coſmos μεω coſmeo quod eſt orno: vñ & latini mundũ ꝓ ornamento ac- Coſmeo cipiunt: dicẽtes mundũ mulicbrẽ quæcunq; ad mulicris ornatũ fa- Mundus ciunt. Nõ ſerica poſco pallia. Seres populi ſunt circa indiam: apud Seres quos ſunt arbores lanigerę ſine uermibus: quarũ frondibꝰ caniciẽ depectũt aqua pſuſam ex q̃ uellere ueſtimẽta cõficiunt q̃ ſerica appellant: ut autor eſt Plinius. vñ & Maro. Velleraq; ut folijs de- Serica pectũt tenuia ſeres. Errat aũt Seruius: qui ſerica a bombycibꝰ cõfi- Bombyces ci uult: cũ bõbyces nõ apud ſeres: ſed in Arabia & inſula Co pecu- Bombycina lariter ꝓueniãt: q quidẽ bõbyces uermiculi ſunt: telaſq; aranearũ modo texunt ad ueſtẽ luxũq; fœminarũ: quę bõbycina appellant. Iuue. Quarũ Delitias uel pãniculus bombycinus urit. Non tyrias Dibapha chlamides. i. ueſtes ex purpura dibapha. i. bis tincta: ut apud Tyrũ fiebat: & idcirco in magno erat precio. Nõ prãdia regũ. i. prędi- uitũ. Perſius. In luxũ & prãdia regũ. Nõ patinã Eſopi. i. qualẽ ꝓcurauit Eſopus. nõ fabulator ille phrygius: ſed romanus hiſtrio: qui filijs ex queſtu hiſtrionico ducẽties ſeſtertiũ reliquit quas opes filij abſumpſerunt. Vnde Hora. ij. ſer. Filius eſopi detractã ex aure Me- Bacca tellæ (.ſ. ut decies ſolidũ exorberet) aceto Diluit inſignem baccã. i. margaritã ſeu unionẽ p̃cio decies ſeſtertiorũ: aceto liqueſecit & abſorpſit. Et ita filius hic notaret: q etiã eſopus dici potuit. Literę em̃ oĩs diffamãt patinã eſopi. Vñ & Beroaldus. Iã patina eſopi cedat iã luxus apici: Et Ptolomeorũ ꝓdiga luxuries. Clypeumue Mineruæ. i. quam ęſtimata eſt ægis in pectore mineruæ: q prudentiã denotat qua pectora ſapientũ muniunt. Nil opus eſt regis laribus. i. domibus aut ædibus: cui ferrea &c̃. Quidã Pyrrhum intelligeret: qui (ut Seruius tradit) cũ a patre vocaret Neoptolemus: poſtea di- Pyrrhus ctus eſt Pyrrhus a colore pilorũ: qa ſubruffus erat: Ego aũt intelligo de Nerone aut maioribꝰ eius: q æneã dicti ſunt habere barbã: Aenobarbꝰ atq; ænobarbi uocati. De qua re ſic dicit Sipõtinus. Aenobarbus hoc eſt rutilã & q̃ſi æneã barbã hñs fuit cognomẽ domitiorũ: ex qua familia Nero fuit. Autorẽ aũt originis pariterq; cognoĩs habuerũt Luciũ domitiũ. cui rure quondã reuertẽti iuuenes gemini anguſtiore forma apparuerũt: iuſſerũt q; nunciaret ſenatui ac po-

pulo romano uictoriã.de qua adhuc incertũ erat:atq; in fidẽ ma/ ieſtatis adeo permulſiſſe malas:ut e nigro rutilũ æriq; aſſimilẽ ca/ pillũ redderent:quod inſigne manſit & in poſteris eius:ac magna pars rutila barba fuerũt.Vñ Cneũ domitiũ Neronis attauũ: qui in tr.bunatu ſuo põtificibus offenſior fuerat:ꝙ aliũ q̃ ſe in patris ſui locũ coaptaſſent:ius ſacerdotũ ſurrogãdoꝝ a collegijs ad po/ pulũ tranſtulerat:ac in conſulatu allobrogibus aluernisq; ſupera tis elephanto uectus fuerat:turba militũ quaſi inter ſolennia ſacri ficij proſequente. Lici. Craſſus orator dixit nõ eſſe mirandum ꝙ æneam barbã haberet : cui os ferreũ:cor plumbeũ eſſet.Hæc ille. Quia ergo Neronẽ conſtat pallatiũ ſumptuoſiſſimũ extruxiſſe:eſt q; de ænobarboꝝ familia:de illo intelligendũ putem . Vnde dicit Sueto.in eius uita ꝙ non in alia re damnoſior q̃ in ædificando fu it:nam domũ a pallatio exquilias uſq; fecit:quã primo tranſitori am mox in incendio abſumptã reſtitutãq; aureã noĩauit:de cuius ſpacio atq; cultu ſufficerit hoc retuliſſe. Veſtibulũ eius fuit:in quo colloſus.xx.pedũ ſtaret:ipſi effigiei tãta laxitas ut porticus tripli/ ces miliarias haberet.Item ſtagnũ maris inſtar circũſeptũ ędificijs ad urbiũ ſpeciẽ:& reliqua q̃ proſequit̃ Trãquillus ibidẽ. Dubitat aũt an ferrea barba illi nomẽ dederit:uel ꝙ ferreus.i.duriſſimus eſ ſet:uel ꝙ os ferreũ dictus eſt habuiſſe Domitius:uel ꝙ ruſtico con gruit de noĩs cauſa dubitare:ſicut ille:In medio duo ſigna Conon & quis fuit alter:Deſcripſit radio totũ q̃ gẽtibus orbẽ. Hæc me iã pridẽ memini didiciſſe: Valla diceret nõ eſſe dicendũ : iampridẽ di diciſſe:quia perſiſtentẽ actionẽ & pñs tempus efflagitãt iampridẽ iamdudũ iã olim aut olimiã:ueꝝ licet durius poſſet dici iampridẽ memini.at Agretius negabit recte dictũ memini didiciſſe:uult eñ memini cũ pñti conſtruendũ. Sed Valla cõtra ſentit in Rau. ẽſem Vñ & Perſius.Nec in bicipiti ſõniaſſe parnaſo memini. Sub Vm bro de quo prius dictũ eſt.Id aũt addit:ne cõtra decoꝝ peritior ha beretur paſtor:aut ut præceptori ſuo non ingratus ſit.Quẽ neſcio an Sipontinum dicam:a quo plurima ſumpſiſſe uidetur. Sint mi/ hi Pythagoræ menſæ:qui carnibus abſtinuit & uentri indulſit nõ omne legumen: quia etiam fabis abſtinuit : ſed herbis ueſcebatur creſcentibus in hortis.unde epulũ poſſis centum dare pythagore/ pythagoras is.Codriq; ſupellex:pauperis poetæ ac philoſophi. De quo Iuue. Codeus ſaty.iij.Lectus erat Codro procula minor:urceoli ſex.Ornamẽ/ tum abaci:necnon & paruulus infra Cantharus: & recubant ſub eodem marmore chiron.Iamq; uetus græcos ſeruabat ciſta libel los.Et diuina opici rodebant carmina mures.Nil habuit Codrus

(quis eñ negat)& tñ illud Perdidit infœlix totũ nihil.hęc ille.Ore .i.pollicitatõibus magnificos:ſed re.i.exhibitiõe pollicitorꝝ modicos.Tibi fidimus.i.cõfidimus.Ego philomena reuerſo ſolſtitio.i. ut philomena in ſolſtitio.quia mutus & elinguis.i.nihil canam:ſicut nec philomena quę in uere præcipue canit.Suſpendere poſtibꝫ arma tp̃s erit.

Arma Arma.i.fiſtulã & plectra & cætera inſtrumẽta muſicalia. Alludit tñ ad arma pugilũ qui ad poſtẽ Herculis figebãt arma ſua qñ eſſent emeriti aut amplius exercere nollent:ſicut & cæterorꝝ officiorꝝ dijs ſua quicũq; amplius uti nollẽt ſuſpẽdebãt arma

Circo Et tp̃s erit abigi ſpectacula.i.ſpectatores.circo.i.theatro clauſo.

Candide uidiſti Romam/ſanctiq; ſenatus Syl.
Pontifices:ubi tot uates/ubi copia rerum
Tantarum:facile eſt illis diteſcere campis
Deciperis me uelle putans diteſcere:ueſci Can.
Et lupus omne animal crudis exiſtimat eſcis
Tuq; putas alios quo tu pede claudere paſſum
Non ego ditari cupio:ſed uiuere paruo
Fac habeam tenuem ſine ſollicitudine uictum
Hoc contentus eam:Romana palatia uidi
Sed quid Roma putas mihi proderit:o Syluane
Occidit Auguſtus nunq; rediturus ab orco
Si quid Roma dabit:nugas dabit:accipit aurum
Verba dat:heu Romæ nunc ſola pecunia regnat
Exilium uirtus patitur:ſperare iubemur
Vndiq; & in toto uates ſpe paſcitur orbe
Dic pugnas:dic geſta uirum:dic prælia regum Syl.
Vertere ad hos qui ſceptra tenent:qui regna gubernant
Inuenies qui te de ſordibus eruat iſtis
Inueniam qui me derideat & ſubſannet Can.

Tempeſtate iſta reuertentia tanta poeſi
Quanta lupanari:quid me Syluane laceſſas?
Non decet obſcœnis uatem prorumpere uerbis Syl.
Non poſſum non uera loqui:ſi uera taceri Can.
Forte uelis:leuibus me parce laceſſere dictis
Vtile conſilium præſtare laceſſere non eſt. Syl.

¶ Candide uidiſti Romã? Diſerte deſcribit morẽ auaroꝝ: qui ne iuuent alio mittũt opem implorãtes. Sanctiqꝫ ſenatus põtifices.i. cardinales:ſicut canit:Clare ſenatus apoſtoloꝝ:quẽ cardinales re præſentãt.Facile eſt illis diteſcere cãpis:ubi.ſ.tot diuites ſunt.Deci peris me uelle putans diteſcere: nõ em̃ diteſcere ſed uictũ & ueſtitũ quibꝫ cõtentus ſim.Veſci.Ordo eſt:Et lupus exiſtimat.i.cẽſet & iu dicat om̃e aĩal ueſci crudis.i.incoctis eſcis.ſ.carnibꝫ quibus ipſe ue ſcitur.Tuqꝫ.i.tu putas alios claudere paſſum.i.ingredi eo pede q̃ tu.i.moueri ea affectiõe qua tu:Per pedes em̃ ſæpe intelligunt̃ affe ctiones:hoc eſt:quia tu cupis diteſcere cenſes oẽs id cupere.Tenuẽ ſine ſollicitudine uictũ:nõ ergo affluentiã petit:ſed ſecuritatẽ: quã tñ ſaluator ſine ſollicitudine a ſe ſperandã docet:uetans ne ſolliciti ſimus quid bibamus & comedamus.O Syluane:ſpondaicus uer ſus non ineptus:quia & languorẽ animi loquentis & pondus re rum habens. Auguſtus.i.beneficus in poetas: Virgiliũ:Horatiũ. Tuccam:Variũ cæteroſqꝫ principes.Nugas:pollicitatiões inanes. Auguſtus Nugæ Pecunia
Sola pecunia regnat.Hora.Et genus & formã regina pecunia do nat.Oui.Dat cenſus honores:cenſus amicitias:pauper ubiqꝫ iacet Iuue.Quantũ quiſqꝫ ſua nũmoꝝ ſeruat in arca.Tantum habet & fidei.Et rurſus Hora.Hos ſolos aiunt ſapere & bene uiuere: quo rũ Conſpicitur nitidis fundata pecunia uillis.Et iteꝝ Iuuen.de ro manis loquens.Quandoquidẽ inter nos ſanctiſſima diuitiaꝝ Ma ieſtas:& ſi funeſta pecunia templo Nondum habitas:nullas num morũ ereximus aras: Vt colit pax atqꝫ &c̃. Exiliũ uirtus patitur. Idem Iuue.Aude aliquid breuibus gyaris & carcere dignũ Si uis eſſe aliquid:probitas laudatur & alget.Criminibus debet̃ honos &c̃. Vates ſpe paſcimur omnes:quia nihil recipimus.Dic pugnas dic geſta uirum.Aliud ſubterſugiunt auari. Vertere imperatiue a uertor.i.ſis conuerſus:& uerte te ad hos.i.ad eos qui tenẽt ſceptra id eſt ad reges. Et ſubſannet. Iteꝝ ſpondiacus uerſus conſimili ra tioni compoſitus. Quanta lupanari.i.proſtibulo aũt proſtitutis

Lupa

Lupas uocabant olim ꝓſtitutas.vñ & ꝓſtibula lupanaria. Hinc fictũ uolũt romulũ a lupa nutritũ. Nõ decet: p aliũ ſe caſtigat: leuibus dictis.i.nõ paruis aut modicis: ſed uanis & cõtumelioſis: ſicut mulieres leues quib ꝓſtituta eſt pudicitia dicunt: & mores leues q incõſtãtes. Me pce laceſſere: pce.i.abſtine. Parce metu cytharea.

Parce

Conſilij locuples ego: ſed pauperrimus auri
Qui pugnas/qui geſta uirum/qui prælia regum
Dicet inops uates: cui nec quo fiſtula poſſit
Aptius incidi: fieriq́ꝫ foramina culter?
Aſpice ut excuſſis luxata manubria clauis
Vt dentata acies: ueteriq́ꝫ ſimillima ſerræ
Hoc leue: ſed menſę graue & intollerabile damnum
Vtile conſilium firmat: ſed inutile mentem
Frangit: & extenuat uires: animumq́ꝫ retundit
Magnates dare parua pudet: dare magna recuſant
Adde quod & noſtri curant: ita carmina reges
Vt frondes aquilo: mare lybs. uineta pruinæ
Ipſi ad delitias reges & ad ocia uerſi
Quod celebrant laudari optant: hinc carmina manant
Perdita de ſtudio ueneris: de ſcurrilitate
De ganea/de ſegnitie/de infamibus actis
Quæ caſtum capitale nefas celebrare poetam.

¶ Conſilij locuples ego: ſed pauperrimus auri. Horatius etiã gtõ cõſtruxit dicẽs: Hoꝶ ergo optarẽ pauprimus eſſe bonoꝶ. Qui.i. quõ: aut quo.i.quare dicet inops uates pugnas &c̃. Cui nec.ſ.eſt culter quo fiſtula poſſit aptius incidi.&.ſ.quo foramina.ſ.poſſint fieri. Aſpice ut manubria.ſ.cultoꝶ.i.capuli quibus capiunt̃.& tenentur in manibus: ſint luxata.i.laxa & diſſoluta: clauis.i.clauiculis quibus cõpingunt̃: excuſſis.ſ. hoc dicẽs oſtendit cultrũ ſuum: Et aſpice ut.i.qualiter acies.ſ.cultri.i.acuta eius pars: ſit dentata.i.in

Manubria
Luxata

morē ſerræ in dentes effractā. Vnde addit: ueteriq; ſimillima ſerræ Quā Dedalū inueniſſe quidā uolunt ad ſimilitudinē maxillę ſerpētinæ. Hoc damnū.ſ.de iuramentis & ueſtitu eſt leue.i.tollerabile: ſed menſę.i.uictus eſt graue & intollerabile. Magnates dare parua pudet: quia ut dicit Hor. Magnos magna decē. Sed hoc uaframēto ſcimus nōnullos uſos: dicētes magna petentibus indignos eſſe qui magna recipiāt & exiguū quid orātibus ſe nō decere tam exigua munera cōferre. Vt frondes aquilo qui eas nihilifacit: ut lybs uentus lybicus: curat mare: in q̄d ſæpe ſęuit. Et ut pruinæ.i.ros cōgelatus aut gelu matutinū: curant uineta.i.uites: qd' etiā nihil eſt: quia etiā cōgelant. Ipſi ad delitias: ordo eſt. Ipſi reges.i.prępotētes uerſi ad delitias.i.delectatiões & illebras carnis: & ad ocia.i.deſidiā optant laudari qd' celebrāt.i.oblectamēta ſua: de ſtudio ueneris.i.amoribus impudicis: de ſcurrilitate.i.inhoneſta dicacitate de ganea.i.caupona & guloſitate: de ſegnicie.i.deſidia. Dicunt' em̄ ſegnes ſeorſum ab igne q̄ actiuiſſimus eſt.tepidi & ignaui. De infanibus actis.ſ.priuatis: cū geſta ſint fere publica. Melius aūt (autore Valla) acta q̄ actus in hac ſignificatōe dicimus. Quæ caſtū capitale nefas celebrare poetā. Idē ſancte & catholice ſentit in opuſculo cōtra impudice ſcribētes: vn̄ explodenda eſt catullina ſnīa. Nā caſtū eſſe decet piū poetā ip̄m uerſiculis nihil neceſſe eſt. Qui tū deniq; hn̄t ſalē & leporē: Si ſunt molliculi ac parꝝ pudici. Cui tn̄ multi gētiliū ſubſcripſerūt. vn̄ ad Voconiā poetā Adrianus imperator Laſciuus uerſu mēte pudicus eras. Et Ouidi⁹ de ſe. Crede mihi mores diſtant a carmine noſtro Vita uerecūda eſt: muſa iocoſa mihi. Et Martialis de ſe. Laſciua eſt nobis pagina uita proba.

Serræ inuentio

Lybs

Ganea

Segnes

At quid dura manu geſſerunt bella potenti/
Fortiter utentes ferro: non molliter auro
Dilexere graues muſas: heroica facta
Qui faciunt reges heroica carmina laudant.
Vt ceſſere uiri fortes / & maſcula uirtus
Dicendum altiloqui nihil inuenere poetæ
Occidit ingenium uatum: ruit alta poeſis
At ſi forte aliquis regum gerit aſpera bella
Et decus armorum ſtudijs belloq; parauit

Nil genus externum uenturaq; ſecula curat
Laude ſuæ gentis ſatur:& præſentibus annis
Barbarus eſt:neq; carmen amat:uel auarus in auro
Mergitur:atq; Midæ curis flagrantibus ardet
Eſt & apud reges rudis/inuida/ruſtica turba
Mimus/adulator/leno/aſſentator/adulter
Hiſtrio/ſcurra/quibus uirtus odioſa:poetas
Mille modis abigunt:ut quando cadauera corui
Inuenere:fugant alias uolucreſq; feraſq;.

At ¶ At qui dura &c̄. At particula aduerſatiua locū habet ubi cōtra/
ria nectimus iā dictis:ut dicto de ęnea in fine tertij. Factoq; hic fine
quieuit. Subdit de Didone in principio quarti: At regina graui iā/
dudū ſaucia cura. Pulchre ornat carmē epithetis:quę ſic cōſtruunt
At qui geſſerūt potenti manu dura bella fortiter &c̄. dilexere gra
ues muſas reges q faciūt heroica facta laudāt heroica carmina:ut
id eſt poſtq̄ uiri fortes:ceſſere.i.e medio ſublati ſunt:qa fortes cęde
re neſciunt:& maſcula.i.uirilis uirtus. At ſi forte:bene occurrit ar
gumēto quod iā cuiuis in prōptu eſt. Nam ſi heroica gerentes he/
roicis gaudēt carminibus:quęras cur ad illos nō abeat. illoſq; ca/
nat Candidus? Ad q̄d rn̄det raros quidē eſſe q heroice uiuāt:& ſi
Midas qui ſint:eos nō habere curā de æterno noīæ. Midę curis.i.auaritia
qua ductus petijt a dijs ut quicq̄d cōtingeret auꝝ fieret:q̄ impetra
to inedia abſumptus eſt:nā & cibus & potus in auꝝ uerſus eſt. Eſt
& apud reges &c. Alia cauſa cur apud reges nō ſit bonis poetis lo
cus:qa illic ſunt literaꝝ & ꝓbitatis hoſtes:utpote rudis & ruſtica
Mimus turba cū poetæ ſint pauci urbani & eruditi. Mimus.i.geſtu corpo
ris morū imitator cū poeta grauis rem more philoſophoꝝ ſæue/
re narret. Adulator cū poeta ſit ſæuerus. Leno: cū uerus poeta ſit
turpitudinis omnis hoſtis & expulſor. Aſſentator:cū poeta ſit uir
tutis laudator. Adulter:cū nihil muſis ſit magis cōtrariū q̄ adulte
riū:nā quęcūq; poetis aptant̄ caſta ſunt.ut pierides minerua daph
ne fontes. Hiſtrio:cū poeta ſuæ dignitati cōſulat. Quibus.ſ.oībus
uirtus odioſa. Poetas mille modis abigūt:q̄ſi a præda inuenta:ut
qn̄ cadauera corui inuenere. Aptior eſſet ſimilitudo:ſi honeſti a re
bus honeſtis abigant̄ ꝑ inhoneſtos:ut apes a floribus ꝑ araneas.

Sunt etiam uates quidam ſine lege petulci
Qui ſine lege aliti: ſine præceptoribus audent
Quicquid amant reges: & amant infamia: ſolum
Scribere: nam uates etiam dementia uexat
Hi ſe neſcio qua mentis leuitate poetas
Eſſe uolunt: poſtq; triuialibus ora cicutis
Applicuere; ſibi applaudunt; ſua carmina iactant
Inſulſi/illepidi/indociles/improuidi/inepti
Qui ſolet his uacuas præbere ambagibus aures
Id uitium commune putat: doctiſq; reſiſtit
Vatibus: a uero indoctus diſcernere falſum
Candide per ſuperos/per olympica numina iuro — Syl.
Me tibi (ſi uenti ueniant ad uela ſecundi)
Laturum auxilium: meliora in tempora uiue
Nec pauliſper adhuc mecum ſperare recuſa/
Si mihi ſic optas/tibi ſit Syluane quod optas — Can.
Opto equidē: dictumq; fides nō ſera ſequetur — Syl.
Vade malis auibus nunq; rediturus auare — Can.
Et facias ſubito quicquid tractaueris aurum
More Midæ: quando uirtus tibi uilior auro

¶ Sūt etiā uates. Docet tertiā cauſam: cur poetis nō ſit apud reges locus: quæ eſt: quia multi uerſicolorꝝ ineptorꝝ factores & turpis uitæ homuntiones ſacrum poetarꝝ nomē indigniſſime ſibi uſurpant quod egerrime patit Hora. dicens in arte. Deſcriptas ſeruare uices operūq; colores Cur ego ſi nequeo ignoroq; poeta ſalutor? Petulci. i. petulantes audentes quę non poſſunt. Nam uates etiam dementia uexat: non quidē graues ſed leues & futiles. Triuialibus ora cicutis. Cicuta eſt herba fiſtuloſa qua paſtores canere ſolebāt. Petulci C.cuta

Maro. Eſt mihi diſparibus ſeptē cōpacta cicutis Fiſtula. Idē. Non tu in triuiꝭ indocte ſolebas Stridenti miſeꝝ ſtipula diſperdere carmen: Vnde triuialia dicunť exodia. i. ruſtica carmina quæ in cōpitis & triuiꝭ ab indocta ruſticoꝝ pube in cōpitalibus & ambarualibus cātari ſolebanť. Sibi applaudūt. ſibi placētes ſua carmina iactant: exiſtentes illuſi. i. ſine ſalibus ſermonis: illepidi. i. ſine lepore ac uenuſtate ſermonis. Indociles: qa nō uidētes ſe ad interitū tēdere & alios ducere. Inepti. i. a muſis & ab omni aptitudine tū uerborū tum factoꝝ abhorrētes. Ambagibꝫ. i. uerboꝝ inculcationibus cū artem uerā nō habeant. Id uitiū cōmune putat: & ita reijcit bonos propter malos. A uero indoctus. i. neſciens diſcernere falſum Candide per ſuperos. Vidēs Syluanus Cādidū uirtutis amatorē ueꝝ. ꝑ poetā pollicet operā cū iuramēto: nihil tū confert in eū. Per olympica. i. per cœleſtica. nā ꝓuerbiale eſt: ſi res ꝓſpere mihi ſuccedāt: & eueniāt tibi opto. Meliora in tꝑa uiue. Virg. æneí. i. Durate & uoſmet rebus ſeruate ſecundis. Pauliſper: ꝑ paululū tꝑis: Fides nō ſera. i. nō tarde faciēs qđ dixi. Nā fides uidet (autore Cicerone) dicta eo ꝙ fiat dictū: ſiue qđ dictū & cōuentū eſt. Cādidus aūt nō cōtentus pollicitatōibus imprecať in abeuntē oīa mala dicēs. Va de malis auibus. i. malo auſpicio. q. d. in rē malā. Nūꝗ rediturus auare: hoc aūt uideť dicere in abſentē quaſi obmurmurando: poſt ꝙ ſe nihil receptuꝝ ſperauit. Et facias ſubito quicqđ tractaueris aurū: more midæ: de quo iam diximus. Quādo. i. qñquidē uirtus tibi uilior auro. ſ. eſt. Cū tñ Horatius in epiſtis cōtra dicat. Vilius argentum eſt auro: uirtutibus aurum.

Triuialia

Olympica

Fides

¶ Aegloga. VI. quæ dicit Cornix / de diſceptatōe ruſticoꝝ & ciuiū. Colloquutores Cornix & Fulica.

Ningit hyems: mugit boreas a culmīe pēdet Cor.
Stiria: depoſitis bobus requieſcit arator
Dormit humus: clauſo paſtor tunicatus ouili
Ceſſit iners: ſedit ante focum fumoſa Neæra
Atqꝫ polenta coquit: prius intolerabilis æſtas
Nunc laudatur: hyems æſtu laudata modeſto
Diſplicet: optatum damnat præſentia frigus
Omne bonum præſens minus eſt: ſperata uidenť Fuli.

Magna:uelut maius reddit diſtantia lumen
Delitias habet omne ſuas & gaudia tempus Cornix
Aſpice ut impexi tritaq; in ueſte ligati
Cæde ſuum pueri exultant:inflatur in utrem
Immiſſis ueſica fabis/ſonat & micat acta
Nunc pede/nunc cubito/ſtricto nunc obuia pugno
Si cadit attollunt:curſu labor atq; recurſu
Brumam abigit:glaciale gelu pila ruſtica uincit
Nos tamen hic melius tepido ſub ſtramine foti
Tranſigimus tempus:dum lac coit igne recoctum
Pauperiem declarat hyems:improuida certe Ful.
Turba ſumus iuuenes:ſecuri eſtate uagamur
Immemores hyemis:noſtrum æs tibicinis omne eſt
Vt redit e Scythia boreas:nidoſq; uolucrum
Frondibus oſtendit nudata cadentibus arbor
Frigemus nudi ſcapulas/dorſum/ilia/plantas
Stulticiam declarat hyems:ſapientius urbes
Congeriem nummum accumulant:& ad ilia uulpes
Melotaſq; trahunt:maculoſaq; tergora lyncis.

¶Ningit hyems. Cõtentio eſt inter cornicẽ paſtorẽ qui partes ruſticorum agit:& Fulicã q urbanorum de pſtãtia fortunæ utrorumq;. Occaſione cuius multa quaſi ſatyrice dicunt̃ in mores potius ciuiũ q̃ ruſticorum. Videt̃ aũt tam cornix q̃ fulica paſtorum noĩa:uterq; em̃ ſe ruſticũ pfitet̃:& maſculino gñe noĩat. Hyems.i.tẽpeſtas pluuioſa & niuoſa. Boreas uentus frigidus a ſeptentrionali plaga quę frigida eſt flans:mugit:mugitũ imitat̃ flatu alto. Stiria.i.glacies cõcreta. A culmine:a tecto. Dormit humus:ſopit̃ niue & nõ exercet̃. Paſtor tunicatus:qa ocioſus. Vnde dictum eſt a poeta:Nudus ara ſere nudus:hyemis ignaua colonis. Negra coniunx ruſtica fumoſa: Hyems Boreas Stiria Neæra

Polenta quia fere ligna uiridia aut male ſicca inurunt. Atq; polenta coquit Oui. Quod coxerat añ polẽta. Reperit̃ tñ & fœim: cũ hoc ſolũ inter latina primæ declinatiõis reperiat̃ neutrũ. Om̃e bonũ præſens minus eſt.i.minoris æſtimat̃: qa nemo cõtentus ſua ſorte. Vñ Hora. in principio ſer. Qui fit mecœnas ut nemo q̃ ſibi ſortẽ Seu ratio dederit: ſeu ſors obiecerit illa. Cõtentus uiuat: laudet diuerſa ſequentes. Verũtamẽ id cõtra uſu uenit: ubi minime opus: qa bona terrena eo q̃ pñtia ſũt plus nos delectãt q̃ cœleſtia quæ futura ſperant̃. Aſpice ut impexi. Docet exemplis nõ rer; ſed aĩor; eſſe diſcrimen: nã pueri nudi etiã in hyeme oblectant̃ uariĳs: ut cæde ſuũ.i. porcor;: ut ueſicã habeãt: cuius agi rõne brumale frigus ſuperant & ruſtici pilã magnã uento inflatã manibus pedibuſq; agitantes glaciale gelu nõ curãt. Pauperiẽ declarat hyemis.i.paupertatẽ. eſt tñ interdũ damnũ: ut ſi quadrupes pauperiẽ feciſſe dicat̃. Nos iuuenes ſumus turba improuida: qa ſecuri æſtate uagamur. Noſtr; æs.i.pecunia noſtra eſt tibicinis.ſ.canẽtis ad choream inſtituendã. Congeriẽ nummũ.i.nũmor; p ſyncopã & ad ilia.ſ.fouenda & cooperiẽda trahunt.i.cõtrahũt uulpes.i.pelles uulpinas: & Melotas melotas.i.pelles ouinas. græcũ eſt μηλωτη melote: Cætera nota ſunt.

Deſipiunt omnes: nec nos in crimine ſoli — Cor.
Immo ipſos uexat grauior dementia ciues
Verum illis mater/nobis fortuna nouerca
Nos premit: infœlix ſors eſt dementia: fac ſim
Fortunatus: ero locuples/ero primus in urbe
Audiar: aſſurgent omnes me uertice nudo
Vulgus adorabit: me plebs: me conſulet omnis
Turba: magiſtratus etiã: populuſq; patreſq;
O Cornix Cornix non eſt fortuna: ſed ipſe — Fuli.
Quo ſapiunt homines animus: fortuna potentem
Non facit: immo deus: cauſam recitabit amyntas
Eſt fortuna deus: ſed quid recitarit Amyntas — Cor.
Dic precor: in cauſis erat ingenioſus & acer

Ante tamen paulum pecus & præſepia uiſe
Vadę/redi:calor eſt poſt frigora dulcior:ito
Attingit nix alta genu:uix tecta reſiſtunt Fuli.
Tanto oneri,ſublimis apex in uertice furni
Pyramidem fecit metaq; aſſurgit acuta
Da pecori chordum:ſtipuliſq; foramina claude Cor:
Si paries hiat:& rediens letamine muni
Limina:nulla gregi grauior ꝙ frigora peſtis
Iam ne ades:oh quænam hæc ſolito properantia maior
Sollicitum me reddit hyems in frigore & igni Fuli.
Maxima ſtrenuitas fœno recubare calenti
Abſcondiq; cauo accubitu poſt frigora dulce eſt
Incipe & enarra diſcrimina ruris & urbis Cor:

¶ Deſipiūt oēs.Id graphice docet Hora.ij.ſer. Nec mirꝝ qa ſtulto
rū infinitus eſt numerus:Nos.ſ.ruſtici:vn̄ ſe ruſticos aſſerunt. Ve
rū illis mater:Id lepide q̄d Plinius de natura dicit:quæ nobis mul
ta cōtulit magna & ſeua mercede:ita ut non ſit facile exiſtimare pa
rēs ne melior an ſæuior nouerca fuerit.Infœlix ſors eſt.i. paup̄tas
& tenuis fortuna eſt demētia.i.reputat̄ demēs qcūq; paup̄.vn̄ Ho
ra.in ep̄lis.Hos ſolos aiūt ſapere & bene uiuere quoꝝ Cōſpicit̄ ni Demēs quis
tidis fundata pecunia uillis.Aſſurgēt.i.reuerentiā & honorē aſſur
gēdo impendēt.Vulgus adorabit.i.corporis geſtu honorabit:nā Adorare
adoramus etiā ſtatuas ac crucē dn̄i:ſed oramus tm̄ rōem habētes Orare
& ſenſum.Conſulet.i.cōſiliū poſcet.Nō eſt fortuna.Id uere Iuue. Fortuna
Sed nos te facimus fortuna deā.Eſt fortuna deus. Id ex falſa opini
one & ruſtice:nā cū deā neget noſtra fides etiā fortunā deam dicit.
Aut id facit poeta:q numina putabat̄ utriuſq; ſexus. vn̄ de uenere
ęnei.ij.Deſcendo ac ducente deo.Et de alecto aut Iunone.viij.Nec
dextræ deus erranti affuit:vn̄ in cypro erat barbatæ ueneris ſimu
lacrū.Vnde dictū eſt:Pollentēq; deū venerē.Videt̄ aūt cornix do
minus aut ſaltē maior ꝙ fulica.quē mittit ad caulas: q abiturus di
cit.Attingit nix alta genu.In uertice furni: ubi minime conſiſtere

Pyramis

poſſe uider̃ ꝓpter ignẽ quo panis in eo coqui ſolet. Pyramidẽ.i. cumulũ niuis in pyramidis formã. Eſt aũt pyramis ſtructura ex lapidibus in more ignis aſcendentis: cuius uertex acutus eſt extru cta: quales in egypto leguntur miræ altitudinis fuiſſe. De quibus Martia. in principio. Barbara pyramidũ ſileat miracula mẽphis.

Cordum

Addit aũt Cornix. Da pecori cordum. Id aũt dicit̃ fœnũ quod au tumno ſecatur: ſicut corda frumenta uocant̃ quæ ſero matureſcũt Letamine muni. i. fimo. Iam ne ades: intelligendũ eſt aliquantulũ moræ interfuiſſe: & interea tacuiſſe cornicẽ. Omnia autẽ faciliora ſunt q̃ ut expoſitionis egeant.

Hoc igitur tantum ruris diſcrimen & urbis Fuli.
Taliter exortum noſter recitabat Amyntas
Principio rerum primaq; ab origine mundi
Cum muliere marem ſociali fœdere iungens
Cœli opifex (ſic enim deum appellabat Amyntas)
Nomen adhuc teneo / natos producere iuſſit.
Atq; modum docuit fieri: quo pignora poſſent
Accinxere operi: mandata fideliter implent
Sicq; utinam de pomi eſu ſeruata fuiſſent:
Fœmina fit mater: puerum parit atq; puellam
Atq; puerperio ſimili fœcunda quotannis
Auxit in immenſum generis primordia noſtri
Poſt tria luſtra deus redijt: dum pignora pectit
Fœmina proſpiciens: uenientem a limine uidit
Adam aberat: ſecutus oues paſcebat: adulter
Nullus adhuc ſuſpectus erat: ſed multiplicatis
Connubijs fraudata fides: ſine cornibus hirci
Facti: & zelotypo coniunx ſuſpecta marito
Nam quæ quiſq; facit: fieri ſibi furta ueretur

Erubuit mater:nimiæq; libidinis ingens
Indicium rata tot natos:abſcondere quoſdam
Accelerat: fœno ſepelit:paleiſq; recondit
Iamq; lares deus ingreſſus/ſaluere penates
Iuſſit:& huc dixit mulier tua pignora profer
Fœmina maiores natu procedere mandat
His deus arriſit:uelut arridere ſolemus
Exiguis auium pullis:paruiſue catellis
Et primo lætatus ait:cape regia ſceptra
Rex eris:at ferrum & belli dedit arma ſecundo
Et dux inquit eris:faſces populiq; ſecures
Protulit:& uites & pila inſignia Romæ
Iamq; magiſtratus celebres partitus in omnem
Progeniem:humanos tacitus uoluebat honores
Interea mater rebus gauiſa ſecundis
Euolat ad caulas:& quos abſconderat ultro
Protulit:hæc dicens noſtri quoq; pignora uentris
Hos aliquo pater omnipotens dignabere dono
Setoſum albebat paleis caput:hæſerat armis
Stramen:& antiquis quæ pendet aranea tectis
Non arriſit eis:ſed triſti turbidus ore
Vos fœnum/terram/& ſtipulas deus inquit coletis
Veſter erit uomer:iuga ueſtra:agreſtia ueſtra
Omnia:aratores eritis:pecorumq; magiſtri
Fœniſecæ/ſoliſoſſores/nautæ/atq; bubulci
Sed tamen ex uobis quoſdam donabimus urbe

Qui ſint fartores/lanij/lixæ/artocopiq́

Et genus hoc alij ſoliti ſordeſcere ſemper

Sudare:& toto ſeruire prioribus æuo

Taliter omnipotens fatus repetiuit olympum

Sic factum eſt ſeruile genus:ſic ruris & urbis

Inductum diſcrimen ait mantous Amyntas.

¶Hoc igitˉ.Apologo ruſticano diſcrimē urbanoꝝ & ruſticoꝝ cō memorat a deo factū:ſicut & mercedū nōnulli ſic dicūt inſtitutā diſ ferentiā:Nā cū mechanici a deo quantū mercedis exigerēt exquiſiſ ſent aſſignatiſq́ ſutoribꝰ crepidarijs & pluribꝰ alijs q̄tidiana mer cede cōducēdis denarios bimos:latomis aūt & fabris lignarijs ac carpētarijs ſenos:diſquiſierūt priores quantū poſſeſſionis ex tantil la mercede cōpararēt:r̄ndit quantū ſatis eſſet ipſis & liberis: q̄tan nis iugeꝝ. At reliq́s quātū cōpararēt petētibus:r̄ndit q̄tidie tantū terræ poſſe cōparare q̄tū p crura retrorſum bipēnim ꝓijceret: co nati aūt pręauaritia in longū proijcere in podicē ꝓiecerūt:in quē fere magnę mercedes nūc quoq́ ꝓijciunt.Præterea dicūt ranas & ſimeas ſic effectas:cū muliercula(ſit Eua aut alia)nimis fœcūda ue reretur uenienti deo omes liberos deos prodere:occuluit quoſdā in furno:& quoſdā ſub uaſe elixorio. Reliquis aūt beneficio dona tis & negante plures habere.iuſſit deus qui in furno eſſent in ſymi as conuerti:qui ſub uaſe in ranas ac bufones. Talē igitˉ apologū ac fabellā anilē hic proſequitˉ autor.Modū docuit dicens. Creſcite & multiplicamini per coitū.ſ. Accinxere.ſ.ſe opi.i.operā dederūt diligēter liberis ꝓcreandis.Mādata fideliter implēt:iucūda narra tio qa hodie q̄q́ ad illud pręceptū plus equo inclinamur Poſt tria luſtra.i.quindecim annos.Nemo aūt ſit mihi tā ineptus:ut hiſtori am putet a poeta narrari.Hirci ſine cornibus.i.fœtidi adulteri.Nā q̄ quiſq́ &c̄.ꝓuerbialr̄ & diſertius q̄ illud.Qui fuit in furno ſociū ſibi quęrit in illo.Saluere penates.i.familiares & oēs in domo ha bitātes.Tua pignora.i.natos.Nā Pignora natoꝝ dicūtˉ pignora reꝝ.His deus arriſit.i.annuit & blādus atq́ affabilis fuit. Catellis .i.canis fœtui.Et primo.ſ.oīm:vñ ad primogenituræ iura alludit Faſces qui erant ex uirgis quibꝰ ſecuris erat colligata:ferebantˉ a li ctoribus poſt eos magiſtratus qui in corpus ad ſanguinē aīaduer tere poterāt.Securis a ſecādo dicta:q᷑ interſecat:ut collū nocentiū. Et uites quibus cēturiones & cæteri duces milites cædebant.Nam

Pignora

Faſces

Securis

Vites

exuite erat is baculus nõ ex alia arbore:ne ſæuiores haberentur ſaltẽ in cõciues.nã alios uirgis cedere licebat.Iuue.ſaty.vĳ.Nodo ſam poſthæc frangebat uerticẽ uitẽ. Si lẽtus pigra muniret caſtra dolabra.Et pila q̃ ſunt romanoꝝ tela.Luca.Signa pares aquil ꝗ & pila minãtia pilis.Hæ ſerat armis.i.humeris.Stimulus q̃ boues in ſtigant.Ligo inſtrumentum ruſticoꝝ ut paſtinũ q̃d biſurcũ eſt fer ramentũ quo paſtinatio & repaſtinatio uineaꝝ fit.Fœniſecæ.i.ſe cantes fœnũ.Perſi.Fœniſecæ pingui uitiarũt unguine pultes. Soli foſſores:fodientes terrã.Eſt aũt una pars:nã ſi duæ eſſent ſoli ſecũ dã ꝓduceret.quã cõpoſita corripiũt in medĳs ſyllabis:dũmodo etiã in ntõ i hñt:ut fœniſeca ſoliſoſſor.quod dico:qa quãtumcũq; a ntõ quãruſcũq; aut ꝗtũcunq; ꝓducit:ut q̃licũq; a q̃liſcunq;.Far tores q farſumẽ faciũt.Lanĳ.i.carnifices. Lixæ aquã ferẽtes.Arto copi:panifices aut panẽ incidẽtes. Et genus hoc alĳ:ſicut dicim⁹ id genus ꝑ eius gñis:ſic ponit hoc genus ꝑ hui⁹ gñis.Mãtous.i.mã tuanus.Sed Mãtous dr̃ a Mãto nympha matre Ochni:q Mantuã a matre denoĩauit.De quo Maro.Fatidicæ mãtous & thuſci filius amnis.Amyntas aũt is eſt de quo in amynta uiſum eſt.

Pila
Stimulus
Ligo
Paſtinum
Fœniſecæ
Soliſoſſores
Fartores
Lanĳ
Artocopi
Mantous

Mirabar ſi quid recti dixiſſet Amyntas — Cornix
Ciuis erat ſemper nobis urbana iuuentus
Cui nihil eſt/præter ſtulta hæc commenta negoci
Ludit:in agreſtes ſemper iaculatur:& urbis
Talia garrulitas & uaniloquentia fingit
At neq; de ſuperis pudet has componere nugas
Iſte locus manifeſta gerit conuitia ſecum
Sed tu tam rudis es:tam pleno inflatus omaſo
Vt neq; perpendas iſto te ſcommate carpi
Nos quoq; pauliſper mentem extendamus ad urbis
Stultitiam:ne forte putes ſapientius illos
Viuere:qui ſplendent auro,qui murice fulgent
His oculis uidi tunicis plæroſq; ſuperbis
Veſtiri:atq; foro regali incedere greſſu

Quos ſecreta fames premit:atq; domeſtica egeſtas
Stultius his certe nihil eſt opulentia ficta
Paupertas & ſegnicies:& inertia uitæ
Vera:quid eſt aliud q̃ deſipientia uera?
Vidi etiam patres(o rem indignam atq; nefandam)
Dum ſegnes dormire uolunt:& uiuere lautę
Proſtituiſſe ſuas uulgo cum coniuge natas
Quid peius?quid perfidius?quid ſtultius unq̃?
Quid ſi uitam alio nequeunt traducere pacto? Ful.
Cum totidē quot nos habeant animaſq; manuſq; Cor.
Dic cur uitam alio nequeant traducere pacto?

¶ Mirabar ſi quid recti dixiſſet Amyntas:q.d.iuuenis ille inſanus amore & ruſticos odio hn̄s.Cui nihil negoci ꝓ negocij.i.ocioſa: iuuētus.i.multitudo iuuenū urbanoꝝ.Couitia:cōtumeliā. Omaſo.i.inteſtino pingui tarditatē ingenio afferēti:ut Hora.& Perſius atteſtant.Iſto ſcōmate.i.irriſorio dicterio.Te q̃ ruſticus es carpi.i.reprehendi.Nos quoq;.i.uiciſſim:q̃ murice.i.purpura.ꝓſtituiſſe.i.ad turpē quęſtū in lupanaribus & ꝓſtibulis ſtatuiſſe:q̃ſi ꝓ foribus ubi luxuria perditos expectant.Quid.ſ.dicas aut q̃d faciant? & eſt inanis deſidioſoꝝ purgatio:quā ut refellat afferr, unde dicit Cornix.Habent ciues urbani manus & pedes ut nos; cur nō quærunt ſibi uictum laboribus & parſimonia ut nos.

Omaſo
Scommate
Murice

Eſt etiam cuius uecors induſtria uanas
Quærat opes:ubi nullus opes inuenit ab æuo
Aes lauat herbarum ſuccis:& uertere in aurum
Aeſtimat;ac nigra ſemper fuligine pallet
Eſt qui dum tellure latens deſyderat aurum
Dat magicis operam ſtudijs:& tempora perdit
Quid leuius?quid futilius?quid inanius unq̃?
Omnia ne ueniant ad opus telluris & agri

Omnia pertentant ut agant nihil; omnia uerſant
Semper agunt; nunq̃ peragunt; ex fœnore uictum
Infamem extorquent ui; fraude; doliſq; laborant
Mille uijs opibus; mille inſidiantur honori
Nos capras & oues armentaq; paſcimus; illi
Accipitres / catulos / & equos / & cercopithecos
Ruſticus eſt ouium paſtor; uolucrumq; canumq;
Ciuis: utrum melius te iudice nobiliuſq;
O Fulica? utilitas unde & opulentia maior?
Si uenit ex noſtris; operis opulentia maior — Fulica:
Ciuibus unde igitur tantarum copia rerum?
Ex ui / fraude / dolis; ui / fraude doliſq; laborant — Cor:
Nonne uides inſane; ut nos crudeliter urgent?
Quo capiunt aſtu; nos irretire loquendo
Sacrum offerre putant; & opus ſublime; piumq;
Huc aures oculoſq; adigunt; huc ora manuſq;

¶ Eſt etiã. Affert alia urbanorũ uitia & fere oppoſia ſegniciei dicẽs Eſt etiã. ſ. ciuis: cuius uecors. i. peruerſi cordis induſtria: q̃rit opes uanas. i. ultrà q̃ ſatis ſit & nõ iuſta rõne: ut qui per artẽ (ut dicũt) alkimiæ. i. adiuuaminis: adiuuãdo naturã ſperãt æs aut argentũ uertere in aurũ: qua uia nullus (inquit) hactenus inuenit opes: certũ eſt multos inueniſſe pauperiẽ. Dicũt tñ eius rei ſtudioſi inuẽtos qui ad intentũ peruenerint. Fuligine nigra: quia uapore fumeo. Sed quõ pallet: niſi hoc ad anxietatẽ referamus nõ cõſtet. Et q &c. Alius error eorũ qui magicis artib⁹ & characteribus neſcio quib⁹ ſperãt poſſe inuenire theſauros abſconditos. Omnia ne ueniũt ad opus telluris & agri: oĩa inquã pertentãt. i. oĩa experiunt̃ ne fiant agricolæ: quo nihil honeſtius nec iuſtius. Semp̃ agũt nunq̃ peragunt. i. perficiũt nihil eorũ quę inceptãt. Ex fœnore. i. uſura. Accipitres aues ad prędã: catulos ad uenationẽ: & equos ad uenãdũ: aut

Vecors

Alkmia

auibus aut canibꝫ cercopithecos.i.caudatas ſymeas. Nā κερκοσ
dr̄ cauda, πιθηκοσ ſimus aut ſimia. Sūt ergo quos cattos mari/
Cercopithecos nos qdā uocāt:capite (ut dicit Plinius) ſubnigro & pilo aſinino:q
bus deformitas decori eſt:ſūtq; ob eorꝫ ingeniū diuitibꝫ in delitijs
Astu Ciuis eſt paſtor uolucrū & canū:quia eos paſcit: Quo aſtu.i.calli
Irretire ditate:ab aſtu.i.ab urbe ubi aſtutiores ſunt. Irretire.i.in laqos &
retia illigare:hoc eſt circūuenire & decipere uerbis putāt. Sacrū of
ferre.i.arbitrant̄ ſe obſequiū præſtare deo qn̄ nos decipiūt. Huc.i.
ad hanc operā ut nos decipiant. Adigunt.i.applicāt:ora.i.omnia
quæ dicunt:& manus.i.omnia quæ faciunt.

Vnde urbanarum tibi tanta peritia rerum? Fuli.
Hæc didici quondam ductis in mœnia capris Cor.
Cum lac uociferans ibam uenale per urbem
Manſi apud artocopum:ſapiens & ad omnia promptus
Furta erat:& crudum ferro ſubradere panem
Ipſe ut erat mores urbis doctiſſimus:iſta
Tradidit:affirmans nihil eſſe nocentius urbe
Se quoq; furari didiciſſe aiebat ab urbe
Sunt etiam qui parta ab auis patrimonia fundunt
In meretricum uſus:quid fœdius improbiuſq;?
Dic ubi mœchandi ars/homicidia/ſeditiones?
Nonne inter ciues atq; inter mœnia regnant?
Qui reges:qui regna hominum per uulnera quærunt
In mortemq; ſuos adigunt?quid pectora miles
Obijcies telis:per mille pericula uadens
Pro ſtipe dat uitam:nulla eſt inſania maior
Gloria præfertur uitæ:quid gloria?quid laus?
Quid fama eſt?quid honor?uoces & opinio uulgi
Omnia longa dies abolet:cum uiuere ceſſas
Omnia ſic abeunt:ut lux cum ſole recedit

Qui mare ſollicitant remis cum uiuere poſſint
In patria ſtulti, uento qui credit & undis
Stultus, diuitiæ cui ſunt & negligit uti
Stultus, qui ut natis cumulet patrimonia partis
Abſtinet, & genium fraudat ſtultiſſimus, & qui
Quę facere ipſe poteſt, natis faciunda relinquit

¶ Vnde urbanaꝝ. Bona interrogatio ut decoꝝ ſeruet̃ & ueriſimi
lis narratio. Artocopū ut uidet̃ accipit pro panifice: ſeu (ut dicũt)
piſtore: qui græce dicit̃ ἀρτοποιος .i. artopœos: quia ἀρτος dr̃
panis. & ποιω facio. Sed artocopos dicit̃ quaſi labor panis: nam Artocopus
copos labor dr̃: ſed accipit̃ ꝓ laborãte. Iuue. aũt uidet̃ accipere ꝓ
pane dicẽs ſaty. v. Salua ſit artocopi reuerẽtia: Vbi tñ ꝓ piſtore ac
cipi poſſet: ut ſic maneat diſcretio panis qualẽ artocopus fecerit: &
ita obſeruando eius iuſſum ſit ei reuerentia. Sed ad poetã noſtrũ.
Ipſe ut erat mores urbis doctiſſimus. Hoc exemplo cõuincere poſ
ſumus participia cõparari. Nã ſi nomẽ ſit doctiſſimus: nõ regeret
actm̃: quocirca ego quidẽ moꝝ potius dicerẽ. Hic tñ uerſus poti-
us docet mores legendũ. Neq; tñ omnino inauditũ: ſi ſuperlatiua
a participíjs actm̃ regiminibus deducta: actm̃ regãt: cũ aduerbialia
a præpoſitõibus orta id faciãt: ut ꝓxime hiſpaniã mauri ſunt: in-
quit Saluſt. Sunt quoq;. Aliã affert urbanoꝝ ſtultitiã: q patrimo-
nia ab auis parta cũ meretricibus abſumũt. Qui reges. Docet & re
ges & cæteros bella ꝓ dominio aut inani gloria gerẽtes urbes fe-
re incolere: ſtipẽdiarios aũt q inuocari noĩa ſua dant etiã urbanos
eſſe & maxime inſanire: cũ ꝓ modica ſtipe periculũ uitæ ſubeant:
q̃d ruſtici nõ niſi coacti faciũt ꝓ libertate patriæ & cõiuge ac libe-
ris. Qui mare ſollicitãt. Rurſus aliud genus ſtultitiæ (q̃d Perſius q̃
q; ꝓſequit̃) eoꝝ qui cũ ſatis habeãt nauigãt tñ cũ periculo uitę. Itẽ
ſtultus eſt diuitiæ cui ſũt & negligit: ut auarus. Nã ut dicit Seneca:
tã deeſt auaro q̃d habet q̃ꝫ qđ nõ habet. Vñ de ſene auaro Horati Auarus
us. Quęrit & inuentis miſer abſtinet & timet uti. Et. i. ſer. Cõgeſtis
undiq; ſacris Indormis inhiãs: & tanq̃ꝫ parcere ſacris Cogeris aut
pictis tanq̃ꝫ gaudere tabellis. Stultus qui ut natis cumulet: quia ſæ
pe male abſumunt. Vn Perſius. Vetuus iſte nepos olim ſatur an ſe
ris extis &c̃. Vide ſatyrã ultimã: ubi totũ eſt hoc argumentum. Et
genium. i. naturã. Eſt eñ genius deus naturæ & loci natiui: quem Genius

qui alimentum naturæ debitum ſubtrahunt defraudare dicuntur Teren. in Phormi. Suū defraudans geniū. Quæ facere ipſe pr; qđ per fabellā ſeu apologū de caſſida pulchre recitat Gellius.

Qui numerant ſtellas, & ſe comprendere fata
Poſſe putant ſtulti, uerum dementior iſtis
Naturam quicunq; dei ſcrutatur, & audet
Figere in immenſam lumen tam debile lucem
Noſtra fides melior; ciuis ratione coactus
Difficile aſſentit; nudis nos omnia uerbis
Credimus; & plures faculas accendimus aris
Ciuibus eſt infida uides; inquirere nunq;
Mente ſinunt arcana dei; ſi numina ſcire
Eſſet opus; poterant nobis ſe oſtendere; uerum
Quando latere uolunt; quid ueſtigare neceſſe eſt
Quæ nos ſcire negant ipſi qui cuncta gubernant?
Noſtra etiam pietas pietate potentior urbis
Nanq; uiri qui ſacra canunt templiſq; miniſtrant
Quanta legunt ruri paucis alimenta diebus?
Vidi ego quæſitas ex rure in mœnia plenis
Pupibus inferri (pietas ea ruſtica) fruges
Stultorum eſt aliud genus immedicabile quoddam
Cauſidici; latratores; rabulæq; forenſes
Nummorum aucupium docti; legumq; tyranni
Aere patrocinium uendunt producere cauſas
Et lites pendere diu; uindemia quædam eſt
Sunt & equeſtre genus medici; qui tangere uenas
Nonnunq; illicitas audent; & ponere quædam

Non intellectis temeraria nomina morbis
His & ſi tenebras palpant:eſt facta poteſtas
Excruciandi ægros:hominesq; impune necandi
Qui uero in populis præſunt hominesq; gubernant
Quo plus iuris habent:quantoq; licentia maior
Inſanire ſolent tanto amplius:o ubi ſancti
Rectores:& iuſticiæ & pietatis amici
Quos patres ſero ante focum memorare ſolebant?
Omnia nunc abeunt peſſum ſpoliata queruntur
Templa: gemunt inopes: uiduæ lachrymantur: & huius
Quæ nam cauſa mali?quia ſtat pro lege libido

¶Qui numerãt ſtellas:ut aſtronomi.& ſe cõprẽdere fata:ut aſtro Aſtronomi
logi:genethliaci & mathematici.Naturã quicunq; dei ſcrutat̃.Vñ
ille.Mitte arcana dei.Et alius.Altiora te ne quęſieris.& utroq; ma
ior. Non nimis ſapere:ſed ad ſobrietatẽ docẽs. Noſtra.i.ruſticorꝝ
ciuis rõne coactus.i.rõnibus innitens.Plures ſaculas.i.tedas & cę Facula
reos torios.Mẽte ſinũt.i.deſinũt.Poterãt nobis ſe oſtendere: argu
mentũ quo uериſimile ſit deũ nõ uelle a nobis noſci:cũ ſe nõ ꝑbeat
noſcendũ. Quid ueſtigare.i.inqrere neceſſe eſt ea q̃ ipſi qui guber/
nant cuncta.i.ſuperi:negãt.i.ꝓhibent nos ſcire?q.d.nihil.Quãdo
aũt.i.qñquidẽ. Noſtra etiã pietas.i.(ut dicũt)charitatis exhibitio
in elemoſinis erogandis:Legunt.i.colligunt.Stultorꝝ eſt aliud : in
pragmaticos & cauſidicos inuehit quaſi ſatyrice. Vñ apte ꝑſonã
cornicis aſſumpſit. Rabulæq; forẽſes.i.forꝝ iudiciale ſeu cauſarꝝ ſe
ctantes.Rabula ſcd'm Feſtũ dr̃ multis intẽtus negocijs .paratuſq; Rabula
ad radendũ qd aut auferendũ:uel qa eſt in negocijs agendis acrior
q̃ſi rabioſus Scd'm Marcellũ aũt rabula a rabie dictus eſt quẽ nũc
aduocatũ uel cauſarꝝ patronũ dicimus. Cice. Nõ eñ declamatorẽ
aliquẽ de ludo aut rabulã de foro:ſed doctiſſimũ atq; perfectiſſimũ
q̃rimus.Sũt ergo rabulæ(ut iterꝝ Nonius atteſtat̃) litigioſi. Aucu Aucupium
piũ.i.captionẽ ab auibꝫ capiẽdis.Comicus. Hoc nouũ eſt aucupi
um Legũq; tyrãni:qa ſummũ ius ſumma militia eſt. Aere patroci
niũ uendunt &c̃.Enumerat cauſidicorꝝ uitia. Vindemia quædã.i. Vindemia
lucrũ ut in uindemia q̃ eſt uini collectio ut meſſis frugum.Sunt &

equeſtre genus medici:& hoc quoq; ſatyrice.Equeſtres ſunt: quia mulis fere uehunt̃ medici.Venas illicitas:ad fœmora mulieꝝ.Nomina temeraria.i.reb9 nõ cõueniẽtia q̃ fingũt ne ignari deprehendant̃:Et ſi tenebras palpãt.i.ceci & ignari ſunt:eſt facta poteſtas a legibus q̃ medicis ꝑmittũt ut curent interficere.Qui uero populis pręſunt in primores & optimates ac magiſtratus inuehit̃.Inſanire ſolẽt tanto amplius:cũ tñ uel leue in aliꝭs ſcelus in illis maximũ ſit Vñ Iuue. Omne animi uitiũ tanto conſpectius in ſe Crimẽ habet

Peſſum quanto qui peccat maior habetur. Abeunt peſſum.i.peſſundant̃ & pereunt:ſpoliata quærunt̃.i.conqueruntur templa.

Iſta tua o Cornix excandeſcentia fines Fulica
Tranſit honeſtatis,ſcelus omnibus obijcis omne
Innocuos habitare homines & in urbe memento
Non habitant colubri quædam balearibus arua Cor.
Proxima non memini nomen,neq; noctua Cretam
Nec nemus ægerię ſonipes,nec uir bonus urbem
Vir bonus eſt animal rarum,paucaſq; per urbes Fuli.
Et per rura locos habet,eſt rariſſima uirtus
Inſanis Fulica inſanis,tot in urbibus hoſtes Cor.
Sunt tibi quot ciues,hi nos tondentq; pilantq;
Non habita noſtri capitis ratione,coarctant
Nos ad furta,ipſi mox ad ſuſpendia mittunt
Fas igitur ſi quid noſtris ſeſe unguibus offert
Radere,& inſidijs ac noſtra indagine captos
Deplumare leui tactu,ſenſim & pede preſſim
Si uidet,excuſa,ſi ſunt ſecreta negato
Furta,quod occultum eſt non eſt iniuria furtum
Quicquid habent noſter labor eſt,induſtria noſtra eſt

Fines Balcares ¶ Iſta tua o cornix excandeſcentia.i. uehemens ira: fines.i.limites tranſit honeſtatis.Balcares inſulæ ſunt in hiſpania: a gręcis dictę a

ſundarꝝ iactu:nã ballo ſignificat iacio.tolliť aũt nũc l. Ballearicꝰ aũt cõtra glires a ſenatu auxiliũ peṫiſſe cõſtat cũ in quibuſdã aruis uicinis nõ poſſint uiuere ſerpẽtes.Ea aũt arua ſũt in eboſo:q̃ eſt inſula inter ophiuſa & pytiuſam:Eboſi eñ terra ſerpẽtes fugat oĩm uenenoſorꝝ aĩaliũ expers:eadẽ cuniculos gignit populãtes meſſes baleariũ. Dicit aũt ſe noĩs immemorẽ ut decorꝝ ſeruetur:nam nõ cõgruit ruſtico longinquarꝝ inſularꝝ noĩa ſcire:ſicut maronianus ruſticus oblitus erat noĩs geometrę dicẽs.In medio duoſigna Conon:& quis fuit alter? Deſcripſit radio totũ q gẽtibus orbẽ. Necꝑ noctua habitat cretã:cuius nomẽ nõ ignorat:qa ſub uenetorꝝ diti one eſt.Noctua aũt q̃ in creta negať plurima athenis eſt, uſq; adeo ut in ꝓuerbio ſit γλαυκα εισ αθηνασ .i.noctuã athenas: aut in athenas .ſ.fert is q merces eo ubi abundãt inutiliter tranſuehit ac ſi aq̃s in mare uehat: Aegeriæ aut nemus eſt ubi Numa põpilius ſecũdus Romanorꝝ rex colloquiũ cũ ægeria nympha uxore ſua de rebꝫ religioſis habuit:ut ſonipes negať uiuere. Eſt aũt equꝰ a ſono pedũ dictus. Vir.ænei.iiij.Stat ſonipes ac fremit ferox ſpumantia mãdit.Nec uir bonus urbẽ.ſ.habitat ſicut nec ablion ſeu britãniã maiorẽ lupus.Vir bonus ẽ aĩal rarꝝ.Maro. Vir bonus & ſapiens q̃lẽ uix reperit ullũ Millibus e cũctis hoĩm cõſultus apollo:Iudex ipſe ſui.Iuue. Rari q̃ppe boni.Habet.i.habitat reſidet.Sũt tibi.ſ ruſtico:pilãtq;. Hora.cõpilo ſecũda lõga poſuit.Ne me criſpini ſcrinia lippi Compilaſſe putes:uerbũ nõ amplius addã. Eſt aũt notũ Gallis uocabulũ:q̃d ſi tractũ eſt a pilus natura primã corripit.Inde aũt tractũ uolũt p apologũ Eſopi:quo q duas uxores habuit: alterã iuuenculã q̃ canos decerpſit radicitus:alterã grande natu q̃ ut ſibi cõformẽ haberet maritũ:nigros capillos ſuſtulit: caluus & depilatus mãſit:atq; ita nudatus & priuatus intelligiť ſuis:q̃d' effi cere pilare eſt.Coarctãt.i.cõpellũt nos ad furta: qa exigũt q̃d ſine furto nos habere nõ poſſe ſciũt:& mittũt mox ad ſuſpẽdia.Potuit noſſe cãdidus:quẽ alij ex agro parmẽſi: alij ex mãtuano oriundũ dicũt.Noſtris unguibus argute:qa cornices & ſulicæ unguibꝫ diripiũt.Sẽſim.i.pceptibiliter hoc eſt paulatim:& pedepreſſim.i.q̃ſi ꝑſſo pede ſine ſtrepitu.Deplumare:qui aues id auibus faciũt.Si uidet.ſ.q̃ſpiã furta excuſa dicens uidelicet te iocari uoluiſſe.Si ſunt ſecreta negato.Furtũ q̃d occultũ eſt nõ eſt iniuria:qa quicq̃d hñt.ſ. ciues:eſt noſter labor & induſtria nr̃a. Hæc aũt cornici potius q̃ꝫ bono paſtori cõueniũt dicere: qa furta nulli licita ſunt:nec ſua ſibi uendicare ſine ſuperioris auctoritate permiſſum.Vñ dicit Fulica.

Ballo
Ballearicos
Eboſus
Noctua
Athenas
Aegeriæ
Sonipes
Compilo
Pedepreſſim

Iam longe egrederis metam rationis & æqui Euli.
O Fulica improbitas urbana coinquinat orbem Cor.
Vnde tot in terras ueniunt æſtate procellæ
Fulmina/uenti/amnes/grandoꝫ uidiſſe recordor
Tellurem tremere: ac poſtes & tecta labare
Solem obſcurari: noctu obtenebraſcere lunam
Cur ſegeti lolium: meſſi dominantur auenæ
Vua in capreolos tranſit caligine uerni
Depereunt flores: mala parturit omnia nobis
Hæc ciuile nefas: pariet quocꝫ plura deinceps
Vnde uenit furor amorum: bellicꝫ tumultus
Qui genus omne mali ſecum uehit: omnibus urbs eſt
Fons & origo malis: deſcendit ab urbe lycaon
Deucalion Pyrrha cum coniuge ruſticus: ille
Intulit illuuiem terris: hic abſtulit: ille
Abſtulit humanum terris genus: intulit iſte
Si terra (ut perhibent) flammis abolebitur uncꝫ
Iſtud grande nefas ulla deſcendet ab urbe
O Cornix iam pone modum ſermonibus iſtis Fuli.
Audio iamdudum pueros de pulte loquentes
Cætera ſi quicꝗ ſupereſt poſt prandia dices
Pulti indulgendum monet urbibus hora relictis

¶ Iam longe egrederis metam rationis & æqui: quia urbanos de plumare ſi clam fore ſperet̃ conſulis. Coinquinat: contaminat: polluit orbem. i. uniuerſum mundũ. Vñ tot in terras: dicit omnẽ tempeſtatẽ importunam: omnẽcꝫ calamitatẽ ꝓpter urbanoꝝ ſcelera à deo demitti. Cur ſegeti. Vir. Grandia ſæpe quibus mãdauimus hordea ſulcis: Infœlix loliũ & ſteriles dominant̃ auenæ. Eſt aũt lo

liũ de quo ſaluator. Nõne bonum ſemẽ ſeminaui: vñ ergo habet zizania? Inimicus homo ſuperſeminauit. Vua in capreolus.i.aci das quaſi chordulas quibus ſeſe uites palis & ramis alligãt qbus etiã ueſci ſolẽt diuites. Caligine.i.acre nebuloſo & obſcuro atq; ita infecto. Parturit ꝓ parit.i.ꝓuocat. ciuile nefas.i.nefandũ ciuiũ ſce lus. Deſcẽdit ab urbe lycaon: quã ob pſidiã Iupiter in lycon.i.lu pũ trãſformauit. & occaſione eius ſceleris diluuiũ ſcd'm Ouidi.ſu perinduxit. Deucalyon cũ Pyrrha cõiuge.i.uxore: fuit.ſ.ruſticus: qa in mõtibus theſſaliæ habitauit: ubi inter ſaxa degens ad ſe pſu giẽtes tpe pecularis diluuij recepit: quocirca humanũ genus iactis poſt terga lapidibus ſeruaſſe ſingit. Ille.ſ.Lycaon hoc eſt ſcelus eiꝰ intulit illuuiẽ.i.inudationẽ aquaꝝ: hoc ẽ diluuiũ terris.i.in terras ut inferretq; deos latio. Hic.ſ.deucalion cũ Pyrrha abſtulit.ſ.illu uiem. Ille.ſ.Lycaon abſtulit genus humanũ terris. Iſte.ſ.Deucali on intulit.ſ.in terras genus humanũ: qd' ſcd'm fabulã perierat: aut ſcd'm hiſtoriã ille perijſſet ſi nõ ſeruaſſet. Si terra ut perhibẽt: id du bitat ruſticus: aut ex ethnicis ſumptũ: quibꝫ nõ eſt fides habẽda ni ſi eadẽ in ſanctis quoq; lr̃is habeanẽ. Nos aũt credimus ignẽ cõfla gratõis diẽ iudicij præceſſuꝝ. Sed & Ouidius aliũ mundũ igne pe rituꝝ aſſerit Metamor. primo. Eſſe quoq; in fatis reminiſcet affore tempus. Quo mare: quo tellus: correptaq; regia cœli Ardeat: & mũdi moles operoſa laboret & c̃. Iſtud grãde nefas.ſ.ꝓpter quod mundus ardebit deſcendet ab ulla.i.a quauis una urbe & non ab agro. O Cornix iam pone modũ.i.finẽ ſermonibus iſtis.ſ.tuis im probis & cõtumelioſis. Audio iamdudũ pueros.i.minores famu los aut liberos loquẽtes de pulte.i.inſtare horã prandij. Si quicq; ſupereſt.i.reliquũ eſt. Gellius docet ſupeſſe ſupra id quod ſatis eſt eſſe. Hora.ſ.prandendi mouet indulgendũ.i.operã dandã eſſe aut inuigilandũ pulti.i.cibo illi ruſtico quo Romani diu uixerunt. Vr bibus.i.contumelijs de urbibus relictis.

Lolium

Lycaon

Lycon

Pulti

¶ Aegloga. VII. quę dicit̃ Pollux: de cõuerſiõe iuue nũ ad religionẽ. Colloquutores Alphus & Gal bula: cũ iã auctor ad religionẽ aſpiraret.

Galbula qd ſentis? Pollux doctiſſimus olim Al.
Fiſtulicen/ſubito quodã quaſi numine tractus
Deſtituit calamos/tunicas/armenta/ſodales

Bardocucullatus caput, ut campeſtris alauda
Quattuor ante dies in relligioſa receſſit
Clauſtra; ferunt illum pecudes dum ſolus in agris
Paſcere; effigiem quandam uidiſſe deorum
Cætera non memini; ſed tu quid Galbula ſentis?

¶ Galbula. Si friuolū nō ſit dicā nō ſine rōne in hac ſeptima æglo-ga agi de conuerſione iuuenū: nā ſeptenariū numerꝫ qui ex primo impari & ꝓxime illū ſubſequente pari cōficit: cōſtat habere neſcio quid myſterij: nō ſolū in ſanctis literis: ſed etiā apud poetas: vñ eſt illud. O terq; quaterq; beati. & Nā te iam ſeptima portat Omnibus errantē terris & fluctibus ęſtas. Dicūt pꝛterea ſeptimo quoq; anno immutari nobis ætatē, ut primis ſeptem annis ſimus infantes: ꝓxi mis pueri: tertijs adoleſcētes: q̄rtis iuuenes: qua ætate cōſtituendū eſt nobis genus uitæ: q̄s & q̄les nos eſſe uelimus & in q̄ gñe uitæ Bene ergo (ut de cęteris ætatibus q̄ pari ordine ſubſequunt̄ taceā) in hac ſeptima æglogα agit̄ de iuuenū ad religionē cōuerſiōe. Vñ hactenus adoleſcentiā ſuā (ſic em̄ ſcripſit opus) poeta cecinisse pute tur: deinceps cātaturus iuuentā & uirilē ętatē in duob9 uidelicet ul timis carminibus quæ in religiōe cōpoſuit: ſed linquamus hæc ar gutionb9. Per pollucē hoc loco intelligo poetā. Fiſtulicen. i. canēs in fiſtula: ut noſtra ætate. ſicut tibicen canens tibia gruis: ut olim fa ctitabant & nunc quoq; nōnunq̄. Quodā quaſi numine tractus: quia ſpiritus ubi uult ſpirat. Bardocucullatus caput. i. habēs caput bardocucullatū. Bardocucullus ueſtis eſt gallica groſſioris fili fa-cta cōpoſitione ex bardis: qui poetæ erāt gallicani & cucullus: cu-cullus em̄ ueſtis groſſior eſt capite regendo apta. Bardi itē diceban tur olim ſtulti apud gallos: ut poſſis accipere bardocucullū ueſtē fuiſſe gallicā ſtultoꝝ & uiliū hominū. vñ Martia. in diſtichis. Gal lia ſantonico ueſtiri bardocucullo. Cercopithecoꝝ panula nuper erat. Bardus ab hoc (autore Feſto) ſtultus a tarditate ingenij appel latur. gręce aūt bardys dicitur. Præterea (ut idē inquit) bardus gal lice cantor appellatur qui uirū fortiū laudes canit: a gēte bardoꝝ. De quibus Luca. Plurima ſecuri fudiſtis carmina bardi. Nonius aūt dicit bardū eſſe propria ui & ingenio tardū: nā græci Bardos tardos dicebant. Plau. in Parſa. Nimis equidē pro barda & ꝓ ru-ſtica reor habitā eſſe ex te. Ex his & alijs multis ut de alpibus pa-ter gallicarū quoq; linguā immutatā eſſe: nā multa nunc aliter q̄

Fiſtulicen
Tibicen.
Bardocucullatus
Bardocucus
Bardi
Bardus
Bardum

Olim dicebantur.a Gallis dicuntur:ut campeſtria.i.in campis uerſari ſolita:alauda.i.auis cucullata & plumeã criſtam habens. Effigiem quandam uidiſſe deorũ:ut in proceſſu patebit. Videtur autẽ diuam uirginem intelligere:aut quæ Herculi occurriſſe a Cicerone memoratur:de qua ſuo loco dicã. Cætera non memini. Id enĩ & ruſtico conuenit: ut iam ſæpe diximus:& æconomiæ atq; argumento huius æglogæ:nam intendit narrando duo facere: colligere uidelicet laudes paſtorũ:& perfectionem religionis potiſſimum carmelitanæ:quæ prima eſt. Allauda

Vt dixere patres faciens primordia rerum Galbu.
(Magna canam:nobis quæ quondã tradidit Vmber
Inſtituit deus agricolas:pecoriſq; magiſtros
Primus agri cultor rudis immanſuetus & aſper
Qualis humus/ſegnis/lapidoſa/rebellis aratro
Aſt ouium primus paſtor mitiſſima proles
Inſtar ouis:quæ bile caret:quæ lacte redundat
Mitis erat nullis unq; paſtoribus aſper
De grege ſæpe ſuo ſacrum ponebat ad aras
Nunc oue:nunc pingui uitula faciebat:& agno
Sæpius:& magno diuos ambibat honore
Sic profecit apud ſuperos ſic numina flexit
Vt fuerit primo mundi naſcentis ab ortu
Tempus ad hoc cœlo pecoris gratiſſima cura
Aſſyrios quoſdam(ſed neſcio nomina:curæ
Diminuunt animum)deus ex paſtoribus olim
Conſtituit reges:qui poſtea murice & auro
Conſpicui:gentes bello domuere ſuperbas
Cum Paris iliaca tria numina uidit in ida
Aut Paris aut alius:puerum qui obtruncat ad aram

paſtor erat:quando cœleſti exterritus igne
Venit ad oſtentum pedibus per paſcua nudis
Paſtor erat Moſes:Moſes a flumine tractus
Exul apud graios amphriſia paſtor Apollo
Rura peragrauit:poſito deitatis honore
Cœleſtes animi Chriſto ad præſepia nato
In caulis cecinere deum paſtoribus ortum
Et noua diuini partus miracula docti
Paſtores primi natum uidere tonantem
Et ſua paſtores infans regnator olympi
Ante magos regeſq; dedit cunabula ſcire
Se quoq; paſtorem deus appellauit:oueſq;
Mitibus ingenijs homines:& mentibus æquis
Et ne uana putes hæc ſomnia:nuper ab urbe
Rus ueniens:picto perlegi hæc omnia templo
Sunt pecudes pictæ:parui ſub matribus agni
In tellure cubans:ingens equitatus ab alto
Monte uenit:radiant auro diademata diuum
Et ſuſpenſa tenent uaga lumina præteriuntum
Non igitur mirum noſter ſi numina Pollux
Vidit:amant uillas & oues & ouilia diui
Simplicibus præſens deus eſt:offenditur aſtu

¶ Vt dixere patres. Vt ꝓbet uериſiſe eſſe paſtori numē uiſū altius ordit̃ laudes paſtorꝫ:doceтq; q̃d uerū eſt Abelē primū iuſtū fuiſſe paſtorē:multoſq; reges ut Abraam Dauid & ſimiles fuiſſe paſtores.Chriſtū ad hoc ſe appellaſſe paſtorē dicentē.Ego ſū paſtor bonus:Et recens natū primo a paſtoribus agnitū atq; uiſum: & multa id generis alia quæ legendo patebūt. Vt dixere patres. Vir. Au

rati meminere ſenes. Ruſtici em̃ non ex libris: ſed ex maioꝝ relatu
hiſtorias ſciũt. Deus faciẽs primordia reꝝ.i.in prima hominũ ge
neſiũ inſtituit agricolas: ut Adã & primogenitũ Cayn. Pecoriſq;
magiſtros: ut Abelẽ: qa ut dicẽdo primordia reꝝ: uiſus eſt altius
ordiri: bonã fecit parentheſim dicẽs. Magna canã nobis quę quõ
dã tradidit umber: cui totã doctrinã ſuã ubiq; acceptã ſert. Prim⁹
agricultor.ſ.Cayn ac ouiũ primus paſtor.i.Abel. Inſtar.i.in ſtatũ
& morẽ ac ſimilitudinẽ: qd Valla negat. quę bile.i.colera amari Bile
ciem anio afferẽte. Sacrũ ponebat ad aras. Hiſtoria patet in princi
pio geneſeos. Vitulos faciebat.ſ.rem ſacrã. Sed facio & operor ꝑ Operor
ſe poſita de rebus ſacris intelligunt. Nec dices faciã uitulã: quia id Facio
tauri eſt: ſed uitula aut uitulo: ſubaudiẽdo rem diuinã: ut iu buco.
Maro. Cũ faciã uitula ꝓ frugibus ipſe uenito. Diuos ambibat.i.
ambientiũ more uenerabũdus adorabat. Sic.i.uſq; adeo numina
flexit: ut cura pecoris fuerit a primo ortu mũdi naſcẽtis.ſ.uſq; ad
hoc.i.noſtꝝ tẽpus gratiſſima.i.acceptiſſima cœlo.i.cœleſtib⁹. Aſ
ſyrios: ut Abraã Loth Iob & cæteros patriarchas. Cũ paris ale- Paris
xãder q & paris paſtor fuit. Nã cũ Hecuba ipſo gauidia uiſa eſſet Hecuba
geſtaſſe catelũ facẽ geſtantẽ: qua tota Troia incendebat̃. idq; Pria
mũ retuliſſet: & ille ad ſomnioꝝ & phantaſmatũ interpretes reſpõ
ſum accepit filiũ geſtare qui troiæ cremãdæ occaſionẽ daret: quo-
circa pater quicqd pareret interfici iuſſit. mater aũt non interfecit:
ſed exponendũ feris dedit. ubi a paſtoribus inuẽtus ab illis educa-
tus q̃q; in uiꝝ creuit atq; ab œnone nymphas adamatus eſt: iudi
ciũq; inter tris deas dediſſe fertur. Cũ uero optimus eſſet athleta:
& cũ Hectore cõgreſſus eũ uiciſſet: ab eo interẽptus fuiſſet niſi fra
ter agnitus tandẽ ꝓ Helena ꝓmiſſa in græciã ꝓfectus fatale attulit
prædã. Vñ Statius in achil. Solueret æbalio paſtor de littore claſ-
ſem Dardanus. Paris ergo aut alius: quia de noĩe ut ruſticus dubi
tat: cũ uidit tria numina.ſ.Iunonẽ: Palladẽ & Venerẽ de pręſtantia
formæ cõcertãtes in ida.ſ.ſylua ſic dicta: iliaca.i. troiana qd addit Ida
ad diſcretionẽ: cretẽſis erat paſtor. Pueꝝ qui obtrũcat ad aram.ſ. Iliaca
Abraam q id facere uoluit: erat paſtor. Paſtor erat Moſes: quãdo
cœleſti exterritus igne.ſ.in rubo q nõ cõburebat̃: uenit ad oſtentũ
.i.miraculũ aliud portendẽs: ut uirginitatem diuæ genitricis Chri
ſti. Pedibus nudis: quia iuſſus eſt calciamenta exuere: Moſes inq̃
a flumĩe tractus.ſ.a filia Pharaonis regis egypti: cũ eſſet in fiſcella
ſuper aquas natãs: vnde nomen accepit. Apollo ſpoliatus diuini
tate pauit Admeti regis armenta nouem annis: vñ Nomius.i.pa Nomius
ſtoralis eſt dictus: pauit aũt iuxta Amphriſum fluuium theſſaliæ

Spoliatus dico diuinitate ꝓpter interfectos cyclopas. vñ in principio. iiij. geor. dicit Vir. Et te memorãde canemus paſtor ab Amphriſo. Ideo hæc ſcd'm Macrob. li. i. ſatur. finguntur: qa Apollo ipſe eſt ſol qui oĩa paſcit. Deitatis: latinius diceret diuinitatis: ſed carmẽ id nõ accipit. Cęleſtes animi. i. ſpũs. vñ Qui fecit angelos ſuos ſpiritus. In caulis. i. ſeptis paſtorꝝ ubi faciebãt uigilias ſuper gregẽ ſuum: ut Lucas prȩclare memorat. Ante magos. i. ſapiẽtes perſarꝝ & indorꝝ: quia eadẽ noctequa natus eſt cũ ipſis magis ad minimũ decimotertio die primũ uiſus ſit. Dico ad minimũ: qa cõtrauerſia eſt: an eodẽ anno: an alio. Ante magos regeſq;: Vñ magos ꝓ regibus accipimus ꝓpter illud: Reges tharſis &c̃: Se quoq; paſtorem deus appellauit dicẽs: Ego ſũ paſtor bonus. Oueſq; addẽs. Agnoſco oues meas: & cognoſcũt me meæ. i. miti ingenio prȩditi hoĩes Picto perlegi hæc oĩa tẽplo. i. parietibus phani. Vbi pictura eſt rudium ſcriptura: & ideo dicit perlegi. Maro in. vi. Qui ꝓtinus oẽm perlegerat. Magna eñ eſt cõuenientia pictoris & ſcriptoris. vñ eos Flaccus æquiparat dicẽs. Pictoribus atq; poetis Quodlibet audẽdi ſemꝑ fuit æqua poteſtas. Sunt pecudes. ſ. paſtorꝝ qui Chriſtũ uiſerunt. Ingens equitatus. ſ. triũ regũ Diademata diuũ aut regum aut angelorꝝ aut Chriſti & parentũ eius: hoc eſt matris ueræ & patris legalis ac nutricij & naturalis a quibuſdã putari. Et ſuſpenſa tẽnent uaga lumina. i. oculos prætereuntiũ: hoc eſt cogũt præterire parentes immorari: donec picturã perſpexerint. Amant uillas. i. domos ruſticas: & oues & ouilia. Simplicibus deus præſens eſt: id ſancte & moraliter.

Vera refers: pecori ſic ſint innoxia noſtro — Alphus
Paſcua: uidi aſinum: uidi præſepe: bouemq;
Iam memini turbæ uenientis: & ora uidere
Indica: iam uideor regum ſua dona ferentum
Vnum oro: quȩ nam Polluci occurrit imago?
Galbula ſi noſti: ne ſit labor omnia fari
Et noui: & memorare libet: res digna relatu — Gal.
Res digna auditu / pia / ſancta / imitabile factum
Durus & immitis pater atq; ſuperba nouerca

Pollucem grauiore iugo preſſere iuuentæ
Tempore:cum dulces animos noua ſuggerat ætas
Et cum iam inualidæ longo ſub pondere uires
Deficerent:nullaq; odium manſueſceret arte
Conſtituit tentare fugam:res una uolentem
Ire diu tenuit:nimis impatienter amabat
Error enim communis amor iuuenilibus annis
Res eſt fortis amor:uiolentia fortior:iuit
Et tales abiens(mihi nanq; ſolebat amores
Enarrare ſuos)mœſto dedit ore quærelas
O uirgo lachrymę ne tuis ſoluentur ocellis
Cum te tam charo cernes ab amante relictam:
Vlla ne diſceſſu duces ſuſpiria noſtro
Tu ne mei crudelis eris forte immemor unqnam
Vſq; adeo ne tuum poterit frigeſcere pectus:
Pectus quod totiens tot lumina fletibus implet
Tu ne trahes crebros gemitus:& pallida fies:
Cerno oculos/cerno lachrymas/cerno anxia corda
Virginis:heu tantum qua diſſimulare dolorem
Fas erit arte:dolor duplex mea pectora torquet
Illius atq; meus ſed fas mihi flere quod illi
Non licet:occultus longe magis æſtuat ignis
Incolumem mihi uos diui ſeruabitis illam
Vt quando exilio repetam mea rura peracto
Fiat amor fœlix:ſaltem ſemel ante ſenectam
¶ Vera refers, Approbat Alphus:uidi aſinũ & bouẽ & p̃ſepe.i.

dñi qui in eo ante aſinũ & bouẽ eſt poſitus. Vidi inquit de pictura intelligẽs. Iam memini turbæ uenietis .i. in mentẽ uenit: & ego ui deor mihi nũc uidere ora indica .i. indorũ regũ ab india uenientiũ: & uideor uidere ora regũ ferentũ .i. offerentiũ dona .ſ. aurum thus & myrrhã. Et noui & memorare liber: quia res digna relatu .i. ut referatur & receſſeat: & factũ .ſ. pollucis eſt imitabile. Durus & im mitis pater. Vir. Eſt mihi nãq; domi pater & iniuſta nouerca: Vi deẽ aũt hæc uera uitę ipſius poetę deſcriptio. Grauiore iugo: q̃a ni mis rigidi & ſæueri erant: ut in prima æglogа docuimus. Et cũ in ualide. Eſt eñ ea ętas imbecillis & inops cõſilij. Nullaq; odiũ .i. pa rentũ: arte .ſ. filij. Cõſtituit tentare fugã .i. diſcedere clam a parẽtib⁹ tã duris. Error eñ cõmunis. vñ prius. Semel inſaniuimus oẽs Res eſt fortis amor: uiolentia fortior .ſ. eſt. O uirgo. Quærulоſa diſceſ ſio ab amica: crudelis quæ amantẽ nõ redames. Maro. O crudelis alexi nihil mea carmĩa curas &c̃: Quod lumina. legendũ uidetur tot ut ſit pectus linquã quod implet totiẽs luĩa fletibus. Dolor du plex illius atq; meus: illius .ſ. uirginis quã occulto æſtuantẽ putat̃ amore: & ſe qui maniſeſto abſumitur igne. Exilio peracto: quia in exilium uoluntarium: ut patris ſæuitiã & nouercale odium deui tet abſcedere deſtinauit. Fiat amor fœlix: ut potiatur amica. ſaltem ſemel: id amatorie & modeſte.

Talia pergebat memorans / uoluitq; reuerti
Tantus amor iuuenem uis tanta furoris agebat
Sed iam iacta fuga cunctis erat alea nota
Fronde ſub herculea feſſus mœrore ſedebat
Ecce puellari uirgo ſtipata corona
Ora / manus / oculos / habitumq; ſimillima nymphæ
Et tali affata eſt puerum ſermone dolentem
Chare puer quo tendis iter? ueſtigia uerte
Neſcis heu neſcis quo te uia ducat: & audes
Ignotis errare locis? nihil inſidiarum
Per campos ratus herboſos: nihil eſſe pericli
Omnia tuta putas: & quod placet utile credis

More iuuentutis ſtolidæ: collectus in orbem
Sæpe latet molli coluber ſub graminis umbra
Eſt facile incautos offendere: paruulus infans
Innocuos rutilum digitos extendit in ignem
Nec niſi iam leſus uires intelligit ignis
Hæc regio intrantes aditu conſueuit amœno
Fallere: delitias offert & gaudia: uerum
Ingreſſis cum triſte nihil ſupereſſe putatur
Mille parat laqueos: & mille pericula profert
Trames hic ut collem greſſu ſuperaueris illum
Ducit in umbroſam ſyluam: crudele ferarum
Hoſpicium / loca tetra / ſitu & caligine opaca
Quiſquis eo deceptus abit: remeare uetatur
Et piceis primum uelatur lumina uittis
Deinde per omne nemus: dumeta per aſpera tractus
Tranſit in effigiem monſtri: dum uoluere linguam
Atq; loqui tentat / mugit: dum attollere ſeſe
Credit / humi graditur quadrupes: nec ſuſpicit aſtra
Ima tenebroſæ uallis locus æquore nigro
Occupat: & nigris mons plurimus imminet undis
Huc tracti in ſtygios latices altumq; baratrum
Præcipites dantur: rapidaq; uoragine merſi
In ſtyga & æternas erebi rapſuntur in umbras
Heu quot paſtores iſtis ambagibus acti
Cum gregibus periere ſuis: ego ſedula ſemper
Monſtro iter: hic ad opem uigilo indefeſſa ferendam:

¶ Talia pergebat memorans. Commemorat quæ uirgo uiſa ſit polluci:cũ iam fugã facere decreuerat. Eam aũt:quia in carmelum ire ſuadet:& uirginũ coronã ſecũ duxit: nõ inepte putaueris diuã uirginẽ Mariã. Cuius protectione & nõie inſigniter nunc carmelica religio:quã autor noſter ꝓfeſſus eſt. Quin adeo æglogã.viij. id manifeſte docet:alludit tñ ad eã quæ herculi apparuiſſe dr̃. Vñ id apparuiſſe iacenti fronde ſub herculea: reſpicit quoq; ad biuiũ pythagoricę literæ:de qua in opuſculo maroniano abũde dixim⁹ Vt uero ſciamus quæ Herculi apparuerit.audiamus Cice.i.officiorũ ita differẽtẽ.

Vitæ genus cõſtituendũ — In primis coſtituendũ eſt quos nos & quales eſſe uelimus:& in quo genere uitæ:quę deliberatio eſt omniũ difficillima. Ineunte animi adoleſcentia:cui ineſt maxime imbecillitas conſilij:tũc id ſibi quiſq; genus ętatis delegẽdę cõſtituit quod maxime adamauit. Itaq; ante implicat̃ aliquo certo gñe curſuq; uiuendi ꝙ potuit qd' optimũ eſſe iudicare. Nã ꝙ herculẽ Podicus dicit(ut eſt apud Xenophontẽ)cũ primũ pubeſceret(quod tẽpus a natura ad deligendũ quã quiſq; uiã uiuẽdi ſit ingreſſurus dictũ eſt)exijſſe in ſolitudiuem atq; ibi ſedentẽ diu ſecũ multũq; dubitaſſe: quũ duas cerneret uias: unã uoluptatis:alterã uirtutis: utrã ingredi melius eſſet hoc Herculi iouis ſatu edito potuit fortaſſe contingere: nobis non idẽ &c̃:Hæc Cice.

Viæ herculi oſtenſæ

Aiunt aũt inter dubitandũ duas accerſiſſe matronas:uirtutẽ & uoluptatẽ quaꝝ uoluptas prior ingreſſa accuratiſſime erat ornata & oẽs delitias poſt ſe trahebat: reſpectans aliqñ cũ faſtu:quæ oĩa oſtentãs & multo etiã plura pollicens ſecũ trahere herculẽ tentauit. At uirtus aſpera & dura ſæuereq; intuẽs cõtra. Nõ pollicior inquit aliquã uoluptatẽ aut quietẽ: ſed laborẽ pericula:ſudores infinitos terra mariq; tolerãdos: ſed hoꝝ ꝓmiũ erit te deũ fieri. Quod audiẽs hercules grauibus uerbis uoluptatẽ repellẽs:uirtutẽ ſequutus eſt. Cuius(ut inqt Maro)primus ingreſſus difficilis uidet̃:Nã uia uirtutis dextrũ petit ardua callẽ: Difficilemq; aditũ primũ ſpectãtibus offert: Sed requiẽ ꝑbet feſſis in uertice ſummo. Sed ad auctorẽ. Voluitq; reuerti.ſ.ad uirginẽ quã cõſtituerat deſerere:quia nihil incõſtantius amãte. Sed iã alia erat iacta.i.iam ꝑfricuerat frontẽ:hoc eſt Herculis diffamiæ nõ amplius timuerat & ita erat extra aleã:per quã ſignificat̃ oĩs incertus euentus & omne periculũ:ut alea belli &c̃. Erat aũt iacta fuga.i.per fugam quã parauerat:nota cũctis.i.oẽs ſciebãt ꝙ fugere cõſtituerat & hoc animo. Sedebat feſſus mœrore amore languẽs & mœrore cõfectus:ſub fronde herculea.i.ſub populo:quæ plurima creſcit in ripis padi.vñ Ouidi. Populiq; padus &c̃. Ea autem arbor dicatur

Matronæ Herculi uiſæ

Alea

Poqulus

Herculi:vn̄ in bucō. Populus alcide gratiſſima:quia eius frōde cō
ronatus ad inferos deſcēdit ac rediȷt. Significat aūt uirtutē quæ in
trinſecus uiret & ex.rinſecus pallet:ut ipſa frons populea. Ora ma
nus &c̄.ſynecdoche eſt:ut ęnei.iiȷ. Oīa mercurio ſimilis uocēq;
colorēq; &c̄. Per cāpos herboſos.i.uirides:& ita adoleſcentiā no
tat. Sæpe latet. Maro. Frigidus o pueri fugite hinc:latet auguis in
herba. Paruulus infans. Alludit ad moſen:qui relicto auro carbo
nē ardentē in os ſuū intulit.quo ſe innocētē adhuc declarauit. Adi Aditus
tu.i.introitu amœno: delectabili & uoluptuoſo. Trames hic.ſ.tā
amœnus Pronomen hic anceps eſt.vn̄ hoc loco corripit̄:aduerbi
um aūt ſemp̄ ꝓduci uult. Crudele hoſpiciū appoſitorię:ſicut ęnei.
vi. Itur in antiquā ſyluā ſtabula alta feraꝝ. Situ.i.mucore & lanu
gine immūda Remeare uetat̄. Maro. Facilis deſcenſus auerni No
ctes atq; dies patet atri ianua ditis. Sed reuocare gradū ſuperaſq;
euadere ad auras Hoc opus:hic labor eſt:pauci q̄s æquus amauit
Iupiter:aut ardens euexit ad æthera uirtus. Diȷs geniti potuere. Pi
ceis uittis.i.caligine ignorātię & deſperatōis uelat̄ lumina.i.habet
oculos uelatos. Eſt em̄ græca locutio. Vittis.i.faſciȷs quibus liga Vitta
ri ſolent decollandoꝝ oculi. Tranſit.i.transformat̄ in effigiē mon
ſtri:docet quid metamorphoſes poetaꝝ ſibi uolūt:quibus Vlixis
ſociȷ in feras & pecudes uerſi fingunt̄.quia homo uoluptati dedi
tus fit beſtialis. Animalis aūt homo nō percipit ea quæ ſunt ſpiri
tus dei. Vn̄ neq; ſuſpicit.i.ſurſum inſpicit aſtra: ut illic. Attenuati
ſunt oculi mei ſuſpiciētes in excelſum. Ima occupat.i.ſemp̄ uerſat̄
in limo carnaliū deſidérioꝝ. Mons plurimus.i.difficultates & pe
ricula quæ ſunt in luxurioſa uita. Latices ſtygias.i.obſcœnas aq̄s
triſticiæ infernalis. Altūq;.i.ꝓfundū baratrū.i.uoraginē. In ſtyga Stygias
.i.lacū infernalem a triſticia dictū. Declinat̄ aūt hęc ſtyx:huius ſty Baratrum
gos.vn̄ hāc ſtyga actūs. Erebus fere a doctis ſine h ſcribit̄:dicitur Styx
q; lacus obſcurus.nam erebennos obſcurus dicitur. Ego.ſ.uirtus Erebus
aut bona inſpiratio. Indeſeſſa.i.indefatigabilis. Multa prætereo:
quia nota ſunt etiā pueris.

Tolle moras igitur:mortis fuge blanda propinquæ
Atria:ſecreti tutam pete littoris oram:
Qua contra idalios fluctus mihi tollit in altum
Aera carmelus uiridi caput arbore cinctum
Primus hic antiquis patribus ſpelæa domoſq;

M

Præbuit arboreas intra nemus ilice denſum
Ex hoc in ueſtros deducta cacumina montes
Religio uenit: ſicut de fonte perenni
Flumina: & ex uno multi genitore nepotes.
Illius in ſyluis abies ubi plurima ſurgit:
Pinguis ubi piceę ſudat liber & terebinthi:
Innocuum poſtq́ fœliciter egeris ęuum:
Mox tua mutatis ætas renouabitur annis
In loca te tollam meliora/uirentia ſemper.
Immortalis eris diuum comes: ire per aſtra
Inter hamadriades & oreades atq́ napęas
Flore coronatas caput & redolentibus herbis
Fas erit: ac ſuper & ſubter cognoſcere cœlos.

¶ Tolle moras. Proſequit̃ uerba uirginis quæ Polluci apparuit: Blanda atria mortis propinquæ: quia ducunt in bonis dies ſuos: & in puncto deſcendunt ad inferna & alibi: Stulte hac nocte rapient animã tuam. Tutã oram. ſ. montis carmeli: qui contra idalios lucos. i. cypron portendit̃. Mihi aũt diuæ uirgini aut ſanctæ inſpirationi. nam oĩs religioſa profeſſio Heliã & Heliſeũ cæteroſq́ filios ꝓphetaꝝ habet auctores: etiã Hieronymo cẽſore. Hic. ſ. carmelus præbuit primus antiquis patribus. ſ. iam dictis: ſpelæa. i. ſpelũcas & domos arboreas. i. ſub arboribus: intra nemus denſum ilice. i. nemore ilicibus pleno. Vñ dixit. Caput eius cinctũ uiridi arbore. Religio uenit deducta ex hoc cacumine. i. ex hoc uertice carmeli in ueſtros montes: qui. ſ. in europa ſunt. Nam duce diuo Ludouico primũ in Galliã tranſlati ſunt: ſicut flumina. ſ. deducuntur de fonte perenni. i. per totũ annũ: & ita perpetuũ fluente. Flumina ẽm fere in montibus fontẽ habẽt pro capite. Illius in ſyluis. Ordo eſt. Poſtq́ egeris fœliciter ęuum innocuũ: in ſyluis illius. i. carmeli ubi. i. in quibus ſurgit plurima abies: & liber. i. cortex interior piceæ. ſ. arboris pinguis: quia picẽ exudat: & liber terebinthi ſudat. ſ. reſinam & picem. Allegoricos uult illic tranquillam & ſine penuria eſſe uitam: quia qui oĩa derelinquunt Chriſtum ſequẽtes centuplum recipiunt: & uitam æternam poſſidebunt. Mutatis an

Spelæa

Liber

nis.ſ.in æternitatē qui erāt tranſitorij. Ire per aſtra inter hamadry ades.i.nymphas arborū.& oreades.i.nymphas montiū:& napæas.i.nymphas florum.i.inter cœtus uirginū:fas erit: quia & ipſa uirgo.Hi ſunt qui ſequuntur agnum quocunq; ierit &c̄.Ac ſuper & ſubter:quia in medio erit. Hamadryades Oræades Napæas

Sic effata leues uirgo diſceſſit in auras
Tum ſua iurauit Pollux mutata repente
Pectora & extemplo uictum expiraſſe furorem
Non aliter ꝙ flamma cadet:ſi ardentibus agris
Effluat & totas præceps padus euomat undas
Sic abijt crudelis amor:qui ſæpe pharetram
In iuuenem:dum principijs obſtaret amandi
Dum tepet ac timide inſanit:conſumpſerat omnem
Sic igitur Pollux in clauſtra ſilentia uenit
Sunt quibus aſpirent etiam nolentibus ultro Alph.
Sunt quibus infenſi ſine cauſa & crimine dij ſint
Quod nos in pecudes:in nos id iuris habent dij Gal.
Hoc rus ſcire ſat eſt:ſapiant ſublimius urbes
Sic docuit rediens aliquando ex urbe ſacerdos
Ianus:& in magno dixit ſibi codice lectum
Sol cadit:& baldi uix ſumma cacumina tangit Al.
Nos quoq; iam ſero cum ſole recedere tempus
Galbula ſarcinulas ne ſit tibi ferre moleſtum
Pera leuis:leuis eſt & cantharus:omnia paruus
Ferre labor ſero:graue mane:ſed utile pondus
Ipſe pecus ducam:mihi pars eſt iſta laboris

¶Sic effata. Bene effata: quia ſic dicunt̄ oracula. Virgo aut uirtus

aut diua uirgo diſceſſit in leues auras.i.euanuit. Tum ſua iurauit Pollux:ideo iurauit:qa difficile creditu.Simile diuo Thomę aquinati contigiſſe dicūt:qui accinctus lumbos poſtea uenereū ardorē non ſenſit.Et extēplo.i.illico eueſtigio:tractū ab auguribus uolūt qui deſignato tēplo dicebāt extēplo:quo dicto ſubito abſceſſerant. Furorē.ſ.amoris.Nō aliter.ſ.ut aqua extinguit ignē.Qui conſum pſerat in iuuene omnē pharetrā.i.oēs uires ſuas:dū principijs obſtaret.i.obſtare uellet aut deberet.Iuxta illud. Principijs obſta &c. Dū tepet.i.dū animus in dubio eſt:facili momēto huc aut illuc im pellit.Ac timide inſanit.i.adhuc cū timore & pudore & nondū cū ſentit illecebras.Sic igit pollux in clauſtra ſilētia uenit: ubi impeditā habet uenā ne libere canat. Sunt quibꝰ aſpirēt:quia ſpiritus ubi uult ſpirat. Sūt qbus inſenſi ſine cauſa & crimine dij ſint. Id impie niſi ruſtice:quia cōſilia dei ſępe occulta ſunt nūq̃ aūt iniuſta.Videt aūt dij inſenſi bonis & inſontibus qn̄ maxime amici ſunt: hoc eſt qn̄ eis tribulationē ut meliores euadāt demittūt.Nā uirtus in infirmitate perficit.Quia ergo ruſtici id nō aīaduertāt uidentes bonos affligi dicunt deū eis inſenſum:cū minime ſit:uerūtamē ſi ſit:nō tn̄ iniuſtus eſt:quia nō habet pſcriptā legē.Vn̄ dicit Galbula. Quod nos in pecudes. Ordo eſt:dij habēt id iuris in nos quod nos.ſ.habemus in pecudes.Hoc nos ſcire ſat eſt.ſ.ruſticos : ſapiāt ſublimiꝰ urbes.i.urbani.Sic docuit rediens.i.ueniēs:cū illic habitēt ſere prędicatores:Et Ianus dixit ſibi lectū in magno codice.ſ.decretoꝝ aut in biblia.Sol cadit.Pro more ſuo finem parat æglogæ docēs diſcedēdi tēpus.Galbula ſarcinulas.Ordo eſt O Galbula ne ſit tibi graue.i.moleſtū ferre.i.auferre & colligere.ſarcinulas.i.parua reꝝ paſtoraliū ſarcinas. Peta.ſ.noſtra in qua panis & cætera edulia ferri ſolent:eſt leuis . Vn̄ dicūt Aeſopū cū alijs accinctū ad iter libenter ſubijſſe reticulū panis:licet ponderoſius eſſet: quia nouit in itinere imminutū iri.Cantharus eſt poculū quo Silenus uti dī in bucoli. Vir.Et grauis attrita pēdebat cātharus anſa. Cātharus ergo leuis qa exhauſtus. Paruus labor eſt ferre oīa.ſ.potus & cibi repoſitoria:ſero.i.ueſperis.& graue pondus ſed utile eſt ea oīa ferre manu Ipſe.ſ.ego ducā pecus.i.gregem noſtrum.

Extemplo

Sarcinulas

Cantharus

¶Aegloga. VIII.quæ dicit Religio:de ruſticoꝝ religione. Colloquutores Candidus & Alphus.

HOrrida ſolſtitio tellus ſitit Alphe reuerſo Can.

Ad ſolitos montes:ubi ros in gramine/& æſtas

Mitior hæc armenta monet deducere tempus
Aereos montes & ſumma cacumina longe Alphus
Proſpicio: quid ſint montes (tibi uera fatebor)
Neſcio: ſemper enim campeſtria rura: lacuſq;
Incolui: montanus ager qua fruge redundat?
O rude & illepidū ingeniū: prope flumīa ſemper Can.
Verſatus fulicæ in morem: limoſa per arua
Sunt tibi ranarum/culicum/pulicum/cimicumq;
Luſtra: inter ſalices/uluas/uirideſq; papyros
Irridere audes: & nauci pendere montes
Vnde fluunt amnes? templis ubi tanta locandis
Marmora cæduntur? fulgens ubi naſcitur aurum?
Quæ parit antemnas tellus? medicamen ab herbis
Dic quibus eſt niſi montanis? de uertice baldi
Sæpe melampodion legi: medicina capellis
Nulla magis præſens: quondam ualſaſinus ægon
Tradidit hoc: dum uere ſues caſtraret & agnos
Tradidit & dixit: ſolus medicamen habeto
Dic ubi caſtaneæ plures ubi copia maior
Glandis? in excelſis fontes & paſcua uidi
Montibus artocreas & pingue polenta comedi
Sunt populi fortes illic: robuſta iuuentus
Lata pedes: calloſa humeros: neruoſa lacertos
Hiſpida: dura manus: moli indefeſſa ferendæ

¶ Horrida ſolſtitio tellus ſitit. In hac ægloga q̄ inſcribitur de religio
ne paſtorum: habentur primo laudes montium: quas Candidus

nactus occaſionē ex calore ſolſtitiali quo urgẽte mõtes petere ſuadet. accumulat. nõ immemor (ſi recte ſentio) carmeli ſui: quẽ incolere iã tñ aĩo cõſtituerat: & cuius laudes ꝓſequi intendit. Solſtitio. ſ. æſtiuali: nõ brumali. Eſt eñ duplex: alterũ q̃ ſol ſtare dr̃: q͛ altius aſſurgere in epicedio ſuo nequit: alterũ: q̃ ꝓfundius deſcẽdere nõ poteſt: ut in bruma. Ad ſolitos. ſ. candido & gregi eius: nã alphus mõtes ignorat. Ordo eſt. Tẽpus monet deducere (dicerẽ deducere aut ꝑducere: q̃ deducere in altũ inuſitatũ eſt) hęc armẽta ad mõtes ſolitos: ubi ros eſt in gramĩe: & æſtas mitior. i. tẽperatior: q̃ in ſummis mõtibus tpe æſtiuo frigus opacũ eſt. Montanus ager qua frugeredundat. Ex hac quęſtiõe nanciſcit̃ occaſionẽ montiũ deſcribẽdorũ. O rude ingeniũ uerſatus: cõſtructio ad rẽ reſpiciẽs nõ ad uocem ſicut apud Comicũ: Scelus q̃ me perdidit. Pulicũ primã cõmunẽ habet hæc uox. Cimicũ: cimices ſunt uermes fœtidi parietibus & lectis inhærentes: & ubicũq͛ uapor eſt aquarũ frequẽtes: ut culices: pulices: muſcæ & id genus beſtiolæ. Luſtra potius ferarũ ſunt Inter ſalices: q̃ in locis humidis naſcunt̃. Vluas. i. herbas paluſtres & papyros. i. arundines. quæ in ægypto tãtæ naſcunt̃ ut ex ſingulis internodijs faciãt nauiculas. Habet aũt mẽbrana tenuẽ in qua olim ſcriptitabãt. Vñ nũc abutunt̃ uocabulo papyro ꝓ chartis dicẽtes. Et nauci pendere. i. nõ pluris facere q̃ nauci: qđ aut putamẽ eſt nucis: ut priſci. & Tortellius ſentiũt: aut granũ fabę cũ ſe aperit ut Seruius uult. aut ut nõnulli mucor nucis priuſq̃ cõdenſat̃ in nucleũ. Ponit̃ aũt ꝓ nihilo aut re minimi precij & ualoris: Vñ fluũt amnes: q̃ fere in mõtibus ortũ habẽt. ubi tãta marmora cædunt̃ locãdis. i. cõſtituẽdis tẽplis. i. ad cõſtituẽda tẽpla. Antemnas. i. malos trãſuerſos. Sæpe melampodion legi. i. collegi. Melampodion aũt eſt genus ellebori nigri: a melampode quodã q eo uti in diuinationibus ſolebat dictũ: aut a paſtore eiuſdẽ nõis q primus hanc herbã inueniſſe dicit̃: dum capras eo purgari animaduerterit dato q̃ earũ lacte furentes prœtidas ſanari. Vñ dicit Maro geor. iij. Inuẽtæq͛ nocent artes: ceſſere magiſtri: Phillyrides chiron amithaoniuſq͛ melampus. Interp̃tat̃ aũt melãpus nigri pedis: uocant eñ melam nigrũ: & πους pus dicitur pes. Fuit & alius mãtes. i. uates in ſignis. Medicina capellis nulla magis p̃ſens. i. p̃ſentius & citius ſanans. Quondam ualſaſinus ægon. Ne contra decorũ medicinæ peritus cenſeat̃: dicit ſe accepiſſe ab ęgone paſtore: quẽ ualſaſinũ a loco nominat. Dic ubi caſtaneæ plures: uidelicet q̃ in mõtibus. q. d. nuſq͛. Artocreas. i. panẽ cui caro includit̃. paſtillũ uulgo uocant.

Solſtitia duo

Deducere

Cimex

Luſtra

Vlua

Papyros

Nauci

Antemna

Melampodion

Melampus

Mantes

Artocreas

Paſtillum

Artos

αρτοσ artos enim dicitur panis:& κρεασ creas caro. Lata pedes .i.habens latos pedes:Calloſa humeros:habẽs humeros calloſos ex labore aut pulpoſos. Neruoſa lacertos .i.habẽs lacertos neruoſos. Hiſpida.i.piloſa: moli ferendæ.i.ad molẽ ferendã.i.quoduis onus portandũ indefeſſa.i.indefatigabilis. Hiſpida

Vallibus ex illis onera ut naualia curet
Confluit huc:nullum eſt hominum genus aptius urbi
Siue uelis caſtrare pecus:ſeu ſcindere phagos
Siue fimum ferri e ſtabulis:haurire cloacas
Latrinas curare:uiamq; aperire coactis
Sordibus:& ſcalis puteos deſcendere in altos
Ingenio callent:& duro robore pollent
Sed quid opus multis?ſubeunt opus omne:popinis
Inſeruire:focos lignis cumulare:ueruq;
Artifici uerſare manu:dare libera fumo
Spiramenta:boum uentres ad flumina ferre
Verrere humum immundam ſcopis: doctiſſima gens eſt
Quodq; magis miror ſemper ſub pondere currunt
Collibus in duris oriuntur:& ardua uiuunt
Per iuga cum capreis habitant ſpelæa ferarum
Adde q; in cœlum breuis eſt e montibus altis
Tranſitus:erectum caput uſq; ad nubila tollunt
Nubila tranſcendunt aliqui:puto ſydera tangant
Eſſe locum memorant ubi ſurgit ab æquore titan
Qui niſi dedidici:contingit uertice lunam
Et uixiſſe illic hominem:ſed poſtea abactum
Improbitate gulæ:q; ſcilicet omnia poma

Manderet/& magno ſeruaret nulla tonanti
Hinc diui ſanctiq; patres in montibus altis
Delegere domos tacitas: carthuſia teſtis
Carmelus/garganus/athos/laureta/lauerna
Et ſina/& ſoractis apex/umbroſaq; uallis
Et iuga nurſini ſacto ſenis indyta: & altis
Abietibus turrita caput camaldula ſanctum
Cætera prætereo: nec enim ſermonibus illis
Omnia complecti ſtatuo: montana frequentant
Culmina cœlicolæ: ſed anas & mergus & anſer
Ibis/onocrotalus/milui/fulicæq; paludes

¶ Vallibus ex illis.i.inter montes ſitis.aut loquit̃ de planicie quæ
eſt in mõtibus. Enumerat aũt ſordida miniſteria ad q̃ fere aptiores
ſunt in mõtibus orti: ſicut ad omnẽ laborẽ. Vñ Iuue.ſaty.ŋ. Et il-
lud: Audiret poſitis mõtanũ uulg⁹ aratris. Poſſet tñ uideri loq de
implanicie & cõuallib⁊ natis: ut illis det honeſta miniſteria his ſor
didiora: ſed de his q in mõtibus naſcunt̃ totus eſt ſermo: quia dicit
Cotibus in duris oriunt̃: credã de illis loqui qui in franciã ueniũt
purgaturi cloacas & fumaria. Idq; quaſi ſatyrico morſu: ut neſcias
an laudet an uerius irrideat eos: niſi q͂a ruſtico dat partes laudan-
di. cui etiã uile miniſteriũ dũ ſtrenue ſit laudabile uidet̃. Ex illis igi
tur uallib⁊ q̃ ſunt ſub uertice mõtiũ: inter mõtes tñ. Cõfluit huc.i.
ad hęc plana loca: ſubaudit̃ ex ſupioribꝫ robuſta iuuẽtus: ut curet
opa naualia.i.nauticũ expleat munus. Caſtrare.i.emaſculare aut
Phagi excoreare ſeu ſcindere incidere & amputare phagos: arbores glan
diferas a φχγειν.i.comedendo dictas. Non aũt intelligo ut toreu
mata faciãt: aut cęlaturas ad q̃s phagus apta. Vñ eſt. Tibi pocula
Coacæ ponã Phagina: cęlatũ diuini opus alchimedõtis. Cloacę ſũt eriptę
ſubterraneæ p q̃s ſordes in fluuiũ demittunt̃. Sordib⁊ coactis.i.cõ
gregatis & cõpactis: ut aquæ ductus clauduntur. In altos puteos: eo
Popina rũ purgãdi gratia. Popinis.i.culinis. Dare libera fumo ſpiramẽta
.i.purgare fumaria: uulgus caminos uocat. Ventres ad flumina
ferre aut ſordes aluorꝫ: aut inteſtina pecorꝫ mactatorꝫ: ſp ſub pon-
dere currũt. q̃d in uallib⁊ ortorꝫ nõ cõgruit & multo minus q̃d ſe

quitur cotibꝰ induris oriunt.i.inter cautes & ſaxa aſpera. Spelæa Spelæa
.i.ſpelunca:ſed græcū eſt. Adde ꝙ in cœlū.Id ſcōmate nō caret aut
ruſticana ſimplicitate:q̄ſi uero aniæ ſpacio ferant in cœlū.Nubila
tranſcendūt aliq. Athos em̄ eſt ultra mediā regionē aeris uſq̄adeo Athos
ut in eo neq̄ nubes neq̄ uenti ſint ſed cineres ex ſacrificijs derelicti
reperiant anno peracto indiſperſ.Eſſe locū memorant.i.paradiſū
terreſtrē:quē quidā ſub lunari globo ponūt.Q. ſ.oīa poma.Id q̄
ꝙ ioco paſtorali nō caret.Hinc diui ſanctiq̄ patres: hoc uidet pnci
paliter intēdiſſe ut tandē carmelū laudet.Carthuſia nō lōge & gra
tionopoli in delphinatu prima domus carthuſianoꝝ uiroꝝ pfe-
cto cœleſtiū:qbꝰ ut ſolitis tibicinibꝰ chriana fulcit religio.Carme
lus antiq̄tate oībꝰ excellēs:& obſeruatiōe cādidæ religiōis cęteris
nō inferior.Garganus diuo Michaeli mōs inſignis. Athos mons Garganus
thraciæ in cōfinibꝰ macedoniæ mirę altitudīs:in q̄ eſt potidea reli- Athos
gione inſignis.qa cineres in are derelicti illic diſturbari negāt. Lau Potidea
reta:ubi diua uirgo habet ædē excellētiſſimā & miraculis ac dona Laureta
rijs clariſſimā. Lauerna eſt dea q̄ a furibꝰ colebat:cui ædes erat iux Lauerna
ta lauernalē portā:q̄ in chriſtianū cōuerſa eſt uſum. Et Sina mons Sina
eſt(ut dr̄ Gala.iiij.) in arabia ſepulchro diuę Catharinę religioſus
& pceptis moyſi datis olim iā illuſtris Apex ſoractis apollinis ob
ſeruatōe olim pclarꝰ. Vir. Sūme deū ſancti cuſtos ſoractis apollo.
Nūc q̄3 ꝙ illic ſub Conſtātino nodū cōuerſo delituit. Silueſter rō
manoꝝ pōtifex inſignis.Et uallis igit umbroſa: in qua ille delituit.
Et iuga nurſiui facto ſenis indyta:a nurſis oppido in mōtibus op-
poſito.æneid.vij.Et te mōtoſe miſere in p̄lia nurſæ Vfens:inſignem
fama & fœlicibꝰ aruis. Et camaldula turrita caput ſanctū.i. habēs Nurſis
ſanctū caput turritū.i.q̄ſi turribꝰ inſignitū.abietibꝰ : q̄ arbores in
mōtibus naſcūt.Sūt ꝙ q̄s ſappinos uocāt.Eſt aūt nō lōge a Floren
tia.Cœlicolę ut michael & cęteri angeli in ſina auditi.Ana auis im Ana
mūditia aq̄ꝝ gaudēs & mergus ad limū tendens. Et anſer etiā illu Anſer
uie aq̄ꝝ paſtus:& ibis ut ciconia cui filis eſt ſerpētibꝰ nutrita.Ono Onocrotalꝰ
crotalus etiā obſcœnitatē amās:nā ab onuo q̄d eſt ingno deduci
uidet. Milui aues rapaces & obſcœnis uiuentes.Fulicæ aues circa Milui
littora turpē uictū quæritantes:frequentant.ſ.paludes. Fulicæ

Inter montanæ tantos regionis honores Alphus
Cur de meſſe nihil:nihil eſt de palmite dictum?
Hæc tamen humanæ duo ſuſtentacula uitæ
Maxima:monticulæ ueniunt e rupibus ad nos

Hordea mercatum torui:fuligine tincti
Setoſi/macie affecti/laceri ac ſituoſi
Indigenæ oſtendunt quæ ſit natura locorum
Sed quod montanis de relligionibus inquis
Rettulit in mentem quæ de Polluce feruntur
Quæ dea ſi noſti uiſa eſt:quæ candide nympha
Dic age:nam ceptum certamen inutile nobis
Vtilior ſermo de relligione tenendus
Galbula qui ſolitus pecudes in paſcua tecum — Can.
Ducere:te ſatis hoc potuit docuiſſe quod optas
Plura quidem Polluce ſuper narrata:ſed ipſam — Alph
Nec docuit nympham:nec me quæſiſſe recordor
Nunc ſubijt mentem:cum rélligionis aborta eſt
Mentio:& illarum uiſa eſt mihi maxima laudum
Non erat illa dryas:neqꝫ libetris:nec oreas — Can.
Venerat e cœlo ſuperum regina:tonantis
Mater:anhelanti pacem latura iuuentæ
Huic Tethys:huic alma Ceres famulatur:& ipſe
Æolus ęquoreis uentos qui frenat in antris
Hanc deus aſtrorum flammas ſuper:atqꝫ uolantes
Solis equos:ſupra fulgentem caſſiepciam
Extulit:& ſacram biſſeno ſydere frontem
Cinxit:& adiecit ſubter ueſtigia lunam.

¶ Inter montanæ. Obijcit Alphus nullā eſſe mentionē factā de frugibꝫ quas uberiores in ęquore ſeu planicie naſci cōtendit. De meſſe.i.de frugibus:de palmite.i.uitibus. Mercatum ſupinum a mercor.i.emptum: torui:quia immiti fere ſunt fronte. uſqꝫ adeo ut ita — Mercor

mites dicant in cotibus orti. vñ Maro in buco. Nunc ſcio quid ſit amor: duris in cotibꝰ illum Iſmarus aut rhodope aut extremi garamantes: Nec noſtri generis puerꝝ nec ſanguinis edunt. Fuligine .i. pingui fumo. Setoſi .i. hirſuti. Iuuena. Hiſpida mẽbra quidẽ & duræ per brachia ſetæ. Promittũt atrocẽ animũ. Situoſi Valla docet ſiticuloſi eſſe in uſu: licẽter aũt hic uſurpat ſituoſi: quia per regulã fieret ſitoſus. Indigenę .i. inde geniti: hoc eſt (ut hic accipit) incolę. Sed q̃d. Tendit ad principale quod eſt declarare diuã uirginẽ eſſe uiſam polluci: hoc eſt poetæ: eiuſq; laudes accumulare: & poetę in religione uitã paucis ſignificare. Galbula: de quo in polluce ſatis dictũ eſt: uidet per diminutionẽ dici a Galba. De quo Iuue. Nec uilis galba tuliſſet. Polluce ſuper .i. de polluce: eſt em̃ anaſtrophe. Super aũt accipit cũ ablto pro de. ut ęnei .i. Multa ſuper Priamo rogitans ſuper Hectore multa. Nũc ſubijt mentẽ .i. uenit in mentẽ. Nõ erat illa dryas .i. dea arborꝝ & præcipue quercuũ ut diximus: neq; libetris .i. una muſarꝝ quæ libetrum incolunt: nec oreas .i. dea mõtiũ: nã oros mõs dicit. Tonantis .i. ueri iouis cuius eſt tonare: hoc eſt Ieſu Chriſti filij dei. mater .i. Maria. Iuuentę anhelãti .i. laborãti in periculo uitæ: pacẽ .i. tranquillitatẽ mentis. Tethys eſt magna dea maris uxor oceani: facitq; tethyos in gtõ: & utrãq; producere poteſt: ut in geor. Teq; ſibi generꝝ tethys emat omnibus undis. Ceres dea frugum dicta: regina Siciliæ. Alma: quia nos ſuo inuento alit. Et ipſe Aeolus rex uentorꝝ dictus q̃ illorꝝ uſum mari fecit abſciſa ſylua q̃ impedimẽto erat. In antris æquoreis .i. uicinos æquori. Aenei .i. Aeoliã uenit loca fœta furẽtibus auſtris &c̃. Frena. Ibidem. Illa ſe iactat in aula Aeolus: & clauſo uentorꝝ carcere regnet. Deus extulit hanc .i. diuã uirginẽ ſuper flammas aſtrorꝝ: unde canitur: O glorioſa domina excelſa ſuper ſydera: quia aſſumpta eſt Maria ad æthereũ thalamũ. Atq; uolantes .i. pernices equos ſolis quos quatuor Oui. in princi. ij. Metamor. ponit: ut alibi diximus. Supra fulgentẽ caſſiepæã. quæ eſt in circulo arctico effigies tñ corporis ad æſtinũ circulũ peruenit: quã capite & dextra manu tangit: quã prope mediam diuidit circulus lacteas nõ longe a Cephei circulo locatam ubi occidit cũ ſcorpione: exoritur cum ſagittario Hanc Euripides & Sophocles & alij multi ſcripſerũt gloriã olim fuiſſe q̃ nereidas corporis pulchritudine ſuperaret: propter quod in ſiliquaſtro conſpicit ſedens: & uertente ſe mundo reſupinato capite ferri uidetur. Biſſeno ſydere: ut in Apocalipſi. xij. Mulier amicta ſole & luna ſub pedibus eius.

Setoſi
Indigenæ
Galbula
Dryas
Libetris
Oreas
Oros
Tethys
Ceres
Aeolus
Caſſiepeia

Candide mira canis: nullis paſtoribus unq̃ — Alphus
Cognita: quid techys? quid fulgens caſſiopea?
Aeolus ęquoreis uentos quis frena in antris?
Qui ſunt ſolis equi / magna atq; ignota recenſes
Sydera ſunt partim: partim ſunt numina priſca — Cant
Omnia quæ Pollux mihi cum narraſſet: in ædem
Duxit: & iſta ſacer paries ait omnia monſtrat
Pictus erat paries inſignis & imagine multa
Omnia non memini: mens eſt mihi debilis: iſta
Vix tenui: dum ſæpe animo uoluo atq; reuoluo
Sæpe recordari medicamine fortius omni
Iſta poteſt nigro depellere nubila coelo
Illa poteſt ſiccis fluuios dare frugibus imbres
Cum uolet: iſta nouos duris emittere campis
Cum uolet: emiſſos poterit reſtringere fontes
Qui modo ſunt ſteriles & nudi gramine campi
Si uolet in pingues poterit conuertere glebas
Frigida Saturni cum ſydera ſuſcipit atro
Scorpius hoſpicio: non auferet hordea grando
Nec domus ardebit: nam tunc hæc omnia coelum
Dicitur iratis in terram effundere ab aſtris
Si uolet: hæc nobis cuſtodiet omnia uirgo
Si fauet hæc nobis: complebunt horrea meſſes
Adiicietq; gregi ſemper foetura gemellos
Si pecus infoelix erit ſine uellere: ſolo
Ipſa poteſt nutu dare lac: dare uellera & agnos

Et curare gregem:omnemq̃ auertere morbum
Nil opus eſt modo Pana ſequi:neq̃ cætera ruris
Numina:quæ ueteres fruſtra coluiſſe feruntur
Vidi etiam circum aram nymphæ pendere capillas
Plauſtra:boues & oues:hic Iani uidimus hircum
Et memini inſcriptam uerſu hoc legiſſe tabellam
Totum pro ſaluo Ianus breue reddidit hirco

¶Candide mira canis.Ne cõtra decorꝫ maiora q̃ quæ paſtoribus
cõueniãt cecinisse puteẽ:caſtigat poeta dicẽs a polluce didiciſſe. Sy
dera ſunt partim ut caſſiopæa Et ſacer paries.ſ.q erat in æde ſacra
Sæpe recordari:ſubaudi eſt ſortius omi medicamine.Fluuios im
bres.i.effluentes & abundãtes.Nouos fontes emittere:qđ uſuue-
niſſe uaria loca prædicãt.Frigida ſaturni.Id eñ ꝓgnoſticon eſt fu
turæ calamitatis.i.culmorꝫ ꝑ grandinẽ deiectiõis. Vñ dicit Maro
geor.i.Hoc metuẽs cœli menſes & ſydera ſerua Frigida ſaturni:ſeſe
ſe quo ſtella receptet: Quia ut autor noſter interpretatẽ:dũ in ſcor-
piũ uenit grandinẽ generat ſaturni ſydus ſed diua uirgine interce-
dente nõ auferet hordea grando. Nec domus ardebit.i.non cõbu
retur fulmina. Fœtura.i.fœcũda ꝓductio fœtus.Maro. Si fœtu-
ra gregẽ ſuppleuerit aureus eſto.adijciet.ſ.ad gregẽ gemellos.i.ge
minos fœtus.Si pecus infœlix.i.morbidũ & miſerabile fuerit.be-
ne aũt cõuertit ſermonẽ ad rem paſtoralẽ. Solo nutu:ſolo indicio
capitis.Pana deũ paſtorꝫ: de quo Maro. Pan curat oues ouiũq̃
magiſtros.Cætera numina:ut Palẽ:Apollinẽ:Faunos:Syluanos Pana
Aegipanas:Satyros:Cererẽ:Bacchũ &c̃. Nymphæ.i.diuæ uirgi
nis æterni patris ſponſæ.Capellas.i.capras cæreas:hircum Iani.i. Nympha
quẽ Ianus putarat amiſſũ:cũ a puero in uepribꝫ alligatus eſſet: ut Capella
prius uidimus. Eſt autẽ artificioſe hoc dictũ:nã ſi prius dicta uerã
hiſtoriã aſſerit.Erat aũt hircus cæreus aut depictus:ut patet ex car
mine.Moris eſt aũt italorꝫ in tabellis uotiuis depingere caſus ſuos
& miraculoſas deliberatões aut rerꝫ recuperatões. Vñ & Amaſi-
us poeta.Nunc dea nũc ſuccurre mihi:te poſſe mederi Picta docet
templis multa tabella tuis.

Dumq̃ ea perlegerem/Pollux hęc carmina ſupplex
Ante aram genibus poſitis in marmore dixit

O dea quæ ſeruas urbes & rura; præcamur
Ne padus exundet; ne ſtrix nocturna per umbras.
Hauriat infantes; nec eant per compita laruæ
Diua faue agricolis; talpas occide/malignam
Aggeribus peſtem; gelidis ſata læta pruinis
Quando bruma uenit; conſpergere diua memento
Ne tineæ erodant anno frumenta ſequenti
A Boreæ flatu pingues defende mariſcas
A gruis ore fabas; & ab anſere farra paluſtri
A ſerpente boues; a uulpe & fure cohortem
A bruco eruſas; a bruma & grandine uites
A ui & fraude lupi pecus; a rubigine fruges
A rabie catulos; & flamma & fulmine uillas
A murum inſidijs petaſonem; a milite pernas
A campe & pigris; pigris heu cætera neſcit
Mens oblita ſequi; numerus me in uerba reduxit
Sæpius in numerum rediens obliuia forſan
Mente abigam; retrogrador; numerumq; recurro
A murum inſidijs petaſonem a milite pernas
A campe; & pigris uirides limacibus hortos
Alphe uiden quæ uis numeri; iam cætera cerno
A tonitru reboante cados; a frigore fœtas
A grauibus uitulos œſtris; a gutture porcos
Anginoſo; operas pubes ne ruſtica perdat
Adſis o dea; nec ledant examina fuci
Neu milium furentur aues; neu uellera ſentes

Succida; neu lappas apprendat lana ſequentes
Diua gubernatrix hominum: cuſtodia uatum
Diua laborantum requies: medicina dolentum
Et tutela gregum: noſtris præcor annue uotis
Talibus orabat Pollux; ego poſtibus herens
In baculum pede porrecto recitata notabam
Altius; ac memori condebam ſingula mente

¶ Dumq̨ ea perlegerē. Oſtēdit Pollucē in religiōe memorē paſtorum: atq̨ orare ꝓ reꝝ ruſticaꝝ cōuerſatione: vñ carmē eius deprecatoriū recenſet. Perlegerē. ſ. oculis nō ore: nā (ut dixi) picturæ ſūt indoctoꝝ libri: ea. ſ. quæ depicta dixit. In marmore: ſup marmor pauimenticiū. Ne padus exundet: quia ſæpe (ut Maro dicit) fluuiorū rex Eridanus: cāpoſq̨ per oīs Cū ſtabulis armenta trahit. Ne ſtrix nocturna. Id ex ruſticoꝝ ſuperſtitiōe qui putāt ſtriges & lamias noctu uolare quę infantes auferāt edendos: quod fictū ad terrorē pueroꝝ ne noctu uagenē. Autor eſt Porphirio ad illud Hora. in arte poe. Nec quodcunq̨ uelit poſcat ſibi ſabula credi. Neu prāſæ lamiæ uiuū puerum extrahant aluo. Perottus aūt dicit de ſtrigibus ſic: Striges nō a ſtringendis infantiū corporibus: ut quidā falſo exiſtimāt. ſed a ſtridore nomē habēt. Fabuloſumq̨ eſt ꝙ ea tradūt ubera infantiū labris immulgere. Aues ſunt nocturnæ. Luca. Quod tepidus bubo quod ſtrix nocturna querunē. Conſtat tamē in maledicis iam eſſe: & etiā apud uetuſtiſſimos fuiſſe: accipiq̨ ꝓ maleficis mulieribus quæ noctu gradientes infantiū corpora ſanguinem ſugendo exhauriūt. Hæc ille. Hauriat igiē. i. exhauriat ſanguinē ſugendo: nec laruæ. i. cacodæmones ac lemures: hoc eſt neq̨ ſpiritus qui uagari putanē: & dū innocui ſunt lares dici. Talpam appoſitorię malignā peſtē aggeribus. i. cumulis terræ. Ne tineæ. ſ. niuales aulīj uermiculi: ut limaces bruci tineæ blattæ. Mariſcas. i. ficus. Anſere paluſtri. indomito in paludibus uerſari ſolito. A ſerpēte boues quia in aluū immitti ſolent. Cohortē. i. gregē. A bruco. i. uermiculo: caules & erucas quæ ſalaces ſunt herbæ depaſcere ſolito. A bruma. i. brumali frigore. a rubigine infecta pluuia quę rubiginem inducit. Catulos. i. catellos: uillas. i. domos in agro. Petaſonem. i. anteriora crura ſuum: a milite. i. ſtipendiario. Franci architenentem francum appellant. A campe. i. uermiculo illo hortenſes

Lamia
Striges
Laruæ
Lemures
Mariſcas
Brucus
Bruma
Petaſo
Campe

Cados
Fœtas
Oeſtrum

maxime herbas & arborꝫ frondes erodere ſolito. Vnde Columella. Nec ſolũ teneras audent erodere frondes Implicitus conchæ limax: hirſutaq; campe. Fingit aũt ruſticũ oblitũ carminis: ut decorũ ſeruet. Quæ uis. i. uirtus: numeri. i. rythmi & metri: quia metra iuuant animos. i. memoriã. Vñ ille. Numeros memini: ſi uerba tenerem. A tonitru reboante cados. i. uaſa uinaria in quibus per uehemens tonitru uina obuerti ſolent: & in uappã mutari: Fœtas. i. grauidas oues. Oeſtris q̃s latini aſilos uocant. Maro. geor iij. Cui nomen aſilo Romanũ eſt: œſtrum graij uertere uocantes. Vitulos ardente ſole nimiũ excruciant. & in fugã quaſi furentes uertunt. A gutture anguinoſo: is em̃ ſuibus peculiaris ẽ morbus Operas. i. labores diurnos. Fuci ueſpæ ſunt: inutiles apes aut muſcæ nõ mellificãtes: ſed mella ſurãtes. vñ dicit Maro de apibus. Ignauũ fucos pecus a pꝛſepibus arcẽt. Examina aũt ſunt apũ ſeu apiũ ſœturę. Iuue. Examẽq; apũ longa cõſederat uua. Milliũ legumẽ: ut quidã uolũt a mille dictũ ꝙ milleſimũ reddat: ñ primam corripit: ut geor. i. Et millio uenit annua cura. Vellera ſuccida. i. cũ lana nondũ lota. Sẽtes. i. ſpinæ & uepres hirſuti. Lappas. i. nodulos hirſutos in lappa herba creſcentes. Memori mẽte: ut ueriſimile faciat.

Anguina
Operas
Fuci
Examina
Millium
Sentes
Lappa

Candide Polluci pro ſollicitudine tanta — Alphus
Pro precis officio: pro religione putaſne
Dandum aliquid nobis? pietate peculia creſcunt
Quid ni aliquid dandũ eſt: opus eſt pſoluere crates — Cã.
Ruſticus es: crates etenim pro gratibus inquis — Alph.
Crates & grates paruo diſcrimine diſtant — Can.
Dandum aliquid: neu bis detur: ſine paſcha reuerti
Quando ſacerdotes commiſſa piacula ſoluunt
Quid dabimus? uituli grauis eſt iactura: uel agnũ — Alph
Vel leporem: pietas etiam laudabilis anſer
Dona docet tempus leporem brumalia dona — Can.
Quando niue hyberna currendi erepta facultas
Anſer ad autumni finem: nonaſq; kalendas
Pertinet: æſtatis coryli / noua poma / racemi

Munera: lactentes hedi ſunt ueris & agni
Tunc ſi de cordis aliquem conſpexeris ægrum
Ac tenuem: qui nec uendi nec uiuere poſſit
(Munus erit ſolenne ſatis) donabimus agnum
Ipſe mihi cum iam regredi poſt prandia uellem
Carmina de nymphæ ſolennibus eruta faſtis
Tradidit: & dixit ſi quando grauabere curis
Hæc cane: pro mentis medicamine carmen

¶ Candide polluci. Oſtendit poeta hoc ſigmēto paſtorꝝ animū ad gratitudinē ut ad eam inuitet: non immemor profeſſionis ſuæ pietate. i. eleemoſynis pie exhibitis: peculia. i. poſſeſſiones. Opus eſt ꝑſoluere crates: ut riſum excitet facit ruſticū crates ꝓ grates dicere. Dandū aliqd: ſed ne bis det ſine. i. permitte paſca reuerti. Piacula. i. peccata expiatione digna. ſoluūt. i. abſoluūt. iactura: i. amiſſio etiā anſer eſt pietas. i. eleemoſyna laudabilis. Dona docet tempus. i. ꝓ tēpore danda ſunt dona: quia habēt & obſonia ſua tēpora. vñ lepores etiā debēt dari in media hyeme qñ nix alta impedit auſugere. Anſer ad autumnū & kal. nouembris pertinet. Coryli. i. auellanæ & noua poma & racemi ſunt munera ueris. i. uerni tēporis. De cordis. i. fœno autumnali. Qui nec uendi &c. morē ruſticoꝝ ſatyrice deſcribit qui donāt quod retinere nō poſſūt. Carmina. ſ. ſequētia de nymphæ ſolennibus eruta faſtis. i. feſtis.

Peculia
Piacula
Coryli
Faſtis

Quando Molorchæo titan deſcendit ac aſtro
Pronus: & aſtreæ iam limina uirginis intrat
Virgine lætetur pubes & cana ſenectus
Tranſijt ad ſuperos: & olympica regna petiuit
Ogdoas ut toto iam tertia fluxerit orbe
Feſta dies iterum: natalia uirginis aras
Ignibus illuſtrant; offert noua liba ſacerdos
Libera redit noctes properans æquare diebus
Exultat picenus ager; uehit adria puppes

Illyricas & chaonias cum mercibus adſunt
Thuſci/Vmbri/Veneti/Siculi/lauretica templa
Cum donis turmatim adeunt:uotiſq; ſolutis
In ſublime iugum læti ad commertia tendunt
Et cum theſſalicas curſu breuiore ſagittas
Sol ſubit:& frigent urentibus arua pruinis
Clauſa gynecei ſacris penetralibus hauſit
Corde deum toto:proprios oblita parentes
Et cum ſemiferi fugiens chironis ab arcu
Languet ad hyberni glacialia limina capri
Induat ornatas & mas & fœmina ueſtes
Læticiaq; diem celebrent:quo ſemine ſacro
Coniugis annoſus grauidam pater imbuit aluum
Illa dies etenim ſanctæ primordia nymphæ
Fecit:& in noſtras uetuit deſcendere ſordes.

¶ Quãdo molorchęo. Docet de qbus tpibus agant̃ ſolennia feſta diuæ uirginis: ut feſtũ aſſumptionis in medio Auguſti: qñ ſol dereliquit leonẽ & ingredit̃ uirginẽ: vñ idẽ in parthenice mariana Terga fere titan nemeę extrema tenebat. Fulgentẽ cratera inter claramq; coronã. Sequit̃ aũt in hac re opinionẽ Nigidij qui hũc leonẽ tradit a luna iuſſu Iunonis in terra archadica & regione nemeę educatũ. & deinde in exitiũ Herculis demiſſum: quẽ Hercules iuſ-
Molorchus ſu Euriſthei claua quã a Molorcho hoſpite acceperat interfecit. Ita q; poſtea claua ꝓ gladio: pelle ꝓ ſcuto uſum Herculẽ fuiſſe. Leonẽ uero a Iunone inter ſydera relatũ: q ad occaſum ſpectans ſupra caput hydræ cõſtitutus eſt. Qñ igit̃ titan. i. ſol deſcẽdit ꝓrius ab aſtro molorchæo. i. a leone claua molorchi interempto (eſt aũt lõge petitum epithetũ) & intratiã limina uirginis aſtręæ. i. iuſticiæ uirginis
Aſtræa quę aſtręa dicta cœlũ petij: ſed ut dicit Oui. Vltima cœleſtũ terras aſtręa reliquit. Tũc. ſ. pubes. i. iuuenes pubeſcẽtes & ſenectus cana. i. ſenes caneſcẽtes: lætet̃ uirgine. ſ. Maria: qa. ſ. tũc trãſijt ad ſupos & petiuit regna olympica. i. cœleſtia. Ogdoas: deſcribit feſtũ natiu-

uitatis diuæ uirginis dicés:ut.i.poſtq̄ tertia ogdoas.i.octaua aut tertius octonarius. nūerus(eſt em̄ ογδοασ,αδοσ,ogdoas,ados, nūerus octonarius:quo ter replicato poſt aſſumptionē habet na/talis uirginis)fluxerit iā toto orbe: item.ſ.eſt feſta dies: qa natalia uirginis illuſtrāt aras uirginis ignibus.i.luminibus.Sacerdos of/fert noua liba.i.libamina. Libra.ſ.ſignū redit ꝓperās.i.feſtinans: æq̄re noctes dieb9:qa paulopoſt eſt æquinoctiū autūnale. Maro. Librā die noctiſq; pares ubi fecerit horas.Ager picenus exultat.ſ. feſto ſolenni:adria.i.mare adrianū:uehit puppes illyricas & chaonias.i.epiroticas.i.uehētes illyricos & chaones ſeu epirotas lauretū uiſentes.Thuſci adſunt cū mercibus.i.rebus uenalib9:& umbri &c.In iugū ſublime ubi ædes eſt diuæ uirginis:qđ celebrat̄ cū ſol ſubit curſu breuiori:qa tūc bruma eſt.Sagittas theſſalicas.i.ſagit/tariū ſignū qđ chiron theſſalicus cōſtituere dr̄:qa tūc clauſa ſacris penetralibus.ſ.tēpli gynecei.i.ſecreti uirginū . Eſt em̄ γυνεκειον .i.gynecęū locus ubi mulieres uerſant̄. Vbi clauſa hauſit deum toto corde oblita ꝓprios parētes:quia ſoli contēplationi diuinæ uacabat:nil terrenū ſapiēs.Hoc aūt feſtū celebrat̄.xi.kal.decembres. Et cū ſemiferi &c.Deſcribit feſtū conceptiōis eiuſdē diuæ uirginis ſequēs ordinē kalēdarij:nō rei geſtæ.quia prius cōcepta q̄ p̄ſentata fuit. Et cū ſol fugiēs ab arcu chironis.ſ.ſagittarij ſemiferi.i.cētauri.Centauri em̄ ſunt populi theſſaliç.q primi equos illic aſcēderūt vnā ꝓcul uiſi crediti ſunt umbilico tenus equi:vñ fabula orta ut inferne equi ſuperne hoīes dicant̄.Languet:qa parū habet caloris:ad limina glacialia.i.ad ingreſſum frigidū capri.i.capricorni hyber/ni.i.hyemalis ſigni. Tunc.ſ.& mas & fœīa induat ornatas ueſtes immo ornātes ut celebrēt lętitia.i.lętent̄:diē quo pater.ſ.Ioachim (ut potior eſt ſnīa)annoſus.i.uetulus:imbuit ſemīe ſacro.i.preuētū ab originali macula:aluū coniugis.ſ.Annæ grauidā . Etem̄ illa dies fecit primordia.i.cōceptū ſanctæ nymphæ.i.ſponſæ altiſſimi patris:& noluit deſcendere in noſtras ſordes.ſ.originalis peccati: in quod omnes præter hanc de ſemine nati deſcenderunt.

Ogdoas

Gynecæum

Centauri

Cum uolat imbrifera lampas phœbæa ſub urna
Ad uernos reditura dies/iam proxima ueri
Ite nurus omnes/ſacros altaribus ignes
Thura focis/faculas manibus date:ducite pompam
Attulit in templum noua dona puerpera uirgo

Quando gregis princeps aurato uellere fulgens
Incipiet zephyris aperire tepentibus annum
Et dare maiores luci ꝙ noctibus horas
Aliger occultam redeat paranymphus in ædem
Et noua mirandi referat mandata puellæ
Feſta dies Thuſcis populos de collibus omnes
Cogit:& amicolas uocat ad florentia templa
Tum quoq; ſed tenui uirgo prius interuallo
Nupſit:& hæc teneris lux eſt celebranda puellis
Quando ſub extrema cancri teſtudine phœbus
Voluitur:& reuehit uicina canicula morbos
Thure piam celebrare diem:redit hoſpita mater
In proprios a matre lares altaria circum.
Primitias cereris geminæ ſuſpendite matri
Iſta dedit Pollux:uigilans quæ in montibus olim
Fecerat ad pecudum caulas:dum nocte ſerena
Militiam coeli ſparſoſq; examinat ignes
His quoq; plura dedit:ſed carmina plura referri
Non ſinit extremum deponens ueſpera ſolem

¶Cum uolat. Docet qñ celebrandũ eſt feſtũ purificationis aut uerius præſentatiõis & apparitionis Chriſti:quo præſentatus eſt a diua uirgine in tẽplo. Ordo eſt:cũ lampas phœbea.i.ſol:uolat ſub urna imbrifera.i.ſub aq̃rio adhuc exiſtẽs:reditura ad dies uernos qui incipiũt in martio:exiſtẽs iã Proxima ueri. O nurus.i.nuptæ oẽs:ite date ſacris altaribus ignes:Date focis thura:date manibus ueſtris faculas:ducite pompã.i.lætas ſupplicationes ſeu ꝓceſſiões quia uirgo puerpera.i.quæ uirgo permanens puerꝫ pepererat:attulit in templũ noua dona:quia puerꝫ qui datus eſt nobis:hoc eſt deum incarnatũ & de uirgine natũ:quæ duo maxime ſunt noua:nec prius uiſa:nec deinceps uidenda. Quãdo gregis princeps. De

ſcribit feſtũ annunciatiõis & incarnatiõis dominicæ: quod in mar
tio celebraṫ ſole exiſtẽte in principe gregis.i.ariete:Paranymphus Paranym/
.i.pronubus Gabriel archãgelus. Aliger:qa alati pinguntˀ angeli: phus
Miranti:quia turbata eſt in ſermone eius. Luce primo. Noua man Aliger
data:quia Ecce concipies in utero & paries filiũ. Arnicolas.i.arnũ Arnicolas
amnem colentes:cuius accolas quidã fluentinos uolunt appellan
dos. Vnde nõſemel pro florentia fluentia:& ꝑ florẽtinis fluentini
leguntur. Id aũt feſtũ florentini precipue celebrant. Non eſt aũt le
gendũ aruicolæ quaſi arua colẽtes:quia illi ubiqꝫ ſunt:arnicolæ in
tuſcia tm̃. Cum quoqꝫ. Tangit feſtũ nuptiarꝫ: quia prius nupſerat
nã cũ eſſet deſponſata miſſus eſt angelus &c. tenui.i.modico inter
uallo.i.ſpacio tp̃is. Eſt aũt ſpondaicus uerſus. Et hæc lux ſ. nuptia
rũ:puellis teneris nubere ſperantibus. Quãdo ſub extrema cancri
Diſerte docet feſtũ quod uiſitatiõis noĩe celebratur ſexto nonas iuli
as. potius dicendũ reuerſionis:quia ſtatim ut concepit abiit cũ feſti
natione in montana & manſit illic menſes tres uſqꝫ poſt natiuitatẽ
diui Ioannis præcurſoris dñi. Quãdo igiṫ phœbus.i.ſol uoluitur
ſub extrema teſtudine cancri.i.in extrema parte quæ teſtudinata ui
detur. & canicula.ſ.celeſtis:uicina.i.mox oritura reuehit morbos
Celebrare diẽ piam.i.pĳ officĳ:thure:qa mater.i. pregnans uirgo
quæ etiã ab Elizabeth mater uocata eſt:qa Vñ mihi hoc ut mater
dñi mei &c. q̃d de ea potius q̃ de alia pregnãte dr̃:quia per eũ quẽ
geſtabat certa erat etiã partu futura mater. Hoſpita .ſ. Maria redit
a matre.ſ.Ioannis in ꝓprios lares.i.ſuas ædes. Suſpẽdit ergo cir/
cũ altaria geminꝫ matri.ſ.Mariæ & Elizabeth:qa a qbuſdã uocaṫ
feſtũ Elizabeth. Primitias cereris.i.nouas fruges.quꝫ tũc maxime
maturæ ſunt. Iſta dedit Pollux: dũ examinat ignes.i.dũ uirtutem
ſcrutatur aſtrorꝫ. Veſpera.i.ueſperus aut ueſper:& ueſperus & ue Veſperus
ſperugo ſtella illa ueſpertina quæ mane lucifer dicitur. Veſperugo

¶ Aegloga. IX. quæ dicitˀ Falco: de moribus curiæ Romanæ. Colloquutores Fauſtulus & Candidus:poſt religionis ingreſſum.

Candide quo caſu patrĳs ꝓcul actus ab oris
Hæc rura uenis:hic paſcua nulla:nec amnes
Nec liquidi fontes:nec ouilia rura:nec umbrꝫ
Et tamen aſſiduos gregis hæc paſcuntur in uſus

Fauſtule me noſter Corydon (q̄ plurima quondā Can.
His armenta locis habuit: magnamq́ peculi
Congeriem fecit) pecori me credere adegit
Eſſe ſalutares iſtis in montibus herbas
At poſtq̄ ſegnes agros & inertia ſaxa
Vidimus: & ſiccis arentem fontibus undam
Pœnituit longæq́ uiæ patriæq́ relictę
Poſtq̄ te incolumem ſaltus intrare latinos. Fau.
Contingit: antiqui potes hæc mea tecta ſubire
Iure ſodalitij: ſunt hic mihi pauperis agri
Iugera pauca: meæ uix ſufficientia uitæ
Quicquid id eſt: commune puta tibi forſitan ulla
Proſpera ſors aderit: fortuna ſimillima uento eſt
Cariceæ ſuccede caſæ: dum pręterit æſtus
Dum grex in gelida procumbens ruminat umbra
Pone pedum: diſcumbe parum: recreabere potu
Potu opus eſt: potu iſte grauis compeſcitur æſtus
Pocula prende: fluet melius poſt pocula ſermo
Pocula quis tanta demens æſtate recuſet? Can.
Vina ſitim minuunt: animiq́ doloribus obſtant Fau.
Vina ut amicitias: uires ita corporis augent
Hæc parit ora bonos (ſi patria uina) racemos Can.
Funde iterum / potare ſemel: guſtare / ſecundus Fau.
Colluit os potus: calefacta refrigerat ora
Tertius: arma ſiti bellumq́ indicere quartus
Aggreditur: quintus pugnat: uictoria ſexti eſt

Septimus (oenophili ſenis hæc doctrina) triumphat.

¶ Candide. Inſcribit hæc ægloga Falco: quod cōpoſita eſt in gratiam Falconis Sinibaldi patritij Romani prothonotarij apoſtolici: apoſtolicæque ſedis cuſtodis. de quo in epigrāmatis mentio frequēs. Eſtque de moribus curiæ Romanæ. Inducit aūt Cādidus perſuaſus a Corydone cū pecore Romā proficiſci relictis patrijs paſcuis: cuius incepti eū ſero pœnitet. Occaſione cuius multa dicunt in deteſtationē auariciæ romanę curiæ. Hæc in rura. ſ. romana (prætereo enim quod nota ſunt) iure antiqui ſodalitij. i. ſodalitatis & hoſpitalitatis. Fortuna ſimillima uento eſt. i. maxime incerta & inconſtans. Cariceæ caſæ. i. tectæ carice quæ eſt herba acuta. Maro. Et carice paſtus acuta. pone. i. repone aut depone ut quieſcas. Pedum: uirgā paſtoralē qua pedes ouiū capiuntur & diriguntur. Inuitat aūt ad potandū nec abnuit Candidus: ut ſi qua petulantius in curiā romanā dictę ſint: a poetis dicta cenſeant. Animique doloribus obſtāt: unde Bacchus lyeus quod curas ſoluit: & liber quod ab eis liberet dictus eſt. Vina ut amicitias: quia cōpotando trahitur magna familiaritas. Comicus: quia compotrix eius eſt. Salomon & Cicero comparant uina & amicitias in hoc quod utraque quo ueteriora eo meliora putētur. Hæc ora. i. regio: parit bonos racemos: ſi hæc uina ſunt patria. i. in hac patria nata. Vnde Fauſtulus potui magis quam uerbis intētus inquit. Funde iterum: quia potare ſemel eſt guſtare. i. pitiſare dumtaxat. Secundus potus. i. hauſtus: colluit. i. irrigat penitus os. Tertius refrigerat ora calefacta. Quartus aggreditur indicere ſiti adhuc prædominanti bellum. Quintus pugnat. Victoria eſt ſexti. ſ. hauſtus. Septimus triumphat. ſ. de ſiti. Hæc doctrina eſt ſenis Oenophili. i. amatoris uini: ut prius docuimus.

Carix

Pedum

Bacchus

Res eſt conſilijs ſecreta fidelibus uti Can.
Vtile doctrinis præbere ſenſibus aures
Victa ſitis: mens ægra manet: curæque ſuperſunt.
Vt ſedata ſitis: ſic mens ſedabitur ægra Fau.
Funde merū: bibe: cardiaco medicina dolori hæc
Vtitur ad curas iſto medicamine Roma
Omne opus atque labor uult interualla: quieſcat Can.
Obba parum contra muſcas impone tabellam

Non madet imbre dies:nec habet nox humida rorem
Creſcere nec duris poſſunt in cotibus herbæ
Importuna fames:labor improbus:aeris ardor
Confecere gregem macie:uix debile corpus
Spiritus æger agit:uacua cute porrigit oſſa
Clunis:& exilis caua contrahit ilia uenter
Hic aries qui fronte ludos cornuq̧ petebat
Nunc oue debilior:pauidoq̧ fugatior agno eſt
Hæc mihi:ſed nimium ne ardentia uota ferebant
Omnia diuino prædixerat omine Cornix
Vix egreſſus eram limen:cum triſtia portans
Auguria a dextra uenit:tegetiſq̧ ſiniſtræ
Culmine conſedit:preſſoq̧ minaciter ore
Vociferans iter auſpicio prohibebat aperto
Heu pecus infœlix.quod lacte & prole ſolebas
Affluere:in noſtris licuit dum paſcere campis
Gramina dum quæris:ſucci plus perdis eundo
Q̄ referas paſtu:ſimul hic tabeſcimus ambo
Tu tenui uictu:curis ego uictus amaris

¶ Res eſt conſilijs. Graphice docet qd curæ ualeāt: q̄a uicta ſitis.ſ. eſt:ſed mēs ægra manet curæq̧ ſuperſunt. Ad quod Fauſtulus. Vt ſitis ſedata eſt: ſic mens ſedabit̄ ægra. Cardiaco medicina dolori
Cardiaco hæc. Hæc medicina ſcilicet frequens potus eſt medicina dolori cardiaco.i.cordis:quē qui patiunt̄ nimiū ſitiūt. Vñ Iuue. Cardiaco nunq̃ cyathū miſſurus amico. Dicit̄ aūt απο τ ησ καρδιασ: a cardia quæ grȩce dicit̄ cor. Quieſcat obba.i lagena lato fundo: un
Obba de a Perſio dicit̄: Seſſilis obba. Impone tabellā contra muſcas. Importuna fames.quæ importuna eſt de uia feſſis labor improbus.i. aſſiduus & ita improbandus. Maro. Labor omnia uincit improbus. & ardor aeris cōfecere gregē macie.i.emacerauerūt: ſed plus

eſt conſici macie ꝗ̄ emacerari.quia qď conficit̄ deficit. Venter exi lis:quia uacuus.Diuino omine.i.a dĳs portēto:aut diuinādi uim habente.Maro..Sæpe malū hoc nobis ſi mens nō læua fuiſſet.De celo tactas memini prędicere quercus Sæpe ſiniſtra caua p̄dixit ab ilice cornix.A dextra uenit:Cice.tñ de diuina.ſcribit coruū a dex tra:a ſiniſtra cornicē facere ratū.Vñ hic potius uidet̄ dicendū lęua uerꝫ addit:tegetiſqꝫ ſiniſtræ Culmine cōſedit:ubi.ſ.uiſa eſt. Et quia ſola inſauſti eſt augurĳ:ut Plinius docet. Teges dicit̄ tuguriū.Vo ciferans eſt em̄ infœlicis garrulitatis auis. Auſpicio aperto.i.ma niſeſto. Prohibeat iter.i.profectionē.In noſtris.ſ.mantuanis:ꝗ̄ re feras paſtu.i.e paſcendo:eſt em̄ nomen . Simul hic tabeſcimus am bo:tu.ſ.infœlix pecus:tabeſcis.ſ.tenui uictu.i.penuria uictus &in edia.Ego.ſ.tabeſco uictus curis amaris. Teges

O noſtræ regionis opes:o florida prata
O campi uirides.o paſcua læta:feraxqꝫ.
Et nuncꝫ ſine fruge ſolum:currentia paſſim
Flumina per uillas:riui per rura:per hortos
Hinc pecus:hinc agri pingues:ſub ſydere cancri
Cum tritura ſonat paſſim:cum Iulius ardet
Arua uirent:textæ lento de uimine ſepes
Poma ferunt:redolent ipſis in uepribus herbæ
O nemorum dulces umbræ molleſqꝫ ſuſurri
Quos tecum memini gelidis carpſiſſe ſub umbris
Turturis ad gemitus:ad hirundinis ac philomelæ
Carmina:cum primis reſonant arbuſta cicadis
Aura ſtrepens folĳs nemorum ueniebat ab euro
Et baccata ſuper tendebat brachia cornus
Ipſe ſolo recubans pecudes geſtire uidebam
Atqꝫ alacres teneris luctari cornibus agnos
Poſt ſomnos per gramen humi nunc ore ſupino

Aut flatu implebam calamos: aut uoce canebam
Pectore nunc prono rutilantia fragra legebam
Viuere tum fœlix poteras: dicicꝫ beatus Fau•
Sed bona: ꝙ nondum fueras expertus acerbam
Vilis erat tibi: tecꝫ ideo fortuna reliquit
Quando iterum ueniet (ueniet ſi forſitan unꝗ)
Sicut capreolis ſurſum nitentibus hęrent
Stipitibus uites: ſtringuntcꝫ tenaciter ulmos
Sic illam tu prende manu: neu deſere prenſam
It / redit / effigiem mutat nec imagine conſtat
Par lamijs: quas nocte ferunt errare per umbras
Mobilis ut facies: ita mens deludere gaudens
Quod dederat tollit: penſi nihil: omnia caſu
Qui nimium metuunt ſapiuntue: repellit & odit

¶ O noſtræ. Continue ſunt uerba Candidi nã Fauſtulus ſe latinũ ſignificauit atcꝫ in ſua patria eſſe. Oia aũt uſcꝫadeo facilia ſunt: ut uel nimia expoſitio uideaẽ inanis: nihil tñ eſt abiectius dictũ ꝙ huic ſtilo cõgruat. Arua uirẽt. Vt quantũ longis carpẽt armẽta diebꝫ Exiguus tantũ gelida ros nocte reponat. Sepes poma ferũt. Mirã narrat fertilitatẽ: ſed nõ rarã Italiæ. ubi in unis hortis poma uitem fruges & legumine nõ ſemel uno anno colligas. Redolent ipſis in uepribꝫ herbæ. Id quocꝫ uerꝫ: qa roſæ naſcunẽ. Mollesq́ ſuſurri. ſ. fontiũ & apiũ. Maro. Sæpe leui ſomnũ ſuadebit inire ſuſurro. Eſt aũt ſuſurrus raucũ & leue murmur. Gelidis ſub umbris. Idẽ. Hic inter flumina nota. Et fontes ſacros frigus captabis opacũ. Turturis ad gemitus: quia eius cantus eſt gemitus. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo. Ad hirundĩs ac philomenæ carmina: hæ enĩ auiculæ dulciter canũt. Maro. Hinc alia ſub rupe canet frondator ad auras. Quod de philomena intelligi poſſe docet Seruius. Cum primis. Idẽ. Sole ſub ardẽti reſonãt arbuſta cicadis. Ab euro. i. oriente. Cornus baccata aut brachia baccata. i. baccis ornata: hoc eſt cornis. Idẽ. Victũ infœlicẽ baccas lapidoſaq́ corna Dant rami. Et

Suſurrus

Baccata

in eodē.i.æneı. Baccaráq; iugis naxon. Solo recubans. Idē. Recubans ſub tegmine fagi. Geſtire.i.geſtu alacritatē prodere. At uoce. Idē. N.c calamis ſolū æquiparas: ſed uoce magiſtrū Rutılātia: qa matura fragra legebā: Idem. Qui lēgitis flores & humi naſcentia fragra: Viuere dum fęlix poteras diciq; beatus. Sed bona fortuna erat tibi tū uilis: qꝫ nondū fueras expertus acerbā. Id uero uerius eſt: vñ dici ſolet: Dulcia non meruit qui nō guſtauit amara. & ſic: Dulcia non ſapit cui nō guſtantur amara. Et ideo: qa deſpecta tibi fuit fortuna reliquit te. Id quoq; moraliter quo ſuadet pn̄ti uti fortuna: qa multis dilatio nocuit. Vñ Luca. Tolle moras: nocuit ſemper differre paratis. Qñ fortuna ueniet iterū (ſi ueniet fortuna unq̄) bona parenthesis: q̄ incertitudinē fortunę ſignificat. Sicut uites hærēt ſtipitib9.i.palis: hoc eſt ad palos. Capreolis.i.chordulis qui buſdā ad hoc natis: nitētibus.i.tendētibus ſurſum. ſic prēde manu illam.ſ.fortunam. Neu.i.neue. deſere prenſam.i.ſemel cōprenſam Fortuna it & redit & mutat effigiē: nec cōſtat imagine.i.nec ſeruat ſemp̱ eandē imaginē. Par.i.ſimilis lamijs.i.mulieribus quę ſetrāſfigurare dicūt. Penſi.i.excogitati & deliberati: nihil.ſ.habēs: oīa caſu.ſ.faciēs: repellit & odit q nimiū metuūt. vñ dictū a Marone: Audaces fortuna iuuat. aut (ut alij legūt) audētes. Vel p̱ uel qui nimiū ſapiūt: qa ut philoſophus docet: quāto plus eſt ſapiētiæ tāto minus fortunæ: quia ſapiētes ſunt prudētes oīa ꝓſpiciētes priuſq̄ eueniant: & ita pauca eis a caſu & fortuna obueniunt. Capreolis Penſi

Delitias patrij quotiens reminiſcimur agri Can.
Ferre tot erumnas animo non poſſumus æquo
Sed quo mente feror? caſu afflictatus acerbo
Vnde magis crucier: fœlicia tempora uoluo
Maius adeſt: florent uites: humileſq; geniſtæ
Iam ſpicata ſeges: malus iam punica multo
Flore rubet: redolent ſepes albente ſambuco
n patria per rura Padi: per paſcua Minti
Hic uero necdum incipiunt pubeſcere montes
Quod ſi uere ſolum torpet: quid frigora brumæ
Solſticiumq; feret: gelidis cum terra pruinis

Albicat:& rapido cum cœlum incanduit æſtu
Sunt tamen hic armenta quibus cutis uuida ceruix
Non ſignata iugis:gemino frons ardua cornu
Luxurianſq; thoris pectus:niſi pabula carpant
Non erit hac tanta humectum pinguedine corpus
Hæc armenta quibus caput a tellure leuatur Fau.
Altius:& cui ſunt longa internodia crurum
Cuncta uorant:herbas primum:mox ore ſupino
Arboreas frondes ſummæq; cacumina ſyluæ
Hoc imbelle pecus quod humi naſcentia tantum
Gramina decerpit:uacuis ieiunat in aruis
Quid uerbis opus eſt?cunctis animātibus una eſt Can.
Conditio:ſemper maiora minoribus obſunt
Agna lupo:mites aquilis ſunt præda columbę
Innocuos delphin uenatur in æquore piſces
Vnde fit hoc?certe res prodigioſa uidetur
Hæc loca ſi procul hinc uideas e rupibus altis
Pingue ſolum:& multo ueſtitum gramine dicas
Quo magis appropias:tanto magis omnia ſordent
Hoc eſt Roma uiris:auibus quod noctua:trunco Fau.
Inſidet:& tanq̃ uolucrum regina ſuperbis
Nutibus a longe plebem uocat:inſcia fraudis
Turba coit:grandes oculos mirantur & aures
Turpe caput:roſtriq; minacis acumen aduncum
Dumq; ſuper uirgulta agili leuitate feruntur
Nunc huc/nunc illuc/alijs ueſtigia filum

Illaqueat;retinent alias lita uimina uiſco

Prædaq́ ſunt omnes ueribus torrenda ſalignis

¶Delitias patrij.Permanet querulus Candidus:ut tandē pueniat ad mores curiæ Romanę notādos.Vñ magis crucier:q̄a ſummū infœlicitatis genus eſt fuiſſe fœlicē. Maius.ſ.menſis floridus. Iam ſpicata.i.in ſpicas formata. Malus punica.i.quæ aurea mala fert. Albēte ſambuco.ſ.floribus:cū acinos nigerrimos habeat.Per paſcua minti ꝓ mintij ꝑ apocopen aut ſineresim. Pubeſcere.i.frondeſcere:q̄ ſi uere.i.tp̄e uerno:de quo dictū eſt.Nunc oīs parturit arbos.Torpet:conſtrictū frigore iacet. Quid frigora brumæ.ſ.ferēt quid ſolſtitiū.ſ.æſtiuale feret. Brumæ inq́ gelidis cū terra pruinis albicat.Solſtitiū aūt rapido cū celū incanduit æſtu.Cutis uuida.i. glabra & nitida.Hora.Me pinguē & nitidū bene curata cute uiſes Ceruix nō ſignata iugis.i.quæ nondū portauerūt iugū.Luxuriāſq́ toris pectus quod indiciū bonū iudicat Maro.Allegoricos aūt uult diuites oīa ingurgitare:ut docet manifeſte Fauſtul⁹.vñ addit Candidus.Semꝑ maiora minoribus obſunt.Agna eſt lupo præda:mites columbæ ſunt præda aquilis.Delphin q̄ balenas & cete alere dicit̄:quia intrat ora & egredit̄ cum ſequētes piſciculi in aluū balenæ demittant̄.Vñ quidā latronē appellāt.Venat̄.i.inſidijs capit quia nihil eſt pernicius eo:Multa aūt per allegoriā dicunt̄.Hoc eſt Roma uiris.i.captatrix:oſtētat em̄ ſe placitā & opulentā & ad uentantes inedia confici ſinit.Quod noctua auibus quæ admirationi eſt eis:& ita circūuolantes capiunt aut uiſco aut rete.Lita.i.illita a lino:uimina uirgulæ aut particæ paruæ. Sunt præda torrenda ueribus.Alij uerubus legūt:ſed & Maro ueribus dixit. Pars in fruſta ſecāt:ueribuſq́ trementia figunt.Salignis aūt.i.ex ſalicibus: quia talibus utuntur ruſtici.

Vuida

Salignis

O bellum hoc poterit dici nihil aptius unq̄ — Can.

Sed procul en coluber tortos in puluere greſſus

Flectit:& exertis ſitiens ferit aera linguis

Candide quæ moneo memori ſub pectore ſerua — Fau;

Quando inter ſyluas graderis;defende galero

Lumina;nanq; rubi prætendunt ſpicula longis

Dentibus;& curuus diſcerpit pallia mucro

Nec depone pedum: multaq; armare memento
Cote ſinum: nec te ſubito nouus opprimat hoſtis
Et perone pedem tegito: ſpineta colubris
Plena hominum uitæ morſu inſidiantur amaro
Et nunc longa dies æſtu facit acre uenenum
Mille lupi: totidem uulpes in uallibus iſtis
Luſtra tenent. & quod dirum ac mirabile dictu eſt
Ipſe homines (huius tanta eſt uiolentia cœli
Sæpe lupi effigiem moreſq; aſſumere uidi
Inq; ſuum ſeuire gregem: multaq; madere
Cede ſui pecoris: factum uicinia ridet
Nec ſcelus exhorret: nec talibus obuiat auſis
Sæpe etiam miris apparent monſtra figuris
Quæ tellus affecta malis influxibus ædit
Sæpe canes tantam in rabiem uertuntur: ut ipſos
Vincat cæde lupos: & qui tutela fuerunt
Hoſtiles ineunt animos: & ouilia mactant

¶ O bellũ hoc. Aſſentatorꝝ more (ut Perſius indicat) laudat dictũ Fauſtuli: q̃d m̃ hic amice fieri poteſt. uerꝝ oſtendit colubrũ inſidiari cãtantibus. Exertis linguis. ab ex & ſero. Maro. Et linguis micat ore triſulcis. Defende galero. i. largo pileo ruſtico. Curuus mucro. i. pugio ſpinarꝝ. Nec depone pedũ. i. baculũ paſtoralẽ. Multa cote. i. duris lapidibus. Nouus hoſtis. i. improuiſus & inexpectatus ſerpens. Et perone. i. calciamẽto ruſtico crudo corio crura ambire ſolito. Spineta. i. loca ſpinis & uepribus cõſita. Maro. Nunc etiam uirides occultãt ſpineta lacertos. Sæpe lupi effigiẽ. Maro in pharmaceutria. His ego ſæpe lupũ fieri & ſe cõdere ſyluis. Mœrim &c. Id aũt archadibus dictũ eſt euenire ſolitũ: ſed ſic intelligo lupos fieri ut ſocij ulyxis facti ſunt & urſi & leones ac porci: q̃ corꝝ mores aſſumpſerũt: vñ furaces & rapaces ꝑcat. Sed ad fabulã quoq; res

Galerus
Pedum
Pero
Spinetum

ſpicit:nã effigiẽ dicit & mores. Aug⁹. docet in italia uiſum eſſe qui buſdã ꝙ in aſinos eſſent uerſi: & ita ſubire onera a coniugibus im poſita more aſinoꝝ. Malis influxibus .i. malis influentijs. Acri ꝓ fecto aceio conſpergit romanos: quaſi uero coelũ id faciat. Canes ouilia mactant: nota allegoria in prælatos qui ſubditos ſpoliant.

Fama eſt Aegyptum coluiſſe animalia quædam
Et pro numinibus multas habuiſſe ferarum
Iſta ſuperſtitio minor eſt ꝙ noſtra: ferarum
Hic aras habet omne genus: contraria certe
Naturæ res atq; deo: qui dicitur olim
Præpoſuiſſe hominem cunctis animantibus unum
Sæpe etiam morboſa æſtas: & peſtifer annus
Ingruit: & paſſim languens pecus omne per arua
Sternitur: extinctæ dum balat ad ubera matris
Agnus obit: moritur duro ſub pondere taurus
Nec modus eſt morbo: non eſt medicina ueneno
Sed uicina domus uicino a limine mortem
Haurit: & aſſidue ſumunt contagia uires
Iſta feras raro peſtis rapit: utile ſemper
Fert pecus: extinctas caulas epulantur atroci
Dente lupi: noſtraq; feræ iactura opuleſcunt
Heu heu ꝙ præceps miſerum me inſania traxit Can.
Credere fallaci grauis eſt dementie famæ
Romuleos colles tyberim: romanaq; tecta
Audieram: & ſtudio mens eſt accenſa uidendi
Ducendiq; bonis in tot præſtantibus æuum
Acceſſi cum patre gregis: tentoria demens

Totum pene larem cum paſtoralibus armis
Trans iuga ſumma tuli: mulctraria: cymbia: ahena
Et cacabos: & quo formatur caſeus orbem
Phagineum: impenſam atq; operas amiſimus omnes.

¶ Fama eſt ægyptũ. Docet om̃e genus ferarꝝ habere aras ſuas. Ro
mæ. i. om̃e genus uitioſorꝝ eſſe in honore & ꝑcio. Quod Iuuena.
ſaty. i. graphice docet: aſſerens nõ niſi flagitioſos exilio & carcere
dignos ſublimari: & ideo inqt: Aude aliqd breuibus gyaris: aut
carcere dignũ. Si uis eſſe aliqd. Fama eſt ægyptũ. Idẽ docet Iuue.
ſaty. xiiij. Quis neſcit uoluiſſe bithinice qualia demens Aegyptus
portẽta colat: crocodilon adorat. Pars hæc illa pauet ſaturã ſerpẽ
tibus ibin &c̃. Multas ferarꝝ. i. multas feras. Iſta. ſ. ægyptiorꝝ ſuꝑ
ſtitioſorꝝ & delirantiũ religio minor eſt q̃ noſtra. i. romana q̃a fe-
rarꝝ hic aras habet om̃e genus. Propoſuiſſe ut in paradiſo. Gene-
ſis. i. Dominamini piſcibus maris & uolatilibꝫ cœli: & uniuerſis
animãtibus quæ mouenĩ ſuꝑ terrã. Sępe etiã morboſa ęſtas. Hoc
quoq; uerꝝ. Pecus om̃e: id q̃a paſtor dicit: ſed & hoĩes plurimi pe-
Balare
ſtilentia abſumi illic quotannis ſolent. Dũ balat: id ꝓpriũ eſt ouis
Coare
ut boare bouis: & mugire tauri. Morĩ duro ſub pondere taurus
Mugire
Hæc oĩa nimis graphice habenĩ geor. iij. Ecce aũt duro fumãs ſub
uomere taurus Concidit &c̃. Nec modus. i. finis eſt morbo. Non
eſt medicina ueneno. i. infectiõi uenenoſæ. Ibidẽ. Quæſitæq; nocẽt
artes ceſſere magiſtri Phillyrides chiron amythaoniuſq; melãpus
Iſta feras raro peſtis rapit. Id quid uerũ. & tñ non ita multiplicanĩ
ut pecudes. Opuleſcũt. i. opulentæ & diuites fiunt: ut feræ ſit nomẽ
nam ſi feræ ſcribiĩ refereĩ ad lupos. Credere fallaci grauis eſt demẽ
tia famæ. Prouerbiale. Senſus aũt eſt: ſi tractũ fama: quæ erat oẽs
qui Romã accederent ditari illic cũ pecore cõmigraſſe & cũ armis
Mulctra
paſtoralibꝫ: quæ graphice enumerat. Mulctraria: uaſa in q̃ lac tra
Cymbia
hitur & mulgeĩ. Cymbia uaſa in morẽ cymbarꝝ in quæ tranſfun
Cacabus
ditur. Ahena. i. lebetes ex ære factos. Et cacabos: aliud genus uaſis
quidã caldaria uocant: & q̃ formaĩ caſeus: orbẽ. i. uas rotundũ q̃
imprimiĩ. Vñ a forma formaginẽ uocat Apuleius: vñ gallicũ uo
cabulũ. Hunc ut charꝝ oſtendat phanigeũ. i. ex phago cõmemorat
tornatũ. Impenſam. i. pecuniã atq; operas amiſimus omnes: quæ
erat uox corui aliquando Romæ uenum expoſiti.

Quid faciam? quo me uertam? ſperata negantur

Pabula: tot caſus: tot ubiq; pericula: cogor
In ueteres remeare caſa: & cepta fateri
Conſilijs egreſſa malis: iterumq; per aeſtus
Et montana pati longos per ſaxa labores
Heu pecus infoelix: o leuo ſydere paſtor
Huc auecte fuit multo praeſtantius iſtud
Ignoraſſe ſolum: patrioq; in limine tutos
Conſumpſiſſe dies: gelidis ſenuiſſe ſub antris
Atq; padi circum ripas athesis ue per agros
Aut ubi per uirides campos & paſcua nota
Mintius it: uel qua uitreo natat abdua curſu
Conſediſſe: gregem pauiſſe ſalubribus herbis
Te tua credulitas: & me mea fallit in horas Fau.
Vidi ego ſupremae qui proſperitatis habebant
Culmina: dum laudata petunt: cecidiſſe: nec unq;
Emerſiſſe malis: facit experientia cautos
Hi prius explorant: & non laudata ſequuntur
Omnia: laude carent quae ſunt meliora: fuerunt
Non nego quae famam retinent: ac nomina ſeruant
Cuncta ſuis pollent uicibus: luna / adria / troia
Saluia: quas nobis memorabat ſaepius Vmber
Nomine ſunt ſolo: deleuit caetera tempus
Si minor eſt patriae forſan modo gloria noſtrae
Res tamen eſt melior: laudatae gloria Romae
Quanta ſit: in toto non eſt qui neſciat orbe
Fama quidem manet: utilitas antiqua receſſit

Illi priſca quibus maduerunt paſcua fontes
Nunc humore carent: uenis aqua defuit hauſtis
Nulla pluit nubes: tybris non irrigat agros
Tempus aquæductus ueteres contriuit: & arcus
Et caſtella ruunt procul hinc procul ite capellæ
Hic ieiuna fames & languida regnat ægeſtas

¶ Quid faciā. Deſperātis uox. Et cœpta fateri cōſilijs egreſſa malis Quod ſumme dolendū innuit uirgiliana iuno. ęnei. i. Me ne incœ
Leuo ptis deſiſtere uictā. O læuo. i. ſiniſtro & inimico ſydere: paſtor huc auecte potius ꝙ aduecte dicit: qa a bonis paſcuis ad ſterilia migraſ ſe dolet. Iſtud. i. ſterile & ſceleratū. Patrio ꝗ in limine tutos cōſum pſiſſe dies: repete fuit multo tutius. Atheſiſue ꝑ agros. qui fluit ex
Atheſis tripentinis alpibus: tridentū alluit & uerona diuidit. Myntius flu
Myntius uius mantuanus nō longe a Mātua in padū fluens ſepe cōmemo
Abdua ratus. Abdua qui a Strabone adua dr̄: fluuius ex uerbano lacu or tus in padū quoqꝫ incidit. Verbanus aūt ut larius & benacus ex al pibus ortū habet atqꝫ incrementū. Conſediſſe a cōcilio. i. locū habi tatiōis cepiſſe: ut æneī. i. Vultis & his mecū pariter cōſidere regnis Gregē pauiſſe: repete ut dixi fuit multo ſalubrius. Te tua crẽduli tas: docet nō facile credendū. In horas: & non in oras legendū: ſed ſcd'm Vallā: qa nō ponit̄ nota excrementi potius diceret in horā. Vidi ego: a certitudine argumētatur: qa plus ualet oculatus teſtis unus ꝙ auriti decē. Ordo eſt. Ego uidi eos q habebāt culmia. i. ſū mitatē ſupmæ. i. ſummæ ꝓſperitatis. alludit ad rotā fortunæ. Ceci diſſe dū petūt laudata: qa ſæpe quæ bona & leta uident̄ uertunt̄ in peius. Vn̄ dici ſolet. dij bene uortāt. Nec unqꝫ. ſ. poſtqꝫ ſemel incide rāt: emerſiſſe malis. i. caput extuliſſe e mais qb⁹ obruti erāt. Facit experiētia cautos: & ideo ſenes difficulter inducūt̄ ad credendū: qa multā expientiā fraudis habēt. Hi. ſ. cauti: explorāt. i. exqrūt & ex amināt prius & nō ſequūt̄ oīa laudata: ſed q̄ cōpererint bona: qa ſæpe laude carent q̄ ſunt meliora. ſ. laudatis. Nō nego. i. fateor: ſue rūt. ſ. multa quæ retinēt famā ac ſeruāt noīa cū nil habeāt rei: ſed cūcta pollēt ſuis uicibus. i. uiciſſitudinibus. vn̄ Comicus: Rerū ui ciſſitudo eſt. Luna Adria Troia: Saluia: hæ urbes ſunt q̄s Vmber. i. doctus ille: cuius ſæpe meminit: memorabat nobis (hoc ſemper ne cōtra decorꝫ plus ꝙ ut paſtori cōpetat ſapere dicat̄) ſunt. ſ. nunc ſolo noīe: qa tēpus deluit cætera: qa oīa ſeneſcūt & labeſcūt inte

porc. Vn̄ tempus edaxq̧ rerꝫ &c̄. Luna ciuitas olim Hetruriæ ad macrā fluuiū iacebat: de q̄ Luca. Hoc ꝑpter placuit tuſcos de mo re uetuſto. Acciri uatē: quorꝫ g maximus æuo. Arnus incoluit de ſertæ mœnia Lunæ. Interijt em̄ nūc: ſed regio adhuc Lunēſis noīa tur. Adria quoq̧ urbs Italiæ fuit: quæ mari cui uicina nomē dedit qđ adrianū ſeu adriaticū adhuc dr̄: & interdū etiā adria gn̄e maſculino mare ipſum q̄d ſuperꝫ uocāt: q̄a orientē uerſus in qua ora uenetiæ ſunt. Troia notior eſt q̄ ut de ea quicq̄ dicendū ſit. Deleta eſt & Saluia: ut aliæ multæ: ut Sagunthus in hiſpania. Carthago in Aphrica: Corinthus in Peloponeſo &c̄. Si minor eſt patriæ forſan modo gloria noſtræ. Ergo & Fauſtulus ſe mantuanū indicat: q̄a ait: Res tn̄ eſt melior. Illi priſca &c̄. Per fontes beneficos poetas intelligit: ut Mœcenatē Auguſtū Meſſalā Pollionē & ſiſes. Aquæ ductus ueteres: manifeſta eſt allegoria. Hic ieiuna fames & lāguida regnat ægeſtas. Selecta & aūt apta epithera: nā ideo fames: q̄a ieiuna: & ideo languidus quis ſere quia egenus. ægeſtas em̄ languorem parit: ſicut & inedia: ut patet in apologo quē Liuius recitat de membris quæ in uentrem coniurauerunt. Luna Adria

Hic tamen ut fama eſt: & nos quoq̧ uidimus ipſi
Paſtor adeſt: quadam ducens ex alite nomen
Laniger pecoris diues/ditiſſimus agri
Carmine qui priſcos uates atq̧ Orphea uincat
Orphea qui traxit ſyluas & ſaxa canendo
Hic alios omni tantum uirtute latinos
Exuperat: quantum tybrim padus/abdua macram
Lenta ſalix iuncum/tribulos roſa/populus algam
Credimus hunc illi ſimilem/cui tytirus olim
Biſſenos fumare dies altaria fecit
Hic ouium cuſtos ipſo uigilantior agro
Daphnide nec ſolum/ſed eo qui dicitur olim
Admeti pauiſſe greges per theſſala rura
Doctior: omne pecus ſolymi curare magiſtri

Dignus:& antiquo dignus ſuccedere patri
Qui fuit Aſſyrij pecoris poſt retia paſtor
Iſte poteſt ſeruare gregem:depellere morbos
Humectare ſolum:dare paſcua:ſoluere fontes
Conciliare Iouem:fures arcere:lupoſq;
Si fauet iſte/mane:q; ſi negat iſte fauorem
Candide coge pecus:melioraq; paſcua quære

¶Hic tamen ut fama. Huc tendit principale inſtitutū: ut uidelicet Falconē ſinibaldū a largitate laudet aut ad eā inuitet: cuius gratia uidet̄ tota ægloga cōpoſita:ut fama eſt:quę ſæpe mendax.vñ Maro.Tam ficti paruiq; tenax q̄ nūcia ueri.Ideo addit.Et nos q̄q; uidimus ipſi.Paſtor adeſt.Aut q̄a etiā impatores uocāt paſtores:ut ſermo ſit paſtoralis:aut q̄a dotarius & ut dicūt eleemoſynarius eſt: & ita multorū paſtorū.Quadā ducens ex alite nomen:dr̄ em̄ falco qd' & auis notæ nomē.Lanigeri pecoris diues.Maro in buco.Q̄z diues niuei pecoris q̄ lactis abundans.Ditiſſimus agri.Idē æneí.i. Huic cōiunx ſicheus erat ditiſſimus agri phœnicū.Carmine q̄ priſcos uates atq; orphea uincat.More maroniano principē ab exercitu ſeparat:ut egregiū ſignificet.nā Orpheus unus priſcorū eſt uatum:ſicut ænei.i. Reliqas danaū atq; immitis achilli. Vbi achilles nō excludit̄ a danais:ſed excellere atq; egregius eſſe ſignificat̄.

Orpheus — Orphea:pulchra repetitio. Qui traxit ſyluas.Idē in buco. Orpheaq; in medio poſuit ſyluaſq; ſequentes. Et ſaxa:qd' amphioni aſcribit Hora.dicēs in arte poe.Syluestres hoīes ſacer interpſq; deorū.Cædibus & uictu fœdo deterruit orpheus.Dictus ab hoc lenire tygres raqidoſq; leones. Dictus & amphion thebanæ cōditor urbis:Saxa mouere ſono teſtudinis & pce blāda Ducere q̄ uellet&c̄.Tyberim padus.

Padus — Eſt em̄ padus lōge maximus fluuiorū Italiæ q̄nq; oſtijs in mare adriaticū prorumpēs. Vñ geor.i. Fluuiorū rex Eridanus &c̄.

Abdua — Abdua fluuius latus.de q̄ iā dixi.

Macra — Macrā fluuiū exiguū:cuius meminit Lucil.dicēs:Nullaſq; uado q̄ macra moratus alnos. Macri aūt cāpi ſūt in medio bononię & rauēne & aliarū ciuitatū p̄ q̄s itur romā. Lenta ſalix iuncū.ſ.exupat.Populus arbor frequēs ad padū.

Alga — Algā herbā quā pijcit aqua q̄ ad populū ſæpe iacit̄.Maro. Proiecta uilior alga.Credimus hūc illi.ſ.Auguſto cæſari:cui Tytirus.i.Maro:Biſſenos:ut in prima ægloga.Hic illū uidi iuuenem

meliboee quotānis Biſſenos cui noſtra dies altaria fumāt. Ipſo uigilantior argo: cui tn̄ centū erāt oculi: quorꝫ bini dūtaxat ſomnū acceperūt. Verꝫ falco q̄q perui gil eſt auis: Vn̄ in epigrāmatis alludit de eo ad ſummū pontificē. Ducere ſopitis paſtor potes ocia curis: Falco tuas argi more gubernat oues Daphnide ſequit̄ doctior quē tn̄ theocritus & Maro doctiſſimū & diuinādi peritū inducūt Nec ſolū. ſ. daphnide doctior: ſed eo. ſ. apolline nomio q ob interfectos cyclopas nouē annis ſpoliatus diuinitate pau. t armēta. Ad meti regis theſſaliæ iuxta amphriſum: ut alibi diximus: quæ rura ergo theſſala p amphriſum. Om̄e pecus. i. totā eccleſiā catholicā: magiſtri ſolymi. i. hieroſolymitani: uidelicet Petri. & dignus ſuccedere patri. ſ. Petro papę q pater dr̄: q. ſ. pater fuit in aſſyria. Poſt retia. i. relictis retibꝫ fact⁹ eſt piſcator hoim. Cōciliare iouē aut deū aut ſummū pōtificē. Si fauet iſte mane. Oēm ergo ſpem in falcone collocandā cēſet. q̄d ut ſignificet hoc argumentū excogitauit. Argo

¶ Aegloga. X. quæ dicit̄ Bembus: de fratrū obſeruantiū & nō obſeruantiū controuerſia. Colloquutores Cādidus / Bēbus / Batrachus & Myrmix: poſt religiōis ingreſſum.

Maxima paſtores agitat diſcordia Bembe Can.
Qui ſolymos colles galilæaqꝫ rura canebat
Batrachus hinc: Myrmix illinc certare parati
Iudice te paucis: ſi non audire recuſas
Et niſi te reuocant maiora negocia dicent
Tu pater es uatum: tu ſcis componere lites
Iurgiaqꝫ: & blandis conuitia tollere uerbis
Te quoqꝫ pierios fama eſt potaſſe liquores
Et uidiſſe deas: quibus eſt cuſtodia ſacri
Fontis: & eurotæ campos ac Phocidis arua
Ipſe ubi fronde ſua tibi tempora cinxit Apollo
Dona dedit cytharam: neruos & eburnia plectra

Dicite quandoquidẽ tepidos admouit ad ignes Bem:
Nos hyberna dies: dum non ſinit ire per agros
Bruma gregem: flatu boreas dum ſæuit acuto
Dum riget omne ſolum: tectis dum plurima pendet
Stiria: dum torpent ſub aquis glacialibus amnes
Ocia damnantur: quæ nulla negocia tractant

Batrachos
Myrmix

¶ Maxima paſtores. Hac ultima æglogā quā ut ſuperiorẽ in religione cõpoſuit: agit carmelitarꝫ fratrũ obſeruantiũ: quorꝫ partes Batrachus agit: & nõ obſeruantiũ: quos Myrmix defendit: cõtrouerſia: fictis nõ ab re contendentiũ uocabulis. Nã batrachos rana dr̃: cui fere ſimilẽ hñt carmelitę de obſeruatiõe interiorẽ tunicã: ga piceã: aut (ut dicũt) griſeã. Myrinix aũt formica q̃ nigra eſt ut nõ obſeruantiũ tunica. Maro. It nigrũ cãpis agmen. Præterea ut in fabulis eſt. ranæ elegerũt regẽ: ut obſeruãtes ſub uno cõmuniter uiuunt patre. Formicæ aũt in una quidẽ domo multos habẽt magiſtratus ut nõ obſeruãtes diuerſas hñt culinas. Litẽ ꝓponit Candidus: per quẽ fere autorẽ intelligo. Paſtores. i. carmelicolas aut frẽs de carmelo profectos. Solymos. i. hieroſolymitanos. Tu pater es uatum: Forte generalẽ ordinis hoc noĩe appellat: qui pater eſt uatũ: quia carmelitarꝫ qui filĳ olim erãt ꝓphetarꝫ & ꝓphetæ: qui & uates dicuntur. Tu ſcis cõponere. i. finire: ut Ante diẽ clauſo cõponet ueſper olympo. Et in buco. Nõ noſtrũ inter uos tãtas cõponere lites. Vñ qui pacto litẽ terminant: ſe cõpoſuiſſe aut cõpoſitionẽ feciſſe dicũt. Pieros liquores. i. hauſtus muſicos quibꝫ poeta euaſerit. Et uidiſſe deas. ſ. muſas: quibꝫ uiſis & ab eis ad Hippocremem ductus Heſiodus poeta euaſit: vñ Oui. Ecce deas uidi nõ quas pręceptor arãdi Viderat: aſcreas cũ ſequeret̃ oues. Neutro aũt modo dicit ſe Perſius euaſiſſe poetã in principio ſic. Nec fonte labra prolui caballino. Nec in bicipiti ſomniaſſe parnaſo Memini: ut repẽte ſic poeta prodirẽ. Et eurotæ campos. Eurotas fluuius eſt laconiæ laurifer: vñ illic phœbus fingit̃ docuiſſe lauros. In bucoli. Maro. Omia q̃ phœbo qm̃ meditante beatus Audĳt eurotas: iuſſitqꝫ ediſcere lauros: Ille canit. Ac phocidis arua in q̃bus parnaſus eſt mõs totus muſis cõſecratus. Oui. Separat aonios actæis phocis ab aruis Terra ferax. Et paulo poſt. Mons ibi uerticibus petit arduus aſtra duobus: Noĩe parnaſus: ſuperatqꝫ cacumine nubes. Fronde ſua. i. lauro. Maro in buco. Phœbo ſua ſemper apud me Munera

Solymos

Eurotas

Parnaſus

ſunt lauri. Dona dedit.ſ.ſua:cytharã quã a ſe inuentã Orpheo dedit:neruos.i.chordas:& eburnea plectra.i.lyrã heptachordẽ quã inuenit:cũ tetrachordis mercurij dicat. Hora. in ar.poe. Ne forte pudori Sit tibi muſa:lyræ ſolers & cantor apollo. Dicite:ſic Palemon maronianus: Dicite qñquidẽ molli cõſedimus herba. Et nũc omis ager:nũc ois parturit arbos. Quod hic ex induſtria mutat: quaſi per legẽ amœbei carminis contrariũ dicens. Tepidos admouit ad ignes &c̃. Sic Perſius. Admouit iam bruma foco te Baſſe ſabino. Boreas uẽtus ſeptẽtrionalis dictus rex Thraciæ:ꝙ illinc ubi regnat ad nos ueniat flatus eſt acuti. vñ Maro Et boreę penetrabile frigus adurit. Dũ riget.ſ.gelu. Stiria guttæ in lõgũ congelatæ. Torpẽt ſtagnantiũ more. Ocia dãnant quæ nulla negocia tractãt vñ Cice.in prin.iij.offi. Publiũ Scipionẽ dicere ſolitũ ſcripſit Caſo nunꝙ ſe minus ocioſum eſſe ꝙ cũ ocioſus:nec minus ſolũ ꝙ ſolus eſſet. Magnifica uero uox & magno uiro & ſapiẽte digna quę declarat illũ & in ocio de negocijs cogitare & in ſolicitudine ſecũ loqui ſolitũ. Vbi ſcies ocioſum dici qui muneribus publicis uacuus operã dat rerꝫ cognitioni:unde poetica ſtudia ocia uocantur. Non ergo ocioſus nihil agit:ſicut ceſſator. Boreas Stiria Ocioſus

Paſtores genus infœlix æſtate uagamur Myr.
Pro grege ſolliciti:ſed nos cum frigidus imber
Continet in ſtabulis:lites & iurgia ſurgunt
Qui ueteres audent ritus mutare:ſuoꝙ Batra.
Arbitrio & nullis ducunt ſub legibus æuum
Hi ſunt o Myrmix qui bella domeſtica gignunt
De ueteri ritu:de conſuetudine patrum Bem.
Rixa igitur uobis:leges moreſꝙ parentum
Batrache dic:dic cur noſtrum ueniſtis in orbem
Ex Phœnice ſolo:nos paſcua uidimus illa
Vidimus herboſos fœlici uligine campos
Vertice carmeli uitreis uberrimus undis
Fons cadit:& rauco denſum nemus irrigat amne

Vidimus & iordanis aquas:ubi maximus olim
Paſtor oues mergens ſcabiem reſecauit auitam
Amnis hic a libano ueniens Galilæa per arua
Tranſit:& ampla lacu conſurgit in equora magno
Vnda coit rurſum:rurſum mare fundit apertum
Vrbs ubi Romani de nomine dicta tyberi
Vnda coit rurſum;tandem hiericonte relicta
Intrat in infames aſphalti gurgitis undas
Hinc ſatis eſt nos oram omnem uidiſſe probatum
Dicite:& hinc tandem ueſtras demergite lites
Batrachus audaci ſemper ſeſe ingerit ore
Et mihi ſe præfert magno temerarius auſu
Non ego me ingeſſi;proceſſi a iudice iuſſus. Batra.

¶ Paſtores genus infoelix: Proponit Myrmix litẽ deteſtãs eo ꝙ q de obſeruatiõe nõ ſunt qa molliorẽ ducũt uitã : uellẽt in ſuo ſtatu ſine cõtrauerſia & moleſtia permanere:cõtra de obſeruatõe uellẽt oẽs ſui ſimiles eſſe. Aeſtate uagamur ꝓ grege ſolliciti:allegoricos ꝓ uictu.Sed cũ nos frigidus imber cõtinet in ſtabulis.Maro ge.i. Frigid⁹ agricolã ſi qñ cõtinet imber.Nõ exire aũt ſtabulis tũc docet ibidẽ ſic.Cũ ꝓpius ſtabulis armẽta tenerẽt.Lites & iurgia ſurgũt argute quaſi in odiũ iurgioꝝ litem refugit.vñ Batrachus Qui ueteres audẽt ritus mutare &c̃.Hi ſunt o Myrmix q bella domeſtica giguunt.q.d.non nos ſumus in culpa:qui uelimus in pace ſine iniuria uiuere:ſed qui ordini & ꝓfeſſioni noſtræ iniuriã inferũt p nouos ritus.Interloquit̃ aũt Bembus ſignificãs ſe peritũ locoꝝ & obſeruatõis ueteris ut idoneus cõprobet̃ iudex arbitrarius.Leges moreſq; parentum.i.patrũ & maioꝝ tuoꝝ ad quos reuocare uis. Dic cur noſtrũ ueniſtis in orbẽ.i.europam . Ex phœnice ſolo.i.ex galilæa quã phœnices ſcd'm Straboñe habitãt:& quę eſt in phœnicia . Nos paſcua uidimus illa:ut paſtoralẽ agere rem uideant̃ & nõ impertinentẽ ad bucolicũ carmẽ dicit paſcua nõ clauſtra. Fœlici uligi.

Vligo. Vligo(inqt Seruius)eſt naturalis terrę humor ab ea nũq;

diſcedens. vñ uliginoſus ager ſemp̄ humidus eſt: humidus aliq̃ñ ſiccat̃. Vertice carmeli uitreis uberrimus undis Fons cadit.i.deflu it. Vbi maximus olim paſtor: nõ tã de Heliſeo qui illic Naam ſy rũ a lepra mundauit: q̃ de diuo Ioanne Baptiſtã loqui uidet̃: q ſca biem auitã.i.originalẽ maculã reſecauit baptiſando. Amnis hic.ſ. iordanis ã libano ueniẽs p̄ duos fontes qui dicunt̃ ior & dan: vñ iordanis nomẽ. Surſum mare fundit apertũ.ſ.tyberiadis. de quo Ioãnis.vi. Abijt Ieſus trãs mare gallilææ q̃d eſt tyberiadis. De no mine dicta tyberi ꝑ tyberij.ſ.tyberias: tandẽ hiericunte relicta. De clinat̃ hæc hiericus huius hiericuntis: ſicut amathus amathuntis: & multa alia. Intrat in infames aſphalti gurgitis undas. Aſphalt⁹ eſt qd' mare mortuũ uocãt: in quod urbes illæ quinq; infames ab ſorptæ ſunt igne & ſulphure ꝑpter abhominabile crimẽ qd' ab il larũ una zodomiticũ uocãt. Hinc.i.ex his quæ dixi ſatis probatũ eſt nos uidiſſe omnẽ orãm.i.regionẽ illã. Dicite ergo & demergite .i.obruite & ſopite. hoc eſt finite tandem hinc.i.de hac re ueſtras li tes. Et mihi ſe præfert magno temerarius auſu. Volunt eñ de ob ſeruatione ut ſunt præſtantiores haberi. Proceſſi a iudice iuſſus: di xerat eñ iudex Bembus: Batrache dic &c.

Iordanis

Aſphaltus

Pone pedũ Myrmix: & tu quoq; Batrache: nõ eſt Bem.
Orandum armatis manibus: ſed mentibus æquis
Batrache dic: Myrmix animi compeſce furorem
Interea: ut uenias magis ad reſponſa paratus
Qui furit inſanit: qui uero inſanit amaro
Impatiens animo: nec corda nec ora gubernat
Quicquid ait uanum eſt: quicquid molitur ineptum
Bembe genus noſtrũ: generiſq; exordia dicam Batra.
Venimus aſſyrijs (ut Candidus inquit) ab oris
Eſt pater Helias nobis: qui ſuſtulit armis
Paſtorum genus omne malum: qui traxit olympo
Flammigeros ignes: qui aſcendit in æthera curru
Mobile & antiquum genus hoc: & chara propago

paſtores alij quotquot per rura uagantur Batra.
Omnia ſunt riui noſtris a fontibus orti
Non dedimus leges: paſcendi oſtendimus artem
Quo magis hi peccant qui cum ſint ordine primi
Primatum amittunt ſtudia inconſulta ſequendo
Nos radix: alij rami: ſed nos quoq; rami
A ueteri radice patrum iam ætate caduci
Tradidit Helias certam paſtoribus artem
Qua curare greges: qua noxia pabula fas eſt
Diſcere: & occultos imbres: uentoſq; latentes
Quiue ſalutaris foret: & qui peſtifer annus:
Signa dedit: nihil omiſit quod ouilia tangat
Sed fons ille fluens carmeli e rupibus altis
Tam nitidus quodam; tam dulci lymphidus unda
Tramite mutato (patet id) modo currit in auſtrum
Sed prius (extat adhuc uetus alueus) ibat ad ortum
Hi curſus fecere nouos; liquere priores
Quos dederat riuo ueterum prudentia patrum

¶ Pone pedū myrmix. Quia acris lis eſt: ne ex uerbis ad ũba prorumpāt monet tela deponi: ꝓ quibꝰ paſtores pedū hñt. Et tu q̄q; Batrache: bona fantaſia priorē cōpellat eū qui de obſeruatiōe nō eſt quaſi ardētior ſit ad arma. Nō eſt orandū. i. cauſe nō ſūt ab oratoribus dicendæ corā iudice armatis manibus. Id em̄ uetāt leges. Sed mētibus ęquis: quia diſturbatis animis facile ueritas lędit. Batrache dic: repetit & cōfirmat qđ ſupra dixit. Vt uenias magis ad reſponſa paratus. Bona admonitio: q̄a ardētes ita raro ſe purgant ut decet: intēti ad ingerēda podus cōuitia: ut patet apđ Maronē in Ira Palemone. Nec corda nec ora gubernat: vñ Hora. Ira furor breuis eſt: animū rege q̄ niſi paret imp̄at. Quicq̄d moliī. i. cū molimine & difficultate conaī attētare. Bembe genus noſtrū: ut gratiā &

beniuolentiã iudicis captet: appellat eũ ꝓprio noie: polliceturq́ exe-
qui ipſius iuſſa. Venimus aſſyriis (ut Cãdidus inqt) ab oris. Dixe
rat em̃. Qui ſolymos colles galilæaq́ rura colebãt. Iudea em̃ in aſ
ſyria eſt: cuius caput olim babylonia. Eſt pr̃ Helias nobis. ſ. Theſ-
bites. de quo. iii. & .iiii. regũ abundãs mẽtio ſit. Qui ſuſtulit armis
Neſcio an legendũ ſit aruis. Q. ſi legendũ eſt armis: intelligã de ar
mis cœli aut de ignibus cœli: quibꝫ armatus duas qnquaginta ſu
ſtulit. qui traxit olympo flãmigeros ignes ut. iiii. regũ. i. Si homo
dei ego ſum: deſcendat ignis de cœlo & deuoret te & qnquaginta
tuos. Idẽ iii. regũ. xviii. Inuocauit ignẽ qui deuorauit holocauſtũ
Qui aſcendit in æthera curru ut habet. iiii. regũ. ii. Nobile & anti-
quũ genus hoc & clara ꝓpago: qa monaſticæ uitę princeps eſt he
lias: & ſanctis lr̃is ꝑq̃ illuſtris. Propago aũt qñ ꝓgeniẽ ſignificat Propago
primã corripit: quã ꝓ uite ꝓducit. Paſtores alii. Id (ut dixi) diuus
Hiero. q̃3 ſentit. Nos dedimus leges: qa primi fuerũt q religioſorꝫ
more ſimul uiuerẽt: & monaſticã uitã in carmelo agerẽt. Paſcendi
oſtẽdimꝰ artẽ. i. normã ſi ſuiuẽdi. Quo magis hi. ſ. q noua inſtituta
appetũt: & uetera q̃ digniora & meliora ſũt immutare uolũt. Pri
matũ amittũt: qa dicũt ſe ultimos mẽdicantiũ approbatos cũ pri
mi ſint. qa iuſſi ſunt in ſolido ſtatu ꝑmanere. Sequẽdo ſtudia incõ
ſulta. i. incõſultorꝫ quibus nouitas placet. Sed nos q̃q́ rami a uete
ri radice. i. pullulauimus a patribꝫ noſtris: ſed alii q̃ſi ꝑ imitationẽ
collateraliter: nos ꝑ ꝓpagationẽ ex uera radice. Caduci ętate. i. an
tiquitate a prima ꝑfectiõe decidẽtes. qđ dicit ꝓpter nõ obſeruãtes
Tradidit Helias certã paſtoribꝫ artẽ. i. formã recte uiuẽdi exẽplo
uitæ ſuæ reliquit. Qua curare greges. ut rẽ paſtoreã (ut dixi) agere
cenſeat: oĩa ad paſtores refert: oñdens officia paſtoris ouiũ: cũ alle
goricos intelligat aĩorꝫ. Paſtorꝫ em̃ eſt curare greges: uitare pabu
la noxia: qa certis diebꝫ ſaltẽ abſtinẽt carnibꝫ: & occultos imbres
. i. infectiões & uentos latẽtes: murmura (ni fallor) intelligit. Maro
aũt in geor. i. dat uerorꝫ uẽtorꝫ ꝓgnoſtica. Nihil omiſit: more ſuo
poſitiõe primã ꝓducit: cũ Hora. & fere alii omiſit prima breui ſcri
bãt Sed fons ille fluẽs: allegoricos uita religioſa: tã lympidus. i. pu Lympidus
rus & clarus. Tramite mutato (patet id) mõ currit in auſtrũ. i. me
ridiẽ: q aĩantibꝫ in Italia ꝑſertim eſt peſtifer: qa corrũpit etiã obſo
nia. Iuue. tñ hic ꝑparat uelut urgeat auſter. Hora. Præſentes auſtri
coquite horꝫ obſonia &c̃. Allegoricos uult bona inſtituta eſſe in-
uerſa atq́ deprauata Sed prius ibat ad ortũ. ſ. ſolis. i. ad orientẽ: qa
eurus & boreas ſalubres ſunt uẽti. Allegoricos intelligit ad cœlũ
Extat adhuc uetus alueus: per quem. ſ. fons ille fluere ſolebat. i. ad

Nec depone pedum:multaq; armare memento
Cote ſinum:nec te ſubito nouus opprimat hoſtis
Et perone pedem tegito:ſpineta colubris
Plena hominnm uitæ morſu inſidiantur amaro
Et nunc longa dies æſtu facit acre uenenum
Mille lupi:totidem uulpes in uallibus iſtis
Luſtra tenent.& quod dirum ac mirabile dictu eſt
Ipſe homines(huius tanta eſt uiolentia cœli
Sæpe lupi effigiem moreſq; aſſumere uidi
Inq; ſuum ſeuire gregem:multaq; madere
Cede ſui pecoris:factum uicinia ridet
Nec ſcelus exhorret:nec talibus obuiat auſis
Sæpe etiam miris apparent monſtra figuris
Quæ tellus affecta malis influxibus ædit
Sæpe canes tantam in rabiem uertuntur:ut ipſos
Vincat cæde lupos:& qui tutela fuerunt
Hoſtiles ineunt animos:& ouilia mactant

¶ O bellũ hoc. Aſſentatorꝝ more(ut Perſius indicat)laudat dictũ Fauſtuli:q̃d m̃ hic amice fieri poteſt. uerꝝ oſtendit colubrũ inſidiari cãtantibus.Exertis linguis.ab ex & ſero.Maro.Et linguis micat ore triſulcis.Defende galero.i.largo pileo ruſtico.Curuus mucro .i.pugio ſpinarꝝ.Nec depone pedũ.i.baculũ paſtoralẽ.Multa cote.i.duris lapidibus. Nouus hoſtis.i.improuiſus & inexpectatus ſerpens.Et perone.i.calciamẽto ruſtico crudo corio crura ambire ſolito.Spineta.i.loca ſpinis & uepribus cõſita.Maro.Nunc etiam uirides occultãt ſpineta lacertos.Sæpe lupi effigiẽ. Maro in pharmaceutria.His ego ſæpe lupũ fieri & ſe cõdere ſyluis.Mœrim &c̃ Id aũt archadibus dictũ eſt euenire ſolitũ:ſed ſic intelligo lupos fieri ut ſocij ulyxis facti ſunt & urſi & leones ac porci:q̃ eorꝝ mores aſſumpſerũt: vñ furaces & rapaces ꝑcat,Sed ad fabulã quoq; res

Galerus
Pedum
Pero
Spinetum

ſpicit:nā effigiē dicit & mores. Augꝰ. docet in italia uiſum eſſe qui buſdā ꝙ in aſinos eſſent uerſi:& ita ſubire onera a coniugibus impoſita more aſinoꝝ. Malis influxibus.i.malis influentījs. Acri ꝓfecto accio conſpergit romanos:quaſi uero coelū id faciat. Canes ouilia mactant:nota allegoria in prælatos qui ſubditos ſpoliant.

Fama eſt Aegyptum coluiſſe animalia quædam
Et pro numinibus multas habuiſſe ferarum
Iſta ſuperſtitio minor eſt ꝙ noſtra:ferarum
Hic aras habet omne genus:contraria certe
Naturæ res atq; deo:qui dicitur olim
Præpoſuiſſe hominem cunctis animantibus unum
Sæpe etiam morboſa æſtas:& peſtifer annus
Ingruit:& paſſim languens pecus omne per arua
Sternitur:extinctæ dum balat ad ubera matris
Agnus obit:moritur duro ſub pondere taurus
Nec modus eſt morbo:non eſt medicina ueneno
Sed uicina domus uicino a limine mortem
Haurit:& aſſidue ſumunt contagia uires
Iſta feras raro peſtis rapit:utile ſemper
Fert pecus:extinctas caulas epulantur atroci
Dente lupi:noſtraq; feræ iactura opuleſcunt
Heu heu ꝙ præceps miſerum me inſania traxit Can.
Credere fallaci grauis eſt dementie famæ
Romuleos colles tyberim:romanaq; tecta
Audieram:& ſtudio mens eſt accenſa uidendi
Ducendiq; bonis in tot præſtantibus æuum
Acceſſi cum patre gregis:tentoria demens

Totum pene larem cum paſtoralibus armis
Trans iuga ſumma tuli: mulctraria: cymbia: ahena
Et cacabos: & quo formatur caſeus orbem
Phagineum: impenſam atq; operas amiſimus omnes.

¶ Fama eſt ægyptũ. Docet omẽ genus ferarũ habere aras ſuas. Romæ. i. omẽ genus uitioſorũ eſſe in honore & p̃cio. Quod Iuuena. ſaty. i. graphice docet: aſſerens nõ niſi flagitioſos exilio & carcere dignos ſublimari: & ideo inq̃t: Aude aliq̃d breuibus gyaris: aut carcere dignũ. Si uis eſſe aliq̃d. Fama eſt ægyptũ. Idẽ docet Iuue. ſaty. xiiij. Quis neſcit uoluiſſe bithinice qualia demens Aegyptus portẽta colat: crocodilon adorat. Pars hæc illa pauet ſaturã ſerpẽtibus ibin &c̃. Multas ferarũ. i. multas feras. Iſta. ſ. ægyptiorũ ſup ſtitioſorũ & delirantiũ religio minor eſt q̃ noſtra. i. romana q̃a ferarũ hic aras habet omẽ genus. Propoſuiſſe ut in paradiſo. Geneſis. i. Dominamini piſcibus maris & uolatilib9 cœli: & uniuerſis animãtibus quæ mouenĩ ſup terrã. Sępe etiã morboſa ętas. Hoc quoq; uerũ. Pecus omẽ: id q̃a paſtor dicit: ſed & hoĩes plurimi peſtilentia abſumi illic quotannis ſolent. Dũ balat: id p̃priũ eſt ouis ut boare bouis: & mugire tauri. Moriĩ duro ſub pondere taurus Hæc oĩa nimis graphice habenĩ geor. iij. Ecce aũt duro fumãs ſub uomere taurus Concidit &c̃. Nec modus. i. finis eſt morbo. Non eſt medicina ueneno. i. infectiõi uenenoſæ. Ibidẽ. Quæſitæq; nocẽt artes ceſſere magiſtri Phillyrides chiron amythaoniuſq; melãpus Iſta feras raro peſtis rapit. Id quid uerũ. & t̃n non ita multiplicanĩ ut pecudes. Opuleſcũt. i. opulentæ & diuites fiunt: ut feræ ſit nomẽ nam ſi feræ ſcribiĩ refereĩ ad lupos. Credere fallaci grauis eſt demẽtia famæ. Prouerbiale. Senſus aũt eſt: ſi tractũ fama: quæ erat oẽs qui Romã accederent ditari illic cũ pecore cõmigraſſe & cũ armis paſtoralib9: quæ graphice enumerat. Mulctraria: uaſa in q̃ lac trahitur & mulgeĩ. Cymbia uaſa in morẽ cymbarũ in quæ tranſfunditur. Ahena. i. lebetes ex ære factos. Et cacabos: aliud genus uaſis quidã caldaria uocant: & q̃ formaĩ caſeus: orbẽ. i. uas rotundũ q̃ imprimiĩ. Vñ a forma formaginẽ uocat Apuleius: vñ gallicũ uocabulũ. Hunc ut charũ oſtendat phanigeũ. i. ex phago cõmemorat tornatũ. Impenſam. i. pecuniã atq; operas amiſimus omnes: quæ erat uox corui aliquando Romæ uenum expoſiti.

Balare
Coarc
Mugire

Mulctra
Cymbia
Cacabus

Quid faciam? quo me uertam? ſperata negantur

Pabula: tot caſus: tot ubiq; pericula: cogor
In treſeres remeare caſa: & cepta fateri
Conſilijs egreſſa malis: iterumq; per æſtus
Et montana pati longos per ſaxa labores
Heu pecus infœlix: o leuo ſydere paſtor
Huc auecte fuit multo præſtantius iſtud
Ignoraſſe ſolum: patrioq; in limine tutos
Conſumpſiſſe dies: gelidis ſenuiſſe ſub antris
Atq; padi circum ripas atheſis ue per agros
Aut ubi per uirides campos & paſcua nota
Mintius it: uel qua uitreo natat abdua curſu
Conſediſſe: gregem pauiſſe ſalubribus herbis
Te tua credulitas: & me mea fallit in horas Fau.
Vidi ego ſupremæ qui pro ſperitatis habebant
Culmina: dum laudata petunt: cecidiſſe: nec unq;
Emerſiſſe malis: facit experientia cautos
Hi prius explorant: & non laudata ſequuntur
Omnia: laude carent quæ ſunt meliora: fuerunt
Non nego quæ famam retinent: ac nomina ſeruant
Cuncta ſuis pollent uicibus: luna / adria / troia
Saluia: quas nobis memorabat ſæpius Vmber
Nomine ſunt ſolo: deleuit cætera tempus
Si minor eſt patriæ forſan modo gloria noſtræ
Res tamen eſt melior: laudatæ gloria Romæ
Quanta ſit: in toto non eſt qui neſciat orbe
Fama quidem manet: utilitas antiqua receſſit

Illi priſca quibus maduerunt paſcua fontes
Nunc humore carent: uenis aqua defuit hauſtis
Nulla pluit nubes: tybris non irrigat agros
Tempus aquæductus ueteres contriuit: & arcus
Et caſtella ruunt procul hinc procul ite capellæ
Hic ieiuna fames & languida regnat ægeſtas

¶Quid faciã. Deſperãtis uox. Et cœpta fateri cõſilijs egreſſa malis Quod ſumme dolendũ innuit uirgiliana iuno. ęnei. i. Meme incœptis deſiſtere uictã. O læuo. i. ſiniſtro & inimico ſydere: paſtor huc auecte potius ꝙ aduecte dicit: qa a bonis paſcuis ad ſterilia migraſſe dolet. Iſtud. i. ſterile & ſceleratũ. Patrioq; in limine tutos cõſumpſiſſe dies: repete fuit multo tutius. Atheſiſue p agros. qui fluit ex tripentinis alpibus: tridentũ alluit & uerona diuidit. Myntius fluuius mantuanus nõ longe a Mãtua in padũ fluens ſepe cõmemoratus. Abdua qui a Strabone adua dr̃: fluuius ex uerbauo lacu ortus in padũ quoq; incidit. Verbanus aũt ut larius & benacus ex alpibus ortũ habet atq; incrementũ. Conſediſſe a cõcilio. i. locũ habitatiõis cepiſſe: ut ænei. i. Vultis & his mecũ pariter cõſidere regnis Gregẽ pauiſſe: repete ut dixi fuit multo ſalubrius. Te tua credulitas: docet nõ facile credendũ. In horas: & non in oras legendũ: ſed ſcd'm Vallã: qa nõ ponit̃ nota excrementi potius diceret̃ in horã. Vidi ego: a certitudine argumẽtatur: qa plus ualet oculatus teſtis unus ꝙ auriti decẽ. Ordo eſt. Ego uidi eos q habebãt culmia. i. ſũmitatẽ ſupmæ. i. ſummæ pſperitatis. alludit ad rotã fortunæ. Cecidiſſe dũ petũt laudata: qa ſæpe quæ bona & leta uident̃ uertunt̃ in peius. Vñ dici ſolet. dĩj bene uortãt. Necunq;. ſ. poſtq; ſemel incidérãt: emerſiſſe malis. i. caput extuliſſe e malis qb9 obruti erãt. Facit experiẽtia cautos: & ideo ſenes difficulter inducũt̃ ad credendũ: qa multã expientiã fraudis habẽt. Hi. ſ. cauti: explorãt. i. exqrũt & examinãt prius & nõ ſequũt̃ oĩa laudata: ſed q̃ cõpererint bona: qa ſæpe laude carent q̃ ſunt meliora. ſ. laudatis. Nõ nego. i. fateor: ſuerũt. ſ. multa quæ retinẽt famã ac ſeruãt noĩa cũ nil habeãt rei: ſed cũcta pollẽt ſuis uicibus. i. uiciſſitudinibus. vñ Comicus: Rerũ uiciſſitudo eſt. Luna Adria Troia: Saluia: hæ urbes ſunt q̃s Vmber. i. doctus ille: cuius ſæpe meminit: memorabat nobis (hoc ſemper ne cõtra decoꝝ plus ꝙ ut paſtori cõpetat ſapere dicat̃) ſunt. ſ. nũc ſolo noĩe: qa tẽpus deluit cætera: qa oĩa ſeneſcũt & labeſcũt inte-

porc. Vñ tempus edaxq; rerꝫ &c̃. Luna ciuitas olim Hetruriæ ad macrā fluuiū iacebat: de q̄ Luca. Hoc ꝓpter placuit tuſcos de mo reuetuſto. Acciri uatē: quorꝫ q maximus æuo. Arnus incoluit de ſertæ mœnia Lunæ. Interijt em̄ nūc: ſed regio adhuc Lunēſis noīatur. Adria quoq; urbs Italiæ fuit: quæ mari cuiuicina nomē dedit qd' adrianū ſeu adriaticū adhuc dr̄: & interdū etiā adria gn̄e maſculino mare ipſum q̄d ſuperꝫ uocāt: qa orientē uerſus in qua ora uenetiæ ſunt. Troia notior eſt q̄ ut de ea quicq; dicendū ſit. Deleta eſt & Saluia: ut aliæ multæ: ut Saguncthus in hiſpania. Carthago in Aphrica: Corinthus in Peloponeſo &c̃. Si minor eſt patriæ forſan modo gloria noſtræ. Ergo & Fauſtulus ſe mantuanū indicat: qa ait: Res tn̄ eſt melior. Illi priſca &c̃. Per fontes beneficos poetas intelligit: ut Mœcenatē Auguſtū Meſſalā Pollionē & ſiſes. Aquæ ductus ueteres: manifeſta eſt allegoria. Hic ieiuna fames & lāguida regnat ægeſtas. Selecta & aūt apta epithera: nā ideo fames: qa ieiuna: & ideo languidus quis fere quia egenus. ægeſtas em̄ languorem parit: ſicut & inedia: ut patet in apologo quē Liuius recitat de membris quæ in uentrem coniurauerunt. Luna Adria

Hic tamen ut fama eſt: &nos quoq; uidimus ipſi
Paſtor adeſt: quadam ducens ex alite nomen
Laniſgeri pecoris diues / ditiſſimus agri
Carmine qui priſcos uates atq; Orphea uincat
Orphea qui traxit ſyluas & ſaxa canendo
Hic alios omni tantum uirtute latinos
Exuperat: quantum tybrim padus / abdua macram
Lenta ſalix iuncum / tribulos roſa / populus algam
Credimus hunc illi ſimilem / cui tytirus olim
Biſſenos fumare dies altaria fecit
Hic ouium cuſtos ipſo uigilantior agro
Daphnide nec ſolum / ſed eo qui dicitur olim
Admeti pauiſſe greges per theſſala rura
Doctior: omne pecus ſolymi curare magiſtri

Dignus:& antiquo dignus ſuccedere patri
Qui fuit Aſſyrij pecoris poſt retia paſtor
Iſte poteſt ſeruare gregem:depellere morbos
Humectare ſolum:dare paſcua:ſoluere fontes
Conciliare Iouem:fures arcere:lupoſq̨
Si fauet iſte/mane:q̨ ſi negat iſte fauorem
Candide coge pecus:melioraq̨ paſcua quære

¶Hic tamen ut fama. Huc tendit principale inſtitutū: ut uidelicet Falconē ſinibaldū a largitate laudet aut ad eā inuitet: cuius gratia uidet̄ tota ægloga cōpoſita:ut fama eſt:quę ſæpe mendax.vñ Maro.Tam ficti paruiq̨ tenax q̄ nūcia ueri.Ideo addit.Et nos q̄q̨ uidimus ipſi.Paſtor adeſt.Aut qa etiā impatores uocāt paſtores:ut ſermo ſit paſtoralis:aut qa dotarius & ut dicūt eleemoſynari⁹ eſt: & ita multoꝝ paſtoꝝ.Quadā ducens ex alite nomen:dr̄ em̄ falco qd̄ & auis notæ nomē.Lanigeri pecoris diues.Maro in buco.Q̄ diues niuei pecoris q̄ lactis abundans.Ditiſſimus agri.Idē æneı.i. Huic cōiunx ſicheus erat ditiſſimus agri phœnicū .Carmineq̨ priſcos uates atq̨ orphea uincat.More maroniano principē ab exercitu ſeparat:ut egregiū ſignificet.nā Orpheus unus priſcoꝝ eſt uatum:ſicut æneı.i. Reliqas danaū atq̨ immitis achilli. Vbi achilles nō excludit̄ a danais:ſed excellere atq̨ egregius eſſe ſignificat̄.Orphea:pulchra repetitio. Qui traxit ſyluas.Idē in buco. Orpheaq̨ in medio poſuit ſyluaſq̨ ſequentes. Et ſaxa:qd̄ amphioni aſcribit Hora.dicēs in arte poe.Sylueſtres hoīes ſacer interp̄ſq̨ deoꝝ.Cædibꝫ & uictu fœdo deterruit orpheus.Dictus ab hoc lenire tygres raqidoſq̨ leones. Dictus & amphion thebanæ cōditor urbis:Saxa mouere ſono teſtudinis & p̄ce blāda Ducere q̊ uellet&c̄.Tyberim padus . Eſt em̄ padus lōge maxim⁹ fluuioꝝ Italiæ qnq̨ oſtijs in mare adriaticū prorumpēs. Vñ geor.i. Fluuioꝝ rex Eridanus &c̄.Abdua fluuius latus.de q̄ iā dixi.Macrā fluuiū exiguū:cuius meminit Lucil.dicēs:Nullaſq̨ uado q macra moratus alnos. Macri aūt cāpi ſūt in medio bononię & rauēne & aliaꝝ ciuitatū p q̄s itur romā. Lenta ſalix iuncū.ſ.exupat.Populus arbor frequēs ad padū.Algā herbā quā ꝓijcit aqua q̄ ad populū ſæpe iacit̄.Maro. Proiecta uilior alga.Credimus hūc illi.ſ.Auguſto cæſari:cui Tytirus.i.Maro:Biſſenos:ut in prima ægloga.Hic illū uidi iuuenem

Orpheus

Padus

Abdua

Macra

Alga

melibœe quotānis Biſſenos cui noſtra dies altaria fumāt. Ipſo uigilantior argo: cui tñ centū erāt oculi: quorꝫ bini dūtaxat ſomnū acceperūt. Verꝫ falco ꝗꝗ peruigil eſt auis. Vñ in epigrāmatis allu dit de eo ad ſummū pontificē. Ducere ſopitis paſtor potes ocia curis: Falco tuas argi more gubernat oues Daphnide ſequit̄ doctior quē tñ theocritus & Maro doctiſſimū & diuinādi peritū inducūt Nec ſolū. ſ. daphnide doctior: ſed eo. ſ. apolline nomio ꝗ ob interfectos cyclopas nouē annis ſpoliatus diuinitate pauit armēta. Ad meti regis theſſaliæ iuxta amphriſum: ut alibi diximus: quæ rura ergo theſſala ꝑ amphriſum. Omē pecus. i. totā eccleſiā catholicā: magiſtri ſolymi. i. hieroſolymitani: uidelicet Petri. & dignus ſuccedere patri. ſ. Petro papę ꝗ pater dr̄: q. ſ. pater fuit in aſſyria. Poſt retia. i. relictis retibꝫ fact⁹ eſt piſcator hoim. Cōciliare ioue aut deū aut ſummū pōtificē. Si fauet iſte mane. Oēm ergo ſpem in falcone collocandā cēſet. q̄d ut ſignificet hoc argumentū excogitauit. Argo

¶ Aegloga. X. quæ dicit̄ Bembus: de fratrū obſeruantiū & nō obſeruantiū controuerſia. Colloquutores Cādidus / Bēbus / Batrachus & Myrmix: poſt religiōis ingreſſum.

Axima paſtores agitat diſcordia Bembe Can.
Qui ſolymos colles galilæaqꝫ rura canebat
Batrachus hinc: Myrmix illinc certare parati
Iudice te paucis: ſi non audire recuſas
Et niſi te reuocant maiora negocia dicent
Tu pater es uatum: tu ſcis componere lites
Iurgiaqꝫ: & blandis conuitia tollere uerbis
Te quoqꝫ pierios fama eſt potaſſe liquores
Et uidiſſe deas: quibus eſt cuſtodia ſacri
Fontis: & eurotæ campos ac Phocidis arua
Ipſe ubi fronde ſua tibi tempora cinxit Apollo
Dona dedit cytharam: neruos & eburnia plectra

Dicite quandoquidẽ tepidos admouit ad ignes Bem:
Nos hyberna dies: dum non finit ire per agros
Bruma gregem: flatu boreas dum ſæuit acuto
Dum riget omne ſolum: tectis dum plurima pendet
Stiria: dum torpent ſub aquis glacialibus amnes
Ocia damnantur: quæ nulla negocia tractant

¶ Maxima paſtores. Hac ultima ægloga quã ut ſuperiorẽ in reli-
gione cõpoſuit: agit̃ carmelitarꝫ fratrũ obſeruantiũ: quorꝫ partes
Batrachus agit: & nõ obſeruantiũ: quos Myrmix defendit: cõtro-
Batrachos uerſia: fictis nõ ab re contendentiũ uocabulis. Nã batrachos rana
Myrmix dr̃: cui fere ſimilẽ hñt carmelitę de obſeruatiõe interiorẽ tunicã: ga
piceã: aut (ut dicũt) griſeã. Myrimix aũt formica q̃ nigra eſt ut nõ
obſeruantiũ tunica. Maro. It nigrũ cãpis agmen. Præterea ut in fa
bulis eſt. ranæ elegerũt regẽ: ut obſeruãtes ſub uno cõmuniter ui-
uunt patre. Formicæ aũt in una quidẽ domo multos habẽt magi
ſtratus ut nõ obſeruãtes diuerſas hñt culinas. Litẽ ꝓponit Candi-
dus: per quẽ fere autorẽ intelligo. Paſtores .i. carmelicolas aut fr̃es
Solymos de carmelo profectos. Solymos .i. hieroſolymitanos. Tu pater es
uatum: Forte generalẽ ordinis hoc noĩe appellat: qui pater eſt ua-
tũ: quia carmelitarꝫ qui filij olim erãt ꝓphetarꝫ & ꝓphetæ: qui &
uates dicuntur. Tu ſcis cõponere .i. finire: ut Ante diẽ clauſo cõpo
net ueſper olympo. Et in buco. Nõ noſtrũ inter uos tãtas cõpone
re lites. Vñ qui pacto litẽ terminant: ſe cõpoſuiſſe aut cõpoſitionẽ
feciſſe dicũt. Pieros liquores .i. hauſtus muſicos quibꝫ poeta euaſe
rit. Et uidiſſe deas .ſ. muſas: quibꝫ uiſis & ab eis ad Hippocremem
ductus Heſiodus poeta euaſit: vñ Oui. Ecce deas uidi nõ quas prę
ceptor arãdi Viderat: aſcreas cũ ſequeret̃ oues. Neutro aũt modo
dicit ſe Perſius euaſiſſe poetã in principio ſic. Nec fonte labra pro-
lui caballino. Nec in bicipiti ſomniaſſe parnaſo Memini: ut repẽte
Eurotas ſic poeta prodirẽ. Et eurotæ campos. Eurotas fluuius eſt laconiæ
laurifer: vñ illic phœbus fingit̃ docuiſſe lauros. In bucoli. Maro.
Omĩa q̃ phœbo qm̃ meditante beatus Audijt eurotas: iuſſitq; edi
Parnaſus ſcere lauros: Ille canit. Ac phocidis arua in q̃bus parnaſus eſt mõs
totus muſis cõſecratus. Oui. Separat aonios actæis phocis ab ar-
uis Terra ferax. Et paulo poſt. Mons ibi uerticibus petit arduus
aſtra duobus: Noĩe parnaſus: ſuperatq; cacumine nubes. Fronde
ſua .i. lauro. Maro in buco. Phœbo ſua ſemper apud me Munera

ſunt lauri. Dona dedit.ſ.ſua;cytharā quā a ſe inuentā Orpheo dedit:neruos.i.chordas:& eburnea plectra.i.lyrā heptachordē quā inuenit:cū tetrachordis mercurīj dicat. Hora.in ar.poe. Ne forte pudori Sit tibi muſa:lyrae ſolers & cantor apollo.Dicite:ſic Palemon maronianus:Dicite qñquidē molli cōſedimus herba.Et nūc omis ager:nūc ois parturit arbos. Quod hic ex induſtria mutat: quaſi per legē amoebei carminis contrariū dicens.Tepidos admouit ad ignes &c. Sic Perſius. Admouit iam bruma foco te Baſſe ſabino.Boreas uētus ſeptētrionalis dictus rex Thraciae:q̄ illinc ubi regnat ad nos ueniat flatus eſt acuti. vñ Maro Et boreę penetrabile frigus adurit. Dū riget.ſ.gelu.Stiria guttae in longū congelatae. Torpēt ſtagnantiū more.Ocia dānant quae nulla negocia tractāt vñ Cice.in prin.iij.offi.Publiū Scipionē dicere ſolitū ſcripſit Cato nunq̄ ſe minus ociosum eſſe q̄ cū ocioſus:nec minus ſolū q̄ ſolus eſſet.Magnificā uero uox & magno uiro & ſapiēte digna quę declarat illū & in ocio de negocijs cogitare & in ſolicitudine ſecū loqui ſolitū.Vbi ſcies ocioſum dici qui muneribus publicis uacuus operā dat rerū cognitioni:unde poetica ſtudia ocia uocantur. Non ergo ocioſus nihil agit:ſicut ceſſator.

Boreas

Stiria

Ocioſus

Paſtores genus infoelix aeſtate uagamur — Myr.
Pro grege ſolliciti:ſed nos cum frigidus imber
Continet in ſtabulis:lites & iurgia ſurgunt
Qui ueteres audent ritus mutare:ſuoq̄ — Batra.
Arbitrio & nullis ducunt ſub legibus aeuum
Hi ſunt o Myrmix qui bella domeſtica gignunt
De ueteri ritu:de conſuetudine patrum — Bem.
Rixa igitur uobis:leges moreſq̄ parentum
Batrache dic:dic cur noſtrum ueniſtis in orbem
Ex Phoenice ſolo:nos paſcua uidimus illa
Vidimus herboſos foelici uligine campos
Vertice carmeli uitreis uberrimus undis
Fons cadit:& rauco denſum nemus irrigat amne

Vidimus & iordanis aquas: ubi maximus olim
Paſtor oues mergens ſcabiem reſecauit auitam
Amnis hic a libano ueniens Galilæa per arua
Tranſit: & ampla lacu conſurgit in equora magno
Vnda coit rurſum: rurſum mare fundit apertum
Vrbs ubi Romani de nomine dicta tyberi
Vnda coit rurſum: tandem hiericonte relicta
Intrat in infames aſphalti gurgitis undas
Hinc ſatis eſt nos oram omnem uidiſſe probatum
Dicite: & hinc tandem ueſtras demergite lites
Batrachus audaci ſemper ſeſe ingerit ore
Et mihi ſe præfert magno temerarius auſu
Non ego me ingeſſi: proceſſi a iudice iuſſus. Batra.

¶ Paſtores genus infœlix: Proponit Myrmix litē deteſtās eo ꝙ q de obſeruatiōe nō ſunt qa molliorē ducūt uitā: uellēt in ſuo ſtatu ſine cōtrauerſia & moleſtia permanere: cōtra de obſeruatōe uellēt oēs ſui ſimiles eſſe. Aeſtate uagamur ꝓ grege ſolliciti: allegoricos ꝓ uictu. Sed cū nos frigidus imber cōtinet in ſtabulis. Maro ge. i. Frigid⁹ agricolā ſi qñ cōtinet imber. Nō exire aūt ſtabulis tūc docet ibidē ſic: Cū ꝓpius ſtabulis armēta tenerēt. Lites & iurgia ſurgūt argute quaſi in odiū iurgioꝝ litem refugit. vñ Batrachus Qui ueteres audēt ritus mutare &c̄. Hi ſunt o Myrmix q bella domeſtica giguunt. q. d. non nos ſumus in culpa: qui uelimus in pace ſine iniuria uiuere: ſed qui ordini & ꝓfeſſioni noſtræ iniuriā inferūt ꝑ nouos ritus. Interloquit̄ aūt Bembus ſignificās ſe peritū locoꝝ & obſeruatōis ueteris ut idoneus cōprobet iudex arbitrarius. Leges moreſq; parentum. i. patrū & maioꝝ tuoꝝ ad quos reuocare uis. Dic cur noſtrū ueniſtis in orbē. i. europam. Ex phœnice ſolo. i. ex galilæa quā phœnices ſcd'm Strabonē habitāt: & quę eſt in phœnicia. Nos paſcua uidimus illa: ut paſtoralē agere rem uideant & nō impertinentē ad bucolicū carmē dicit paſcua nō clauſtra. Fœlici uligi. Vligo (inq̄t Seruius) eſt naturalis terrę humor ab ea nūq̄

Vligo.

diſcedens. vñ uliginoſus ager ſemp̄ humidus eſt: humidus aliq̃n ſiccat. Vertice carmeli uitreis uberrimus undis Fons cadit.i.deflu it. Vbi maximus olim paſtor: nõ tã de Heliſeo qui illic Naam ſy rũ a lepra mundauit: q̃ de diuo Ioanne Baptiſta loqui uidet: q ſca biem auitã.i.originalẽ maculã reſecauit baptiſando. Amnis hic.ſ. iordanis à libano ueniẽs p̄ duos fontes qui dicunt ior & dan: vñ iordanis nomẽ. Surſum mare fundit apertũ.ſ.tyberiadis. de quo Ioãnis.vi. Abijt Ieſus trãs mare gallileæ q̃d eſt tyberiadis. De no mine dicta tyberi p̄ tyberij.ſ.tyberias: tandẽ hiericunte relicta. De clinat hæc hiericus huius hiericuntis: ſicut amathus amathuntis: & multa alia. Intrat in infames aſphalti gurgitis undas. Aſphalt⁹ eſt qd' mare mortuũ uocãt: in quod urbes illæ quinq; infames ab ſorptæ ſunt igne & ſulphure p̄pter abhominabile crimẽ qd' ab il lam una zodomiticũ uocãt. Hinc.i.ex his quæ dixi ſatis probatũ eſt nos uidiſſe omnẽ oram.i.regionẽ illã. Dicite ergo & demergite .i.obruite & ſopite. hoc eſt finite tandem hinc.i.de hac re ueſtras li tes. Et mihi ſe præfert magno temerarius auſu. Volunt ẽm de ob ſeruatione ut ſunt præſtantiores haberi. Proceſſi a iudice iuſſus: di xerat ẽm iudex Bembus: Batrache dic &c.

Iordanis

Aſphaltus

Pone pedũ Myrmix: & tu quoq; Batrache: nõ eſt Bem.
Orandum armatis manibus: ſed mentibus æquis
Batrache dic: Myrmix animi compeſce furorem
Interea: ut uenias magis ad reſponſa paratus
Qui furit inſanit: qui uero inſanit amaro
Impatiens animo: nec corda nec ora gubernat
Quicquid ait uanum eſt: quicquid molitur ineptum
Bembe genus noſtrũ: generiſq; exordia dicam Batra.
Venimus aſſyrijs (ut Candidus inquit) ab oris
Eſt pater Helias nobis: qui ſuſtulit armis
Paſtorum genus omne malum: qui traxit olympo
Flammigeros ignes: qui aſcendit in æthera curru
Mobile & antiquum genus hoc: & chara propago

Paſtores alij quotquot per rura uagantur Batra.
Omnia ſunt riui noſtris a fontibus orti
Non dedimus leges:paſcendi oſtendimus artem
Quo magis hi peccant qui cum ſint ordine primi
Primatum amittunt ſtudia inconſulta ſequendo
Nos radix:alij rami:ſed nos quoqꝫ rami
A ueteri radice patrum iam ætate caduci
Tradidit Helias certam paſtoribus artem
Qua curare greges:qua noxia pabula fas eſt
Diſcere:& occultos imbres:uentoſqꝫ latentes
Quiue ſalutaris foret:& qui peſtifer annus:
Signa dedit:nihil omiſit quod ouilia tangat
Sed fons ille fluens carmeli e rupibus altis
Tam nitidus quodam:tam dulci lymphidus unda
Tramite mutato(patet id)modo currit in auſtrum
Sed prius(extat adhuc uetus alueus)ibat ad ortum
Hi curſus fecere nouos:liquere priores
Quos dederat riuo ueterum prudentia patrum

¶Pone pedū myrmix. Quia acris lis eſt:ne ex uerbis ad ỽba prorumpāt monet tela deponi:ꝓ quibꝰ paſtores pedū hn̄t. Et tu q̄qꝫ Batrache: bona fantaſia priorē cōpellat eū qui de obſeruatiōe nō eſt quaſi ardētior ſit ad arma. Nō eſt orandū.i.cauſe nō ſūt ab oratoribus dicendæ corā iudice armatis manibus. Id em̄ uetāt leges. Sed mētibus ęquis:quia diſturbatis animis facile ueritas ledit. Batrache dic:repetit & cōfirmat qđ ſupra dixit. Vt uenias magis ad reſponſa paratus. Bona admonitio:q̄a ardētes ita raro ſe purgant ut decet:intēti ad ingerēda pondus cōuitia: ut patet apđ Maronē in Palemone. Nec corda nec ora gubernat:vñ Hora. Ira furor breuis eſt:animū rege q̄ niſi paret impat. Quicq̄d molit.i.cū molimine & difficultate conat̄ attētare. Bembe genus noſtrū:ut gratiā &

Ira

beniuolentiã iudicis captet: appellat eũ ꝓprio noĩe: pollicetur qꝫ exe qui ipſius iuſſa. Venimus aſſyriis (ut Cãdidus inqt) ab oris. Dixe rat em̃. Qui ſolymos colles galilææqꝫ rura colebãt. Iudea em̃ in aſ ſyria eſt: cuius caput olim babylonia. Eſt pr̃ Helias nobis. ſ. Theſ bites. de quo. iii. & .iiii. regũ abundãs mẽtio ſit. Qui ſuſtulit armis Neſcio an legendũ ſit aruis. Q͂ ſi legendũ eſt armis: intelligã de ar mis cœli aut de ignibus cœli: quib⁊ armatus duas qnquaginta ſu ſtulit. qui traxit olympo flãmigeros ignes ut. iiii. regũ. i. Si homo dei ego ſum: deſcendat ignis de cœlo & deuoret te & qnquaginta tuos. Idẽ iiii. regũ. xviii. Inuocauit ignẽ qui deuorauit holocauſtũ Qui aſcendit in æthera curru ut habet. iiii. regũ. ii. Nobile & anti quũ genus hoc & clara ꝓpago: qa monaſticæ uitæ princeps eſt he lias: & ſanctis lr̃is pcͤilluſtris. Propago aũt qñ ꝓgeniẽ ſignificat primã corripit: quã ꝓ uite ꝓducit. Paſtores alii. Id (ut dixi) diuus Hiero. q̃ʒ ſentit. Nos dedimus leges: qa primi fuerũt q religioſoꝝ more ſimul uiuerẽt: & monaſticã uitã in carmelo agerẽt. Paſcendi oſtẽdim⁹ artẽ. i. normã ſiſuiuẽdi. Quo magis hi. ſ. q noua inſtituta appetũt: & uetera q̃ digniora & meliora ſũt immutare uolũt. Pri matũ amittũt: qa dicũt ſe ultimos mẽdicantiũ approbatos cũ pri mi ſint. qa iuſſi ſunt in ſolido ſtatu ꝑmanere. Sequẽdo ſtudia incõ ſulta. i. incõſultoꝝ: quibus nouitas placet. Sed nos q̃qꝫ rami a uete ri radice. i. pullulauimus a patrib⁊ noſtris: ſed alii q̃ſi p imitationẽ collateraliter: nos p ꝓpagationẽ ex uera radice. Caduci ętate. i. an tiquitate a prima pfectiõe decidẽtes. qđ dicit ꝓpter nõ obſeruãtes Tradidit Helias certã paſtorib⁊ artẽ. i. formã recte uiuẽdi exẽplo uitæ ſuæ reliquit. Qua curare greges. ut rẽ paſtoreã (ut dixi) agere cenſeat: oĩa ad paſtores refert: oñdens officia paſtoris ouiũ: cũ alle goricos intelligãt aĩoꝝ. Paſtoꝝ em̃ eſt curare greges: uitare pabu la noxia: qa certis dieb⁊ ſaltẽ abſtinẽt carnib⁊: & occultos imbres . i. infectiões & uentos latẽtes: murmura (ni fallor) intelligit. Maro aũt in geor. i. dat uteroꝝ uẽtoꝝ ꝓgnoſtica. Nihil omiſit: more ſuo poſitiõe primã ꝓducit: cũ Hora. & fere alii omiſit prima breui ſcri bãt. Sed fons ille fluẽs: allegoricos uita religioſa: tã lympidus. i. pu rus & clarus. Tramite mutato (patet id) mõ curritin auſtrũ. i. me ridiẽ: q aĩantib⁊ in Italia ꝑſerrim eſt peſtifer: qa corrũpit etiã obſo nia. Iuue. tñ hic ꝑparat uelut urgeat auſter. Hora. Præſentes auſtri coquite hoꝝ obſonia &c. Allegoricos uult bona inſtituta eſſe in uerſa atqꝫ deprauata. Sed prius ibat ad ortũ. ſ. ſolis. i. ad orientẽ: qa eurus & boreas ſalubres ſunt uẽti. Allegoricos intelligit ad cœlũ Extat adhuc uetus alueus: per quem. ſ. fons ille fluere ſolebat. i. ad

Propago

Lympidus

huc reperiunt reliquiæ ueteris religiõis. Extare eñ eſt ſupſtitẽ eſſe aut ſupſtare dũ reliqua occiderint. Hi. ſ. noui qui nõ obſeruant.

Quid tibi: ſiue nouo currat ſeu tramite priſco Myr.
Dummodo fœcundis humectet paſcua lymphis?
Et quid de cœli quereris regione? per auſtrum
Solis iter: melior uitis quæ reſpicit auſtrum
Et melior legitur libycis de collibus uua
Eſt melior taxus boream quæ reſpicit. ergo Batra.
In boream melius poterat decurrere riuus
Paſtor es & cura pecoris maleſane relicta
Sermonem de uite facis: quaſi legibus ijſdem
Grex & uitis eant: nec quod diſcrimen in undis
Gramineq; & uentis noſti & ꝗ noxius auſter
Sit pecori: diſce a Roma ſi noxius auſter
Cur mutinenſis agri pecudes ſunt uellere fuſco?
Cur clitumnus habet niueas? cur Mantua molli
Lanicio excellit: Veronaq; proxima manto
Vnde hæc multiplici rerum uariantia forma?
Non aliunde niſi a cœlis: & gramine & unda
Cãdide utrçq; pedũ procul hinc (rogo) ꝑtinus aufer Bẽ.
Inter eos hodie uideo bellum acre futurum
Clam cape: & auferto: ſubter ſarmenta reconde

¶ Quid tibi. Ruſtice reſpondet Myrimix: ut doceat non obſeruantes fere indoctos: & non literis ſed perditis ſtudijs uacare. Quid tibi. i. ad te: ſicut in euange. Quid tibi & mihi mulier? Dũmodo fœcundis. id quidem uetũ ſi eam fœcunditatẽ pariat quã Batrachus deſyderat. Per auſtrũ ſolis iter: quia ſemper eſt in zodiaco. Melior uitis. ſ. eſt quæ reſpicit auſtrum: quia reſpicit ſolẽ incumbentẽ, vñ

dictū eſt. Deniq; apertos bacchus amat colles. Et melior legitur libycis de collibus. i. libyā: hoc eſt meridiē reſpicietibus: aut reuera de libycis intelligit ob eandē rē. Eſt melior taxus: docet Batrachus nō eſſe reſponſum ad rē: qa licet ad auſtrū uerſa uitis ſit melior: nō tñ continuo melior eſt pecori auſter q̄ eurus. ſicut licet taxus q̄ frigora ſcd'm Maronē amat. Dicit aūt. ij. geor. Apros bacch⁹ amat colles: aquilonē & frigora taxi. præſtātior eſt ad boreā: nō ſtatim tñ ad boreā eſt melius pecus. Sermonē de uite facis. Argute taxat eos ebrietatis & uinoſitatis: qa ex abundantia cordis os loquitur Quaſi legibus iſdem: aut potius ijſdē grex & uitis eant. qd' eſſe negat: qa ſæpe ubi maior copia uini: minor eſt pecoꝝ. Innuēs p hoc uini copiā officere caſtitati religioſoꝝ: nā uēter mero æſtuās facile deſpumat in libidinē: ut autor eſt Hiero. Nec q̄d diſcrimē. i. q̄ differentia. ſ. ſit: & q̄ noxius. i. nociuus auſter ſit pecori. Diſce a Roma ſi noxius auſter. Id quidē manifeſtū: qa eo ſtāte uarij generātur morbi. Cur mutinēſis agri pecudes ſunt uellere fuſco. i. ſubnigro. Cur clitumnus habet niueas. ſ. pecudes: ſed & iuuēcos ac tauros qbus in triūphis utebant. vñ Maro geor. ij. Hinc albi ditūne greges: & maxime taurus Victima ſæpe tuo pfuſi fluīe ſacro: Romanos ad tēpla deū duxere triūphos. Clitumnus aūt fluuius eſt in Meuania quę ps eſt umbrie partis tuſciæ. de q̄ fluuio dicit Pli. in natu. hiſto. q̄ aīalia q̄ eū potauerūt albos fœtus pcreant. Cur Mantua molli lanitio excellit: Eſt tñ in Euganeis mollior: ſed uicini ſunt. Verona q̄ pxima manto. i. mātuæ urbi. Vſurpatiue dixit māto: qa nō utimur niſi ntō actō & vtō in o: & gtō in us a græcis in o longū exeūtibus: ut māto mantus. Candide utrūq; pedū. quia depoſuerāt pedū. i. baculū paſtoralē: ſed nō lōge a ſe reiecerāt: ne a uerbis ad uerbera pueniret: monet ſedulus paſtor Bembus ſecrete Candidū: ut utriuſq; pedū ſubter ſarmēta recōdat. Sarmēta aūt (quia nō omes gallicū noſcunt) ſunt putamina & reſectamenta uitium.

Clitumnus

Manto

Sarmenta

B embe mihi tecū ſermo eſt dū uiximus una — Bat.
Dum commune pecus nobis fuit: heu mihi quantum
Dedecus: heu quot ſunt pecudes incommoda paſſæ:
Nec merſare gregem fluuio: nec uellera certis
Temporibus (ſicut mos eſt) tondere licebat
Nudabant ſpineta pecus: nudata ſecabant

Terga rubi:ſcabie cutis aſpera:tabidus humor
Peſtis:& in totum ſerpebant ulcera corpus
Multum igitur refert pecudes quæ pabula carpant
Flumina quæ potent:& qua regione morentur
Dic mihi dic:Myrmix priſcum cur lana colorem
Perdidit:hæc gregibus quidnam noua uellera fecit:
Cur pecus eſt nigrum:quod erat melioribus annis
Clarum:immutarunt mutati uellera mores
Bembe ad te redeo:paucis abſoluere nitar
Sed quo digna omni tua ſit ſententia laude
Vera loquar:tu iura tenes:ego facta docebo
Iudicium reddit uerum enarratio uera
His animaduerſis ægre tot damna ferentes
Venimus ad fontem:riuumq; a uertice ſummo
Scrutari mihi cura fuit:tu prouide Myrmix
Interea nidos auium:uel dorcada paruam
Venabere:tuæ quæ dona darentur amatæ
Bembe uides ut aperta in me conuitia torquet Myr.
Auguror:iſta manu lis eſt non ore agitanda
Mos mihi non lingua maledicta refellere dextra
Batrache ne uerum taceam:linguoſior æquo es Can
Iurgia bilem acuunt:conuicia pectus acerbant
Non tibi cum puero res eſt:nec homuncio Myrmix
Res male tuta uiros lingua irritare proterua
Da ueniam Myrmix:amitam proferre uolenti Batr.
Neſcio quis mihi miſit in os malus error amatam

Do ueniam:caue ne rurſum me uoce laceſſas Myr.

¶Bembe mihi tecũ ſermo eſt.q.d.in hoc hoĩe nihil uideo ratiõis:
dũ uiximus una.i.priuſq̃ ꝑ reformationẽ(ut aiũt)a nõ obſeruan
tibus ſeiuncti ſumus.Heu mihi quantũ dedecus : heu q̃t ſunt pecu
des incõmoda paſſæ.q.d.maxima & innumera.Nec merſate gre/
gẽ fluuio.i.debitã curã animis adhibere. Nudabãt ſpineta pecus
.i.mũdanæ cogitatiões & cõuerſationes:nã litera(ut dicũt)aperta
eſt.Tabidus humor:uitiũ carnis.Multũ igit̃ refert.i.diſtat ad rem
facitq̃ pabula:de ſpiritualibus intelligit. Priſcũ cur lana colorẽ ꝑ
didit:quia prius ut ex alueis cõprobauerũt obſeruãtes uſi ſunt ue
ſtibus piceis ſeu gryſeis:qualibus adhuc in nõnullis utunt̃ fratres
illiterati q̃s cõuerſos uocãt.Noua uellera: q̃a tũc nigra ſunt intrin
ſecus indumẽta:q̃d factũ dicũt ut unius uideant̃ gregis:quia eñ pi
ceus color ut in fratribus diui Franciſci uidemus:iã uarius eſt:con
clauſerũt in nigrũ immutare.quẽ de obſeruãtia italica reſpuũt pu/
tãtes naturalẽ & ſine fuco factũ magis cõgruũ religioni:q̃d & Ma
ro cenſuit dicẽs:Nec uarios diſcet mẽtiri lana colores. Veritas eñ
p̃ſtat mẽdacio.qđ erat melioribꝫ annis clarꝫ.Si de exteriore loqui
tur nõ uidet̃ ꝓcedere:q̃a oẽs adhuc candidã ſeruãt chlamidẽ. Di/
camus ergo clarꝫ.i.ſubnigrũ: qui reſpectu plane nigri clarus eſt.
Vellera uulgo gemino ll ſcribit̃:q̃a tñ a uelando uenit poteſt ſim
plici l ſcribi.Vera loquar.Oratorie iuxta rhetorꝫ p̃cepta prę ſe fert
fiduciã.His aĩa duerſis.ſ.malis q̃ pecori obuenerãt:uenimꝰ ad fon
tem.ſ. religionis uel dorcada. Dorcas græce dr̃:latine caprea.i.ca
pra ſylueſtris. Tu ꝓuide:ironicos id refert:tuæ q̃ dona darẽt ama Dorcas
tę.Id amare:ſed utinã nõ uere.vñ myrmix Bembe uides &c̃.Mos
mihi nõ lingua maledicta refellere dextra. Id aũt acerbius cõtra ſe
fatet̃. Myrmix.i.nõ obſeruãs:ut ſe longe a dñico cõſilio abhorre
re ſignificet:q̃ auferẽti palliũ docet potius tunicã addere q̃ in pug/
nã ꝓcedere aut litẽ inutilẽ fouere.Verꝫ q̃a neutrꝫ decẽt cõuitia acce
dit Candidus bene fungẽs officio ſuo:q̃a candidus dr̃ oĩs liuoris
expers.linguoſior.i.uerboſior æquo.i.q̃ ęquũ & honeſtũ eſt.Iur
gia bilẽ.i.colerã quę ſtomachũ mouet: q̃a ſermo durus ſuſcitat fu Bilis
rorẽ.Nec homũcio Myrmix:id iucunde:q̃a Myrmix(ut dixi)for
mica interp̃tat̃:cui robur ꝓ modulo corporis maximũ ineſt:quia
grana maiora ſe infert interdũ in oua ſua:ſe quoq̃ maiora trãſfert
Viros.q.d.animoſos & mares aĩos. Amitã ꝓferre uolenti. Ami/ Amita
ta patris eſt ſoror:ut matertera matris:cui honeſtius q̃ amatæ mit Matertera
tantur munera.Cætera nota ut hæc fere nota putem.

Alueus excelſa ſaliens de rupe lacunam
Foderat:& clauſis ripas æquauerat undis
Gurges erat textu ſyluarum umbroſus opaca
Denſaq́; ſepierant triſtem ſpineta lacunam
Mille uenenorum ſpecies in gurgite uidi
Mille ſecus ripas opaco margine mille
Per nemus ad lymphas ſinuoſo ſerpere greſſu
Obſtupui & rapido rediens ad ouilia curſu
Incipio paleas furca uerſare tricorni
Ecce caput tollit coluber:linguaq́; triſulca
Sibilat:inflantur fauces:nepa liuide tendit
Brachia:uentroſus profert ueſtigia buffo
Vipera per ſtipulam gradiens ſtrepit:o loca dixi
Non pecori tantum:uerum & paſtoribus ipſis
Noxia:mox grege diuiſo de ſedibus illis
Paſcua quæſitum triſtis meliora receſſi
Perq́; iter antiquum fontis noua flumina duxi
In campos:ubi prima ſuos aurora colores
Explicat:& croceos phœbi redeuntis ad ortus
Hic mihi fœcundæ pecudes:hic paſcua læta
Et ſine labe liquor:dulces ſine crimine lymphæ
Hæc loca primæui ſunt quæ coluere parentes
Signa caſæ ſuperant:puteus:carioſaq́; ligna
Fixa ſolo:ſeiuncta pedum diſcrimine ſeptem
Et focus:& lacera quæ cingitur area ſepe

¶ Alueus excelſa. Docet Batrachus quid in fonte uiderit: dicens

Alueus.i.riuus ſaliens de excelſa rupe: foderat.ſ.præcipiti caſu: lacunã.i.receptaculũ aquarũ & ſordiũ: & æquauerat &c. Gurges.i. uortex aquarũ: ſpincta.i.ſpinæ denſa ſepierãt.i.ſepimẽto quodam: clauſerãt. Ego uidi mille ſpecies uenenorũ.i.paruarũ traditionũ & malorũ meorũ: ad.i.iuxta lymphas.i.aquas.i.uidi ſontẽ primæ religiõis penitus infectũ. Obſtupui &c. furca tricorni.i.tria cornua habenti. Nepa liuida.i.ſcorpius hñs uenenũ liuidũ ſub cauda. Sed hic dicit liuida brachia.ſ.chelas liuẽtes: uẽtroſus.i.hñs magnum uentrẽ. Buſo.i.rana uenenoſa. Vipera.i.aſpidũ peſſima ſic dicta q̃ ui pariat: quia nõ põt ædere fœtus ſuos quos ore cõcipit & patrẽ cõcipiẽdo necat: ſed ipſi uicini patrui aut iã maturi ad partũ dẽtib⁹ ſecãt uentrẽ maternũ: & ita uipa neq̧ patrẽ neq̧ matrẽ uidit unq̃ incolumẽ: q̃d benignitate naturæ in nos efficit: ne tã noxia peſtis multiplicet. Paſcua q̃ſitũ triſtis meliora receſſi. Quæſitũ ſupinũ eſt .i.ut quærã aut q̃ſiturus meliora paſcua. Vñ docet obſeruãtes diſceſſiſſe ꝓpter prauos nõ obſeruantiũ mores. Perq̧ iter antiquũ.i. iuxta traditionẽ primorũ patrũ. In cãpos ubi prima ſuos.ſ.orientẽ uerſus: ſicut prius dictũ eſt adortũ. Croceos ortus phœbi.i.ſolis. Hæc loca primæui ſunt q̃ coluere parẽtes. Manifeſta eſt ergo allegoria: nã p orientẽ & eurũ purã & ſalubrẽ ſignificat uitã: q̃ meridionalẽ plagã & auſtrũ: uapidã & mollẽ: ut uẽtus ille plũbeus & tepidus eſt. Signa caſæ.ſ.paſtoralis: carioſaq̧ ligna fixa ſolo: ſeiũcta pedũ diſcrimie ſeptẽ: tm̃ em̃ ſpacij cellis ſingulis cõgruit. Et foc⁹.ſ. cõis q̃ ignis fouet: & area.i.locus ſpacioſus in medio clauſtri: circũ quẽ porticũ & deambulacra faciũt: cingit ſæpe lacera: allegorice ꝑcat clauſtrorũ muros dirutos & ꝑuios a nõ obſeruãtib⁹ factos.

Alueus
Gurges
Nepa
Buſo
Vipera

Cura uiris leuibus rerum ſolet eſſe nouarum — Myr.
Propterea certe noua paſcua quæris & amnes
Fingis inauditos: & uis nouus auctor haberi
Cura uiris grauibus rerum ſolet eſſe ſuarum — Batra.
Propterea Myrmix nimis a grauitate recedis
Hæc nouitas non eſt nouitas: ſed uera uetuſtas
Relligio & pietas patrum inſtaurata reſurgit
Quam tua corrupit leuitas: & nota tuorum
Segnities: igitur ſi quis labentia tecta

Erigat:& ſterilem qui manſueſecerit agrum
Iudice te damnandus erit:non ponitur arbor
Altera:ſed ueteri inſeritur bona uirgula trunco
Segne prius lignum noſtro fit fertile cultu
Quis pingue tuo pecori ſit gramen & unda **Myr.**
Defecata tamen multæ cum matribus agnæ
Interiere:lupi & paſtæ meminere uolucres
Hæ fateor quæ dira tuæ contagia peſtis **Batra.**
Accepere:etiam procul aſpicientibus obſunt
Tantum uirus ineſt:ueſtri uis tanta ueneni
Propterea magis atq; magis diſcedere ſemper
Eſt animus:patitur pecus hęc incommoda noſtrum
Sola:q; in uaſtam nondum diſceſſit eremum
Nec ſatis a uobis procul in deſerta receſſit
Batrache de gregibus mētiris plurima noſtris **Myr.**
Certe alienarum tibi cura ſuperflua rerum
Et temere aſſumis partes cenſoris ininiqui
Cur mihi qui paſco:cuium pecus:iſta tueri
Non licuit:ſolis ne domibus mea cognita uobis

¶Cura uiris leuib9. Quanq; id ſtrenue canit Batrachus ne res nouas dicat molitus:tñ cũ aliud non poſſet:id falſo obijcit myrmix. Et uis nouus autor haberi:hoc eis adijcit̃ q ad reformationẽ alios uocãt aut cõpellũt. Cura uiris grauib9:ſubtilis reſpõſio deuerbiũ deuerbio recondẽs. Hec nouitas nõ eſt nouitas.i.quã dicis nouitatẽ nõ eſt nouitas:ſed uera uetuſtas. Vñ manifeſte dicit religio & pietas patꝝ inſtaurata.i.in ſtatũ & formã priorẽ reducta (vñ uerius dr̃ inſtauro q̃ reſtauro) reſurgit. Et nota tuoꝝ.ſ.cõfratrũ qui manſueſecerit agrũ:redit ad trãſlationẽ ꝓpter ſæpedictã cauſam: ne uidelicet nõ paſtoralis agat̃ res Segne.i.tardũ & infœcũdũ q̃uis pin

Segne

gue, Docet etiã inter eos qui ſe obſeruãtes dicũt adhuc eſſe morbi-dos & mlios interijſſe. Ad q̃d Batra. Hę fateor. i. fateor ꝙ hę oues interire q̃ dira tua cõtagia peſtis accepere. i. q̃ infectæ ad nos uene-rũt: nec ſe purgari pmiſerũt. tantũ uirus. i. uenenũ ꝙ in uaſta non dũ diſceſſit eremũ. i. ꝙ nõdũ penitus a cõmuniõe ueſtra diſceſſit Di-cit aũt eremus ſine aſpiratiõe: gñe fœmi. & media lõga: quę tria in uerſi ſolent. De gregibus mentiris plurimã noſtris: cũ aliter ſe pur-gare nequeat ad cõuitia refugit Cur mihi q pa ſco cuiũ: dictũ id pu-to p cuiuſcuiũ. i. cuiuſcũq; pecus: iſta tueri. i. pſpicere q̃ tu mihi ob-ijcis ſolis ne domus meã cognita uobis. i. uidetis ne uos ſoli infecti-onem (ut dicitis) domus meæ quam nos ignoramus.

Aethyopes una quoniam nigredine ſordent — Batra.
Ille color nulli uitio datur: omnibus idem
Vultus: & alterius ſi quis reprenderet ora
Et ſua damnaret: pecori pecoriſq; magiſtris
Fex eadem: ſcabies eadem: cutis & color idem
Parcite: iam ſatis eſt lis intellecta: dieſq; — Bem.
Inclinata cadit: iam poſt iuga ſumma ruit ſol
Audite o magni generis longæua propago
Lite ſuper ueſtra quæ ſit ſententia noſtra
Batrache me audaci totiens ſermone laceſſis — Myr.
Non ego: ſed non æqua magis te cauſa laceſſit — Batra.
Iudiciumq; timet ſibi mens male conſcia iuſtum
Quando inimicitias tempus deponere: rurſum — Can.
Veſtra nouas lites uecordia ſuſcitat: ergo
Perpetuis hæc rixa odijs æterna manebit?
Quæ uos debilitas capitis: quæ inſania uexat?
Non pudet his uti tanto ſub iudice nugis?
Ergo animis audite æquis odijſq; ſepultis
Vltima doctiloqui quæ ſit ſententia Bembi

Eremus

Erigat:& ſterilem qui manſueſecerit agrum
Iudice te damnandus erit:non ponitur arbor
Altera:ſed ueteri inſeritur bona uirgula trunco
Segne prius lignum noſtro ſit fertile cultu
Quis pingue tuo pecori ſit gramen & unda — Myr.
Defecata tamen multæ cum matribus agnæ
Interiere;lupi & paſtæ meminere uolucres
Hæc fateor quæ dira tuæ contagia peſtis — Batra.
Accepere;etiam procul aſpicientibus obſunt
Tantum uirus ineſt;ueſtri uis tanta ueneni
Propterea magis atq; magis diſcedere ſemper
Eſt animus:patitur pecus hęc incommoda noſtrum
Sola:q; in uaſtam nondum diſceſſit eremum
Nec ſatis a uobis procul in deſerta receſſit
Batrache de gregibus metiris plurima noſtris — Myr.
Certe alienarum tibi cura ſuperflua rerum
Et temere aſſumis partes cenſoris ininiqui
Cur mihi qui paſco:cuium pecus:iſta tueri
Non licuit:ſolis ne domibus mea cognita uobis

¶Cura uiris leuib9. Quanq; id ſtrenue canit Batrachus ne res nouas dicat molitus:tñ cũ aliud non poſſet:id falſo obijcit myrmix. Et uis nouus autor haberi:hoc eis adijcit̃ q ad reformationẽ alios uocãt aut cõpellũt. Cura uiris grauib9:ſubtilis reſpõſio deuerbiũ deuerbio recondẽs. Hec nouitas nõ eſt nouitas.i.quã dicis nouitatẽ nõ eſt nouitas:ſed uera uetuſtas. Vñ manifeſte dicit religio & pietas patrũ inſtaurata.i.in ſtatũ & formã priorẽ reducta(vñ uerius dr̃ inſtauro q̃ reſtauro)reſurgit.Et nota tuorũ.ſ.cõfratrũ qui manſueſecerit agrũ:redit ad trãſlationẽ ꝓpter ſæpedictã cauſam: ne uidelicet nõ paſtoralis agat̃ res Segne.i.tardũ & infœcũdũ q̃uis pin

Segne

gue. Docet etiã inter eos qui ſe obſeruãtes dicũt adhuc eſſe morbi-
dos & multos interijſſe. Ad q̃d Batra. Hę fateor. i. fateor ꝙ hę oues
interire q̃ dira tua cõtagia peſtis accepere. i. q̃ infectæ ad nos uene-
rũt: nec ſe purgari pmiſerũt. tamẽ uirus. i. uenenũ ꝙ in uaſta non-
dũ diſceſſit eremũ. i. ꝙ nõdũ penitus a cõmuniõe ueſtra diſceſſit. Di- Eremus
cit aũt eremus ſine aſpiratiõe: gñe fœmi. & media lõga: quę tria in-
uerti ſolent. De gregibus mentiris plurima noſtris: cũ aliter ſe pur-
gare nequeat ad cõuitia refugit. Cur mihi q paſco cuiũ: dictũ id pu-
to p cuiuſcuiũ. i. cuiuſcũq; pecus: iſta tueri. i. pſpicere q̃ tu mihi ob-
ijcis ſolis ne domus meã cognita uobis. i. uidetis ne uos ſoli infecti-
onem (ut dicitis) domus meæ quam nos ignoramus.

Aethyopes una quoniam nigredine ſordent Batra.
Ille color nulli uitio datur: omnibus idem
Vultus: & alter ius ſi quis reprenderet ora
Et ſua damnaret: pecori pecoriſq; magiſtris
Fex eadem: ſcabies eadem: cutis & color idem
Parcite: iam ſatis eſt lis intellecta: dieſq; Bem.
Inclinata cadit: iam poſt iuga ſumma ruit ſol
Audite o magni generis longæua propago
Lite ſuper ueſtra quæ ſit ſententia noſtra
Batrache me audaci totiens ſermone laceſſis Myr.
Non ego: ſed non æqua magis te cauſa laceſſit Batra.
Iudiciumq; timet ſibi mens male conſcia iuſtum
Quando inimicitias tempus deponere: rurſum Can.
Veſtra nouas lites uecordia ſuſcitat: ergo
Perpetuis hæc rixa odijs æterna manebit?
Quæ uos debilitas capitis: quæ inſania uexat?
Non pudet his uti tanto ſub iudice nugis?
Ergo animis audite æquis odijſq; ſepultis
Vltima doctiloqui quæ ſit ſententia Bembi

Ferte per antiquos patrium ueſtigia greſſus Bem.

Et ueteres ſeruate uias; reuocate uagantes

Per ualles & ſaxa greges: per luſtra ferarum

Figite in antiquis iterum magalia campis.

¶ Aethiopes una. Graphice docet quare illi nō uideant ſuā deformitatē ſuaq̧ uitia: quia oēs tales ſunt. Ille color. ſ. niger: ſex eadem eadē infectio. Quia uero ad manifeſta uſq̧ conuitia proceſſum eſt ne ultra progeſſio fiat dicit Bembus. Parcite. i. abſtinete a cōuitijs: quia lis eſt iam ſatis intellecta. Dieſq̧ indinatā cadit. Audite o magni generis longæua propago: quia eos ab antiquitate laudat: timet iamdudū Myrmix cauſæ ſuæ: vñ nō attendit ad iudicē: ſed ad conuitia dicta dicēs: Batrache me audaci totiēs ſermone laceſſis. i. prouocas ad irā. Nō ego. ſ. te laceſſo: ſed magis. i. potius laceſſit te cauſa. ſ. tua nō æqua. i. iniqua. Iudiciūq̧ timet ſibi mēs male cōſcia iuſtum. Multæ & egregię ubiq̧ ſunt ſentētiæ quas memoriæ commendaſſe ꝓfuerit. Interloquit̄ Candidus qui director uidet̄ utrorūq̧ litigantiū: quia pro eis iudicem delegit. Quādo. Ordo eſt: qñ tempus. ſ. eſt deponere inimicitias: tūc. ſ. ueſtra uecordia. i. peruerſitas cordis ſuſcitat rurſum nouas lites. Ergo: indignanter id dicit: Non pudet his uti tanto ſub iudice nugis? Magnificat auctoritatē iudicis: ut ſententiæ & ab eo datæ maius ſit pondus. Ergo quia id decentius & honeſtius eſt ꝙ odijs progredi: animis audite æquis odijſq̧ ſepultis. i. ſopitis & oppreſſis. Vltima. i. (ut dicunt) definitiua ſententia. Eſt aūt hæc. Ferte per antiquos &c. incedite more maioꝝ ueſtroꝝ. Reuocate uagātes per ualles. i. qui oberrāt a Carmelo: qui mons eſt. i. a uera religione in carmelo inſtituta: intelligere aūt potes molliter uiuētes. Et per ſaxa. i. dura & aſpera mundanarum curaꝝ: & per luſtra feraꝝ. i. per lupanaria: quia meretrices lupæ quæ feræ ſunt dicuntur. & luſtra ob id etiam lupanaria. Sedu‑ ſa aūt allegoria remotiore manifeſte uult errantes in pernicioſis inſtitutis & moribus ad rectam reduci religionē quę antiqua eſt: vñ condudit. Figite in antiquis iterum magalia campis. Magalia (ut dixi) & mapalia Pœnoꝝ lingua ſunt tuguria & quaſi paſtorales caſæ. Vult ergo præſtare in antiqua uiuere paupertate; dūmodo ſancta maiorum ſuorum ſeruent ueſtigia.

Luſtra

Magalia

Mapalia

F

I N I

S

BAPTISTÆ MANTVANI CARMELITÆ IN LAVdem Ioannis Baptiſtæ pro natali eius carmen.

Agnifer æterna iuuenis digniſſima uita
 Ante deum præco: lucifer ante diem
Nam puerum ſupra puerilem gratia ſenſum
 Te tulit: ut fieres nuncius ante diem
Sancta tuis hodie libamina ponimus aris
 Et damus inſectos thura ſabæa focos.
Scilicet ut uitæ caſus expertus iniquos
 Auxilio generi ſis memor eſſe tuo
Hæc eſt illa dies: qua primæ gaudia prolis
 Accepit ſenio ſeſſus uterq; parens
Magnus es: & ſancti retines loca prima ſenatus
 Et prope uirgineum crederis eſſe latus
Et tibi ſe præfert: niſi ſint oracula uana
 Omnis in ætherea ſancta cateerua domo
Nec putat indignum toti qui præſidet orbi
 Quod iuuenis tetricos poneris ante ſenes
Illic in precio uirtus: contemnitur ætas
 Nec quantum: ſed quo uita ſit acta modo
Iure igitur propter meritum præclaraq; geſta
 Te decorat primo turba beata loco
At te uirginea uenit puer inſitus aluo
 Et ſine uocali protulit iſta ſono
Naſcere magne puer: propera digniſſime natum
 Seda noua & legem nuncia adeſſe nouam
Et genus humanum ueracibus argue dictis
 Et ſolymas gentes ad uada ſancta uoca
Diuitias alijs perituraq; regna relinque
 Et niſi cœleſti non memorare bono
Premia terrenæ mentes terrena ſequantur
 Regna manent alio nos meliora loco
Noxia multiuolæ fugias conſortia turbæ
 Sit tua ſylua domus: terra cubile tuum
Hiſpida ſylueſtres tibi dent uelamina capræ
 Squaleat intonſis os iuuenile comis
Recole iordanis fruticantia flumina: tollat
 Vnda ſitim: gramen ſiue locuſta famem
Vide prior: præcede meos noue lucifer ortus
 Iam meus auroræ limina pulſat equus

Ibimus: & tecum ſimul illuſtrabimus orbem
  Luce noui ſolis ſyderibuſq; nouis
Dum complexa ſenem mater: uirguncula matrem
  Colloquitur: puero tradidit iſta puer
Dum populo ſacri caneres noua dona lauacri
  Ad uada quæ geminis multiplicantur aquis
Ille puer factus iam corpore maior & annis
  Suppoſuit digitis ora lauanda tuis
Iure igitur tua nunc adeunt altaria turbæ
  Et tibi iure dies iſta dicata fuit
Nam deus illorum ne ſint iubet irrita uota
  Arma clientelæ qui ſubiere tuæ
Nos quoq; ne mores damnare putemur auitos
  Verbenis gerimus tempora cincta tuis
Sic faueas nobis: ut te ueneremur oportet
  Nec precibus debet ulla repulſa dari
Exorare faue miſeris: pia uota ſecunda
  Voce: oculis tibi cor ſupplicat atq; manu
Iſta dies aliis fac ſit fœlicior. adſis
  Omnibus: & clemens ad tua templa ueni
Si tamen eſt quiſq; qui orare procaciter auſit
  Auferat indignas mobilis aura preces
Hic petet annoſe longiſſima tempora uitæ
  Alter amicitiam principis: alter opes
Forte erit & uetitos demens qui quærat amores
  Et dominum mitem poſtulet eſſe ſibi
Parce iuuentuti: ſed luxuriantia muta
  Pectora: fert iuuenes impetus atq; furor
Orabat pluuiam rapido qui leditur æſtu
  Forſitan hoc omnes fœmina uirq; uolent
Vix ferimus rapidi flagrantia ſydera cancri
  Nec pater extinguit Iupiter illa tuus
Iam renouat ueteres tellus exuſta querelas
  Et puero currus extimat eſſe datus
Areſcunt gelidi fontes moriuntur & herbæ
  Perdidit infœlix paſcua læta pecus
Hanc igitur minui ſi quis rogat imbribus æſtum
  Agnifer illius ſunt bona uota: faue
Des petit abſentis reditum noua nupta mariti
  Et gemit: & ſupplex ora pudica mouet

At mulier grauida quæ pignora ſuſtinet aluo
Nouaq́ iam celeri luna propinquat equo
Da facilem dicit iuuenis ſanctiſſime partum
Ponere cum uentris pondera tempus erit
Languidus auxilium medicæ cui defuit artis
Te uocat:& tremulis uocibus ambit opem
His ergo non moueor:nec me terrena remordet
Cura:polos ultra mens animoſa uolat
Hæc alijs dentur:meus id ſublimius ardor
Et bona contempto uult meliora ſolo
Vna potens res eſt me reddere ſola beatum
Quæ tibi per uerſus fiet aperta duos
Eſſe tuo coram uultu deus optime rerum
Semper:& aſpectu liberiore frui
Hoc peto:tu ſanctos inter digniſſime ciues
Hoc hodie uotum ne ſit inane faue
Sit puerile licet:gratum tamen iſtud habebis
Carmen:& ut uenias in mea uota præcor.

FRATRIS BAPTISTÆ MANTVANI ORDINIS CARmeli ꝓfeſſoris, de uita beata libellus incipit fœliciter.

FRater Baptiſta Petro ſpagnolo patri ſuo ſalutẽ plurimã dicit. Ocioſo mihi aliquid ad te ſcribere nuper in mentem uenit. Et quũ diu mecũ ipſe cogitaſſem vñ poſſem exordiũ ſumere: in materiam ſanè pulcherrimã oĩmq; cognitione digniſſimã incidi. Ea eſt uita beata: q̃ qa ab oĩbus amari debet: nec amari põt niſi prius cognita fuerit: nõ inutile mihi uiſum eſt: ſi qdnã ea ſit: & quibꝫ gradibus cõparetᷣ aperuiſſẽ. Cur uero hũc libellũ ad te potius q̃ ad aliũ miſerim: duabus potiſſimũ cauſis factũ eſt. Primo ut q̃lẽ eſſet genꝰ exercitationũ meaꝝ agnoſceres: & ne fruſtra me hactenus triuiſſe tẽpus forſitan exiſtimares. Secũdo ut de re tã exq̃ſita & immortali deo q̃ gratiſſima: ad egregiũ mihiq; chariſſimũ uiꝝ ſcriberẽ. Ego enĩ q te mihi charior ſit inter mortales habeo neminẽ nec inũ uelim ut a me ꝑclariſſimũ qd expectes; nã neq; hãc materiã tã diffuſe ut tractari poſſet dicendã aſſumpſi: in q̃ diligẽter explicanda Marcus Tullius Cicero facũdiæ ſuę neruos cõtendere poſſet. Sed ingenij tenuitati cõſulẽs multaꝝ ſentẽtiaꝝ floſculos ſũmatim delegi: & huic libello inſerui q̃s legẽs ipſe agnoſces. Et qm̃ ego ſꝑ aĩaduerti dialogorum ſtilũ pene oĩbus eſſe gratiorẽ. Ciceroniano more duos colloquẽtes introduxi. G gonẽ. ſ. & Adrianũ. hũc de uita beata interrogantẽ: illũ uero interrogãti reſpondentẽ. Et qa forſiã hi hoĩes q ſint ignoras: breuiter aperiendũ eſt. Gigo integerrimæ uitæ hõ eſt q tres & ſeptuaginta natus annos in noſtra religiõe cõſenuit. Multę ſũt in eo uiro lr̃æ & ſapiẽtia: q̃lis in Catone fuit multarũ uſu cõparata. Hinc in qbus rebꝫ beata uita cõſiſtat ꝓbè nouit. Adrianus iuuenis optimæ indolis: cuius integritatẽ in hoc uno ꝑpẽdas: qꝛ a ꝑdicti ſenis latere nũq̃ diſcedat. Nõ enĩ eſt credibile eiꝰ uitã prauã eſſe q bonoꝝ ſꝑ conſuedine utitᷣ. Finge itaq; hos duos poſt prandiũ moderate ſumptũ: & poſt cõpletas gratiaꝝ actiões in hortulũ ſecedere: & ſub umbra patulę arboris inter odoriferas herbas deambulantes: hoc pacto cœpiſſe ratiocinari.

ADRIANVS

Rogo te pater ſi me amas: ut q poſtq̃ iuuẽtutis annos ingreſſus ſum: ſemꝑ beate uiuere deſideraui: quænã ſit in hoc mũdo uita beatior apias. GIGO. Dũ qs uiuit beatã uitã fili ne dixeris. Eſt enĩ illa Naſonis poetæ rata ſnĩa: Sed. ſ. ultima ſemꝑ Expectãda diès homini eſt: diciq; btũs Ante obitũ nemo ſuꝑmaq; funera debet. Solõ uir ille ſapiẽtiſſimus q leges atheniẽſiũ cõdidit: neminẽ in uita fœlicẽ uocari debere putabat. Quis tã uecors eſt: ut nõ agnoſcat q̃ pa-

rũ: fœlicitatis in hac uita futurꝝ sit in quã dũ intramus primum oĩm flere di
ſcimus? Quis ſine lachrymis uitę pñtis curriculũ trãſit? Quã ſi cõſideremus
ꝙ ſit breuis & incerta ꝓculdubio Antho. Craſſum imitaremur, quẽ nunꝗ̃
riſiſſe Solin⁹ meminit. Si ſorſitan alicui diutius fortuna blandit̃, nõ tñ impu
nitũ abire ꝑmittit, & quãto tardior tãto grauior ꝓcella ſuccedit. Referũt hi
ſtoriæ Polycratẽ Samiorꝝ tyrannũ aduerſam fortunã haud ſemel expertũ,
qui ne oĩs eſſet exꝑs incõmodi annulũ aureũ in mare ꝓiecit; quẽ breui poſt
tꝑe dũ cœnaret in piſcis uentre forte reperit. Sed qđ deus diſtulerat nequaꝗ̃
abſtulit, nam extremo uitæ ſuæ tꝑe cruci turpiter affixus eſt. Quo fit, ut uul
gare prouerbiũ nõ ſit oĩno uanũ, Quod differt̃ inquã nõ auſertur. ADRI.
Vera ſunt quę dicis, ſed ego uitã beatã uoco illam quã ſi quis in hoc mũdo
uiuat, poſſit olim uitã immortalẽ, quã noſtri æternã uocãt adipiſci. GI. Ha
beo, ſed longiuſculæ diſputatiõis locũ adducis in aliud tẽpus quo plus ocij
nacti erimus differendũ. ADRI. Obſecro ne moleſtũ tibi ſit qđ ſentias dice
re, non peto ut oĩa cribratim inquiras, ſed tantũmodo ſequaris rerꝝ ſumme
ueſtigia. Hoc em̃ a te diſcere cupio, a quo multa ſubtiliter diſputata, multa
etiã ſapiẽter prudẽterꝗ̃ iudicata cognoui. Et da ueniã, ſi uirtutẽ tuã laudaue
ro, quotienſcũꝗ̃ tuis diſputatiõib⁹ interſum, Catonẽ illũ de ſenectute diſpu
tantẽ uideor uidere, nec min⁹ dicta tua obſeruo, ꝗ̃ olim ſeruari ſolebãt Del
phici numẽ Apollinis. GI. Si tanto deſiderio afficeris audire meã de hac re
ſententiã, tuæ uoluntati (quantũ in me erit) morẽ gerã. Atꝗ̃ utinã ego is eſ
ſem qui aliqđ dignũ expectatiõe tua cõmemorare poſſem. ADRI. Volo ſa
ne ut hoc negociũ ſuſcipias pater niſi forſitan tibi graue ſit. GI. Quid inquis
hactenus nil graue mihi uiſũ eſt, ꝗ̃uis magnũ qđ aliquis fratrꝝ honeſto deſi
derio cõpulſus me popoſcerit amicitiæ firmiſſimũ fœdus eſt idẽ uelle ideꝗ̃
nolle. ADRI. Loqueris ut ſapientẽ decet, nec aliter ꝗ̃ loq̃ris te factitaſſe exi
ſtimo. Sed priuſꝗ̃ ulteriori loco ꝓcedamus, tria ſunt q̃ peto. Primo qđ ſit ui
ta fœlix, ſecundo in q̃bus rebus cõſtet poſtremo ſi qui ſint qui hac tẽpeſtate
talẽ uitã uiuant. Hic noſtræ diſputatiũculæ ſit tripartitus ordo. GI: Poſſem
tibi multas huius uitæ beatæ deſinitiões adducere, a diuerſis autorib⁹ diuer
ſiſꝗ̃ in locis auditas. Sed ne te multis morer, q̃ pacto ab Anneo Seneca diffi
niat̃ accipe, ego em̃ cũ illo ſentio. Beata (inq̃t) uita eſt illa quæ in recto certo
ꝗ̃ iudicio ſtabilita eſt & immutabilis. ADRI. Si placet inter nos ea lex eſto,
ut q̃tienſcũꝗ̃ aliqđ obſcurioris inter dicendũ acciderit, interpellare poſſim.
Solet em̃ plærũꝗ̃ accidere ut dũ uerbũ obſcurꝝ ꝓ̃termittit̃, inde clarꝝ oĩe id
qđ ſequit̃ nõ intelligat̃, dũ auditoris animus ambiguo dicto repcuſſus heſi
tat, nec põt illud ex memoria repellere. GI. Placet qđ dicis, laude dignus es,
audacter loq̃re. Luxuria a mẽbris, ignorãtia a mẽte fugãda eſt, ut Pythago
ræ placet. Ego ſemper in adoleſcẽte futurę ꝓbitatis ueriſſimũ ſignũ iudicaui
ſi uelit doceri qđ neſciat, Oĩs labor ꝓ acquirẽda doctrina ſubeũdus eſt: Py

thagoras amore ſapientiæ uſq; ad Aegyptios & magos penetrauit. Sic eius diſcipulus Plato eodem ſe fatigauit itinere, quam uult Augu. om̃e id quod de deo loquutus eſt a Hieremia propheta qui tunc in Aegypto uiuebat didiciſſe. Sed ut de noſtris dicam. Hieronymus uir ille ſanctiſſimus teſtat̃ in quadam epiſtola, ſe a pueritia literar℞ deſiderio ferbuiſſe. Apollinarē itaq; Antiochiæ frequenter audiuit. Et dum iam eſſet cano capite Alexandriā ut audiret Didimū porrexit, poſtea Bethleem reuerſus hebraicas literas nocte ſilenter furtim didicit. Timebat em̃ qui eum docebat, ne iudei hoc cognoſcerent, non em̃ impune tuliſſent. ADRI. Præclara ſunt & notatu digna quæ hactenus dixiſti, ſed ut ad propoſitū redeamus, quid ſibi uult id qđ in definitione poſitū eſt, recto certoq; iudicio. GI. Ex eo quod recto dixit, uitā beatā debere eſſe rectam ſignificauit. Rectum uero idem quod iuſtū ſignificat, & quotiens aliquid oportere eſſe iuſtū dicimur, in eo oportere iuſtitiā eſſe demōſtramus. De qua Euripidis illa notiſſima ſententia dicit̃, nec lucifer nec uſperus ita mirabilis. ADRI. Quid eſt iuſtitia? GI. Iuſtitia eſt (ut Tullio placet) uirtus unicuiq; quod ſuū eſt attribuens. Sed liquidius a noſtro Hiero. deſcribit̃ Iuſtitia (inquit) eſt nō peccare, nō peccare eſt legis p̄cepta ſeruare. ADRI. Dic queſo (q̃a mentio de peccatis accidit) eſt ne uer℞ qđ uulgo fert̃. Nō peccat inquā qui nihil oīno facit? GI. Minuēda eſt penitus hæc opinio. Nā legis obſeruatio bifariā diuidit̃, ut nihil hor℞ inquā q̃ ꝓhibent̃ faciamus, & nihil ex his quæ iubent̃ p̄termittamus. Lex ipſa inqt. Auerte a malo & fac bonū. Nō ſatis eſt dixiſſe auerte, niſi addidiſſet, & fac bonū. Qui aūt nihil facit, bonū nō facit, quia qđ nihil eſt bonū non eſt. Non ſolū oportet ut ueſtitū non ſpolies, ſed etiā ut ſpoliatū ueſtias. Iuſtitiæ duo ſunt mēbra, q̃ ab ea diuelli ſeparariq; nō poſſunt. Pietas. ſ. & æquitas. Pietas eſt (ut Triſmegiſto placuit) ip̄m deū immortalē oīm factorē & gubernatorē cognoſcere. Finis aūt pietatis, ut cognitus deus adoret̃. Aeqtas eſt, nō ea quā Tullius in recte iudicādo æqualitatē uocat, ſed oībus æqualē ſe præbere. Cui cōtraria eſt ſupbia, q̃ eſt oībus maiorē ſe exiſtimare. Monet ęquitas, ut nullus altero uelit eſſe ſupior nā quia indifferenter oībus pater eſt deus, oēs pariter germani ſumus ex eodē germine Chriſto inquā renati. Vbi iſta duo nō fuerunt, ibi iuſtitia eſſe nō poteſt. Poteſt etiā recto iudicio rurſus aliter intelligi, ita ut recto interpretet̃ .i. uero ſanoq; iudicio. Sunt em̃ plæriq; mortaliū qui ꝓpter opes, clientelas, affinitates, ſeruitia, ſodalitates, hoſpitia, & ꝓpter alia hmōi fortunę bona ſe beatos exiſtiment. Sed hi oēs recto ueroq; iudicio ꝓculdubio priuati ſunt. Nam ſi intelligerēt nos haud alia cauſa erecto uultu a ſummo rer℞ artifice cōpoſitos eſſe, niſi ut quæ ſupra ſunt contēplaremur, & quæ ſurſum ſunt ſaperemus, non ſe tot erroribus impedirēt, tot ſtultitijs obruerent, tot deniq; tenebris cōfunderent. Non ſunt hi fœlices appellandi, licet Midæ opes poſſideant, quia recto carent iudicio, nec reddunt unicuiq; qđ ſuū eſt, bonos flocci

pendunt,ſacra non curant,deum obliuiſcunt̄. In talibus uita eorū uerſatur, ut hæreditates uel iure capiāt uel iniuria,pupillos expellāt, pauperes crucient. Laborant ambitionis morbo, aliud in ore ſonat, aliud in pectore clauſum latet, amicitias & inimicitias non ex re(ut Criſpus inquit)ſed ex cōmodo ſibi habent. Hi ſunt quibus antiqui clamitāt uates.Gens antiqua atq; puerſa hæccine ſuntque deo reddis popule ſtulte & inſipiēs: Et alibi.Statuerūt oculos ſuos in terrā declinare.Sed hæc de mūdanis dicta ſunt.Quid uero de his dicā qui quū ſeipſos regere neſciūt religionis antiſtites fieri uolūt,ut nō ſolū ſuas ſed etiā aliorū aīas pditū eant.His aduertenda Claudiani ſentētia. Tūc oīa inquā iura tenebis quū poteris rex eſſe tui.Primo igit̄ ſibi moderent̄, deinde ſi libebit alijs prſint.Stantes in angulis faciēda pcipiūt,quę nec ipſi pcipientes faciūt. Quis hoc prauū eſſe iudiciū nō dicat: Nō eſt igit̄ in illis(ut p dictū eſt)uita beata,quæ ſine recto iudicio ſtare non poteſt. ADRI.Recte mi pr̄ ſentis,& huic qđ dicis illud carmē Naſonis poetæ cōuenit.Pronaq; quū ſpectēt animātia cætera terrā.Os homini ſublime dedit,cœlūq; uidere Iuſſit & erectos ad ſydera tollere uultus. Quo fit ut damnandus ſit ille Socrates, qui ſolus Apollinis oraculo iudicatus eſt ſapiēs.Hoc em̄ erat eius puerbiū. Quod ſupra nos nihil ad nos. Cuius etiā Lactantius facit mentionē,ſi recte memini.Sed ut ad prædicta reuertamur,locū illū de iuſtitia manifeſtius enucleā,ubi dictū eſt nō eſſe ſine æquitate iuſtitiā,& æquitatē eſſe ſe oībus æqualē reddere. Dic queſo,nōne ſeruos & ancillas noſtri pōtifices habēt, quibus non modo nō æquales,nec ſolū ut ſeruo dominus ſolet eſſe ſuperior,ſed ut ſemidei reputant̄: Nō ſunt igitur pontifices iuſti: GI. Abſit hoc facinus a noſtra religione fili,ut in ppoſitis eius iuſtitia nō ſit.Sed quū nup illud Lactantij contra gentes luculētiſſimū opus haberē in manib9 reperi qđ huic quæſtioni poſſit aptiſſime reſponderi. Ait em̄ ſeruos nobis eſſe qui quidē tenuiores & aſperiores corporis cultus habent q̄ dñi,quod aūt ad animā pertinet eadē cura,ſtudio & induſtria gubernant̄.Nā quū homo conſtet ex duobus ex corpore ſcilicet & anima,quæ inuicem contrariant̄.qm̄ illud terrenū,hęc cœleſtis,illud mortale,hæc uero immortalis.Et iccirco non facile eſt utriſq; poſſe ſatiſſacere.Corpus amat conuiuia ſomnos & cōfabulationes.Anima uero contra uult ieiunia,uigilias & orationes. Quoniā igit̄ (ut dixi) nō pōt utriſq; ſatiſſieri,uiſum eſt utrū hor̄ dignius ſit,ut primo ei pareamus, deinde ſi poſſimus & alteri.Compertū eſt igit̄ animā corpori pferendā eſſe,quo fit ut ſeruor̄ animabus pōtifices noſtri non minorē ac proprijs diligentiam adhibeant.Q̄ aūt ipſi ornatiores & politiores incedant,non ideo faciunt q̄ membra ſua iudicent eſſe precioſiora, ſed ut dignitates & officia quę gerunt a ſeruorum conditione uideantur eſſe differentia, ADRIA.Non opibus ſed uirtutibus præfecti debent excellere . GIGO . Quod magis neceſſarium eſt prius inueſtigari debet, quæ autem magis ornamento ſunt q̄ utilitati, poſt

ea ſi poſſint acquirant. Oportet ut pontifices ſint uirtute p̄diti, primũ igitur uirtus adipiſcat. Nõ abſurdũ eſt põtifices tantũ habere diuitiarꝫ quantũ ui/ ctui modico ſufficiebat. Et qm̃ hæc ornamenta diuitiarꝫ neceſſaria oĩno nõ ſunt, nõ primo ſed ſecundo loco querant, ita ꝙ nec ꝓpter ea uirtutes euane ſcãt. Quis eſt qui neſciat æquũ eſſe ut a diſcipulis p̄ceptor ne dũ uirtute diſcer nat, uerꝫ etiã grauiori quodã & honeſtiori habit⁹ priuilegio. Partim q̃a di/ ſcipulo maior p̄ceptor, partim q̃a modeſta corporis ornamenta nõ paruo adiumẽto uirtutib⁹ animi ſunt ad temperandã grauitatẽ, ut uulgaris tumul tus ac cupiditas reprimi poſſit ac gubernari. Non eſt igitur dicendũ iniquos eſſe pontifices, ꝙ ſplendidiores habeãt ueſtes, nam ipſa æquitas nõ extrinſe cus corpus, ſed intrinſecus in animo ſedẽ ſuã habet. Et qm̃ animi cogitatiões ſoli deo manifeſtæ ſunt, ipſi ſoli de æquitate iudiciũ relinquendũ eſt. ADRI. Oĩa ad uiuũ reſecaſti, ita ut oĩs a me ſeduſa ſit dubitatio. Quod euenifſe puto non ſolũ quia ſic ſe res habeat, ſed etiã q̃a elimato & quadranti ſermo ne, qui tibi & ab arte & a natura cõceſſus eſt, hæc oĩa diſſeruiſti. Ornata em̃ polita ꝗ oratione ueritas ipſa potẽtius in auditorꝫ animos influit. GI. Vidi mus hactenus q̃d eſſet uita beata, quæ poſita eſt in iuſtitia, iuſtitia om̃es ali/ as uirtutes tanꝗ filias ſuo genio condudit. Nunc uidendũ puto q̃bus gradi bus ad ipſam iuſtitiã aſcendat. ADRI. Miro diſcẽdi ardore ferueo, expecto quid dicas. GI. Tria ſunt quæ cõnexa & ſimul conglutinata ad uitam beatã plurimũ conferũt, diuiſa uero & ſeparata parũ adiuuãt. Sũt aũt hæc (ut no minatim dicã Pudicitia, contemptus & iuſtitia. Et unaquæꝗ iſtarꝫ uirtutũ non ꝓpter ſe, ſed propter aliã quærit. Primo pudicitia flagitat ut contẽptus mundi ſequat, nã mundus ab his facilius cõtemni poterit qui cõiugali uin culo ſoluti ſunt. Nã poſtꝗ carnalibus illecebris cœperũt oblectari, & in ſen tinam uitiorꝫ corruerunt perditi ſunt, & penitus deſperandũ eſt de ſalute eo rũ, niſi miſericordi diuinæ potentiæ digito ſubleuati fuerint. Quærit item cõ temptus mundi vt iuſtitia reperiat, repertaꝗ fruamur, quæ difficile cõſpici poteſt qui ſe negocijs ſæcularibus inuoluũt. Nam coniugis & liberorꝫ cura & ipſa res familiaris a recto iuditio mentes hominũ reuocant. Pauci tamen recte uiuere incipiũt, ſed tamẽ ni diligenter caueãt (uitijs blandientibus) a re cto calle deuiant. Primo igit̃ quibuſdã cõtractis pactiſꝗ legitimis opes quę runt, at ubi gnſtarũt ꝗ̃ bona ſit negociatio in uſuras pauliſper incidũt, dein de furtim aliena rapere, pupillos ſpoliare & ꝓximos nõ abſtinẽt. Poſtꝗ aũt incalluit hæc cõſuetudo, furtis & ſacrilegijs (modo lateant) minime parcũt, ſic malũ malo trudit. Hęc oĩa in tantũ uſum conuerſa ſunt, ut non pro uitijs (ut ſunt) ſed pro uirtutibus in mundo nunc habeant. Et ſi quis taliũ rerum fuerit expers. tanꝗ ignauus ab om̃i populo repellit̃. Quare ſatyricus noſter Aquinas merito cõquerit. Aude aliquid breuibus gyaris & carcere dignũ Si uis eſſe aliquid, probitas laudatur & alget. Diuitiæ proculdubio ſunt hu/

mani generis exitium, nec ſinunt iuſtitiã in noſtris regnare pectoribus. Quę res minime Perſium latuit, inquit enim. Quod ſi doloſi ſpes refulſerit nũmis mum, coruos poetas & poetridas picas Cantare credas pegaſeũ melos. Adde ꝙ talis eſt opum natura, ut nunꝙ ſatis eſſe uideantur. Quod uitiũ Romanis antiquis Ouidius uerſibus his obijcit. Creuerunt & opes & opum furioſa cupido. Et cum poſſideant plurima plura petunt. O diuitiarum ſacra fames, cur non mortalia pectora regis? Propter te quoties uiolata eſt iuſtitia? Propter te Sicheus truncatur a fratre. Dido patiť exiliũ, Polydorus mẽbratim ſecať. Recte Thebanus Crates ſuas opes in cecum pelagus abiecit, merſitꝙ illas, ne mergeretur ab illis. Hæc igiť e mentibus noſtris extirpari oportet, & tanꝙ in domũ ſuã introducenda eſt iuſtitia, ubi ſuas poſſit figere radices, & fructus afferre mirificos. ADRI. None fuiſſet ſatius, ſi diuitias quas Thebanus ille philoſophus in mari dimerſit, pauperibus tribuiſſet. GI. Fuiſſet utiꝙ melius, ſed forte metuebat & ſi pauperibus dediſſet, illis accidiſſet quod ipſe fugiebat. ADRI. Et forſitan hoc illi in mentẽ uenerat, ſed quoniã circa illa quæ ſuperius cõmemoraui, omnem rem uerſari perpẽdo, quomodo unũquodꝙ illorũ aſſequi poſſimus audire deſidero. Et dabis ueniam, ſi quæ dicis tardius apprehendo, quũ ſim a teneris Mantuæ nutritus, ubi hoc uitium a denſioris cœli qualitate contraxi. GI. Tu cum Cicerone ſentis, ut e dictis tuis perpendo. Refert eñ (ni male memini) Thebanos fuiſſe ingenio pinguiores, Athenienſes uero perſpicaciores & acutiores extitiſſe. Iccirco ꝗa craſſus aer & pinguis erat Thebis, Athenis uero rarior & ſubtilior apparebat. Sed hæc omittamus, quod nunc inſtat agamus.

DE CASTITATE.

Caſtitatẽ ſeptẽ modis aſſequi poterimus, firmo inquã ꝓpoſito, modico cibo, exercitio cõtinuo, raro bonoꝙ colloquio & conſuetudine, ſenſuũ continentia, premij futuri præmeditatiõe, auxilio diuino. Septẽ hæc arbitrio noſtro percurramus, dicemusꝙ nõ tam eloquenter ꝙ ſapienter, nã ſemper magis ſtudui ſapiens fieri ꝙ eloquens. Qui eñ facunde dicunt ſuauiter, qui ſapienter utiliter audiuntur. Sed primũ modũ arripiamus.

DE FIRMO PROPOSITO.

Si quis quod facturus eſt prudenter agere uoluerit, circa quod faciendũ eſt tria conſiderabit. An illud inquã quod uoluit honeſtum ſit an turpe, utile an inutile, delectabile an non delectabile. Si res fuerit tantũmodo delectabilis, ita ꝙ honeſtate omni atꝙ utilitate ſit priuata, hæc omnino fugienda eſt. In quo genere ſunt laſciui cantus & cytharaꝝ ſtrepitus, qui infirmas iuuenum mentes alliciunt. Sunt etiã in hoc genere ſaltationes & choreæ & oẽs corporis illecebræ. Si uero res fuerit delectabilis & honeſta, apud omnes nationes non laudo, honeſtas eñ non una eſt apud omnes, ſed quod apud aliquos honeſtum uidebitur apud nos erit turpe. Verbi gratia apud Epicurũ

honeſtum erit miſceri cum uxoribus & corporeas neceſſitates in propatulo & coram omni populo facere. Si quis igitur apud homines huiuſmodi fuerit, uti hac honeſtate non debebit. Si uero tale honeſtū erit ut fidei chriſtianæ non deroget, concedendum eſt. Quemadmodū eſt uxorē ducere, talibus ſe ueſtibus ornare ut non ſolum utilitati corporeæ, ſed etiā honeſto cuidā decori non luxurioſo conſulant. Si uero hæc tria ſimul in aliquo reperiant̄, ita ut ſit & delectabile & honeſtū & utile, adhuc eſt cogitandum, cuiuſnā ſit illa utilitas, an corporis & an animæ, an utriuſq̧. Si tm̄ corporis, turpe quidem erit chriſtiano ſi fecerit. Si animæ, toto conatu totis uiribus implendū eſt. In quo genere ſunt ieiunia, abſtinētiæ, ꝓ fide mortē obire & martyrio corona ri. Si utriuſq̧, cauendū eſt ne plus corpori q̄ animæ tribuat̄, ut in tēperatis cibis ſumendis, qui ſi (ut dixi) tēperati ſint corpori ꝓſunt & aīæ. Videndū itaq̧ eſt ne minimū id quidē plus corpori det q̄ aīæ. Si res illa fuerit corpori cōtraria, aīæ uero utilis, faciendū eſt ut appetitus obediat rationi, & Saluſtianū illud aduertendū. Animi imperio, corporis ſeruitio magis utimur. Poſtq̄ igit̄ quid ſit faciendū cognoueris opus eſt ut non differas, non ambigas, nō heſites, ſed toto mentis amplexu uiriliter animoſeq̧ ſuſcipias. At recorderis illius qđ ait Comicus, Dū in dubio eſt animus paulo momēto uel huc uel illuc compellit̄. Quoniā igit̄ caſtitas ſecū fert utilitatē & honeſtatem unuſquiſq̧ ſuo proponat fortiter in animo caſtitatē obſeruare, qđ qui fecerit ad alios gradus aſcendere facilius poterit.

DE MODICO CIBO

Sicut cibus immoderate ſumptus deteſtandā ſuſcitat uenerē, ſic moderatus puriſſimā tuetur caſtitatē. Sed in hoc maxima pars mortaliū fallit̄, qui dum ignorant quid ſit abſtinentia, omē eſculentū (præter carnes) ſibi condu cere putant, nec aīaduertunt q̧ in herbis etiā qbuſdā uenenū lateat, ut in eruca, quæ quia calidiſſimæ naturæ eſt uenerē reuocat. In leguminibus etiā luxurioſe cōditis titillatio carnis abſcōdita eſt. Quo fit, ut quidā uir ſapiēs nuper diceret, eū q uellet cœnobij curā gerere philoſophiā naturalē (quā phyſicam græci nomināt) ignorare minime debere. Sunt eñ plæriq̧ cibi qui in uſum quotidianū ueniunt, a quibus niſi ſpiritualis miles ſe diligenter abſtinuerit, carnis intollerabile certamē experiet̄. Quare noſter Hieronymus & doctrina & rerū uſu ſapientiſſimus dicere ſolebat, nullū cibum caſtitatem cu rantibus eſſe utiliorē q̄ olera Palladis liquore perfuſa, & eo quidē modico. Item piſces (niſi minutiſſimos) ꝓhibebat. Quod iſti neſciunt, uel ſi ſciūt (qđ grauius eſt) aſpernant̄, qui cœnare neſciunt, niſi uel oſtreas uel timalum uel aliqđ huiuſmodi animal habuerint. Atq̧ utinā hmōi hoīes, q̄ ingluuiē ſuā ſatiare poſſint, ꝓpe littora Gangis habitarēt, in quo (ut Solinus teſtis eſt) tantæ quantitatis anguillæ naſcuntur, ut ad pedū tricentoꝝ proceritatē accedāt Sed de his quę hactenus dixi melius cōſulendi ſunt medici, ne uideamus par

tes illorum ſurripere. Ego hoc infero (Hieronymi autoritate fretus) parcũ cibum triduano ieiunio præferendũ, nec licere cuiq̃ calidiſſimis cibis uti, niſi uel infirmitate uel longo ſenio confectus ſit. ADRI. Nunc tempus eſt quẽdam ſoluere qui non ſolum me, ſed etiam plæroſq; alios dubitare non parũ ſæpe coegit. GI. Vaticinor quid ſit quod uis dicere. ADRIA. Nec miror, eſt em̃ famoſa quæſtio. GI. Tu tamen dic, homo ſum, & falli & decipi poſſum. ADRI. Qua intentione, quo fine hæc omnia deus immortalis fecit, ſi hominibus ueſci non licet? an ut pereant? GIGO. Nõ fecit hæc deus ut pereant nec quicq̃ in mundo ita perit ut ad nihilum redigatur, ſed formam mutat, Corpora noſtra non pereunt, ſed in ea elementa ex quibus conſtabant reſoluuntur. Sunt etiam qui dicunt medullas noſtras quum ſepulti iacemus animari, & in anguem conuerti. Quæ res & ſi fortaſſis uera non ſit, mihi tamen uidetur eſſe uериſimilis. Nam ſicut per ſerpentem inter homines mors nata eſt. non abſurdum erit, ſi dicat̃ hoĩs morte ſerpentẽ naſci. Nihil igitur (ut prædiximus) omnino perit, cuius ſententiæ autor eſt Pythagoras. Quam noſter Ouidius duobus uerſibus elegãter expreſſit. Ait em̃. Nil perit in toto quicq̃ (mihi credite) mundo. Sed uariat faciemq; nouat, naſciq; uocatur. Nec fruſtra deus hanc denſiſſimam uariarũ rerum ſyluam fabricauit, ſed fecit (quãtum comprehendere poſſum) tribus potiſſimum cauſis, ut potentiã inquã ſuam exprimeret, ut ingenia noſtra in ocio torpere non fineret, ut poſtremo infirmitati noſtræ ſubueniret. Et ut ad primum reuertar, quis inter homines tam ſolertis ingenij reperitur, ut alterum mundum fabricare poſſet? Quis Zeuſis, quis Appelles, quis Phidias (ut de pictoribus loquar) tam uiuacem colorem & in herbis & in floribꝰ imprimere poſſet? Quis poſſit hominem (opus admirabile cœleſtis ſpiritus capax) formare? At ut altius aſcendam, cœlum deuexum tot ſyderibus pictum, mirabili ſolis lumine præditum cõponere? Atq; hæc omnia deus ipſe fecit. ADRIAN. Nonne memoriæ traditum Archimenidem ſiculum in aere mundum formaſſe & per ſyderum motus uarias anni uices diſpoſuiſſe. Propterea nonne referunt etiam Prometheum feciſſe hominem. Non igitur tam mirum eſt ſi deus hæc egerit quæ potuerunt & aliqui facere. GIGO. Eſt aliquid quod dicis, ſed age iterum ruminemus. Dicis Archimenidem feciſſe mundum, putaſne fecerit nebulas, putaſne æſtatem, putaſne ſolſtitia & æquinoctia poſuerit? Fatuum eſt ea credere, quod ſi feciſſet, hoc deerat ꝙ non erat tam capax q̃ iſte quem uidemus. Q autem dicis Prometheum feciſſe hominem, ſi ſane intelligeres non hæc diceres, fabula eſt non hiſtoria, quæ tamen aliquid ueri intrinſecus habet. Aiunt enim ꝙ Prometheus fecerit hominem, quia primus fuit qui ſtatuas fabricauit. Sicut etiam dicunt Cecropem fuiſſe biformẽ, quia primus fuit qui & marẽ & fœminã matrimonio copularet. Fœcit igit̃ hæc immortalis deus [illegible] nos contẽplaremur, eorũq; arti ut noſtram imbecillitatem & inertiam

cognoſcentes humiliaremur, ut per humilitatẽ eo ſcandaremus, unde pro-
pter ſuperbiã ceciderunt angeli. Vides tot animantia diuerſarum formarũ
diuerſis & coloribus & uirtutibus ornata? Vides anni tempora q̃ pruden-
ter diſpoſita ſint? Primo uer nouũ ſic dictum q͂ tunc reuireſcunt omia, & ut
Maro noſter inquit. Et tunc omnis ager, tunc omnis parturit arbos, Tunc
frondent ſyluæ, tunc formoſiſſimus annus. Primo ueri ſuccedit æſtas, quæ
præcipue charitatis exemplũ præ ſe ferẽs fœtus oẽs quos uer parturierat ſu
ſcipit educandos, a qua ſi quid imperfectũ relictũ fuerit, ſuperueniẽs autum
nus ad unguem ꝑficit, & manũ ſummã imponit, tũc agricola q̃cquid ſperã
do telluri crediderat, cum cẽteno fœnore collibit. Et quoniã deus immorta
lis aduertebat annũ gignendo, educãdo & maturando iã eſſe defeſſum, qui
etum tempus & uacuũ laboribus adiecit, quod uocãt hyemẽ. ADRI. Qua
re factũ eſt ut tres anni partes in ſudoribus, unã tm̃ in quiete poſuerit deus?
GI. Placet q͂ mihi in memoriã reduxiſti. Diffuſus labor, ſuccincta quies ſtre
nuum delectant militẽ. Si humanæ naturæ fragilitas pateret, nunq̃ eſſet a la
bore ceſſandũ, hoĩbus inquã. Oportet eñ ut hoc miſerabile corpus quod
animã noſtrã aſſidue prouocat ad libidinẽ, aſſidue ſuſciteẽ ad laborẽ, quẽad
modũ pater ſanctiſſimus Macharius ſolebat, qui dum ſileñti habitaretin ere
mo, magnam arenæ molem humeris hucilluc ferebat, & interrogatus q̃d
totiens hoc faceret, ſe uexare a quo uexabaẽ (ipſe hypodiaſtole) reſpondit.
Sed hæc hactenus de diuina potẽtia dicta ſunt, In his paulo lõgior ſum, qm̃
& uita beata de qua nunc agiẽ minime aliena. ¶ Deinceps de ſecunda cauſa
dicatur. Noſti aĩas noſtras intelligẽtia & ratione ꝑditas. Sunt itaq; aniẽ his
uirtutibus armatæ, tanq; milites ꝓceſſuri ad bellũ. Sed qm̃ neſcio quid turpiſ
ſimũ eſt in ocio ꝑiecta uirtus. Et ut uanũ eſt quenq̃ armari niſi ſit cum hoſte
pugnaturus, ſic proculdubio ſuperfluũ uidereẽ & uanũ aĩas noſtras ratione
muniri niſi ſortiant aduerſariũ, cui uiriliter ſuũ reluctando queant robur ex
plicare, & uires ſuas exercitio firmare. Voluit igiẽ ut nobis hoſtes eſſent lu
canica, tucetũ, ſumen, omentũ, & alia q̃plurima quoꝝ noĩa norunt qui lu-
xuriæ & uentri dediti ſunt. Et eam legem poſuit quæ ſolet inter hoſtes obſer
uari, ut qui uictus inquã fuerit uictori ſubijciaẽ. & q uicerit imparet. Si cor
pus animã uicerit, uictã ſecũ trahet ad infernum, ſi uicerit anima corpus, ſe-
cũ ad cœleſtia ſubtrahit, ¶ Poſthac de tertia cauſa agaẽ. Et ſummus & opti-
mus deus non ſolũ aĩaꝝ noſtraꝝ, uerũ etiã corpoꝝ curã gerit, quæ quoniã
uoluit diuerſis languoribus eſſe ſubiecta, q̃bus ut ſolet auꝝ in igne purga
rentur, ne forte deficerent, in herbis & lapidibus abſtruſit medicamẽta, quæ
iccirco uoluit occultari, q̃a ſciebat ſe rationẽ oĩm acutiſſimã indagatricẽ no
bis tribuiſſe. ADRI. Quid opus eſt ut corporibus noſtris adhibeamus me
dicamina? oĩa anteq̃ fiant deus prænouit. Et quia ipſe falli nõ põt, oportet
ut eueniant ſicut ipſe prouidit. Si ergo deus præuidit me ex hac infirmitate

moritur͛ſiue medicum accerſiri faciam ſiue non, quia (ut prædixi) falli non poteſt, ut mouear neceſſe eſt. GI. Ne uideamur in aliā materiā tranſiliſſe, quæſtioni huic reſpondendū eſt. Quanq̄ deus a principio cognouerit utrū ego in doctum uel ignar͛ uirum euaſurus ſim non tñ debeo præceptorē ſpernere. Nam deus ſciuit me doctum futur͛ ſi ſtudijs operā dediſſem, & futurum ignar͛ ſi literas aſpernarer. Nouit deus ea conditione poſſe te ſanari ſi utaris conſilio & opera medicor͛, & de ſimilibus idem eſt iudiciū. ADRI. Omnia prudenter elegāter & ſcite diſputaſti, & nihil intactū reliquiſti, fateor quę dicis uera eſſe. Tu ex animo meo rubiginē quandā ignorantiæ deterſiſti. Sed ſi placet de cōtinuo exercitio dicere, aggrediamur quæ ſuperius tertio loco cōſtitueras de continuo exercitio. GI. Hiero. in eo libello q̄ de mō uiuēdi in monaſterijs inſcribiṫ, dicit oīs immūdiciæ atq̄ peccati matrē eſſe ocioſitatē, quod quia uer͛ eſt, ſequiṫ oīs mundiciæ atq̄ meriti matrē eſſe exercitationē contrarior͛ eñ contrarij ſunt effectus. Nō aūt omne exercitiū eſt laudabile, ſed ſolū illud quod his duabus differentijs limitatū ſit, aſſiduitate. ſ. & honeſtate, aſſiduū oportet eſſe, qui neceſſe eſt ut qd̕ ſemꝑ oppugnaṫ ſꝑ quoq̄ defendaṫ, ꝓpterea mens noſtra cōtinuo motu ꝑſiſtit, & oportet ut ſemꝑ aliqd & inquirat & excogitet, ſiue id bonū ſit ſiue malū, cū etiā memini me uidiſſe hoīes qui quidē q̄ neſciebāt in ſomnis didicerūt. & tenaci memoria retinuerunt, vñ nec dormientiū quieſcunt aīæ. Igiṫ ſi qd honeſti exercebimus, circa id honeſtū uerſabiṫ aīa. Si ꝟo in ocio marceſſemus (qm̄ ſumus a natura in malū ꝓcliuiores) cogitatiōes impudicæ latēter ſubintrāt, quas niſi cōfeſtim remoueamus, miſerā ſtrangulāt aīam. Heu me miſer͛ quæ iactura? Si uero fortiter aīoſeq̄ repellamus, tandē per illā cęleſtē hieruſalē (imperatoris more) uictores coronati triūphātes incedemus, tūc oēs cœlicolæ aſtātes dicēt, Hæc eſt q̄ mortalia ſpernēs acqſiuit immortalia diē feſtū agamus, & fratris noſtri natalitia hodie lætātes celebremus. O patria beata uel patria cœleſtis ex hac ſentina malor͛ ad te ſuſpiramus, ex hoc remotiſſimo littore ꝓcul aſpicientes uix te diſcernere poſſumus. Erit ne unq̄ dies illa dies exultatōis & lætitiæ, quæ nobis qui iā curriculū pñtis uitæ tranſegimus, & qui in ſtudio certaminis ualuas aperiens a triſtitia ad gaudiū, ab odio ad amorē, a morte ad uitā uocare dignaberis? Sed de his alias. Oportet ut exercitiū (præter illa quæ diximus) ſit honeſtū, quo fit ut Pentachiū uituperē, ſub quo ludor͛ ſpecies quatuor aſſignāṫ. Iactus inquā diſci, curſus, iaculatio & luctatio. Nō iubeo ut quis in publicū ꝓcedens exutis ueſtibus & correpto grandi ſilice tota die fruſtra deſudet, non ut celeritate pedum currendo certet, non ut ſcorpiones aut arcus manu geſtans Alchonē ſtudeat imitari, qui cum uideret filiū ſuum a ſerpente necari, correpta ſagitta & oppoſito genu tetendit arcū, per cuſſitq̄ ſerpentem. nec filium tetigit, q̄uis cum ſerpente mixtus eſſet & inuolutus. Hæc ſtudia non multum laudo. ADRI. Quid de agri cultura ſentis?

GI. Agricultura iudicio meo digniſſima eſt & honeſtiſſima, non tamen graui raſtro terrã ſodere & in agris uomere ſulcos & porcos inducere omnino iubeo, ſed hortulũ ſeminare, ulmo uitẽ coniungere, arbores inſerere. i. ex ſylueſtri domeſticas facere. & ꝓpagines ſepelire quis nõ laudet? In his delectet qui uult uitã beatã ducere. Nec doleat ꝙ filios coadiutores non habeat, qm̃ ut Guido noſtri tẽporis grauiſſimus philoſophus dicere conſueuit, incognita beatitudo eſt liberorũ priuatio. Legat hos ꝗ de agricultura ſcripſerũt, & Catonẽ & Virgiliũ & græcos ſi linguã nouerit, & Heſiodũ & Democritũ. Sciatꝗ; ut Cato primus in ea arte ſcripſit apd' nos, & apud grȩcos Heſiodus noritꝗ; Oſirim, uel (ut alij uolunt) Tryptolemũ primũ boues ad aratra iũxiſſe, & ſtercoriſandi artẽ primo a Sterculo quodã repertã, cui picus Romȩ templũ conſtituit, nõnulli tñ fuiſſe Saturnũ uolũt. Diſcat etiã primus qui uitem plantauerit uinũꝗ; collegerit fuiſſe nõ Bacchũ quendã, ut perhibent, ſed Noe, ut teſtamentũ uetus aſſerit & Lactantius approbat. Si hæc omnia cognouerit, maiorẽ animi uoluptatẽ ſentiet nec pudebit eũ terrã colere, de qua tot præclara uiroꝝ ingenia ſcripſerũt. Sed exercitij partẽ optimã omiſimus nihil em̃ de ſtudio literaꝝ diximus, quo nihil melius excogitari poteſt. Studeat itaꝗ; beatæ uitæ diligẽs inquiſitor optimã ſibi bibliothecã cõparare, ſacros gẽtileſꝗ; libros in eo recordãt. Eſt em̃ (ut Auguſti. in eo libro ꝗ de chriſtiana doctrina inſcribit̃ dicit) ſciẽtia ſæcularis non ſolũ nobis utiliſſima, uerũ etiã neceſſaria, ꝓpter tropos & figuras quibus ſacræ plenæ ſunt hiſtorię Sanctoꝝ philoſophoꝝꝗ; uitam lectitet, & inquirat quæ nã fuerit illorũ de uita beata ſentẽtia Studeatꝗ; maxime platonicos (qm̃ plurima recte ſentiũt) imitari. Philoſophiæ morali fiat familiaris, quę in trifariã diuidit̃, in politicam, œconomicã & monaſticã. Volumina tria. M. T. Cice. quæ de officijs ſcripſit ſemꝑ in manibus habeat, & ſtudeat quæ legerit imitari. Legat hiſtorias autores nouerit oẽs, quicquid legerit tenaci memoria teneat. Et qm̃ (ut prædixi) opus eſt ut bibliothecã habeat, diſcat qui fuerint antiquoꝝ ꝗ maximã libroꝝ habuerũt copiã, & eoꝝ emulus efficiat̃. ADRI. Sed qui fuerunt qui maximã libroꝝ habuerũt copiã. GI. Piſiſtratus Athenienſiũ tyrannus primus apud græcos bibliothecã cõdidit, quam Xerxes incẽſis Athenis uexit in perſas. Longo poſt tẽpore Seleucus nicanor in Grȩciã reduxit, poſtea magnus Alexander ad cõparandos libros animũ intẽdit, & Philadelphus Piſiſtrati emulus nõ ſolũ gentiles, ſed etiã diuinas literas uoluit. Huius temporibus fuerunt in Alexandria. lxx. interpretes, qui (ut Augu. in eo libro ꝗ de doctrina chriſtiana inſcribit̃ dicit) teſtamentũ uetus ita interp̃tati ſunt, ut ſinguli in ſingulis cellis reclufi eſſent, & cõpleto opere factũ eſt ut in cuiuſꝗ; interpretatione non ſolũ idẽ ſenſus, ſed etiã eadẽ uerba & eodẽ ordine poſita reperta ſint. ADRI. Res auditu mirabilis, equidem credo cœleſtẽ ſpiritũ mentibus eorum inſediſſe. GI. Tecum ſentio. Qui primus librorũ copiam

Romam uexerit Paulus Emilius fuit, deuicto Perſe Macedonū rege. Poſtea Lucullus e pontica præda. Et poſt hos Iulius Cæſar Romanoꝝ primus im perator ſummæ bibliothecæ cōſtituendæ. M. Varroni prouinciā dedit. Pri/ mus aūt Pollio bibliothecas & græcas & latinas Romæ publicauit, addēs autorum imagines. Et ut de chriſtianis dicam. Pamphilus martyr, cuius ui/ tam ſcripſit Euſebius Cæſarienſis in bibliotheca ſua, triginta uoluminū mil lia collocauit. Dixi ſuperius, qui uelit in hoc exercitio uerſari, debere quę di ximus agnoſcere, qm̄ & hiſce ad ſtudiū accenditur animus, & ſtudet æmula ri, & ad aliquid præclaꝝ excitatur. ADRI. At omēs habere bibliothecas nō poſſunt. GI. Fateor, ſed habentibus ſtudeāt adhęrere, & omē tempus quod in comparandis libris dandum erat, id omne in aſſidua lectione conſumāt. Sic docti, ſic illuſtres euadent, ſic deniq; mens noſtra in his liberalibus ſtu/ dijs occupata uia regia gradieť, nec ad dextram nec ad ſiniſtram declinabit. ADRI. Tetigiſti quod iamdiu multum dubitaui. Quid eſt uia regia, & dex tra & ſiniſtra procedere? GI. Virtutes ſemper in medio conſtituuntur, uitia uero dextra & ſiniſtra locantur. Media uia regia dicitur, qm̄ is demū ſe rege re nouit qui uia media perambulat. Vt autē quod dicimus clarius eluceſcat exemplum ſubjciam. Vitium eſt nunq̄ ridere, nunq̄ hilarem uultū depro/ mere, & qui huiuſmodi fuerit ruſticū nominabo, ruſticitas igitur pro uitio reputatur. Qui ſemper rideat, ſemperq; laſciuiat ſcurram appellabo, quem utiq; non laudo, qm̄ uitium eſt. Quod uero medium iſtorum eſt, aliquādo mediocriter ridere, amicis & hoſpitibus lætam faciem exhibere, dignū lau/ de iudico, quā rem qui ſciuerit obſeruare comis nominabitur, ipſa aūt uir/ tus comitas. Sic igitur conſtitui poterunt, ut logicos imitemur.

Dextra	Via regia	Siniſtra
Ruſticitas	Comitas	Scurrilitas
Iracundia	Ira	Segnities

Vides ne qualiter uia regia gradiendū ſit? ut de ſcurrilitate diximus, ſic pa riter de iracundia fas erit dicere. ADRI. Habeo quæ dicis, & recte quidē dixi ſti neceſſariū eſſe caſtitatē curantibus exercitiū, nam primo græci poſtea Ro mani pudicitiā colentes dixerūt Dianā q̄ caſtitati præerat, & nemora & ſal tus aſſiduis uenatiōibus agitare, & corpus ſuū ut noſter Paulus in ſeruitutē redigere. Aduertebant em̄ neminē (ut prædiximus) ſine membroꝝ exercita tione poſſe diu illeſam cuſtodire uirginitatē. Sed ſi placet iam de raro collo/ quio quod quarto loco poſitum eſt, dicatur.

DE TACITVRNITATE.

GIGO. Oportet omnino ut qui uelit eſſe caſtus caſto ſermone ſtudeat uti ſermo autem noſter caſtus erit, ſi raro, honeſte, & cum bonis habeatur. Ra/ ro dixi, qm̄ difficillimum eſt linguam lubricam ita gubernare quin ſi diu lo quuti ſumus, uerbū aliquod imprudenter excidat, ex quo aliqd' inhoneſtū

oriatur in animo.& paulatim ſurrepat,& altius figat radices,ut difficile poſſit amoueri. Sed hoc magis periculo ꝗ ratione cognoſci poteſt, non ſufficit ut ſit ſermo breuis,niſi fuerit honeſtate preditus. Vnde Paulus noſter inquit Corrumpunt bonos mores colloquia mala. Quod tamen eſt a græco poeta tranſlatum. Legimus nonnullos e noſtris,qui ut ſilentium diſcerent & loqui dediſcerent,ore clauſo triennio lapidem geſtauiſſe. ADRI Miram conſtantiam hominũ narras. GI. Si hæc tantopere miraris,quid de Socrate dices,qui ea conſtantia fuiſſe dicitur ut perdius & pernox ſummo lucis ortu alterũ orientem ſolẽ in eiſdem ueſtigiis immobilis, oculis eundem locũ ſemper defixis cogitabũdus ſtaret,quaſi quodam mentis deceſſu facto a corpore. Nihil eſt tam difficile quin facile fiat ubi pigra & iners uoluntas abfuerit. Debet non ſolũ ſermo noſter breuis & honeſtus eſſe,ſed etiã cum bonis haberi,uera eñ ꝓphetæ ſententia. Cum ſancto ſanctus eris:& cũ peruerſo peruerteris. Cauenda eſt omnino malorũ cõſuetudo,& in aliquẽ locũ ſemotum a turbis hominũ ſecedendũ,& in ſanctorũ fratrũ conuentu bene beateq̃ uiuendũ eſt,ubi omnibus quæ ad dei ſeruitutẽ pretinẽt diligenter exactis:poſſit reliquũ tempus in ſtudiis quæ prædiximus occupari. ADRI. Ergo ſolitudinem uituperas:in qua primo patres noſtri Helias.ſ.& Heliſeus necnõ Ioannes,cui baptiſta græcũ cognomẽ eſt,habitauerunt. GI. Nequaꝗ eremũ uitupero,in qua dũ Plinins ſecundus eſſet,dicebat ſe nihil audire qđ audiuiſſe, nihil uidere qđ uidiſſe pœnituiſſet,uerũ paulo periculoſiorẽ eſſe affirmo,& niſi ꝑfectis uiris appetendã. Nam ſi ſis ſolus uelisq̃ quicꝗ turpe facere nemi nem uereberis,ſi cecideris non eſt qui te ſubleuet. In cœnobio aũt & quẽ uerearis & qui tibi ſit adiumento ne cadas, & qui deniq̃ ſubleuet ſi cecideris, ſemper habere poteris. Vñ Hiero.uere beatæ uitæ cõpos dicere ſolebat,funiculũ triplicẽ tardius rumpi. ADRI. Habes ne de gentiliũ hiſtoriis quicꝗ quod ꝓpoſito noſtro de ſilẽtio cõgruat? GI. Habeo multa quę narrare poſſem,ſed præclarũ iſtud Xenocratis in primis habeo. Is cũ forte ſemel in multitudine iuuenũ eſſet,qui uias aliorũ moreſq̃ carperẽt,ſolus tacebat,nec uerbũ quidẽ expreſſit. Et percõctãti cuidã cur tã diu taceret? rñdit ſe pœnituiſſe aliqñ dixiſſe,tacuiſſe uero nunꝗ. Iſte uero cũ noſtris (de quibus ſupra mẽtionẽ feci) rite cõcordat,qui icirco taciturnitatẽ tãto ſtudio obſeruabãt,quia intelligebãt & cœlũ ſine caſtitate & caſtitatẽ ſine ſilentio cõparari nõ poſſe. Hi eñ ꝗ recta intelligentia gubernant,hi profecto habiti ſunt digni q cœlũ colerent,quia mundi ab omni terrena labe reperti ſunt. Imponendus igitur ori noſtro quidã modus ne quicꝗ pluſꝗ ſit neceſſe loquamur.

DE CONTINENTIA SENSVVM.

Caſtitatis firmiſſimum munimen eſt exteriores cohibere ſenſus. Nam quicquid oculi uident, quicquid aures capiunt, quicquid manus cæteriq̃ ſenſus accipiunt, confeſtim cordi tanquam omnium principi nunciant,

in quo omnis noſtra repoſita ſalus, quare propheta deprecabatur dicens. Auerte oculos meos, ne uideant uanitatem. Timebat em̄ ne ſi oculi aliquid uani conſpexiſſent, & intrinſecus attuliſſent, mens ipſa macularet̃, quã decet eſſe niue candidiorẽ. Et quia q̃nq; ſunt ſenſus, longũ eſſet unũquenq; tractare, ſed quæcunq; de uno hoꝝ dicent̃, eadem de cæteris dici intelligat̃. quicq̃d de uiſu tactuq; dicemus, de auditu pariter & odore & ſapore ꝑcipias. Cõuenit igitur uiſum auditũ & tactum & cæteros prudenter & cũ uirtute gubernari, qui nobis a deo cõceſſi ſunt ut diuina audiamus & uideamus, & ut uiſa & audita in receſſu mentis archano reponamus & repoſita nõ tanq̃ mortua teneamus, ſed ut diligenter operemur. Et ſi forte quẽ uideris ignorantẽ, debebis eum docere quæ ſciueris. Nam (ut inquit Augu.) ſi noueris aliquid nec uelis id alicui demõſtrare: nondũ cognoſcis quo pacto cognoſcendũ eſt. Nihil audiendũ eſt niſi quod iuſtũ & ſanctum ſit, & immortalis dei laudem reſonet. Nõ adhibendæ ſunt aures quibuſdã aſſentionũ lenociniis, quibus maxime ſolent capi homines dũ ſe tantũmodo extrinſecus inquirunt. & dũ magis alioꝝ uerbis q̃ ſibimetipſis de ſe credunt. Si aũt contigerit hoc pacto laudari, carmẽ illud Horatii memoria teneamus. Nec te decipiãt animi ſub uulpe latentes. Et item illud Catulli, Nos alio mentes alio conuertimus aures. Sed quid de odore dicã, cũ etiã in ſaty. Iuue. delicatus & odoribꝰ plenus iuuenis a meretrice reprehendat̃. Ait em̄ illa. Vnde hæc ſpirãt opobalſama collo? Dic age, nec pudeat dominũ mõſtrare tabernæ. De tactu loqui neſcio non em̄ poteſt præ magnitudine ſceleris enarrari, neq; quicq̃ eſt quod magis animã coinquinet & inficiat. Nota eſt Architæ tarentini ſentẽtia, dicebat em̄ nihil fœdius, nihil periculoſius mentibus humanis a natura datũ q̃ uoluptatẽ. Hinc reipublicæ ſubuerſiones, hinc tacita cũ hoſte colloquia & oĩa praua conſilia profluere non mentiebat̃. Sunt igitur ſenſus om̄es præcipua cura coercẽdi, per quos tanq̃ per feneſtras aſcẽdit mors ad animã. Nec præclarum illud Sophoclis exemplũ ſilentio prætereundũ puto, qui ſciſcitatus a quodam an uenere uteret̃. Dii meliora uelint inquit, libẽter em̄ iſtinc tanq̃ ab aliqua furioſa dominatione ſemper fugi. Sed hinc ſapienter reſpõdit Xenocrates uero ſapientius egit, Nam dum propter continentiã ſenſuũ apud omnes admirabilis eſſet, eius diſcipuli tentare uoluerunt, ſi talem in animo continentiã haberet qualẽ monſtrabat extrinſecus. Facto itaq; ſplendido cõuiuio & præceptorẽ ſuum conuocarũt, nec alia cauſa niſi ut rationis eius uires largis ſuauioribuſq; perturbationibus opprimerẽt. Quod ubi factũ putauerant in lecto ſtrato molliter eum collocabant, moxq; Phianim ſcortũ nobile in cubile introduxerunt, & ſolus cũ ſola relinquit̃. Oratio fœdiſſimę libidinis nobile propugnaculũ, tũc quid tua poſſit uirtus explicaſti. Percipite adoleſcentes, audite iuuenes, aures adhibete uiri & ſenes rationis expteſq;. Vir multo uino madidus, mollibus plumis cum meretrice iacet, remotis

omnibus arbitris carnis incendia ſtimulant. Sed quia cognoſcebat nihil peius, nihil turpius, & nihil qđ ab immortali deo grauius puniat̃, nequaꝗ̃ flectitur inſtar ſcopuli q inter fluctus natura fundat, & undarꝫ frequentiũ colliſione uapulat, nec mouet̃, incuſſus manſit & immobilis. ADRI. Miræ uirtutis hominẽ narraſti, qui ea cõſtantia mihi fuiſſe uidet̃, quæ etiã in martyre poſſet admirari. GI. Poteſt etiã Periclis exemplũ prædictis adiungi. Qui Sophoclæ collegæ ſuo poetæ tragico ingenui pueri prætereũtis formã laudãti increpans dixit, hominis manus nõ ſolũ a pecuniis lucro ſed etiã a libidinoſo oculos aſpectu cõtinentes eſſe debere. Quid tibi ſpurinã cõmemorẽ? qui non ſolũ ſenſus cõtinuit, ſed etiã ne forma ſua poſſet alicui ſenſus imprudenter gubernanti nocere ꝓuidit. Dũ eñ intelligeret eximiũ decorẽ ſuũ tanꝗ̃ libidinis irritamentũ multis obeſſe, correpto cultro nares, labia, ſupcilia, mẽtum, genaſq; cecidit, qui qa paganus & gentilis erat, maiore admiratiõe ꝓſequendus eſt: Studeamus igit̃ forti inuictoq; animi robore ſenſus noſtros ſic cõtinere, ut per eos nil niſi qđ nobis immortalis uitæ ſpem repromittat exerceamus. Veniendum nunc eſt ad premii futuri conſiderationem.

DE PREMII FVTVRI CONSIDERATIONE.

Equidem fili Adriane libidinis continentia nõ parum laboris & ſudoris præ ſe ferre uidet̃, præſertim in adoleſcente. Quam rem animaduertẽs ille rerum conditor immortalis deus magnitudinẽ laboris copioſa mercede penſauit. Sed quo grauior eſt labor, tãto maius eſt premiũ. Fortiori militi, & q periculoſiora in belli feruore pertulerit, præcipuo quodã p̃ter cæteros coronæ premio donari cõſueuit. Tanta ſunt præmia q̃ uirginitati debent̃, ut ſi ꝓ eis acqrendis quiſq; noſtrũ ſub Aethnę ſpecu ardentiſſimo Neſtoris annos & ætatẽ ſybillę duplicatã uixiſſet, nondũ tantillã partẽ meruiſſet. Quonam precio ſedes immortalis, oĩs expers mœroris & triſtitię, omni plena iucũditate, omi priuata caligine, omni referta lumine cõparari poſſet? In qua iam factus mortalis fabricatorẽ mundi huius qui quadã mirabili ꝓuidentia gubernatur poſſes aſſiduo contẽplari. Sed foret ſatius nihil q̃ pauca de cœleſtibus loqui, quorũ minimã portiunculã Paulus agnoſcẽs uociferabat. Quis ſeparabit nos a charitate dei? gladius an fames? an omnia quæ poſſunt excogitari tormenta? O Paule quid ſi perfecte integreq; ea cognouiſſes ꝓ quibus crucẽ Petrus, uiolentã pellis detractionẽ Bartholomeus, lapidũ ſæuiſſimos ictus Stephanus, & alii innũerabiles ꝑpeſſi ſunt? Portaturi etiã ꝓ patria cœleſti maiora & grauiora, ſi potuiſſent. Tãta ſunt igit̃ uirginitatis premia futura quanta ex prædictis cõprehendere potuiſti, ſed quid inquã cõprehendere potuiſti: quũ noſtra cognitio tanti non ſit ut ad contẽplandũ minimũ qđ illorũ ſe poſſit erigere? Audi queſo quãta ſint ea quæ nec ipſi qui uiderũt exprimere poſſunt. Aurelius Augu. in ſe totus cõtractus forte ſemel cogitabat quænam eſſent cœleſtia gaudia, ut poſſit mandare literis, & prodeſſe uentu

ræ poſteritati,& dum arctius mẽtis neruos collegiſſet in unũ, ecce repẽte fu gatis tenebris(erat eñ tunc mediæ noctis conticiniũ)mirabile lumẽ emicuit Mirantiq; Auguſtino & quærẽti quiſnã eſſet,ſe Hieronymũ eſſe reſpondit, qui pauloante corporis ergaſtulo ſolutus ad patriã migrauerat,& hæc uer ba adiecit, Ante Auguſtine totũ pelagus paruo uaſculo cõcludes, ante orbẽ terraꝝ pugillo cõprehendes,ꝙ poſſis cœleſtiũ gaudioꝝ minimũ quid inue ſtigare,niſi ut ego nunc,ſic & tu olim periculũ feceris,& mox ex oculis eua nuit.Et ut etiã de paganis mentionẽ faciã,nõne ꝗplurimi eoꝝ ut immorta les fierent,ſponte ſibi manus intulerunt?Nõne Zeno,Cleantes,Chryſippus & Cato ſe proprijs manibus necauerũt,ut in cœlum migrarent? Propterea nõne Empedocles in ardentiſſimũ æthnæ ſpecũ intẽpeſta nocte ſe ꝓiecit, ut citius trãſiret ad ſuperos?Quia ſi tãta erat in illis beatæ uitæ cupiditas ut nec uitæ ſuæ parcerent,quantomagis noſipſi ut eam aſſequamur, breues quaſdam delectationes effugiamus,& corpora noſtra ſtudijs aſperiores conſue faciemus,ut poſſimus omne certamen ſuſtinere uiriliter.

DE DIVINO AVXILIO

His habitis poterimus integrã ſeruare integritatem,ſi tñ res una ſuperad dita fuerit, hoc eſt diuinũ auxiliũ. Neq; eñ quicq̃ niſi deo propitio recte fie ri poteſt. Quod ipſe dũ adhuc in terris uitã ageret teſtatus eſt his uerbis. Si ne me nihil facere poteſtis. Quoniã reꝝ deo tribuendus eſt honor, ſed hoc auxiliũ facilime cõſequeẽ qui cætera quæ prædixi firmo ꝓpoſito retinuerit. Nec mos iſte diuini auxilij inuocandi apud nos ſolũ obſeruaẽ,ſed etiã uete res græcoꝝ latinoꝝq; poetæ tenuerũt. Vnde ſemꝑ in libroꝝ exordijs numi nis alicuius fauorẽ implorãt,quo cætera poſſint cõmodius adimplere. Orã dus eſt itaq; deus,ut nobis ſit auxilio,quod facile impetrabimus, ſi oratio nis noſtræ conditiones duas addiderimus, ieiunium ſcilicet & eleemoſynas & hæc duo cũ humilitate cõdiuerimus. ADRI. Eſt ne(ut aiũt)tam robuſtæ uirtutis humilitas? GI. Nemo eſt qui neſciat dæmonis ſuperbiam noſtra hu militate ſuperari. Meminerunt ſacræ literæ ꝙ dũ Machàrius apud paludem quandã ſolus obambularet, humani generis inimicũ curua falce armatum a longe uenientẽ ꝓſpexit,& cum falce ſibi minitantẽ, quũ iam acceſſiſſet ut ꝓpius aſpiceret,nec tñ obeſſe potuiſſet,cur hoc accideret interrogauit. Cui ille furibundus,ſola inqt humilitas in te eſt homũcule q̃ te hodie fato ſubtra xit ſed caueſis non impune feres. Videſne quo pacto uicerit dæmonis ſuper biã. Itẽ memoriæ ꝓditũ eſt,ꝙ dum Antonius ſolitudinis incola ſupra ſe mẽ te raptus eſſet,orbẽ terraꝝ connexis inuicem intricatiſq; laqueis plenũ uidit Qua de re dolens humanã miſeriã(ut ſui moris erat)grauiter ingemiſcens. tractis ex imo pectore ſuſpirijs,Heuheu inqt pater omipotens,qs tot laqos euadere poterit?Et ecce uox ab incerto autore prolata,non tamen humana ſic ſemel intonuit humilitas, nec amplius ꝙ ſemel audita eſt, ac ſi manifeſte

omnibus arbitris carnis incendia ſtimulant. Sed quia cognoſcebat nihil peius, nihil turpius, & nihil qđ ab immortali deo grauius puniaṫ, nequaq̃ flectitur inſtar ſcopuli q̄ inter fluctus natura fundaṫ, & undaꝵ frequentiũ colliſione uapulat, nec moueṫ, incuſſus manſit & immobilis. ADRI. Miræ uirtutis hominẽ narraſti, qui ea cõſtantia mihi fuiſſe uideṫ, quæ etiã in martyre poſſet admirari. GI. Poteſt etiã Periclis exemplũ prædictis adiungi. Qui Sophoclæ collegæ ſuo poetæ tragico ingenui pueri prætereũtis formã laudãti increpans dixit, hominis manus nõ ſolũ a pecunijs lucro ſed etiã a libidinoſo oculos aſpectu cõtinentes eſſe debere. Quid tibi ſpurinã cõmemorẽ? qui non ſolũ ſenſus cõtinuit, ſed etiã ne forma ſua poſſet alicui ſenſus imprudenter gubernanti nocere ꝓuidit. Dũ em̃ intelligeret eximiũ decorẽ ſuũ tanq̃ libidinis irritamentũ multis obeſſe, correpto cultro nares, labia, ſupcilia, mẽtum, genaſq̃ cecidit, qui q̄a paganus & gentilis erat, maiore admiratiõe ꝓſequendus eſt: Studeamus igiṫ forti inuictoq̃ animi robore ſenſus noſtros ſic cõtinere, ut per eos nil niſi qđ nobis immortalis uitæ ſpem repromittat exerceamus. Veniendum nunc eſt ad premij futuri conſiderationem.

DE PREMII FVTVRI CONSIDERATIONE.

Equidem fili Adriane libidinis continentia nõ parum laboris & ſudoris præ ſe ferre uideṫ, præſertim in adoleſcente. Quam rem animaduertẽs ille rerum conditor immortalis deus magnitudinẽ laboris copioſa mercede penſauit. Sed quo grauior eſt labor, tãto maius eſt premiũ. Fortiori militi, & q̄ periculoſiora in belli feruore pertulerit, præcipuo quodã p̄ter cæteros coronæ premio donari cõſueuit. Tanta ſunt præmia q̃ uirginitati debenṫ, ut ſi ꝓ eis acqrendis quiſq̃ noſtrũ ſub Aethnę ſpecu ardentiſſimo Neſtoris annos & ætatẽ ſybillę duplicatã uixiſſet, nondũ tantillã partẽ meruiſſet. Quonam precio ſedes immortalis, oĩs expers mœroris & triſtitię, omni plena iucũditate, omi priuata caligine, omni referta lumine cõparari poſſet? In qua iam factus mortalis fabricatorẽ mundi huius qui quadã mirabili ꝓuidentia gubernatur poſſes aſſiduo contẽplari. Sed foret ſatius nihil q̃ pauca de cœleſtibus loqui, quorũ minimã portiunculã Paulus agnoſcẽs uociferabat. Quis ſeparabit nos a charitate dei? gladius an fames? an omnia quæ poſſunt excogitari tormenta? O Paule quid ſi perfecte integreq̃ ea cognouiſſes ꝓ quibus crucẽ Petrus, uiolentã pellis detractionẽ Bartholomeus, lapidũ ſæuiſſimos ictus Stephanus, & alij innũerabiles ꝑpeſſi ſunt? Portaturi etiã ꝓ patria cœleſti maiora & grauiora, ſi potuiſſent. Tãta ſunt igiṫ uirginitatis premia futura quanta ex prædictis cõprehendere potuiſti, ſed quid inquã cõprehendere potuiſti: quũ noſtra cognitio tanti non ſit ut ad contẽplandũ minimũ qđ illorũ ſe poſſit erigere? Audi queſo quãta ſint ea quæ nec ipſi qui uiderũt exprimere poſſunt. Aurelius Augu. in ſe totus cõtractus forte ſemel cogitabat quænam eſſent cœleſtia gaudia, ut poſſit mandare literis, & prodeſſe uentu

ræ poſteritati,& dum arctius mētis neruos collegiſſet in unū, ecce repēte fugatis tenebris(erat eīn tunc mediæ noctis conticiniū)mirabile lumē emicuit Miranticꝗ Auguſtino & quærēti quiſnā eſſet,ſe Hieronymū eſſe reſpondit, qui pauloante corporis ergaſtulo ſolutus ad patriā migrauerat,& hæc uerba adiecit. Ante Auguſtine totū pelagus paruo uaſculo cōcludes, ante orbē terrarū pugillo cōprehendes,ꝙ poſſis cœleſtiū gaudiorū minimū quid inueſtigare,niſi ut ego nunc,ſic & tu olim periculū feceris,& mox ex oculis euanuit. Et ut etiā de paganis mentionē faciā,nōne ꝙplurimi eorū ut immortales fierent,ſponte ſibi manus intulerunt?Nōne Zeno,Cleantes,Chryſippus & Cato ſe proprijs manibus necauerūt,ut in cœlum migrarent? Propterea nōne Empedocles in ardentiſſimū æthnæ ſpecū intepeſta nocte ſe ꝓiecit, ut citius trāſiret ad ſuperos?Quia ſi tāta erat in illis beatæ uitæ cupiditas ut nec uitæ ſuæ parcerent,quantomagis nosipſi ut eam aſſequamur,breues quaſdam delectationes effugiamus,& corpora noſtra ſtudijs aſperiores conſuefaciemus,ut poſſimus omne certamen ſuſtinere uiriliter.

DE DIVINO AVXILIO

His habitis poterimus integrā ſeruare integritatem,ſi tm̄ res una ſuperaddita fuerit,hoc eſt diuinū auxiliū. Necꝗ eīn quicꝗ niſi deo propitio recte fieri poteſt.Quod ipſe dñ̄ adhuc in terris uitā ageret teſtatus eſt his uerbis. Sine me nihil facere poteſtis. Quoniā rerū deo tribuendus eſt honor, ſed hoc auxiliū facilime cōſequet̄ qui cætera quæ prædixi firmo ꝓpoſito retinuerit. Nec mos iſte diuini auxilij inuocandi apud nos ſolū obſeruat̄,ſed etiā ueteres græcorū latinorūꝗ poetæ tenuerūt. Vnde ſemꝑ in librorū exordijs numinis alicuius fauorē implorāt,quo cætera poſſint cōmodius adimplere.Orādus eſt itaꝗ deus,ut nobis ſit auxilio,quod facile impetrabimus, ſi orationis noſtræ conditiones duas addiderimus,ieiunium ſcilicet & eleemoſynas & hæc duo cū humilitate cōdiuerimus. ADRI. Eſtne(ut aiūt)tam robuſtæ uirtutis humilitas?GI. Nemo eſt qui neſciat dæmonis ſuperbiam noſtra humilitate ſuperari. Meminerunt ſacræ literæ ꝙ dñ̄ Macharius apud paludem quandā ſolus obambularet, humani generis inimicū curua falce armatum a longe uenientē ꝓſpexit,& cum falce ſibi minitantē, quū iam acceſſiſſet ut ꝓpius aſpiceret,nec tñ̄ obeſſe potuiſſet,cur hoc accideret interrogauit. Cui ille furibundus,ſola inqt humilitas in te eſt homūcule q̄ te hodie fato ſubtraxit ſed caueſis non impune feres. Videſne quo pacto uicerit dæmonis ſuperbiā.Itē memoriæ ꝓditū eſt,ꝙ dum Antonius ſolitudinis incola ſupra ſe mēte raptus eſſet,orbē terrarū connexis inuicem intricatiſꝗ laqueis plenū uidit Qua de re dolens humanā miſeriā(ut ſui moris erat)grauiter ingemiſcens, tractis ex imo pectore ſuſpirijs,Heuheu inqt pater omipotens,qs tot laqos euadere poterit?Et ecce uox ab incerto autore prolata,non tamen humana ſic ſemel intonuit humilitas, nec amplius ꝙ ſemel audita eſt, ac ſi manifeſte

ſignificaret ſolam humilitatẽ poſſe huius mũdi laqueos & inſidias effugere Quæ cũ ita ſit, ſtudebimus ei familiares fieri. Sed de caſtitate diſputaſſe iã ſatis uideor, reliquũ eſt ut ad contemptũ mundi ſtilũ cõuertamus. Quod equidẽ breuiter expediã, qm̃ iacto iam caſtitatis fundamẽto quaſi ſua ſpõte mũdi contemptus conſequit̃. Mundi contemptũ (ſi memini) ſupra cõmemoraui nõ ſolũ eſſe utilẽ ad acquirendã quæ a nobis quærit̃ iuſtitiã, ſed etiã neceſſariũ, ita ut ſine eo nihil fieri poſſit late ꝓbauimus. Nũc quomodo poſſet inueniri ſuccinctẽ dicendũ eſt. Eum igit̃ obtinebimus ſi tria diligenter nobis intellecta fuerint. ſ. inſtabilitas, inſatiabilitas & ſollicitudo.

DE INSTABILITATE DIVITIARVM.

De diuitiaꝝ inſtabilitate multa dicere uelle ſuperuacaneum uidet̃, quum non modo antiquis & ueteribus: ſed etiam quotidianis & domeſticis exemplis abundemus. Nemo eſt qui neſciat uulgatam illa ſententiã. Fortuna nil cuiq̃ donat, ſed mutuo dat ut poſſit idem cum libuerit iteꝝ auferre. Sed nos dementes cum diu poſſidemus quod fuerit nobis mutuo datum in propriũ uſum conuertimus, nobiſq̃ uſurpamus quod ubi fortuna animaduerterit, grauiter ferens quod dederat adimit, alijſq̃ largitur, & quanto nobis indulgentior fuerat, tanto moleſtior efficitur. Fortunã eñ dicebant ueteres cũcta gubernare, & eius nutu cuncta diſponi, & idcirco pingentes eam ſimulacro eius regimen attribuebant copiamq̃ adiungebant, quoniã ipſa eſſe putabatur quę fruges om̃es parturiret, & ut ipſis uidebat̃ diſtribuebat. Sed nos fortunam neſcientes, quicquid fieri uidemus, ab immortali deo fieri putemus. Sed (ut dicimus) non permanent hæc bona quæ ſubito affluunt, & ſubito dilabuntur, nec ſtabilitatẽ habẽt quæ nec bona appellanda Tullius ęſtimat. Nouerat hoc Seneca poeta tragicus, quod ipſe teſtatur in Thyeſte dicens. Quem dies uidit fugiens ſuperbũ, hunc dies uidit ueniens iacentẽ. Quot reges, quot principes, quot etiã priuatæ uitæ hõĩes uidemus, qui auro, argento, ſignis, tabulis, cæteriſq̃ operibꝫ abundãt, & paulo poſt ſeuiẽte fortuna nihil hoꝝ habẽtes aſpicimus? Videſne quot græcoꝝ olim potẽtiſſimi principes, nũc ab infeſtiſſimo Turcoꝝ duce ꝓpulſi, ſedibꝫ incertis uictũ ueſtitũq̃ mendicãtes euagent̃? Qui ſi a principio uitæ diuitiaꝝ inſtabilitatẽ cognouiſſent, eis hoc nõ accidiſſet. nam nec in fragilibꝫ bonis ſpem ullã poſuiſſent nec ſe in ſuperbiã pueriliter erexiſſent, ſed prædeceſſorẽ ſuum ſapientẽ illũ Biantem ſtuduiſſent imitari. Cuius cum patriã cepiſſent hoſtes, cæteraq̃ ita fugerent, ut multa de ſuis rebus ſecũ aſportarent, quũ eſſet monitus a quodã ut idem & ipſe faceret, ego inquit omnia mea mecum porto. Nec non Marcum Curium Romanorum ducem, qui quũ uidiſſet ad ſe ueniſſe Samnitũ legatos auri magnũ pondus afferentes, ſubridens dixit, Ite & ſamnibus nũciate Marcum Curium malle diuitibus imperare q̃ fieri locupletẽ. Nõ ignorabat eñ q̃ uana ſit diuitiaꝝ poſſeſſio, quod etiã Epicurus qui ſummũ bo

num in uoluptate ponebat, facile confitebatᷣ. Non eſt igitur huiuſmodi bonis fides adhibenda, nec patiendū nobis quotidie tam turpiter illudi.

DE INSTABILITATE DIVITIARVM

Dic queſo, audiſti ne unꝗ mortaliū quenꝗ qui ſibi ſatis diuitiaꝝ diceret eſſe? ADRI. Audiui quidē q hoc diceret, q uero ſic putarēt neminē uidi. GI. Rectius inquis, nā ſæpius aliter ꝗ ſentiunt loquunt, nec miꝝ eſt, ſi neqꝫ aīus iſtis ſaturari, quū nec finitis impleri poſſint infinita, qđ uel maxime illo exēplo ꝓbari poteſt. Alexander Philippi Macedonis filius quū audiuiſſet ex auctoritate Democritis philoſophi plures eſſe mūdos heu me inquit miſeꝝ, ꝗ nec uno adhuc potitus ſum. Qui ſi nec toto mūdo ſatiabiᷣ, qđ amplius erat appetendū niſi cū cœlicolis noua mouere certamina? Quare ſatyrici nr̄i uerissimo carmie cōcludendū eſt. Creſcit amor nūmi ꝗtū ipſa pecunia creſcit.

DE SOLLICITVDINE DIVITIARVM.

Exiſtimabāt nōnulli ueterū ſummā libertatē eſſe diuitijs abundare, & eū demū liberū eſſe putabant q poſſet uno anno Romanoꝝ exercitiū paſcere. Ego uero hmōi hominē non modo nō liberū dixerim, ſed nec libertati uicinum. Sunt eñ in opibus anxiæ ſollicitudines, quę antetēpus ſenectutē adducunt, & animū noſtrū ſic afficiunt, ut ſuīpſius obliuiſcaᷣ, & a recti certiqꝫ iudicij cognitione recedat. Audiſti ne unꝗ Senecā clamantē. Venenū in auro ſumi, non aūt in uaſis fictilibus & reges ſui lateris enſem timere? Audiſti ne prophetā dicentē. Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere? Audiſti ne ꝑterea quod paſſim recitari ſolet exemplū. Aiunt eñ quendā regē dum ſibi oblatū a populo diadema uideret, priuſꝗ ſumeret diu conſideraſſe, ac demū dixiſſe O nobilē magis ꝗ felicē pannū, quē ſi qs agnoſcat ꝗ multis anguſtijs & ſollicitudinibus refertus ſit, nec humi quidē iacentē tolleret. Sed ut tibi de modernis aliqđ loquar, uir erat Florentiæ prædiues equeſtris ordinis, apud cuius ædes cerdo quidā exercendæ ſutrinæ gratia paruulā ſcenā ex cōtextis tabulis erexerat. Quū is igiᷣ nihil aliud haberet præter qđ labore quotidiano ſic quæritabat, & nunꝗ niſi læto animo & ſerena facie uidereᷣ, ꝑdines ille cuius ſupra memini ſatis admirari nō poterat. Tentari itaqꝫ uoluit, eſſet ne uerū qđ ſæpius audiuerat, diuitias. ſ. ſollicitudinē parere, ſumptūqꝫ graue pōdus auri intempeſta nocte per feneſtrā in cubiculū eius tacite proiecit. Mane aūt ſurgens cerdo, proiectum aurum curaꝝ radicē reperit, quod ubi cognouit paupertatē ſuā, miſeratū dominū æſtimans repente corripuit, cœpitqꝫ dubia mente uerſari qđ potiſſimū ex hoc faciendū eſſet, neſciebat eñ an celandum an alicui ex amicis aperiendū eſſet. Si tacuiſſet, dicebat nō poſſe quicꝗ ſine conſilio recte miniſtrari. Si uero dixiſſet, timebat ne forte aliqua arte ſibi ſurripereᷣ. Hinc ꝓfundæ cogitationis, hinc curaꝝ immenſus cumulus exortus, tandē quid faciat neſcit, triſti uultu, confecto ſupcilio & ægro animo cogitabūdus, raro ꝓcedebat in publicū. Quare compertū eſt in diuitijs eſſe tri

ſtitiā, merorē, anguſtias, & ſollicitudines innumerabiles. Quo fit ut auſim dicere illas tanq̄ malū proijciendas, quo facilius ad iuſtitiā pertingere poſſimus Et de his hactenus. ¶ Poſtq̄ duos gradus aſcendimus, pudicitiā ſalicet & mundi cō: emptū, tandē ad ipſam iuſtitiā deueniemus, in qua ego uitā beatam colloco. Nihil eī̄ eſt aliud beate uiuere (ut. M. Tullio placet) niſi recte uiuere in quo nihil deeſt ad beate uiuendū. Et q̄m q̄d ſit ipſa iuſtitia ſuperius ſatis liquide monſtrauimus, honeſtiſſimæ uoluntati tuę ſatiſfeciſſe me puto ADRI. Profecto ita abunde mihi ſatiſſactū eſt, ut uidere uidear ipſam uitā beatā manuq̄ cōtingere, nec deſpero quin ad eā peruenire poſſim. Sed tn̄ reſtat adhuc unū, quod intactū nequaq̄ præteriri debet. Sūt plerīq̄ qui exiſtimēt ſacras literas quia incultæ ſunt parui faciendas, & p̄cipue hi qui aliquid eloquētiæ guſtauerūt. Et quia quicquid diximus in eis radicitus fixū eſt, nō alienū uidebitur, ſi paulo ulterius progreſſi fuerimus, & aliqua firmiſſima fidei noſtrę adiumēta numerauimus. Poſt hæc nō inconueniēs erit, ſi quędā quæ ex prædictis cōcepi dubia paulo accuratius enudeaueris. Sed quia iam medio curſu tranſacto præcipiti curſu ſol uergit ad oceanum, rogo te pater ut dummodo dilucide quo breuius fieri poſſit dicas. GIGO, Dicis eſſe plæroſq̄ qui ſacras literas dicant floccipendendas, quia ſunt ſimpliciter & ſine ulla facundia prolatæ. Primo igitur diuinæ legis ſimplicitas damnanda nō eſt, ſic exprimi omīno debuit, partim quia per ſe uerax eſt nec indiget aliquo fuco orationis ad probandū (Res em ueritate prædita ſimpliciter enuncianda eſt, res uero ficta quędā figmenta & colores poſtulat, quibus uериſimilis appareat) partim quia illa quæ ſunt in communi neceſſaria, cōmuni ſunt ſermone dicenda. Vnde cautum eſt ut ſyngropha quibus rei citātur in iudiciū cōmuni ſermone ſcribantur, ut poſſint etiā ab indoctis ſaltē ſub nube intelligi. Scribuntur etiā eo ſtilo cauſæ & cętera quæ in foro iudiciali tractanī. Quæ uero dicis eſſe ſine facundia prolatas, nō plane aſſentior huic ſententiæ, quare duplicem eſſe facundiam uolo, uerboꝝ. ſ. & ſententiaꝝ, iuuenū. ſ. & ſenum iuuentutis ſcilicet & maturæ ætatis. Iuuenum facundia in quo uerſatur niſi in quibuſdam politis & cultis dictionibus, quæ nihil aliud in ſe habēt niſi uē toſum tumorem & reſonantiā, quæ ſolet imperitorū aures demulcere. Hac eloquentia nonnulli hac tempeſtate (qui ſi non ſunt omnino boni, uidentur tamen) frequentius utuntur, & imperiti uulgi in ſe ora conuertūt. De quorū facundia lepidiſſimum illud Auguſtini dici poſſet. Hęc ſiliqua intra dulce rectoꝝ ſonantes lapillos quatit. Sequuntur hanc noſtri eneruati poetæ, & iſtius temporis ſemioratores. Nihil aliud eſt hæc quā prædixi facundia, niſi nauis in medio pelagi conſtituta, priuata regimine, niſi corpus ſiue anima, niſi organum auro argentoq̄ celatum ſine animante ſpiritu, & deniq̄ nihil aliud q̄ equus ſeſſoris impatiens freno omniq̄ uinculo expeditus. Quo fit ut nullis unq̄ utilitati fuerit, nocumento autem plæriſq̄ Altera uero facundia

ſententiarum graui maturoq́ paſſu graditur, quæ ſapiētia uocatur, eam qui ſapiens dicitur habet. Hæc nihil effatur niſi quod prius excuſſum, ponderatū cribratū & acie mentis examinatū ſit. Hæc ſi quid dicit quod cuiq́ diſpliceat nil tamen quod noceat, tantoq́ ſapientior eſt, quanto nō fauorē populi, ſed uerum rectumq́ ſequatur. Hæc ſine prima plurimū, prima uero ſine hac nihil omnino poteſt. Hæc animæ illa corporis uicē gerit. Hæc animas illa anima tum. Sicut ig tur poteſt anima ſine corporis adminiculo uiuere, ſic etiā iſta quā uoco ſapientiā ſine facūdia uires ſuas explicare poteſt. Fuit igitur in ſanctarum literarum autoribus hæc eloquentia precipue, ſed nec omnino prima defuit, quā nō multo ſudore & labore quemadmodū alterā quæſierūt, ſed tamen ꝙ ultro ſe offerentē & ſpōte ſua ſequentē acceperūt. Hæc eſt illa facundia qua uſi ſunt apud græcos philoſophorum principes Plato, Theophraſtus, Ariſtoteles, & plæriq́ alij qui more oratoris mallebant eſſe ſapientes ꝙ uideri. Qui igit dicūt ſermones noſtros eſſe ſimplices, cōcedemus quidē primos parētes noſtros ſic loquutos fuiſſe, quaſi fundamentū iaciētes. Si uero aduerterimus qd ſup illo ædificatū ſit, inueniemus parietes auro argētoq́ celatos. Primo itaq́ apoſtolos ſilentio prçteriēs tanꝙ oībus cognitos de grçcis chriſtianis mentionē faciā. Fuit Origenes qui Celſio, Methodius Euſebius & Apollinaris qui Porphirio heretico rñderunt. Origenes octo libris, Methodius decē millibus uerſuū, Euſebius quinq́ & uiginti. Apollinaris triginta uoluminibus. Quadratus apoſtolorum diſcipulus Athenienſis eccleſiæ pontifex Adriano principi Eleuſinæ ſacra uiſenti librum pro noſtra religione tradidit, cui tanta inerat iucūditas ſermoniſq́ feſtiuitas, ut illius excellens ingeniū (ſicut Hiero. affirmat) grauiſſimā imperatoris pſequutionē extingueret. Eidē Adriano doctiſſimus phūs Ariſto. ꝓ chriſtianis tradidit Apologeticū. Quid tibi Iuſtinū militonē Sardenſem epiſcopū Apollinarē hieroſolymitanæ eccleſię præſbyterū? Quid Dionyſiū Corinthiorum epiſcopū, qui ſcripſit quibus philoſophorum ſententijs deſcenderit hæreſis Origenis? Quid deniq́ tibi Panthenū cōmemorē, q ob præcipuā doctrinā prędicaturus ad Indię philoſophos miſſus eſt? Adiungā etiā Clementē, Milciadem Iuliū Africanū, Theodorū, Dionyſiū Alexandrinū epiſcopū, Anatholiū, Pamphilū, Lucianū, Malchionem, Euſebiū cæſarienſem epiſcopū, Euſtachiū, Athanaſiū, magnū Baſiliū & infinitos alios longū eſſet numerare. Veniā ad latinos. Tertulianus apologeticū ſcripſit, Minutius fœlix contra mathematicos. Arnobius ſeptem libros contra gentes, & eius diſcipulus Lactātius totidē contra gentes, Edidit etiam de ira dei, de opificio diuino libellos duos, necnon & epiſtolarum carminumq́ uolumina plurima. Item Victorinus, Cyprianus, Boetius & Hilarius. qui ſcripſit librum contra Diaſcoridē medicū. Iuuencus ſuper imperatore Conſtantino ſaluatoris hiſtoriā uerſibus explicauit. Quid uero Ambroſius, Auguſtinus, Gregorius & Hieronymus fecerūt in oīm manibꝫ eſt.

Iſti om̄es græci pariter & latini, quos hactenus numerauimus, ita ſapientiā cum eloquentia iunxerunt, ut eorꝝ ſcripta legendo quid inter eos & Tulliū & Demoſthenē interſit diſcernere neſcias. Nec mireris, ſi ſuperius dixerim fæcundiam fugiendā eſſe, nunc uero dicā & in noſtris eam fuiſſe. Sic em̄ capiēdum eſt, ut facundia ſine gubernatrice ſapientia uana ſit, ſapientię uero copula nō ſit aſpernenda. Vn̄. M. T. Cicero romani eloquij princeps ad Herennium inquit. Non parū fructus in ſe habere copiā dicēdi & cōmoditatem orationis, ſi recta intelligentia & definita animi moderatione gubernetur. Quo fit etiam ut Quintilianus oratorē definiens dixerit. oportere eū eſſe uirꝝ bonū dicendi peritū. Primo uult eſſe in oratore bonitatē, qm̄ quæ magis ſunt neceſſaria in primis ſunt inueſtiganda. Et ut paulo audacius loquar, ſi quis uir bonus fuerit, ꝗuis ea tam exquiſita dicendi peritia caret, modo impetret quid uult oratorē noīabo, nam finis orationis eſt ad perſuaſionē dicere. Prȩterea nō minus uictor appellabit̄ qui uicerit hoſtē ſi ferreis armis uſus eſt, ꝗ̄ ſi aureis munitus fuiſſet, nec ianua minus apta dicet̄ quæ claue ferrea ꝗ̄ quæ argētea fuerit patefacta, nec minus uictor appellabitur equus macilentus ꝗ̄ pinguis & obeſus, qui modo ante alios metā tetigerit. Habet igitur chriſtiana fides ueteris nouiꝗ; teſtamenti oratores excellentiſſimos quibus armata non dubitat cū gentiliū ætate certare. ADRI. Habeo quæ dicis, & miror ꝙ hæc oīa tam breui tamꝗ; dilucido uerborum ambitu diſſerueris, & gaudeo ꝗa quod neſciebā didici. Sed quū ſuperius de uita beata diſputaremus, unū mihi reſtitit de quo nunc a te certior fieri uellē. Poſſit ne inquā uita beata in diuitijs reperiri? Et ſi forte poſſit, in ꝗbus potius, an in pauperibus, an in diuitibus? GI. Hęc ſane beatitudo inter om̄es hoīes tam pauperes ꝗ̄ diuites inueniri poteſt. Deus em̄ uult omnes fieri beatos, diues qui multis affluit diuitijs fiet beatus, ſi fortunarꝝ ſuarꝝ nō ſolū poſſeſſorē, ſed etiā ſe cognoſcet eſſe diſpenſatorē rem familiarē integre ſancteꝗ; gubernet, nec plus nec minus ꝗ̄ cuiuſꝗ; neceſſitas poſtulat efficiēs, ſed præter cætera pauperꝝ non obliuiſcat. quibus ſi quis in uita ſubuenerit qui ſibi ſubueniat dū mortuus fuerit nō indigebit, ſic per foramē acus omi onere reciſo camelus intrare poterit, ſi gracilē politū & expeditū ſe reddiderit. Sed hæc uia ꝗa laborioſa minus quidē trita eſt, pauciꝗ; in numero diuitiū reperiri ſolent qui poſſent ad beatitudinē peruenire. Igit̄ paupertas eſt potior, qđ facile concedes ſi quid in ea illa mali & quid in hac boni ſit oſtenderimus. Magna rerū copia, magnus curarum aceruus, diuitiæ nō ſine magno ſudore acquirunt̄, aliqñ dum quęrunt̄ amittuntur, nōnunꝗ̄ poſſeſſores ſuos ſecū trahunt ad interitū. Nec longe exēpla petamus, quotidiana ſufficiunt. Nauigant oceanū mare, nauigant helleſpōtū, in patriā reuerſi hæreditatē ab affinibus defraudatā, matrimoniū uel pollutū uel ſuſpectū: liberorꝝ uitam uel prauā adhuc in dubio poſitā, rura ruſticorꝝ inculta uel ſterilia uel omnino male culta reperiūt, indignant̄, iraſcūtur

furiunt, & tamen ut ſolitam grauitatem inter amicos obtineant, graues ani
mi motus difficili patientia reprimunt. Interueniũt neceſſariorꝫ & affinium
repẽtinæ mortes, lugubri ueſte teguñt, & dũ interdũ mira lætitia redundẽt.
opus eſt ut mœrorẽ ſimulent. Accidit ut principibus ſuſpecti ſint, quo fit ut
uel penitus excidant uel ſaltẽ retrorſum cedãt, nõnunq̃ exultãtes errãt. & tã
to grauius aduerſam ſortẽ gerũt, quanto mollius ante uixerãt. Sed ſufficiat
de multis pauca numeraſſe, quis poſſet in tot moleſtijs quieto aĩo uiuere?
Hæc mihi nũq̃ uita placuit. At paupertas remoto ſe cuſtodit in angulo, nõ
coniugis, non liberorꝫ curã, non regũ aut principũ graue odiũ, non agrorꝫ
aut uillarꝫ ſterilitatẽ formidat, nec iuuida eſt, nec inuidioſa, nõ exilium, non
carcerẽ, nõ uenenũ timet, & ab omni tumultu ſeduſa trãquillo fruitur ocio.
Hæc eſt illa beatitudo quã Diogenes regũ delitijs prætulit, qui dũ in radice
montis ſederet ad ſolẽ, interroganti Alexandro, qui uirtutẽ eius crebro ru/
more cõpulſus aduenerat, ut ſi quid uellet peteret, id inprimis uelle reſpon/
dit, ne a ſole ſibi obſtaret. Recte ille, ſi fidelis & fidei gratiã habuiſſet beatus
diceret: Sed qd Hora. Flac. ſenſerit quæſo aĩaduertite. Sic ſcribit ad Loliũ.
Nõ poſſidentẽ multa uocaueris recte beatũ, rectius occupat nomẽ beati, q
deorꝫ Muneribus ſapienter uti, Durãq̃ callet pauperiẽ pati. Peius quæ læto
flagitiũ putat. Et alibi. Eradenda cupidinis per prauæ ſunt alimẽta & tenerę
ninus Mentes aſperibus Formãdæ ſunt ſtudijs. Nõne Tibullus q̃uis poeta
laſcinus inquit? Ne mea paupertas uitę traducat inerti, Dũ meus aſſiduo lu
ceat igne focus. Nõne Iuuenalis q̃uis paganus talia loquit̃. Cãtabit uacuus
corã latrone uiator. Omittenda igit̃ ſunt hæc oĩa, & pręclara uirtute pectus
muniendũ, opes em̃ magis oneri ſunt q̃ uſui. Taliter igit̃ quiſq̃ uiuat, ut q
lis uideri uelit talis ſit, ſic em̃ cito ad gloriã peruenirĩ Socrates putat. Offert
ſe nobis Demetrius imitatiõe dignus, cuius pater quũ tot opibus abũdaret
ut Xerxis Perſarꝫ regis paſcere poſſet exercitũ, paucula ſumma retenta cæte
ra reipublicæ remiſit, ſtuduitq̃ Athenis diu incognitus. Sed quid ego pau
pertatẽ laudare pgo, quũ in ea beatitudinẽ ineſſe & Anaxagorę philoſophi
ſententia, & oraculo delphico cõpertũ ſit? Anaxagoras em̃ interrogatus quę-
nam eſſet in hoc mũdo uita beata, nemo inquit inter eos quos tu fœlices ſed
potius inter eos quos miſeros exiſtimas, beatus inuenierẽ: Nam nõ ille eſt di
uitijs aut honoribus affluens, ſed aut nõ ambitioſæ doctrinæ, aut parui ru
ris cultor, & in ſecreto q̃ in publico beatior. Giges Lydiæ rex præter oẽs di
tiſſimus Apollo cõſuluit: eſſet ne alter ſe beatior. Cui reſponſum eſt Aglanũ
quendã ſenio confectũ Arcadũ pauperrimũ, tenui paupertate cõtentũ beati
orem eſſe. A noſtris taceo qua ſit laudata paupertas, quũ pater omniũ deus
eam præter cæteras uirtutes mirifice coluerit. Non em̃ habebat ubi reclina
ret. Quo fit ut diuites magis uideant, pauperes uero magis ſunt q̃ uideant
beati, tantoq̃ beatiores ſunt quanto ignobiliores & deſpectiores habentur

ADRI. At paupertate ſtudium impeditur. GI. Quid attinet? Quaſi nō poſſimus ſine ſtudio eſſe beati. Plurimos tamen memini me legiſſe, qui in ultima calamitate conſtitui ad ſummū literarū culmen euaſerunt. Flaccus libertino patre natus. Virgilius figulū & inopē ſortitus eſt parentē. Pythagoras ex infima ſeruili conditione clarū lumen emicuit, primus oīm qui philoſophus appellatus eſt, Propterea dicebat numerū imparē deo chariorē, quaſi iam trinitate diuinaret. Sed quid pauperius Codro? Cuius diuitiæ erant ſex fictiles urceoli, & cuius diuina carmina rodebāt mures. Cleantē Chryſippi diſcipulū ſileo, qui tanta miſeria oppreſſus ut poſtq̃ tota die ſtudijs operā dediſſet, uictus quærendi gratia noctē quoq; in hauriēdis aquis cōſumebat, idq; aſſidue factitabat, nec potuit paupertas obſiſtere quin doctius euaderet. ADRI. Cur fit ut tam pauci beate uiuāt? GI. Hoc duabus ex cauſis ſolet euenire. Primo fidei defectu. Quis eſt tam uecors & mentis tam impotēs, ut ſe ad anfractūm uitiorū reflectat, ſi quæ bene uenīētibus promiſſa ſunt uera putauerit? Quare Auguſtinū dicere ſolitū accepimus, actiōes fide metiri. Secūdo quia (ut Lactantius teſtatur) uirtus amaritudine miſcetur, uitia ſunt dulcedine linita, illa offenſi hac decepti per uitiorū p̄cipitia ferūtur. Et tria ſunt præcipue quæ nos in omne ſcelus præcipites agunt, eſt inq̃ cupiditas, libido, ira. Cupiditas diuitias inquirit, contra quā paupertatē poſui. Libido ſitit uoluptates, cui reſiſtit cōtinentia quā prædixi. Ira quæritat ultionē, cui oppoſuimus humilitatē & iuſtitiā. Et idcirco ueteres poetæ ꝓpter hæc capitalia uitia tres furias eſſe dixerūt. Atq; hæc addidi, quia duo ſunt ſapientiæ gradus, ſcilicet bona cognoſcere ut teneanť, & mala pariter ut fugiantur. ADRI. Iam mihi abunde ſatiſfactum eſt, reliquum eſt ut ad partem ultimam ediſſeras, ſi qui inquā ſint hac noſtra tempeſtate qui beatam uitā uiuant, ut ſermo noſter ſimul cum die finiatur. GIGO. Magnū eſt inexplicabile quod ſcire laboras, nam beatitudo noſtra circa interiora uerſatur. Et quis poteſt occultas alieni cordis latebras uiſu penetrare? Sed ne te fame deficere permittā, quod intelligere uideor aperibo. Qui præcepta legis obſeruant ea conditione ut nihil faciendum omittant, beate uiuere nuncupanť. Et quicunq; a mūdi perturbationibus fugiunt, ut collecta mente deo ſeruiant: præcepta ſeruare uidenturť. Huius aūt uitæ ſunt qui ab eremo eremitæ, & a cœnobio cœnobitæ dicuntur. Illi primi Baptiſtā, iſti uero duodecim ſapiētes imitanť. Illorū ſylueſtris, horū domeſtica eſt uita. Cœnobitarū multitudo in quatuor tribus diſtribuitť Prima carmelitarū, ſecunda Auguſtinū, tertia Dominicū, quarta Franciſcū habent autorem. ADRI. Qui ſunt quos tu ſuperius duodecim ſapientes appellaſti? GIGO. Si olim græci ſeptem uiros ſapientia præditos ſeptem ſapiētes nominabāt. Quis apoſtolos ſapientiæ noſtre fundatores duodecim ſapientes nuncupare nos prohibebit? ADRI. Quoniā nos in carmelitarū tribu numeramur, dic quæ noſtra fuerit origo? GIGO.

DE ORIGINE CARMELITARVM

Inter Armeniam & Euphraten iacet Syria, cuius pars eſt regio quam Pa
leſtinam dicũt, cui India quoq; ſubiacet, a Iuda quodã Iſraelis filio (ut Tro/
gus Pompeius autor eſt) ſic appellata. In medio Iudeæ tanq̃ umbilicus poſi
ta ſedet Hieruſalem, a quo non longo interuallo diſtare perhibetur mons
quidam non minus iucundus q̃ amœnus, cui nomẽ eſt Carmelo. In quem
quoniam gratiſſimã præſtat incolis habitationẽ, & quia ab omni hominũ
ſtrepitu paulo ſemotior eſt, nonnulli ex circumſtantibus urbibus antiqui/
tus ſecedebant, ut omnem uitæ curriculum optimo ſummoq; deo pruden/
ter ſapienterq; dicarent, & hi quidem prophetarum diſcipuli dicebãtur. Ap
pellabant em̃ olim prophetæ qui ſcirent multo ante futura prædicere, quos
modo nos a uaticinando uates appellamus. Inter quos Helias præter cæte
ros emicuit, fuit enim prophetarum primus qui ſe matrimonio contineret.
Is in prædicti montis radicibus ſibi ſtruxit habitaculum, q̄ non ſolum pau
pertatem, uerum etiam mirabilem præ ſe ferebat habitãtis humilitatẽ. Erat
etiam ibidem locus in amphiteatri modum extructus, cellulis ſeriatim poſi
tis: & in uiuo ſaxo uel arte uel natura conatis undiq; circũſeptus. In ſummo
autem montis uertice procul aſpicientibus ſuperba ſe mõſtrabat habitatio,
ad quam gradibus hinc illincq; in monte excisis paulo laborioſius aſcenditᷓ
Nonnulli ex noſtris mare nauigantes, & omnem montem & rura uiana cũ
freto & fluminibus in tabellis pinxerũt, pictaq; ad noſtras oras aduexerũt.
Quæ dum nonnunq̃ contemplor, uideor mihi in illis rupium cauernis no
ſtris uiuere patribus. Hic itaq; uixit Helias, qui poſtq; igneo curru raptus
terris Heliſeus eius diſcipulus non ſolum loci, ſed etiã uirtutis eius remanſit
digniſſimus hæres. Creſcente paulatim multitudine non platonicorum, nõ
peripatheticorum, ſed ſanctorum hominum noua ſecta cõſtituitur. Appro
pinquante interim nouiſſimo ſæculo dei filius genus humanum reformatu
rus ſub uirili ſpecie deſcendit in terras. Quam rem audientes Carmeli mon
tis incolæ (erat em̃ pene per totum mundũ fama diffuſa) maximas immor/
tali deo gratias egerunt, quoniam quem tanto tempore expectauerant tan/
dem miſiſſet, nam diuino ſpiritu præmoniti Chriſtũ ſemel uenturũ certo ſci
ebant. Pluribus annis euolutis baſilicam ut potuerũt humilẽ conſtruxerũt,
& magni ſaluatoris matri dedicauerunt. Iam em̃ ipſa e terris ſublata cœleſtẽ
migrauerat ad patriam, & unanimes ei diuinos tenues tamen quotidie red/
debant honores, reddituri tamen maiores ſi potuiſſent, magis pie q̃ magni
fice colebãt. Iam mutata erat in baptiſmũ circumciſio. Et ecce magno armo
rum impetu barbari prorumpentes e Hieruſalem oĩa uicina loca ferro flam
maq; uaſtauerũt, & plurimi carmelitarum gladijs cæſi ſunt, pauci uero qui
tantæ cladi ſuperfuerunt nauibus euecti in gallias uenerunt; qui procedente
tempore ſeu propter loci mutationem, ſeu propter malorum conſuetudinẽ

(ut fit) ceperunt paululū langueſcere. Inter quos Thomas quidē gallus qui priſtinū feruorē adhuc in pectore fouebat: cū paucis Italiam ſe contulit. Sic em̄ deo uiſum eſt, ut ea regio quæ cæteris omni munere præſtat hoc etiā uirorū habeat ornamentū. Turpe nāq̧ quū res ulla tm̄ uno indiget ad perfe ctionē id nō addere (ſi poſſis) ut perfecta ſit. Verū nō ſolū Italiæ, ſed etiā uiro ſancto deus ipſe conſuluit: illi em̄ dedit cuius uitā poſſit imitari, iſti uero purpurei diadema martyrij. Nam dū bene beateq̧ uiueret, a quibuſdā inuidis apud ſummū pontificē captus accerſitur, & poſt carcerē, poſt tormēta, poſt cruciatus, tandem quū nihil damnabile repeꝛiſſent grauius inueſtigāt, quod iure nō potuerunt iniuria perficere fortiter accinguntur, & comburendū ſce ſcelerato rogo cōmiſerunt. A quo prorumpis efferate liuor Amphibalum Videaſne candidiſſimū eius amphibalū, quo ut nos utebatur puræ conſcientiæ teſtimoniū eſſeq̧ ſi nō ut hoīem uerebare, ſaltem ut magnæ matris militē ueritus eſſes. Sed tm̄ illum nō occidiſti, nequit em̄ anima extingui ſed illius terrenū corpus uiolando feciſti, ut citius uita donaret̄ æterna. Huius flāmas nō Scæuolæ rogo, ſed Laurentij poſſe cōparari nō dubito, dicant quid uelint, obſtrepant, clamitent & inſaniant, ille ſummo uiuit olympo. ADRI. Narraſti triſte facinus ipſis qui intulerūt diu multū deplorandū, & qui poſſet malefactoribus delicti ueniā impetrare alius Thomas nō ſuperſuit. GI GO. Sed multa de hoc uiro, multa etiā de prædictis fratribus ſilentio præteriui, nō em̄ q̄ pacto ipſi a mōte quē incoluerūt, & ab eccleſia quā cōfecerūt cognomē acceperūt. Dixi ſcilicet ut fratres beatæ Mariæ mōtis carmeli nūcu pati ſint, nec ut eoꝛ priuilegia ab Alberto hieroſolymoꝛ patriarcha cōdita, & ab Innocētio quarto pontifice ſummo cōprobata fuerint, ſed hæc alio tpe dicēda reſeruo. Hæc ad præſens habui quæ de uita beata dicerē, qua mu niti utinā ad illā immortalē gloriā olim peruenire poſſimus.

HERMANNI BVSCHII ODA DE CONtemnendo mundo & amanda ſola uirtute & ſcientia.

Ipſe cum ſolus uarios retracto
Exitus uitæ ſtudiumq̧ noſtræ
Diſpar, & curas ſibi diſſidentes
Caſſaq̧ uota.

Rideo partos hominū triumphos
Regium nomen, nitidamq̧ rubri
Littoris concham, tyrioq̧ pictas
Murice ueſtes.

Rideo quicquid legit aſtur auri
Fertiles campos Libyæ Sabæi
Pulueris fumos, ſolymiq̧ munus
Balſama regni.

Rideo merces alio petitas
Solo roſtratis cupide carinis
Et per ignoti ſinuoſa uectas
Littora ponti.

Rideo thermas, celebres & arcus
Porticus, ſpectacla, natationes
Citreos orbes, niueoq; ductas
Marmore uillas
Rideo luſus, hylareſq; menſas
Et puellarem fragilem decorem
Plectra, concentus, choreas, roſaſq;
Sutile textum
Rideo luxum Babyloniorum
Indiæ regum, Sybariticos &
Perſicos miror nihil apparatus
Delitiaſq;

Rideo lauti Patinas Apici
Prandia Anthoni, ſimul & Vitelli
Prodigos mores, epulaſq; Martis
Pontificumq;
Mutat & carpit maleſida ſors hæc
Gaudia, & quædam minuit ſenectus
Integer ſanguis, bona forma, cedunt
Omnia morti
Sola non languet ſpecioſa uirtus
Omnibus gemmis opibuſq; maior
Viuit, & nunq̃ decus exoleſcit
Artis honeſtæ.

Contra tentatione̅ carnis Archilochicum Petri Bolandi Laudaburgenſis.

Tentationi non potes
Homo reniti paruulæ
Effuſione ſanguinis
Quæ non æger, ſed gratia
Quam nemini negat deus
Sed omnibus communicat

Et maſculis & fœminis
Qui caſtitati militant
Conſueta pauci deſerunt
Sed ſi metu confixeris
Carnes eorum protinus
Peccare Chriſte deſinent.

Ad adoleſcentem ne uxore̅ ducturus decipiatur, per illud. c. inter opera. de ſpon. & matri. q̃m plærũq; ſunt ſteri les, & etiã a ſacerdotio præmortuę impedi unt. Tetraſtichon Immolarij Nemetenſis.

Ne placeant turpes pietatis imagine tedæ
Si bonus es, & uis ducere, duc ſimilem
Quid faciet meretrix? fallit quæ caſta putatur
Vina placent alijs, fex ne relicta tibi?

Diſtichon Codri.

Sydera non tot habet cœlum, nec flumina piſces
Quot ſcelerata gerit fœmina mente dolos

Aliud diſtichon Codri.

Ille beatus erit qui ſe uirtutibus ornat
Sed qui ſe uitijs inquinat ille miſer.

Petri Bolandi Diſtichon amatores mundi contēpto deo adulteris & oui pereunti ſimiles eſſe.
Quicquid amauerimus mundi te Chriſte relicto
Dicimur & mechis ſimiles & oui pereunti.

Petri Bolandi diſtichon de ambitioſis ut inferiori bus & miſeririoribus cohabitent.
Qui ſibi iure cupit deferri & poſcit honores
Hunc inter miſeros uiuere non pudeat.

Diſtichon Iacobi Vuimphelingi ad Petrū Sturm bonæ indolis nobilem puerum de uera nobilitate.
Dilige uirtutem & ſophiam flos candide Petre
Nobilis hinc uere, tuq; beatus eris.

Ioannis Alphonſi diſtichon.
Non audet ſtygius pluto tentare quod audet
Effrenis monachus, plenaq; fraudis anus.

In coniurationem Sotulariā aut Sculponiæ diſtichon Iacobi Vuimphelingij.
Ocia, ſcorta, merum, ludus mihi damna tulere
Hinc clerum & ciues me ſpoliare iuuat.

Aliud eiuſdem in eoſdem
Ocia, ſcorta, merum, ludus, ſimul æs alienum
In clerum & ciues nos coniuraſſe coegit

Epitaphiū grauiſſimi uiri. M. Cratonis Vdenhemij Sletſtatunæ iuuentutis præceptoris. Editum a Ioanne Gallinario. B.
Crato iaces gelidus ludi uenerande magiſter
Te tua nunc grauitas nunquid ad aſtra uehit?
Plangunt Heluetij, plangunt te iure Treboces
Vangiones, Nemetes, Herciniumq; nemus
Te pueri inſontes plangunt dociliſq; iuuentus
Recta quibus uitæ uiuus amuſſis eras.

Diſtichon Ia. Vuimphe. ad oēs morituros.
Mors eſt certa, incerta dies, & cura nepotum
Conſulat ergo animæ qui ſapit ipſe ſuæ.

CHRYSOSTOMVS LVCANVS HISPA‑
niarum orator. Sebaſtiano Brant. S.

Mi Sebaſtiane ſis ſaluus & fortunatus, ut cupis. Heri quum tua opera & ſenatus benignitate inſpiciendi huius urbis præclariſſima quæq; nobis copia facta eſſet, ut nos ſingula ſummopere delectarunt, & uniuerſa ſumus admirati. Sic nos eorum amplitudo compulit, ut muſas noſtras iampridē obdormientes excitaremus. Itaq; cumprimum ad hoſpicium remeaui, hos uerſiculos inter potātium clamores, & pitiſſans ego & immurmurans eru ctaui. Eos licet menſam & (ut recentiores dicunt) ſtupham ſapiant, ad te ta‑ men uirum doctiſſimum & caſtigandos, & præclariſſimo ſenatui meis uer bis offerendos mittimus. Vale & nos ama. Raptim penulatus & ocreatus obuio calamo & papiro.

Argentina tuas primus qui condidit arces
Tam præclara tibi nomina iure dedit
Sed qui nunc ſpectet quæ templa, palacia, muri
Sunt tibi, quæ turres, horrea, ſtrata, fora
Addo alias qui ſpectet opes, hominesq; nuruſq;
Iure tibi ex auro hic nomina danda putet.

Excuſſit Ioannes Priis iunior Ciuis
Argentinenſis. Anno ſalutis
humanæ Seſquimilleſi
mo Decimo‑
quarto.

VA1
1552090

23.

Mohr, 31.

25-21-18

18

20

360

110 7 46